

SPRAWOZDANIE
BIBLIOTEKI
NARODOWEJ

ZA ROK 2019

SPRAWOZDANIE BIBLIOTEKI NARODOWEJ

ZA ROK 2019

SPIS TREŚCI

WSTĘP

POŁĄCZONE KATALOGI
BIBLIOTEK. OMNIS/18 MILIONÓW
I POLONA/3 MILIONY

4–6

1. KALENDARIMUM

7–12

2. GROMADZENIE ZBIORÓW

13–26

3. KATALOGOWANIE ZBIORÓW. BIBLIOGRAFIA NARODOWA. FUNKCJE CENTRALNE

27–45

4. UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW

47–59

5. TECHNOLOGIE PROCESÓW BIBLIOTECZNYCH

61–67

6. OCHRONA I KONSERWACJA ZBIORÓW

69–81

7. BIBLIOTEKI CYFROWE

83–97

8.
DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

99–127

9.
**WSPÓŁPRACA
MIĘDZYNARODOWA**

129–139

**PIERWSZE/NAJSTARSZE.
ZABYTKI KULTURY POLSKIEJ
W ZBIORACH BIBLIOTEKI
NARODOWEJ**

141–159

10.
WYDARZENIA

161–188

11.
**DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA
I PROMOCYJNA**

189–202

12.
**ZADANIA ZLECONE PRZEZ
MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO**

203–212

13.
**STRUKTURA ORGANIZACYJNA
BIBLIOTEKI NARODOWEJ**

213–227

WSTĘP

POŁĄCZONE KATALOGI BIBLIOTEK. OMNIS/18 MILIONÓW I POLONA/3 MILIONY

Najważniejszym wydarzeniem roku 2019 było połączenie katalogów Biblioteki Narodowej z katalogami Biblioteki Jagiellońskiej (razem z innymi 39 bibliotekami Uniwersytetu Jagiellońskiego), wojewódzkich bibliotek publicznych w Kielcach i Lublinie. Razem katalogi liczą 18 milionów jednostek przechowywanych w połączonych bibliotekach. Stało się to możliwe dzięki zakupowi i implementacji zintegrowanego systemu bibliotecznego ALMA i wyszukiwarki PRIMO – najnowszych i najlepszych rozwiązań technologicznych dla bibliotek na świecie. Zostały one już wprowadzone w największych bibliotekach narodowych i akademickich. Biblioteka Jagiellońska, najstarsza i największa biblioteka uniwersytecka w Polsce, której zbiory historyczne i współczesne należą do najważniejszych w Kraju, wraz z innymi bibliotekami Uniwersytetu Jagiellońskiego, rozpoczęła współkatalogowanie z Biblioteką Narodową. W tym procesie, przebiegającym zgodnie ze wspólnie przyjętymi zasadami, wykorzystywane są Deskryptory Biblioteki Narodowej, które zastąpiły język haseł przedmiotowych BN i język KABA.

To historyczny moment dla modernizacji usług bibliotecznych w Polsce i dobrze oceniony na świecie przykład współpracy centralnej biblioteki państwa z największą biblioteką uniwersytecką.

Znacznie zwiększyła się dostępność zbiorów Biblioteki Narodowej poprzez wypożyczalnię cyfrową ACADEMICA. W 2019 r. liczba bibliotek korzystających z ACADEMIKI przekroczyła tysiąc instalacji. Dzięki terminalom w bibliotekach całej Polski studenci i uczniowie w swoich lokalnych bibliotekach mogą korzystać z najnowszej literatury naukowej i popularnonaukowej znajdującej się w magazynach BN. Za sprawą ACADEMIKI niwelowany jest dystans między centrum i peryferiami w dostępie do wiedzy, zwłaszcza w odniesieniu do utalentowanej młodzieży z małych ośrodków.

Są to kolejne kroki w budowaniu ogólnokrajowej sieci bibliotecznej, przewidzianej przez ustawę o bibliotekach, opartej na najnowocześniejszych systemach technologicznych oraz stosującej najlepsze rozwiązania organizacyjne. Podejmowanie tych działań umożliwi optymalne wykorzystanie materiałów bibliotecznych i innych źródeł informacji poprzez współdziałanie w zakresie gromadzenia, katalogowania, przechowywania i udostępniania zbiorów.

Zmiany technologiczne nie byłyby możliwe bez wsparcia organów państwa i instytucji dysponujących funduszami oraz sprawującymi nadzór nad ich przyznawaniem i wykorzystaniem. Tu słowa podziękowania przekazuję dla Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Cyfryzacji, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

Nadrzędnym zadaniem BN jest zgromadzenie całości piśmiennictwa drukowanego i cyfrowego oraz najważniejszych zabytków dziedzictwa rękopiśmiennego. Do roku 2022, kiedy będziemy obchodzić 275. rocznicę otwarcia Biblioteki Rzeczypospolitej Załuskich zwanej, czyli pierwszej polskiej Biblioteki Narodowej, jednej z najstarszych bibliotek narodowych na świecie i jednej z największych bibliotek publicznych w Europie w XVIII w., BN planuje zgromadzenie pełnego lub prawie pełnego Korpusu Publikacji Polskich, co było celem jej powołania, oraz kontynuację prac dokumentacyjnych jej dziejów i zasobu. Chcemy przywrócić pamięć o Bibliotece Załuskich, o której wielkości oraz znaczeniu w Europie zapomina się, podobnie jak o zasługach jej twórców i pracowników. Już w 2013 r. BN opublikowała, liczący ponad 600 stron, rejestr przekraczający 11 tysięcy rękopisów wywiezionych na rozkaz Katarzyny II do Petersburga. W 2019 r. ukazał się *Katalog zachowanych rękopisów z dawnej Biblioteki Załuskich – pierwszej polskiej biblioteki narodowej*. Ta monumentalna publikacja, licząca prawie tysiąc stron w języku angielskim (z obszernymi wstępami historycznymi w języku polskim, angielskim i rosyjskim), prezentuje katalog 2304 rękopisów odnalezionych w różnych instytucjach na świecie, głównie w polskiej i rosyjskiej bibliotece narodowej. Razem tworzą całość jako kolekcja straconych i zachowanych rękopisów pierwszej polskiej biblioteki narodowej. Są też punktem wyjścia do poszukiwania utraconych.

Z uznaniem należy odnotować wpisanie na listę Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego Wydawnictwa BN jako punktowanego wydawnictwa naukowego oraz włączenie do wykazu punktowanych czasopism naukowych „Polish Libraries” i „Notesu Konserwatorskiego”.

Trwają wielkie prace modernizacyjne w budynkach BN oraz zmiany w ich otoczeniu. Kontynuowana jest modernizacja budynku czytelni, której zakończenie planowane jest w przyszłym roku. Wokół siedziby przy al. Niepodległości budowane są od kilku lat ogrody. Zmiany klimatu zachęcają do sadzenia drzew wokół budynków nie tylko z powodów estetycznych, ale także w celu ich ochłodzenia latem. W tym roku została posadzona aleja platanów, która prowadzi z al. Niepodległości do BN. W 2019 r. trwała przeprowadzka zbiorów rękopisów i starodruków do siedziby głównej BN, gdzie znalazły one optymalne warunki przechowywania. W 2020 r. rozpocznie się remont Pałacu Rzeczypospolitej w celu dostosowania budynku do funkcji ekspozycyjnych.

Słowa uznania należą się pracownikom i współpracownikom Biblioteki Narodowej, zwłaszcza zasłużonym przy obu kluczowych projektach prowadzonych w BN: OMNIS i Patrimonium.

Podziękowania kieruję do prof. Zdzisława Pietrzyka, dyrektora Biblioteki Jagiellońskiej, i prof. Jacka Popiela, prorektora Uniwersytetu Jagiellońskiego, których decyzje strategiczne dla rozwoju uniwersyteckiej sieci bibliotecznej i postępu w dostarczaniu najlepszych usług bibliotecznych w Kraju mają charakter przełomowy i historyczny.

Wyrazy uznania winien jestem również mojemu zastępcy Kacprowi Trzasce, który nadzorował implementację oprogramowania i integrację katalogów bibliotecznych. Szczególne wyrazy wdzięczności kieruję do Dominika Cieszkowskiego, mojego zastępcy, który nadzorował dwa największe w polskim bibliotekarstwie projekty, oba finansowane ze środków europejskich – zakończony w 2019 r. projekt OMNIS oraz trwający do stycznia 2020 r. projekt Patrimonium. Jego wiedzy, pracowitości i umiejętnościom Biblioteka Narodowa wiele zawdzięcza.

Tomasz Makowski
dyrektor Biblioteki Narodowej

STYCZEŃ

22

Przedmiotem umowy, podpisanej przez BN z Fundacją Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, jest bezpłatne użyczenie na okres 20 lat 27 książek oraz 7 starych druków będących własnością FODŻ. Zgodnie z zawartym porozumieniem materiały te zostaną opracowane i będą mogły być udostępniane publicznie oraz zwielokrotniane techniką cyfrową.

29

Rękopisy Romana Dmowskiego, Romana Rybarskiego, Mariana Seydy i Jerzego Zdziechowskiego przekazali Bibliotece Narodowej Artur Orlik, Roman Orlik i Tomasz Mester.

30

Na wniosek dr. Tomasza Makowskiego, dyrektora Biblioteki Narodowej, prof. Piotr Gliński, wiceprezes Rady Ministrów, minister kultury i dziedzictwa narodowego, powołał Marka Skulimowskiego, prezesa Fundacji Kościuszkowskiej w Nowym Jorku, do Rady Naukowej Biblioteki Narodowej. Zastąpi on zmarłego w 2018 r. ks. dr. Hieronima Fokcińskiego, rektora Papieskiego Instytutu Studiów Kościelnych w Rzymie, jednego z działaczy polonijnych zasłużonych dla zachowania polskiego dziedzictwa piśmienniczego znajdującego się poza granicami kraju. Wręczenie nominacji odbyło się w Pałacu Rzeczypospolitej w czwartek 21 lutego 2019 r.

LUTY

13

Hanna Krall podarowała BN materiały z własnego archiwum.

20

Zbiory Biblioteki Narodowej uzupełniło archiwum Barbary Wachowicz, podarowane przez Zenona Wachowicza i Zbigniewa Łastowieckiego.

MARZEC

1

Funkcję zastępcy dyrektora Biblioteki Narodowej objął starszy kustosz Kacper Trzaska, zastępca kierownika Instytutu Bibliograficznego BN. Kacper Trzaska jest absolwentem Instytutu Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego, pracuje w Instytucie Bibliograficznym Biblioteki Narodowej od 8 lat. Od 2015 r. pełnił funkcję sekretarza Zespołu ds. Rozwoju Deskryptorów BN. Jest również członkiem Zespołu Roboczego Krajowej Rady Bibliotecznej ds. Budowy Ogólnokrajowej Sieci Bibliotecznej oraz Rady Naukowej „Rocznika Biblioteki Narodowej”.

1

Odbyło się inauguracyjne posiedzenie Komisji Ewaluacji Nauki, w skład której Jarosław Gowin, wiceprezes Rady Ministrów, minister nauki i szkolnictwa wyższego, powołał dr Monikę Miterę, zastępcę dyrektora BN ds. naukowych.

2

W wieku 87 lat zmarła w Luksemburgu Maria Paczowska, autorka powieści *Sentymenty* (1960), lektorka wewnętrzna wydawnictwa Mondadori w Mediolanie, żona architekta, eseisty i fotografa Bohdana Paczowskiego (1930–2017). Maria Paczowska spełniła wolę swojego Męża, przekazując po Jego śmierci archiwum Bibliotece Narodowej.

15

W wieku 95 lat zmarła Stefania Skwirowska – bibliotekarz, bibliograf, wieloletni pracownik Biblioteki Narodowej. Była autorką wielu publi-

kacji naukowych z zakresu bibliografii, współredaktorem książki *Jan Paweł II poza cenzurą PRL. Bibliografia 1976–1989* (Rzym 1996), redaktorem *Bibliografii niezależnych wydawnictw ciągłych z lat 1976–1990* (2001) i współredaktorem tomu I *Bibliografii Polskiej 1901–1939* (1986). W 2006 r. została odznaczona Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi w działalności na rzecz przemian demokratycznych w Polsce, zaś w 2013 r., na wniosek dyrektora Biblioteki Narodowej, Srebrnym Medalem Zasłużony Kulturze Gloria Artis za szczególne zasługi dla polskiego bibliotekarstwa i rozwoju bibliografii narodowej.

KWIECIEŃ

3

Laureatem tegorocznej Nagrody Literackiej imienia Marka Nowakowskiego został Rafał Wojasiński, prozaik, dramatopisarz, szef działu prozy w kwartalniku literackim „Wyspa”, autor wielokrotnie nagradzanych utworów prozatorskich, między innymi: *Złodzieja ryb*, *Starej i Olandy*, a także licznych słuchowisk dla Teatru Polskiego Radia.

4–7

Na 25 Targach Wydawców Katolickich w Arkadach Kubickiego Zamku Królewskiego w Warszawie można było zapoznać się z ofertą wydawniczą Biblioteki Narodowej i uczestniczyć w zorganizowanym przez BN spotkaniu szkoleniowym „Jak wykorzystać serwis e-isbn i kategoryzację Thema, by dotrzeć do odbiorców wydawnictw katolickich?”

4 kwietnia – 29 czerwca

Atrakcyjny program miała kampania promocyjna „Liczyć się ze słowami”, przygotowana przez BN we współpracy z mecenasem Nagrody Literackiej im. Marka Nowakowskiego, firmą International Paper, skierowana do uczestników kulturalnego życia stolicy, miłośników Marka Nowakowskiego. Jej celem było promowanie związanej z tematyką warszawską twórczości Nowakowskiego, a jednocześnie zwrócenie uwagi na znaczenie używanych na co dzień słów. Proza pisarza była czytana w popularnych kawiarniach, cytaty z jego dzieł pojawiły się w przestrzeni miejskiej, odbywały się wycieczki po Warszawie śladami Nowakowskiego.

16

Archiwum Stanisława Wielanaka przekazały BN Grażyna Wielanek i Lidia Wielanek.

MAJ

23–26

W czasie dziesiątej już edycji Warszawskich Targów Książki, organizowanych na stadionie PGE Narodowym, można było zapoznać się z aktualną ofertą wydawniczą BN, nabyć książki oraz spotkać się z przedstawicielami Biura ISBN, by porozmawiać m.in. o nowościach w serwisie e-ISBN, a także o znaczeniu spójnej kategoryzacji książki. Pokazano też skarby Biblioteki Narodowej udostępnione w wersji cyfrowej w serwisie POLONA/2 miliony. Sąd Konkursowy 59. Konkursu Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek Najpiękniejsze Książki Roku 2018 przyznał Bibliotece Narodowej wyróżnienia za: *Katalog druków ulotnych z lat 1914–1918 w zbiorach Biblioteki Narodowej* w opracowaniu Zofii Głowickiej przy współpracy Zakładu Dokumentów Życia Społecznego oraz za *Żydowskie druki ulotne w Warszawie 1918–1939*. *Katalog autorstwa Barbary Łętochy, Aleksandra Messera i Izabeli Jabłońskiej*. Nagrodę Honorową Konkursu przyznano Andrzejowi Dybowskiemu z Wydawnictwa BN „za najwyższą jakość składu w publikacjach Biblioteki Narodowej i typograficzne wyczcucie subtelności tekstów”.

27

W wieku 99 lat zmarł prof. Witold Stankiewicz, wieloletni dyrektor Biblioteki Narodowej. Był profesorem Instytutu Historii PAN oraz badaczem dziejów najnowszych wsi, ruchu ludowego i bibliotekoznawstwa. Opublikował m.in. *Archiwum polityczne Ignacego Paderewskiego*. Był założycielem i pierwszym redaktorem naczelnym „Rocznika Biblioteki Narodowej”. W latach 1962–1982 pełnił funkcję dyrektora Biblioteki Narodowej, zaś w latach 1972–1981 – przewodniczącego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. W 1979 r. został odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

CZERWIEC

16

Materiały z archiwum Czackich podarowała BN Marta Zielińska.

26–27

W konferencji Instytutu Polskiego w Sankt Petersburgu, z okazji setnej rocznicy urodzin Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, wzięła udział córka pisarza Marta Herling. O jego twórczości mówili polscy i rosyjscy badacze oraz kustosze, a także wydawcy. Niezwykłym punktem programu był zorganizowany przez Instytut Polski w Sankt Petersburgu wyjazd grupy polskich i rosyjskich uczestników konferencji do Jercewa w obwodzie archangielskim, gdzie w obozie pracy w latach 1940–1942 przebywał Gustaw Herling-Grudziński.

29

Imieniny Jana Kochanowskiego – literacki piknik Biblioteki Narodowej, którego bohaterem był tym razem Gustaw Herling-Grudziński, odbył się już po raz ósmy, tradycyjnie w Ogrodzie Krasińskich. Warszawiacy mieli okazję uczestniczyć w kilkunastu spotkaniach z pisarzami, w koncertach, spektaklach, a także w popularnym meczu poetyckim dwóch drużyn aktorów. Impreza trwała do późnych godzin wieczornych.

30

Henryk Grynberg podarował BN materiały z własnego archiwum.

31

Materiały z własnego archiwum podarował Bibliotece Narodowej Janusz Drzewucki.

LIPIEC

4

Zbiory Biblioteki Narodowej uzupełniły materiały z archiwum rodzinnego Miłoszów, przekazane przez Joannę Miłosz-Piekarską.

SIERPIEŃ

21

W wieku 95 lat zmarł prof. Aleksander Schenker, lingwista, wieloletni profesor Slavic Studies na Yale University, autor podręcznika do nauki języka polskiego *Beginning Polish*. Przyjaciół polskich pisarzy i artystów, w swoim domu w Hamden pod Hew Haven gościł m.in. Czesława Miłosza, Jerzego Turowicza, Zbigniewa Herberta, Leszka Kołakowskiego, Jana Lebensteina. Pomagał stworzyć kolekcję poloników rękopiśmiennych w Beinecke Library, potem wspierał młodych polskich badaczy korzystających z niej poprzez powołanie Christina and Alexander Schenker Fellowship. W 2013 r. Aleksander Schenker podarował Bibliotece Narodowej część swojego archiwum dotyczącą Czesława Miłosza i Zbigniewa Herberta, w tym 34 listy Miłosza i 17 listów Herberta oraz dokumentację legendarnego „zielonego” tomu *Utwory poetyckie. Poems Miłosza* z 1976 r. Schenker był pomysłodawcą tej edycji i autorem obszernego wstępu w języku angielskim – tom ten niewątpliwie przyczynił się do międzynarodowej kariery przyszłego Noblisty.

WRZESIEŃ

3

Zabytkowy sztambuch, zakupiony do zbiorów Biblioteki Narodowej w paryskim antykwariacie, zawiera bezcenny rękopis napisanego po francusku wiersza Juliusza Słowackiego *Le Cimetière du Père la Chaise*. Utwór, przeznaczony dla Kory Pinard, córki francuskiego drukarza, jest pierwszą kompletną wersją wiersza znanego dotychczas tylko we fragmencie. Wiersz Słowackiego (w polskim tłumaczeniu Jerzego Radziwiłowicza) to refleksyjna wędrowka po Paryżu, zwłaszcza po cmentarzu Père-Lachaise. Poeta odsłania w nim siatkę nawiązań historycznych i aluzji literackich, m.in. do sytuacji polskich emigrantów po roku 1831.

10

W Pałacu Rzeczypospolitej odbyła się konferencja prasowa podsumowująca projekt „e-usługa OMNIS”. Zgromadziła ona zarówno bibliotekarzy, przedstawicieli bibliotek współpracujących z Biblioteką Narodową, jak i osoby zainteresowane rozwojem e-usług w Polsce. Dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej, w prezentacji „Połączone katalogi” przedstawił główny cel projektu, jakim było wdrożenie ogólnopolskiego systemu informatycznego oferującego jeden punkt dostępu do zbiorów polskich bibliotek oraz do aktualnej oferty rynku wydawniczego w Polsce. Przybliżył również szczególności e-usług, które powstały w ramach prac nad projektem: Zintegrowanej wyszukiwarki OMNIS, POLONY w chmurze dla bibliotek oraz Repozytorium wydawniczego e-ISBN. Meritum prezentacji dyrektora Biblioteki Narodowej był temat połączonych katalogów wprowadzonych dzięki implementacji zintegrowanego systemu zarządzania zasobami. Realizacja tego przedsięwzięcia zaowocowała połączeniem katalogów: Biblioteki Narodowej, Biblioteki Jagiellońskiej wraz ze wszystkimi bibliotekami instytutowymi Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Witolda Gombrowicza w Kielcach i Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie. Dzięki współpracy

bibliotek, użytkownicy mają obecnie dostęp do bazy obejmującej aż 18 mln zbiorów.

19

W wieku 95 lat zmarł poeta, prozaik, eseista i tłumacz Leszek Elektorowicz. Usunięty z redakcji „Życia Literackiego” za krytykę polityki prowadzonej przez W. Machejka, stawał w obronie protestujących w Radomiu robotników. Aktywnie współpracował z ruchem NSZZ „Solidarność”. W stanie wojennym związany z Klubem Inteligencji Katolickiej. W 1989 r. współzałożyciel Stowarzyszenia Pisarzy Polskich. W zbiorach rękopisów Biblioteki Narodowej znajdują się listy Leszka Elektorowicza do Zbigniewa Herberta oraz do Walentyny i Aleksandra Janta-Pończyńskich. Leszek Elektorowicz podarował Bibliotece Narodowej do projektu Kolekcji Polskiej Literatury Współczesnej wybrane materiały ze swojego archiwum: recenzje, szkice literackie, reportaże, notatki z podróży.

29

W wieku 91 lat zmarła Tamara Kołakowska (1928–2019), lekarz psychiatra, wdowa po filozofie prof. Leszku Kołakowskim. Była pierwszym czytelnikiem prac swojego Męża i jego konsultantem. Po śmierci Leszka Kołakowskiego w 2009 r. opiekowała się jego spuścizną. Zgodnie z wolą Leszka Kołakowskiego, przekazała 19 lipca 2010 r. w darze dla Biblioteki Narodowej pełną spuściznę rękopiśmienną swego Męża, w skład której wchodziły rękopisy i maszynopisy jego książek, esejów i artykułów, pierwodruki prasowe, materiały warsztatowe, korespondencja, dokumenty osobiste oraz materiały audiowizualne a także obcojęzyczne edycje jego książek. Całość spuścizny rękopiśmiennej została opracowana przez Marię Gamdzyk-Kluźniak i od 2015 r., wraz z opublikowaniem katalogu archiwum Leszka Kołakowskiego, jest dostępna dla badaczy.

PAŹDZIERNIK

5

Pod hasłem „Znajdźmy wspólny język” przebiegała piąta edycja Nocy Bibliotek. Ogólnopolska akcja w niekonwencjonalny sposób promuje czytanie i biblioteki jako najbardziej dostępne instytucje kultury z ofertą dla osób w każdym wieku. Specjalną odsłoną akcji były imprezy „Nocny Marek” – zorganizowane w 50. rocznicę śmierci Marka Hłaski. W bibliotekach odbywały się konkursy związane z jego życiem i twórczością, a czytelnicy uczestniczyli w grach we flirt literacki z cytatami z jego książek.

7

W siedzibie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego odbyło się inauguracyjne posiedzenie Krajowej Rady Bibliotecznej kadencji 2019–2024, powołanej 1 października przez wiceprezesa Rady Ministrów, ministra kultury i dziedzictwa narodowego profesora Piotra Glińskiego. Dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski został wybrany jej przewodniczącym.

10

Akademia Szwedzka poinformowała, że Olga Tokarczuk została laureatką literackiego Nobla za rok 2018. W uzasadnieniu podkreślono, że pisarka została wyróżniona za „narracyjną wyobraźnię, która z encyklopedyczną pasją pokazuje przekraczanie granic jako formę życia”. W zeszłorocznej edycji Culture.pl Superbrands dla twórców i instytucji kultury, które najskuteczniej wspierają markę Polski za granicą, nagroda została przyznana Oldze Tokarczuk i Bibliotece Narodowej, wyróżnionej za prowadzenie portalu Cyfrowej Biblioteki POLONA. Podczas gali wręczenia nagród polska pisarka z entuzjazmem odniosła się do swoich doświadczeń w korzystaniu z POLONY.

12

W Pałacu Rzeczypospolitej odbyła się prezentacja „Urna. 75 lat od spalenia Biblioteki Narodowej”, upamiętniająca wydarzenia związane z pożarem, jaki pochłonął 14 października 1944 r. magazyny najcenniejszych zbiorów Biblioteki Narodowej i innych bibliotek warszawskich, zgromadzonych w nowoczesnym magazynie dawnej Biblioteki Ordynacji Krasieńskich przy ul. Okólnik. Biblioteka Narodowa straciła co najmniej 39 tysięcy rękopisów, ok. 80 tysięcy książek z XV–XVIII wieku, książek z XIX–XX wieku – 100 tysięcy, a także 60 tysięcy rysunków i rycin, 25 tysięcy nut, 10 tysięcy map. Symbolem tych strat jest przezroczysta urna, w której bibliotekarze przed 75 laty umieścili popioły najcenniejszych kolekcji BN, spalonych przez Niemców po powstaniu warszawskim.

21–24

W Bibliotece Narodowej odbyła się Konferencja Forum Library Union (Zrzeszenia Bibliotek Chin oraz krajów Europy Środkowej i Wschodniej w formacie 16+1). Konferencja, przygotowana przez specjalistów z BN, dotyczyła nowoczesnych rozwiązań implementowanych przez Bibliotekę Narodową oraz aktualnych tendencji rozwojowych w praktyce bibliotekarskiej. Została zorganizowana rok po obradach międzynarodowego Forum inauguracyjnych współpracy między bibliotekami krajów Europy Środkowej i Wschodniej oraz Chin.

24–26

W ramach obchodów 100-lecia urodzin Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, odbył się w Neapolu Festiwal Literacki „Napoli di Herling”, zorganizowany przez Instytut Polski w Rzymie przy współpracy z Martą Herling, córką Pisarza. Festiwalowi towarzyszyła konferencja naukowa „Europa Herlinga”, na której referat wygłosił m.in. dr Tomasz Makowski, dyrektor BN.

24–27

Oferta wydawnicza Biblioteki Narodowej została zaprezentowana na 23. Międzynarodowych Targach Książki w Krakowie. Na zorganizowanych przez BN spotkaniach wydawcy mogli poznać nowe usługi powstałe w ramach projektu OMNIS. Pokazano, w jaki sposób szybko i bezproblemowo przypisać numer ISBN do książki, jak dodać odpowiednią kategorię tematyczną i przekazać egzemplarz obowiązkowy e-booka.

LISTOPAD

15

Biblioteka Narodowa podpisała umowy na dofinansowanie dla projektów: „POLONA dla Naukowców” oraz „POLONA dla Bibliotek 2.0”, dla których wnioski zostały złożone w X rundzie w naborze nr POPC.02.01.00-IP.01-00-011/18 zorganizowanym dla Działania 2.1 „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych” Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa.

20

Fundacja Rodzinna Blochów przekazała w środę Bibliotece Narodowej trzy XIX-wieczne rysunki, pochodzące ze zbiorów Muzeum Narodowego Polskiego w Rapperswilu oraz osiem listów hrabiny Marii z Kaczanowskich Hauke-Bosak. Podczas uroczystości w Fundacji Kościuszkowskiej w Nowym Jorku prezes Fundacji Blochów mecenas Przemysław Jan Bloch wręczył dar członkowi Rady Naukowej Biblioteki Narodowej Markowi Skulimowskiemu.

29

Archiwum Danuty Marii Michałowskiej przekazała BN Anna Barbara Michałowska.

GRUDZIEŃ

17

W związku z zakończeniem projektu „Patrimonium” w Pałacu Rzeczypospolitej odbyła się konferencja prasowa POLONA/3 miliony, w której udział wzięli prof. Piotr Gliński – wiceprezes Rady Ministrów, minister kultury i dziedzictwa narodowego, Marek Zagórski – minister cyfryzacji, Grzegorz Puda – wiceminister funduszy i polityki regionalnej, dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej prof. Zdzisław Pietrzyk oraz liczni przedstawiciele instytucji kultury i mediów. Dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski podsumował projekt digitalizacji zbiorów Biblioteki Narodowej i Biblioteki Jagiellońskiej. Następnie odbyła się konferencja naukowa, podczas której zaprezentowano uczestnikom główne tematy związane z prowadzeniem projektu „Patrimonium”: kwestie prawa autorskiego, digitalizacji, przechowywania i udostępniania obiektów cyfrowych oraz konserwacji zbiorów bibliotecznych.

18

W Pałacu Rzeczypospolitej odbyła się ceremonia wręczenia odznaczeń państwowych dla zasłużonych pracowników Biblioteki Narodowej. W uroczystości wzięli udział dyrektor Departamentu Mecenatu Państwa w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Mateusz Adamkowski, który wręczył 26 odznaczeń.

20

W Pałacu Rzeczypospolitej odbyła się uroczystość wręczenia Nagrody Literackiej Skrzydła Dedala, przyznanej przez Bibliotekę Narodową już po raz piąty. Nagroda jest przyznawana corocznie za książkę lub całokształt twórczości w dziedzinie literatury pięknej, a szczególnie prozy, krytyki literackiej, artystycznej, historii oraz szeroko rozumianej problematyki społecznej. Tegorocznym laureatem został Piotr Nowak, autor książki *Przemoc i słowa. W kręgu filozofii politycznej Hannah Arendt*.

23

W wieku 97 lat zmarł w Rzymie dr Stanisław August Morawski, nestor włoskiej Polonii, prezes Fundacji Rzymskiej im. J. Z. Umiastowskiej, odznaczony Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, współpracujący od lat 80. ubiegłego wieku z Biblioteką Narodową. W roku 1988 Biblioteka Narodowa podpisała porozumienie z dr. Stanisławem Augustem Morawskim, reprezentującym Fundację Rzymską im. J. Z. Umiastowskiej, oraz z ks. dr. Hieronimem Fokcińskim, reprezentującym Papieski Instytut Studiów Kościelnych (Pontificio Istituto di Studi Ecclesiastici). Trzy wymienione instytucje nawiązały wtedy współpracę w zakresie wspólnego opracowania i opublikowania katalogu poloników starodruków znajdujących się we włoskich bibliotekach naukowych. Dotychczas ukazało się sześć tomów katalogu, siódmy jest w trakcie opracowania.

27

Materiały z archiwum Tomasza Burka podarowali BN Marta Burek i Krzysztof Burek.

27

Zbiory BN uzupełniły materiały z archiwum Tadeusza i Janiny Kotarbińskich, przekazane przez Jana Kotarbińskiego.

27

Zofia Mycielska-Golik przekazała BN materiały z archiwum Zygmunta Mycielskiego.

31

Jacek Trznadel podarował BN własne archiwum.

31

Listy Jarosława Iwaszkiewicza do Juliana Strykowskiego i fotografie z archiwum Juliana Strykowskiego podarowały BN Aneta Kopińska i Hannah Stark Kopinski.

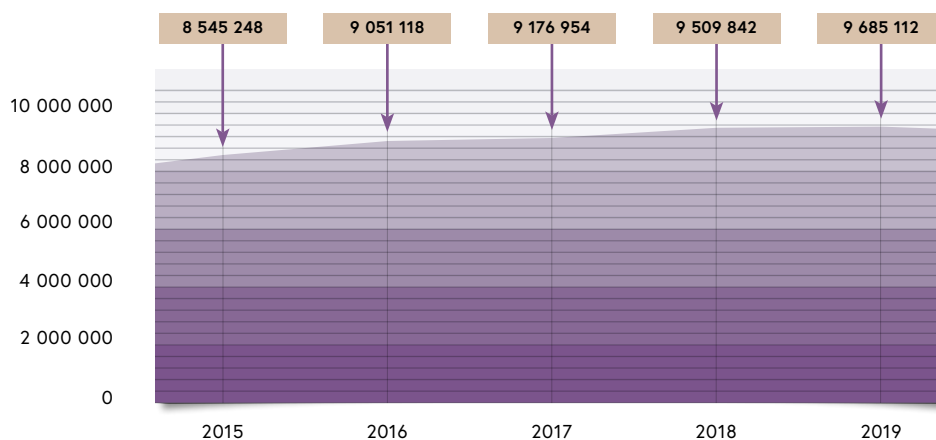
Gromadzenie i wieczyste archiwizowanie dorobku piśmienniczego Rzeczypospolitej Polskiej jest nadrzędnym zadaniem Biblioteki Narodowej. Gromadzeniem objęte są publikacje krajowe: książki i czasopisma, druki ulotne (dokumenty życia społecznego), mapy (publikacje kartograficzne), nuty (dokumenty muzyczne), nagrania (dokumenty dźwiękowe i audiowizualne), publikacje elektroniczne, ryciny, rysunki, fotografie (dokumenty ikonograficzne), a także rękopisy. Włączane do zbiorów i archiwizowane są również publikacje polskie lub dotyczące Polski, ukazujące się poza jej granicami, piśmiennictwo innych narodów powstające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przechowywane niegdyś w historycznych polskich księgozbiorach, a także najważniejsze współczesne publikacje zagraniczne z zakresu humanistyki. BN jako biblioteka naukowa prenumeruje również najważniejsze czasopisma zagraniczne i bazy danych.

Na koniec 2019 r. zbiory Biblioteki Narodowej, obejmujące książki (wydawnictwa zwarte) od 1801 r., czasopisma (wydawnictwa ciągłe) od 1801 r., druki ulotne (dokumenty życia społecznego), dokumenty elektroniczne, rękopisy, starodruki (XV–XVIII w.), nuty (dokumenty muzyczne), nagrania dźwiękowe i audiowizualne (dokumenty dźwiękowe i audiowizualne), ryciny, rysunki, fotografie (dokumenty ikonograficzne), mapy (dokumenty kartograficzne) i mikrofilmy liczyły 9 685 112 wol./j. (w 2018 r. – 9 509 842 wol./j.), a wraz z dubletami, których było 43 743 wol./j., łącznie 9 728 855 wol./j. Zbiory BN przechowuje się w magazynach, które zajmują powierzchnię ok. 13 000 m².

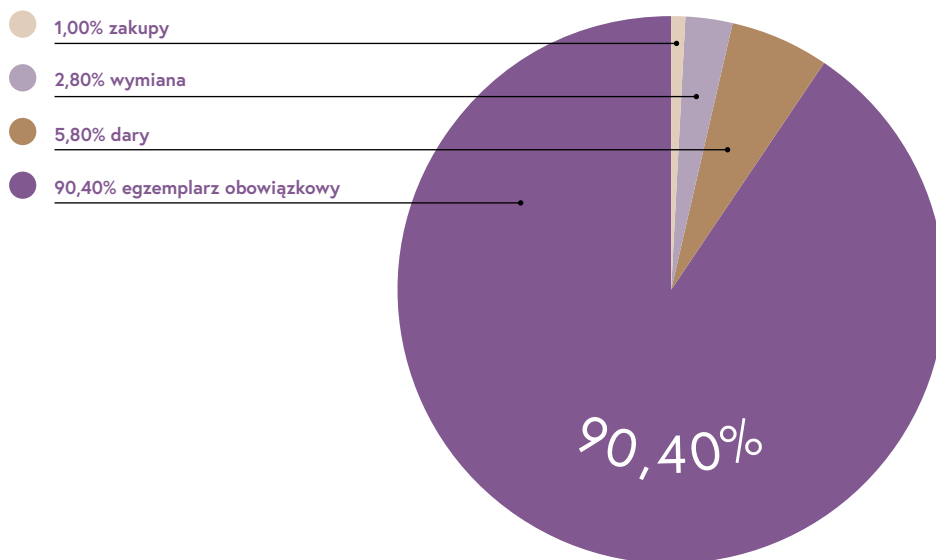
Zbiory zgromadzone w 2019 roku, objęte rejestracją, pochodziły z:

WPLYWU EGZEMPLARZA OBOWIĄZKOWEGO	158 571 WOL./J.	(W 2018 R. – 219 089 WOL./J.)
ZAKUPÓW	1 741 WOL./J.	(W 2018 R. – 2 332 WOL./J.)
WYMIANY KRAJOWEJ I ZAGRANICZNEJ	4 845 WOL./J.	(W 2018 R. – 3 964 WOL./J.)
DARÓW	10 113 WOL./J.	(W 2018 R. – 8 010 WOL./J.)
ŁĄCZNIE	175 270 WOL./J.	(W 2018 R. – 233 395 WOL./J.)

Tempo gromadzenia zbiorów w Bibliotece Narodowej w latach 2015–2019 w wol./j. (bez dubletów)

Wpływ materiałów bibliotecznych według sposobu nabycia w 2019 roku

Wpływ materiałów bibliecznych objętych rejestracją ZGiUZ w 2019 roku

Rodzaj wydawnictw	Jedn.	Źródło pozyskania				
		Egzemplarz obowiązkowy	Zakup	Wymiana	Dary	Razem
KSIĄŻKI	WOL.	67 037	733	2 022	4 825	74 617
CZASOPISMA*	TYT.	6 978	222	2 561	497	10 258
DRUKI ULOTNE	J.	16 563	2	246	4 068	20 879
NAGRANIA DŹWIĘKOWE I AUDIOWIZUALNE**	J.	8 549	485	7	211	9 252
PUBLIKACJE ELEKTRONICZNE***	PLIKI	56 922	0	5	47	56 974
ZBIORY SPECJALNE, W TYM:	WOL./J.	-	-	-	-	-
Rękopisy ****	J.	-	14	0	-	14
Starodruki	WOL.	-	32	0	13	45
Ikonografia	J.	-	2	0	167	169
Mapy	J.	1 503	35	4	253	1 795
Nuty	J.	1 019	216	0	32	1 267
RAZEM	WOL./J.	WOL./J.	1 741	4 845	10 113	175 270

* Wpływ egzemplarza obowiązkowego czasopism w 9954 rocznikach.

** Podane liczby nie obejmują darów przyjmowanych bezpośrednio przez Zakład Zbiorów Dźwiękowych i Audiowizualnych. Dane dotyczące zakupu, wymiany i darów odnoszą się do nadanych akcesji.

*** W tej liczbie znajdują się egzemplarze obowiązkowe publikacji elektronicznych wpływające bezpośrednio do Zakładu Katalogowania Dziedziny oraz innych komórek BN.

**** Rejestracją ZGiUZ nie są objęte dary przyjmowane przez Zakład Rękopisów.

**Szczegółowy stan liczebny zbiorów Biblioteki Narodowej
(stan na dzień 31 grudnia 2019 r.)***

lp	Rodzaj dokumentów	Jednostka	Zbiory	Dublety
1.	ZBIORY GŁÓWNE (1.1 – 1.7)	wol./j./pliki	8 147 462	
1.1	Książki nowe	WOL.	3 346 975	-
1.2	ze zbiorów Biblioteki Ordynacji Krasińskich	WOL.	51 558	-
1.3	druki nowe wilanowskie	WOL.	21 112	-
1.4	zbiory bibliologiczne	WOL.	510 000	-
1.5	Czasopisma (wydawnictwa ciągłe) od 1801 r.	WOL.	1 152 205	-
1.6	Druki ulotne (dokumenty życia społecznego)	J.	2 614 736	-
1.7	Publikacje elektroniczne	PLIKI	450 876	-
2.	ZBIORY SPECJALNE (2.1 – 2.8)	wol./j.	1 537 650	
2.1	Rękopisy	WOL./J.	33 399 WOL. / 23 115 J.	-
2.2	Starodruki	WOL.	183 606	-
2.3	Nuty	J.	133 874	-
2.4	Nagrania dźwiękowe i audiowizualne	J.	275 615	-
2.5	Ryciny, rysunki, fotografie (dokumenty ikonograficzne)	J.	390 643	-
2.6	Mapy	J.	142 272	-
2.7	Mikroformy		274 794	
2.8	Zbiór negatywów ikonograficznych	J.	103 447	-
	RAZEM	WOL./J.	9 685 112	43 743
	ZBIORY I DUBLETY RAZEM	WOL./J.	9 728 855	

* Stan zbiorów BN nie obejmuje zbiorów Biblioteki Donacji Pisarzy Polskich.

EGZEMPLARZ OBOWIĄZKOWY

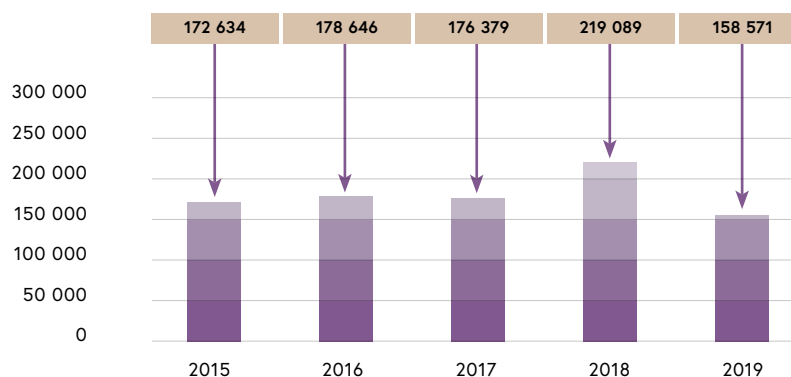
W 1780 r. pierwsza Biblioteka Narodowa – Biblioteka Rzeczypospolitej, zwana Biblioteką Załuskich – uzyskała prawo do otrzymywania bezpłatnych egzemplarzy wszystkich książek publikowanych na terytorium polskim. Przywilej ten potwierdziły dla Biblioteki Narodowej władze II Rzeczypospolitej. Obecnie na mocy ustawy o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych z 7 listopada 1996 r. oraz rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z 6 marca 1997 r. w sprawie wykazu bibliotek uprawnionych do otrzymywania egzemplarzy obowiązkowych poszczególnych rodzajów publikacji oraz zasad i trybu ich przekazywania, a także zmieniającego je Rozporządzenia z 24 maja 1999 r., Bibliotece Narodowej przekazywane są po dwa egzemplarze wszystkich publikacji wydawanych w Polsce: książek,

czasopism, gazet, druków muzycznych, atlasów, map, globusów oraz druków ulotnych dokumentujących życie społeczne, jak również nagrań dźwiękowych, audiowizualnych i elektronicznych. Stanowi to uregulowaną prawnie podstawę tworzenia przez Narodową Książnicę kompletnego archiwum piśmiennictwa polskiego, co służy, podobnie jak w innych krajach, zachowaniu dziedzictwa kulturowego, opracowywaniu bibliografii narodowej i sporządzaniu statystyki wydawniczej.

W 2019 r. rejestracją objęto 158 571 wol./j./plików (w 2018 r. – 219 089 wol./j./plików) przekazanych Bibliotece Narodowej przez wydawców w ramach egzemplarza obowiązkowego. W 2019 r. w stosunku do całości wpływu materiałów bibliotecznych egzemplarz obowiązkowy stanowił 90,40% (w 2018 r. – 93,80%).

Od 2012 r. obowiązują w BN nowe zasady rejestracji wstępnej egzemplarza obowiązkowego, dzięki którym zminimalizowano wewnętrzne procedury związane z wpływem egzemplarza obowiązkowego, co znacznie przyspieszyło proces katalogowania zbiorów (zwłaszcza książek i czasopism), przekazywanych jako egzemplarz obowiązkowy do BN. Rejestracją zajmują się poszczególne Zakłady: książek – Zakład Katalogowania Dziedzicznego, czasopism – Zakład Czasopism, druków ulotnych – Zakład Dokumentów Życia Społecznego, nagrań dźwiękowych i audiowizualnych – Zakład Zbiorów Dźwiękowych i Audiowizualnych, publikacji elektronicznych – Zakład Katalogowania Dziedzicznego, nut – Zakład Zbiorów Muzycznych, map – Zakład Zbiorów Kartograficznych. Dzięki zmianie każdy egzemplarz obowiązkowy, po rejestracji w Kancelarii BN, następnego dnia rano dostarczany jest do odpowiedniego zakładu i od razu przydzielany katalogerom. Czas katalogowania nie przekracza doby – pełne opisy formalne i rzeczowe, wprowadzane przez tę samą osobę, w dniu następnym widoczne są już w katalogu BN. Po sporządzeniu opisu każda publikacja otrzymuje wszystkie znaki własnościowe i zostaje zabezpieczona przed wyniesieniem poza BN.

Wpływ egzemplarza obowiązkowego w latach 2015–2019 (w/wol./j./tyt.)

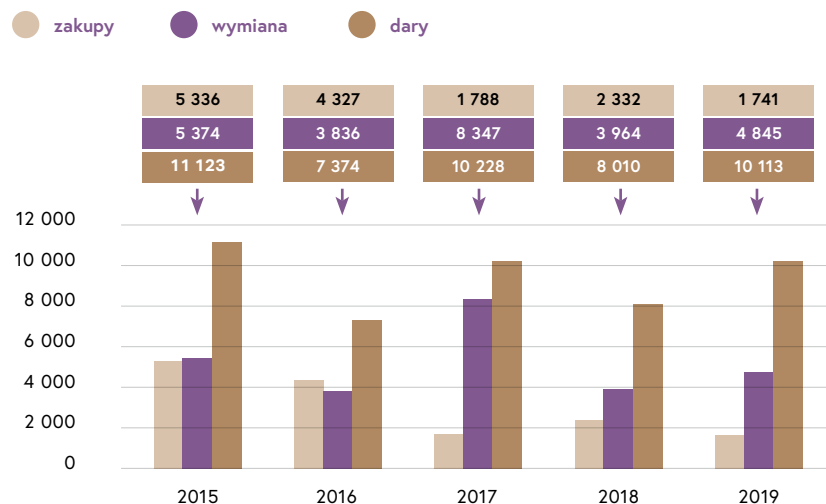
Wpływ egzemplarza obowiązkowego według typów publikacji w latach 2015–2019 (w wol./j./tyt.)

Rok	KSIĄŻKI	CZASOPISMA	DRUKI ULOTNE	PUBLIKACJE ELEKTRONICZNE	NAGRANIA DŹWIĘKOWE I AUDIOWIZUALNE	ZBIORY SPECJALNE
2015	66 647	7 638	35 430	50 243	10 299	2 447
2016	66 405	7 742	37 663	54 320	9 486	3 103
2017	67 170	7 410	38 732	51 402	9 272	2 393
2018	64 069	7 156	32 387	105 384	7 945	2 148
2019	67 037	6 978	16 563	56 922	8 549	2 522

ZAKUPY, WYMIANA I DARY

Publikacje powstałe przed powołaniem BN, Narodowa Książnica kupuje w antykwariatach krajowych i zagranicznych, na aukcjach i od osób prywatnych, otrzymuje w darze od osób prywatnych oraz instytucji krajowych i zagranicznych lub wymienia z innymi bibliotekami krajowymi i zagranicznymi. Podobnie postępuje z publikacjami, których brakuje w zasobie BN z powodu strat wojennych lub nieprzekazania egzemplarza obowiązkowego przez zobowiązany do tego podmiot.

Wpływ materiałów bibliotecznych według sposobu nabycia (zakupy, wymiana, dary) w latach 2015–2019 (w wol./j.)

Zakup zabytkowych dzieł narodowego piśmiennictwa pojawiających się na rynku antykwarycznym, a także pozyskiwanie najcenniejszych kolekcji prywatnych, uzupełnia zasób Narodowej Książnicy znacznie zdekompletowany w czasie II wojny światowej. W strukturze BN działa Samodzielne Stanowisko Pracy do spraw Zakupu Materiałów Bibliotecznych, którego zadaniem jest gromadzenie informacji o ofertach zakupu materiałów bibliotecznych kierowanych do komórek merytorycznych, jak również przekazywanie komórkom informacji o katalogach i aukcjach antykwarycznych oraz przedstawianie do akceptacji Dyrekcji BN wytypowanych materiałów wraz z ich wyceną.

W 2019 r. Biblioteka Narodowa przystąpiła do 16 aukcji antykwarycznych, podczas których zakupiono 291 pozycji katalogowych (w tym: 3 rękopisy, 30 starodruków, 28 map, 20 druków muzycznych, 2 druki ulotne oraz 208 wol./j. książek). Rozpatrzono również 32 oferty materiałów bibliotecznych zgłoszonych do sprzedaży przez osoby prywatne (oferty starodruków, rękopisów, nut, czasopism i książek), z których zakupiono 12 rękopisów, 177 druków muzycznych, 21 książek, 6 czasopism, 1 mapę i 209 nagrań dźwiękowych. Łącznie w 2019 r. zakupiono 1741 wol./tyt./j. (w 2018 r. – 2332 wol./tyt./j.).

W 2019 r. Biblioteka Narodowa uzupełniła swoje zbiory o bardzo cenne materiały rękopiśmienne, wśród zakupionych obiektów: kolejne materiały z archiwum rodzinnego Miłoszów i archiwum Zygmunta Mycielskiego, rękopisy Romana Dmowskiego, Romana Rybarskiego, Mariana Seydy i Jerzego Zdziechowskiego, a także materiały z archiwum Tadeusza i Janiny Kotarbińskich.

Zbiory BN wzbogaciły się także o rzadkie druki, wśród nich: Horatius Flaccus *Quinctus Horatius Flaccus ab omni obscoenitate expurgatus*. Dantisci, sumptibus Georgii Forsterii, 1648; Wiktoryn Bythner *Lyra Prophetica Davidis Regis sive Analysis critico-practica Psalmorum*. Londini, typis Eliiz. Flesher; prostat vero venaliis apud Gul. Morden, 1679 oraz Szymon Józef Wróblewski *Quaestio optica*. Kraków, typis I. A. Hebanowski, 1712.

Wśród zakupionych muzykaliów uwagę zwracają m.in.: dwa hiszpańskie wydania dzieł Fryderyka Chopina sprzed 1930 r. oraz dziewiętnastowieczne wydania fragmentów oper Stanisława Moniuszki – *Halki i Jawnuty*.

Do zbiorów kartograficznych BN włączono m.in.: mapę Królestwa Prus wykonaną przez Petrusa Schenka młodszego, pełniącego funkcję nadwornego kartografa Augusta III Sasa, króla Polski i elektora Saksonii – *Regni Borussiae et Electoratus Brandenburgici, Ceterarum que, Quae Fridirici Reg. Bor. sceptro reguntur nec non finitimarum Prov. Delineatio ad Stationes Publicorum Cusuum et veredariorum [...]* / P. Schenk Excudit C.P. Regis. [Amstelodami, ok. 1738] oraz o mapę okolic Gdańska z panoramą miasta *Prospect Grundris und Gegend der Polnischen vesten Reichs und Handels-Stadt Dantzig und ihrem Werder*. Nürnberg : edirt von Io. Bapt. Homann, [między 1715 i 1724].

Jednym z ciekawszych nabytków włączonych w 2019 r. do zbiorów ikonograficznych BN jest album *Polonia 1863*, zawierający fotografie popularnego cyklu rysunków Artura Grottgera wydane przez wiedeński Zakład Fotograficzny Miethke i Wawra. Oprawny w czerwoną skórę zdobioną złożonym godłem Rzeczypospolitej i złożonymi obcięciami kart folio to

Cenne materiały z archiwum rodzinnego Miłoszów

Ważne muzykalia pozyskane
do zbiorów Biblioteki Narodowej

luksusowy egzemplarz wykonany w paryskiej pracowni introligatorskiej Alfreda Binanta mieszczącej się przy rue de Cléry. Album, wykonany najprawdopodobniej w jedynym egzemplarzu, jest darem ofiarowanym w styczniu 1870 r. w dowód uznania paryskiemu adwokatowi i politykowi Eugène'owi Josephowi Vautrainowi przez członków Rady Towarzystwa Historyczno-Literackiego w Paryżu, których podpisy widnieją na umieszczonej na pierwszej karcie albumu dedykacji. Vautrain miał rozległe koneksje w środowisku Polaków we Francji, starających się pozyskać jego przychylność dla sprawy polskiej w dobie powstania styczniowego. Album stanowi cenny dokument działalności emigracji polskiej we Francji.

W wyniku wymiany z bibliotekami krajowymi i zagranicznymi w 2019 r. zbiory powiększyły się o 4845 wol./j.

W 2019 r. dzięki hojności darczyńców zbiory rękopisów BN uzupełniły cenne materiały m.in. z archiwów: Tomasza Burka, Hanny Krall, Barbary Wachowicz, Henryka Grynberga, Jacka Trznadla i rodziny Kuryluków, a także listy Jarosława Iwaszkiewicza do Juliana Strykowskiego i fotografie z archiwum J. Strykowskiego, rękopisy muzyczne Andrzeja Przybielskiego oraz rękopis i maszynopis Jana Brzechwy z archiwum Henryka Swolkienia.

W zbiorach dźwiękowych i audiowizualnych znalazła się cenna kolekcja 1075 płyt gramofonowych – dar spadkobierców Edwarda S. Hintzke ze Stanów Zjednoczonych dla Biblioteki Narodowej. Uroczyste przekazanie kolekcji odbyło się 17 października 2019 r. w obecności dyrektora BN dr. Tomasza Makowskiego podczas wizyty w BN darczyńcy – Teresy Minkosz-Hintzke oraz towarzyszących jej osób.

NAJCENNIJSZE NABYTKI POZYSKANE DO ZBIORÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ W 2019 ROKU

RĘKOPISY

ZAKUPY

Materiały z archiwum rodzinnego Miłoszów

Materiały z archiwum Tadeusza i Janiny Kotarbińskich

Materiały z archiwum Zygmunta Mycielskiego

Rękopisy Romana Dmowskiego, Romana Rybarskiego, Mariana Seydy i Jerzego Zdziechowskiego

Archiwum Stanisława Wielanka

Rękopisy Tadeusza Sygietyńskiego (*Szkice mazowieckie, Taniec polski* nr 5); *Szumka* op. 52 i *Dumka-szumka* op. 300 Michała Zawadzkiego

Archiwum Danuty Marii Michałowskiej

DARY

Materiały z archiwum własnego Hanny Krall (dar pisarki)

Kasety magnetofonowe m.in. z nagraniami rozmowy z G. Herlingiem-Grudzińskim (dar Renaty Gorczyńskiej)

Listy Jarosława Iwaszkiewicza do Juliana Strykowskiego i fotografie z archiwum J. Strykowskiego (dar Anety Kopińskiej i Hannah Stark Kopinski)

Archiwum Barbary Wachowicz (dar Zenona Wachowicza i Zbigniewa Łastowieckiego)

Materiały z archiwum Czackich (dar Marty Zielińskiej)

Materiały z archiwum własnego Henryka Grynberga (dar przekazującego)

Archiwum Joanny Salamon (dar Wojciecha Ostrowskiego)

Materiały z archiwum własnego Agaty Tuszyńskiej (dar przekazującej)

Materiały z archiwum Tomasza Burka (dar Marty Burek i Krzysztofa Burka)

Archiwum rodzinne Korzeniowskich (dar Jana i Teresy Korzeniowskich)

Rękopisy muzyczne Andrzeja Przybielskiego (dar Karola Szymanowskiego)

Materiały z archiwum własnego Krystyny Brzechwy (dar przekazującej)

Materiały z archiwum własnego Janusza Drzewuckiego (dar przekazującego)

Rękopisy muzyczne Ksawerego Stanickiego (dar Andrzeja Morawskiego)

Materiały z archiwum rodzinnego Kuryluków (dar Ewy Kuryluk)

Archiwum Antoniego Jaroszewicza i rodziny Winnickich (dar Jakuba Winnickiego z Rodziną)

Wspomnienia Zdzisława Borówki (dar Ewy Rylukowskiej-Borówki)

Archiwum własne Jacka Trznadla (dar przekazującego)

Korespondencja z archiwum Tadeusza i Moniki Strugałów (dar Tadeusza Strugały)

Rękopis i maszynopis Jana Brzechwy z archiwum Henryka Swolkienia (dar Wita Jarochońskiego)

Lista pasażerów statku „Margaret Evans” z nazwiskiem C. K. Norwida (dar Krzysztofa Hariasza)

Listy i utwory ks. Antónia Vieiry SJ (dar Ewy Paszkowskiej)

STARE DRUKI

ZAKUPY

Horatius Flaccus, *Quinctus Horatius Flaccus ab omni obscenitate expurgatus*. Dantisci, sumptibus Georgii Forsterii, 1648

Wiktoryn Bythner, *Lyra Prophetica Davidis Regis sive Analysis critico-practica Psalmorum*. Londini, typis Eliiz. Flesher ; prostat vero venaliis apud Gul. Morden, 1679

Szymon Józef Wróbliński, *Quaestio optica*. Kraków, typis I. A. Hebanowski, 1712

Stanisław Leszczyński, *Arrest du Conseil d'Etat du Roi, Concernant les Greffiers*. A Nancy, de l'Imprimerie de Nicolas Charlot, 1754

Jean-Etienne Guettard, *Memoire sur les mines de sel de Wieliczka en Pologne*. Paris, chez Panckoucke, 1777

MUZYKALIA

ZAKUPY

Stanisław Moniuszko, fragmenty z oper *Halka*, *Jawnuta*. Wydania z XIX w.

Filipina Brzezińska, *Pieśń w utrapieniu*. Warszawa, Kaufmann, [1861]

Antoni Kocipiński, fragment z *Śpiewów sławiańskich*. Kamieniec Podolski, 1852

Ligia Zofia Dłuzińska, *Ku czci poecie Słowackiemu*. Marsz op. 2, 1910

Dwa hiszpańskie wydania dzieł Fryderyka Chopina sprzed 1930 r.

KARTOGRAFIA

ZAKUPY

Regni Borussiae et Electoratus Brandenburgici, Ceterarum que, Quae Fridirici Reg. Bor. sceptro reguntur nec non finitimarum Prov. Delineatio ad Stationes Publicorum Cusuum et veredariorum [...] / P. Schenk Excudit C.P. Regis. [Amstelodami] : P. Schenk Excudit, [ok. 1738]

Efektowna mapa Królestwa Prus wykonana przez Petrusa Schenka młodszego, pełniącego funkcję nadwornego kartografa Augusta III Sasa – króla Polski i elektora Saksonii.

Rud. Kobera Mapa Śląska austriackiego / do użytku szkół polskich zastosował Popiołek Franciszek. W Wiedniu: drukiem i nakładem Zakładu Litograficznego G. Freytaga i Berndta, 1911

Wielobarwna mapa ścienna na wałkach, notowana tylko w katalogu Österreichische Nationalbibliothek w Wiedniu.

Prospect Grundris und Gegend der Polnischen vesten Reichs und Handels-Stadt Dantzig und ihrem Werder. Nürnberg : edirt von Io. Bapt. Homann [między 1715 i 1724]

Mapa (miedzioryt ręcznie kolorowany) okolic Gdańska z panoramą miasta. Wydanie pierwsze, bez przywileju cesarskiego.

Regni Borussiae secundum observationes novissima, accuratissima descriptio / edita a Elwe & Langeveld. Amsterdam : edita á R. & I. Ottens, [ok. i 1756]

Mapa Królestwa Prus z mapą poboczną okolic Królewca (miedzioryt ręcznie kolorowany). Wydanie nienotowane w Koeman's Atlantes Neerlandici oraz bazach NUKAT i IKAR. W BnF (Gallica) jest tylko wydanie oficyny Ottensa.

La Pologne : dressée sur ce qu'en ont donné Starovolsk, Beauplan, Hartnoch, et autres auteur : Rectifiée par les Observations d'Hevelius etc. / par Guillaume Del'Isle. A Paris : [Jean Claude Dezauche], [nie przed 1792]

Mapa Rzeczypospolitej z granicami i zaznaczonymi stratami terytorialnymi po I rozbiórce (miedzioryt ręcznie kolorowany).

Wincentego Haardta Monarchia Austriacko-węgierska / do użytku szkół polskich zastosował prof. Bronisław Gustawicz. W Wiedniu : druk i nakład instytutu geograficznego Ed. Hölzla, [ok. 1914]

Wielobarwna ścienna mapa fizyczna, nienotowana w dostępnych bazach i katalogach. Jest polską przeróbką mapy austro-węgierskiej.

Carte réduite de la Mer Baltique / gravé par L. A. Dupuis ; écrit par Ph. Macquet. [Miejsce nieznane] : [wydawca nieznany], 1785

Monumentalna, szczegółowa mapa nawigacyjna do żeglugi po Bałtyku, zawierająca mapy poboczne, m.in. okolic Gdańska (miedzioryt ręcznie kolorowany).

Polen unter Oesterreich, Russland und Preussen getheilt / F. Müller fecit in Wien. Wien : bey T. Mollo et Comp.], [ok.1800]

Mapa ziem polskich z zaznaczeniem granic rozbiórów. Rzadko spotykane wydanie.

KATALOGOWANIE ZBIORÓW

Zgodnie z potrzebami bibliotek, wydawców oraz innych użytkowników publikacje wpływające do Biblioteki Narodowej jako egzemplarze obowiązkowe powinny być katalogowane w ciągu 24 godzin od momentu ich dostarczenia. Najważniejszą zmianą wprowadzoną w ostatnich latach dotyczącą opracowania zbiorów było stopniowe wprowadzenie nowych zasad katalogowania, które umożliwiają prezentację informacji o zbiorach w sposób pełny, intuicyjny i dostosowany do potrzeb zróżnicowanej grupy odbiorców. Pozwalają one na dostosowanie opisu bibliograficznego do wymagań wyszukiwania fasetowego i zapewniają kompatybilność z międzynarodowymi standardami danych. W zakresie bieżącego wpływu w 2019 r. skatalogowano: 113 333 książki, 9945 roczników czasopism, 8237 jednostek druków ulotnych, 56 974 pliki publikacji elektronicznych, 12 490 jednostek nagrań dźwiękowych i audiowizualnych, 7389 jednostek zbiorów specjalnych (48 jednostek rękopisów, 436 starodruków w 612 woluminach, 1630 jednostek publikacji kartograficznych, 987 jednostek dokumentów ikonograficznych, 169 jednostek rękopisów muzycznych, 4119 nut).

ZINTEGROWANY SYSTEM BIBLIOTECZNY BN

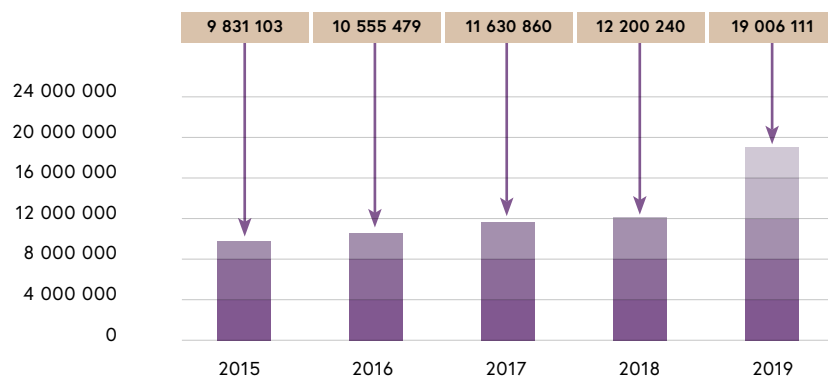
Materiały biblioteczne, które wpływają do Biblioteki Narodowej, przede wszystkim książki i czasopisma, ale także druki ulotne, publikacje elektroniczne, nuty, mapy oraz nagrania dźwiękowe i audiowizualne są na bieżąco rejestrowane.

W dniu 21 grudnia 2018 r. Biblioteka Narodowa rozpoczęła korzystanie z zintegrowanego systemu zarządzania zasobami ALMA i wyszukiwarki PRIMO. Narzędzie to stanowi najnowocześniejsze obecnie rozwiązanie technologiczne na świecie. System wprowadza wiele nowych funkcji, m.in. pracę w chmurze oraz możliwość współkatalogowania z innymi bibliotekami. Zakup został zrealizowany w ramach projektu „e-usługa OMNIS”, a środki na jego realizację pochodzą z funduszy europejskich w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014–2020.

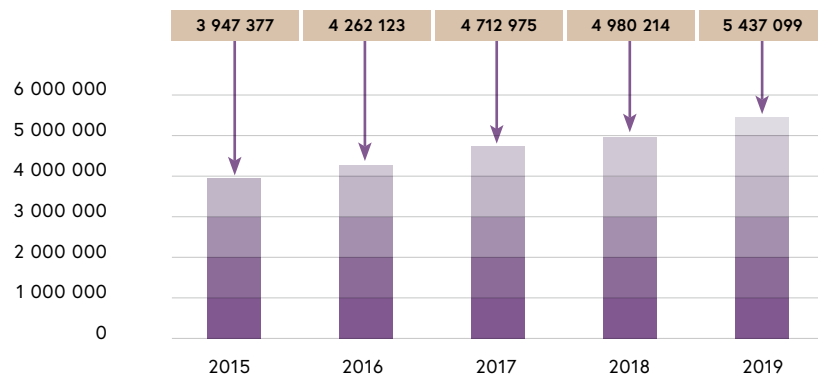
Wszystkie utworzone do dnia 20 grudnia 2018 r. rekordy zostały przeniesione do systemu ALMA. W 2019 r. w systemie ALMA zostało utworzonych 1 883 061 rekordów, w tym: 199 383 bibliograficzne, 715 922 wzorcowe (w tym 637 692 rekordy załadowane z bazy MeSH – Medical Subject Headings, kartoteki haseł wzorcowych dotyczących publikacji medycznych), 502 912 egzemplarza, 399 500 zasobu, 58 095 portfolio i 7249 czytelnika. W dniu 31 grudnia 2019 r. w bazie danych znajdowało się łącznie 19 006 111 rekordów różnych typów: bibliograficznych (5 437 099), wzorcowych (2 938 970), egzemplarza (5 169 468), zasobu (5 314 162), portfolio (58 095), czytelnika (88 317). Duży wzrost liczby rekordów wzorcowych w systemie ALMA spowodowany jest rozpoczęciem w sierpniu 2019 r. współkatalogowania z Biblioteką Jagiellońską w ramach realizacji założeń projektu „e-usługa OMNIS” oraz porozumienia o współpracy między księżnicami.

Do katalogu głównego wprowadzane są wszystkie typy materiałów gromadzonych w BN. W tworzeniu bazy danych w systemie ALMA brali udział bibliotekarze z wielu komórek organizacyjnych BN, gromadzący i katalogujący zbiory publikacji różnego typu: książki i czasopisma, druki ulotne, nuty, mapy, ikonografię, nagrania dźwiękowe i audiowizualne, publikacje elektroniczne, mikroformy, starodruki i rękopisy.

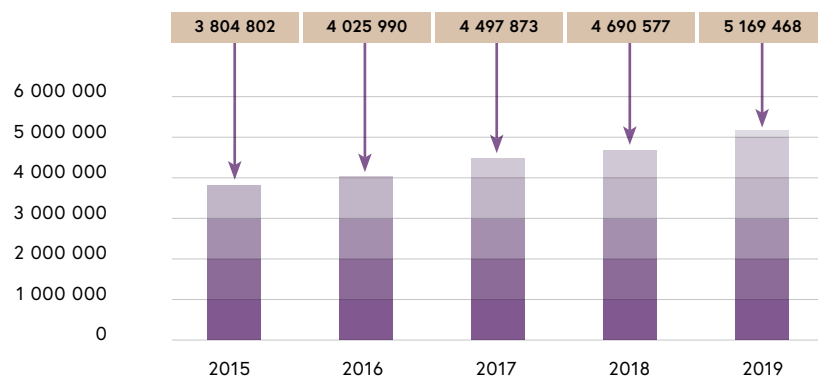
Liczba rekordów ogółem w bazie katalogu głównego w latach 2015–2019

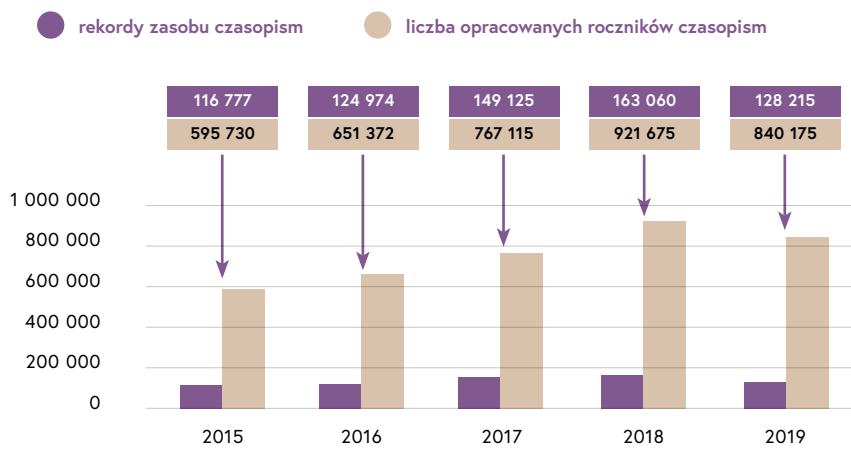
Liczba rekordów bibliograficznych w bazie katalogu głównego BN w latach 2015–2019

Liczba rekordów egzemplarza w bazie katalogu głównego BN w latach 2015–2019

Liczba rekordów zasobu czasopism i opracowanych roczników czasopism w bazie w latach 2015–2019

DESKRYPTORY BIBLIOTEKI NARODOWEJ (DBN)

W dniu 1 stycznia 2017 r. w Bibliotece Narodowej wprowadzone zostały nowe zasady katalogowania zbiorów – Deskryptory Biblioteki Narodowej. Narodowa Książnica rozpoczęła cykl szkoleń dla bibliotekarzy z całej Polski. Od kwietnia do listopada 2019 r. odbyło się 18 szkoleń dotyczących zasad tworzenia deskryptorów osobowych, korporatywnych i imprez, geograficznych, formy/rodzaju/gatunku, przedmiotowych i ujęciowych oraz zasad opracowania zbiorów z wykorzystaniem konkretnych deskryptorów. Kontynuowano mapowanie słownictwa JHP KABA z deskryptorami BN w zakresie haseł wzorcowych i deskryptorów (etykiety 150 i 180). Rozwijała się współpraca Instytutu Bibliograficznego BN z Bibliothèque nationale de France.

NOWE ZASADY KATALOGOWANIA Z ZASTOSOWANIEM DBN

Najważniejszą zmianą wprowadzoną w ostatnich latach dotyczącą katalogowania zbiorów było opracowanie i wprowadzenie w dniu 1 stycznia 2017 r. nowych zasad katalogowania, które pozwalają na prezentację informacji o zbiorach w sposób pełny, intuicyjny i dostosowany do potrzeb zróżnicowanej grupy odbiorców. Pozwalają one także na dostosowanie opisu

bibliograficznego do wymagań wyszukiwania fasetowego i zapewniają kompatybilność z międzynarodowymi standardami danych.

Na łamach uruchomionego w listopadzie 2016 r. serwisu „Przepisy Katalogowania BN” umieszczane są wszelkie materiały metodyczne, normatywne i wykazy zmian związane z nowym modelem opracowania zbiorów. Zasadniczym dokumentem są „Zasady tworzenia Deskryptorów BN”. Materiał został podzielony według poszczególnych typów informacji wyrażanych różnymi rodzajami deskryptorów, czyli: osoba, instytucja, impreza, tytuł, przedmiot, miejsce, forma/rodzaj/gatunek, przeznaczenie czytelnicze i przynależność narodowa/etniczna. Na łamach serwisu dostępna jest szczegółowa instrukcja o opracowaniu z zastosowaniem DBN „Materiały metodyczne: deskryptory ujęciowe”. W instrukcji zawarto zasady wyrażania ujęcia przedmiotu publikacji w podziale na poszczególne deskryptory. Obszerna egzemplifikacja (380 opisów bibliograficznych) jest wynikiem prac zespołu zadaniowego, w ramach którego wszystkie przykłady opracowano z autopsji i na ich podstawie przygotowano zakresy stosowania wszystkich deskryptorów ujęciowych. Przygotowano również nieopracowany dotychczas materiał metodyczny związany z zasadami katalogowania rzeczowego twórczości artystycznej – zasady opracowania literatury pięknej, publicystyki i literatury faktu. Instrukcja „Materiały metodyczne: utwory literackie” została podzielona na poszczególne elementy związane z wyrażaniem różnych cech (treściowych i formalnych) wszelkich rodzajów i gatunków literackich oraz publicystycznych. W pierwszym półroczu 2019 r. kontynuowano prace na przepisami katalogowania dla książki. Zostały one sfinalizowane w drugim półroczu. Przepisy dla poszczególnych typów publikacji są zamieszczone w serwisie: <http://przepisy.bn.org.pl>. Kolejne części instrukcji będą zawierać szczegółowe zasady opracowania rzeczowego innych form związanych z twórczością artystyczną, tj. zbiorów: ikonograficznych, muzycznych oraz dźwiękowych i audiowizualnych. Uzupełnieniem instrukcji są wykazy i zakresy stosowania deskryptorów wyrażających formy i gatunki literackie. Całość będzie stanowić kompletny materiał do opracowania rzeczowego wszelkich dokumentów związanych z działalnością artystyczną. Do tej pory materiały tego typu, w szczególności literatura piękna, były opracowywane w uproszczony sposób. Zmiana w tym zakresie jest jednym z filarów nowego modelu opracowania rzeczowego zbiorów.

UNIWERSALNA KLASYFIKACJA DZIESIĘTNA (UKD)

W grudniu 2018 r. Biblioteka Narodowa podpisała umowę członkowską z Konsorcjum UKD (UDCC). Do Komitetu Wykonawczego została powołana dr Jolanta Hys – kierownik Pracowni Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej w Instytucie Bibliograficznym BN. Konsorcjum UKD jest utrzymującą się samodzielnie organizacją non-profit, utworzoną w celu nadzoru i rozpowszechniania Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej. Konsorcjum zostało

założone przez Międzynarodową Federację Dokumentacji (FID) i wydawców edycji holenderskiej, angielskiej, francuskiej, japońskiej i hiszpańskiej. Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta stanowi własność Konsorcjum od stycznia 1992 r.

W 2019 r. Pracownia UKD Instytutu Bibliograficznego kontynuowała prace związane z redakcją tablic skróconych UKD zakończone wydaniem obszernej publikacji *UNIWERSALNA KLASYFIKACJA DZIESIĘTNA. Wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych*. Jest to, opracowana przez Jolantę Hys i Joannę Kwiatkowską, publikacja Konsorcjum UKD nr 102, autoryzowana przez Konsorcjum UKD na podstawie licencji PL2019/01. W ramach współpracy z Konsorcjum UKD przygotowano raport o UKD w Polsce.

Pracownia UKD opracowała i ogłosiła na stronie UKD: <http://www.bn.org.pl/dla-bibliotekarzy/ukd/biuletyn-ukd> kolejne numery „Biuletynu Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej”: Nr 6 (66). 82–93 Literatura dla dzieci, Nr 1 (67). Dział 502/504 Nauka o środowisku. Ochrona środowiska, Nr 2 (68). Dział 39 Etnografia, Nr 3 (69). Dział 64 Gospodarstwo domowe, Nr 4 (70). Dziedzictwo kulturowe. Kultura pamięci, Nr 5 (71). Bibliologia, Nr 6 (72). Polska UKD Online (dostęp do bazy online od 16 grudnia 2019 r. – PUKD jako administrator i redaktor polskich danych dla UDCOnline).

W Pracowni UKD przeprowadzono także weryfikację opracowania rzeczowego związaną z publikacją „Przewodnika Bibliograficznego” oraz dokonywano modyfikacji zapisów UKD w katalogu BN.

W dniach 13–14 maja 2019 r. odbyło się zebranie Zespołu do spraw Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej, na którym zaprezentowano: plan strategiczny Konsorcjum UKD do 2022 r., bieżące prace Pracowni UKD, najważniejsze zmiany w pliku wzorcowym UKD (zamieszczone w nr 36/37 „Extensions & Corrections to the UDC”).

BIBLIOGRAFIA NARODOWA

Do statutowych obowiązków Biblioteki Narodowej jako narodowej centrali bibliograficznej należy opracowywanie i wydawanie bieżącej i retrospektywnej bibliografii narodowej. Biblioteka Narodowa w sposób ciągły prowadzi prace nad bibliografią narodową i bibliografiami specjalnymi. Większość bibliografii dostępnych jest z poziomu zintegrowanego systemu bibliotecznego.

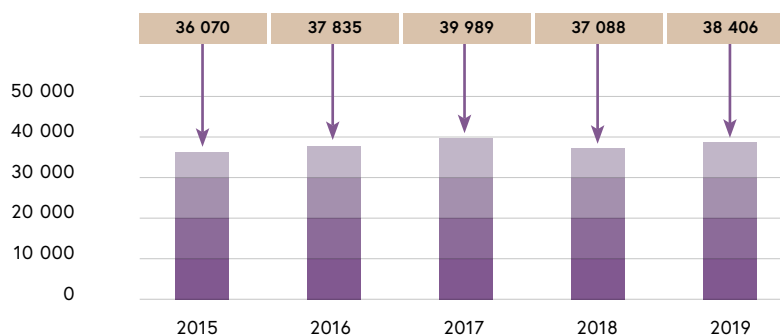
PRZEWODNIK BIBLIOGRAFICZNY. URZĘDOWY WYKAZ DRUKÓW

„Przewodnik” jest podstawowym członem bieżącej bibliografii narodowej, rejestrującym w cyklu tygodniowym książki publikowane w Polsce. „Przewodnik Bibliograficzny” prowadzi ewidencję publikacji, których wydawca lub współwydawca ma siedzibę na terenie Polski oraz publikacji ogłoszonych poza terenem państwa, jeżeli ich wydawcą lub współwydawcą są instytucje krajowe lub ich agendy zagraniczne. Nie stosuje się kryterium językowego ani kryteriów wartościujących. Od 2010 r. bieżąca bibliografia narodowa jest udostępniana w formie tygodnika w pliku PDF oraz bibliograficznej bazy danych, zamieszczanych na stronie internetowej BN. Pracownia Przewodnika Bibliograficznego działa od listopada 2015 r. w ramach Zakładu Katalogowania Dziedzinyowego.

W 2019 r. ukazały się 52 zeszyty „Przewodnika Bibliograficznego” w formie PDF (z. 1–48 oraz cztery zeszyty archiwalne: 10a, 20a, 30a i 41a), zawierające łącznie 35 048 pozycji (w 2018 r. – 34 112 pozycji). Zebrane i w trakcie redakcji są zeszyty 49, 50, 51, 52 oraz 50a, zawierające łącznie 3358 pozycji. W związku z implementacją nowego systemu zintegrowanego nastąpiła konieczność zmiany organizacji pracy, która spowodowała niewielkie wydłużenie czasu przygotowania zeszytów „PB”. W roczniku 2019 „Przewodnika Bibliograficznego” zostanie ogłoszonych około 38 406 pozycji (w roczniku 2018 – 37 088 pozycji).

Wraz z wprowadzeniem Deskryptorów BN, zmieniono sposób organizacji pracy nad opracowaniem „Przewodnika Bibliograficznego”. Pracownicy Zakładu Katalogowania Dziedzinyowego katalogują tematycznie książki, artykuły z czasopism oraz artykuły z prac zbiorowych z poszczególnych dziedzin. Wszystkie książki, które w danym tygodniu wpłynęły do ZKD, są ogłaszane w „Przewodniku Bibliograficznym” w odstępie jednego tygodnia. Bibliotekarze dziedzinyowi są również odpowiedzialni za wprowadzane słownictwo oraz modyfikacje istniejących haseł. Ścisłe współpracują z Instytutem Bibliograficznym, a w szczególności z Pracownią Deskryptorów BN w zakresie tworzonych haseł khw. Korekta rzeczowa opisów bibliograficznych z danej dziedziny jest wykonywana na plikach przeglądowych przez bibliotekarzy dziedzinyowych. Natomiast zespół ds. „Przewodnika Bibliograficznego” zajmuje się korektą formalną i korektą wydruku.

Liczba rekordów „Przewodnika Bibliograficznego” opracowanych w latach 2015–2019

POLONICA ZAGRANICZNE. BIBLIOGRAFIA

Bibliografia jest dostępna jako baza danych, od końca 2018 r. również w katalogu głównym BN. Rejestruje książki na podstawie uznanych za polonice egzemplarzy pozyskiwanych do zbiorów BN poprzez kupno, dary i wymianę publikacji. Oprócz opisów sporządzonych z autopsji bibliografia zamieszcza opisy książek pozyskane z wielu źródeł bibliograficznych, m.in. w wyniku analizy bibliografii narodowych krajów europejskich i pozaeuropejskich, drukowanych katalogów książek, bibliografii specjalnych i katalogów online większych bibliotek światowych. Od stycznia 2019 r. rozpoczęto prace melioracyjne oraz typowanie do usunięcia dubletów powstałych przy połączeniu baz z programów SIERRA i MILLENNIUM w systemie ALMA. W wyniku tych prac wytypowano do usunięcia kilka tysięcy dubletów. Działania te, choć czasochłonne, znacznie usprawniają wyszukiwanie w katalogu BN i będą kontynuowane do czasu całkowitego wyeliminowania dubletów poloników zagranicznych. Pod koniec marca 2019 r. rozpoczęto przeglądanie publikacji obcych znajdujących się w zbiorach BN pod kątem ich zgodności z *Jednolitymi zasadami gromadzenia zbiorów*. Przejrzano łącznie 57 513 sygnatur.

W 2019 r. kontynuowano prace nad bibliografią wydań polskich i obcojęzycznych dzieł Josepha Conrada.

Zarówno praca nad bibliografią dzieł Josepha Conrada, jak i bieżące wyszukiwanie poloników wykazały rosnącą liczbę poloników wydanych jako druk na żądanie (*print on demand*). Ze względu na liczbę tych publikacji pojawiła się potrzeba lepszego poznania tego zjawiska. W wyniku prac prowadzonych przez pracowników ZKD powstała m.in. lista zagranicznych firm drukarskich oferujących usługę druku na żądanie oraz spis tego typu poloników znajdujących się w katalogu BN.

BIBLIOGRAFIA POLSKA 1901–1939

Jest to retrospektywna bibliografia narodowa, stanowiąca kontynuację chronologiczną *Bibliografii polskiej* XIX w. Estreicherów. Rejestruje publikacje wydane na ziemiach polskich (bez względu na język publikacji i narodowość autora) oraz polonica spoza ziem polskich. Zasięg terytorialny to granice II Rzeczypospolitej z 1939 r. Zasięg chronologiczny obejmuje okres od 1901 r. do końca sierpnia 1939 r. Zasięg formalno-wydawniczy obejmuje druki zwarte, wydawnictwa nutowe, atlasy map, albumy rycin.

Bibliografia polska 1901–1939 udostępniania jest w następujących formach:

- w wersji drukowanej (18 tomów – A-Krasu)
- na stronie internetowej BN w bazie danych w programie MAK (tomy 7–17)
- w formie plików PDF zamieszczonych na stronie internetowej BN (tomy 1–18)
- w postaci skanów w CBN POLONA (tomy 1–18)
- w katalogu głównym BN jako jedna z baz bibliograficznych dostępnych w wyszukiwarce PRIMO (tomy 7–17)
- jako kartoteka kartkowa znajdująca się w Zakładzie BP 1901–1939 (zawiera całość zgromadzonych materiałów bibliograficznych obejmujących zakres liter A–Ż).

W 2019 r. w Zakładzie Bibliografii Polskiej 1901–1939 wprowadzono do bazy 837 opisów (w 2018 r. – 2230), W ciągu roku Zakład zaangażowany był w prace na rzecz projektu „Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej”. Przygotowywano materiał do kolejnego tomu 19 „Bibliografii polskiej 1901–1939” (Krasz-Kub), redagowano materiały do tomu 20.

BIBLIOGRAFIA PODZIEMNYCH DRUKÓW ZWARTYCH Z LAT 1976–1989

Bibliografia zamknięta. Rejestruje książki, które zostały wydane poza cenzurą przez nielegalne wydawnictwa, partie polityczne, grupy i ruchy religijne itp. w latach 1976–1989. Bibliografia obejmuje również wydania Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w okresie legalnej działalności „Solidarności”. Pokazuje cały okres nielegalnego rynku wydawniczego od powstania niezależnych organizacji i partii politycznych aż do zmiany ustroju w 1989 r. W Bibliografii uwzględniono 6513 poz.

BIBLIOGRAFIE WYDAWNICTW CIĄGŁYCH

W bibliografiach wydawnictw ciągłych uwzględnia się wydawnictwa ciągłe publikowane w Polsce, niezależnie od języka tekstu, o częstotliwości od dziennika do rocznika, czasopisma publikowane nieregularnie, wydawnictwa zbiorowe, kalendarze, sprawozdania. Pracami nad bibliografiami zajmuje się od 2011 r. Zakład Czasopism. Wprowadzono, uzupełniono i zredagowano opisy czasopism w następujących bazach bibliograficznych:

- Bibliografia Wydawnictw Ciągłych – dostępna na stronie internetowej BN w bazach danych, które rejestrują tytuły czasopism ukazujących się w danym roku. Bazy rocznikowe Bibliografii zawierają obecnie: rocznik 2010 – 7393 pozycje, rocznik 2009 – 7378 pozycji, rocznik 2008 – 7282 pozycje, rocznik 2007 – 7293 pozycje, rocznik 2006 – 7117 pozycji, a roczniki 2001–2005 – 10 621 pozycji.
- Bibliografia Wydawnictw Ciągłych, Nowych, Zawieszonych i Zmieniających Tytuł – publikowana w formie kwartalnika na stronie internetowej BN w formie plików PDF. W 2019 r. sporządzono opisy i zredagowano trzy numery kwartalnika za rok 2019, zawierające 321 pozycji. Prowadzono prace nad czwartym numerem periodyku.

BIBLIOGRAFIA ZAWARTOŚCI CZASOPISM

Zadaniem Bibliografii jest rejestrowanie artykułów opublikowanych w polskich czasopismach, bez względu na język publikacji, wpływających jako egzemplarz obowiązkowy do Biblioteki Narodowej. Bibliografia Zawartości Czasopism jest bibliografią selekcyjną, rejestruje zawartość 2700 tytułów czasopism. W 2019 r. po ścisłej selekcji rozpoczęto rozpisywanie zawartości 45 nowych tytułów. Do Zakładu Katalogowania Dziedziny BN wpłynęło w 2019 r. w ramach egzemplarza obowiązkowego 4907 woluminów czasopism (w 2018 r. – 4265). Do 31 grudnia 2019 r. skatalogowano 3084 woluminy. W Repozytorium Cyfrowym BN przygotowano 4907 identyfikatorów UID (do wszystkich woluminów, które wpłynęły do ZKD). Przygotowano pliki eksportowe do 3084 woluminów czasopism (do wszystkich skatalogowanych woluminów). Informacje o przygotowanych plikach eksportowych wysyłane są co tydzień do Zakładu Zbiorów Cyfrowych.

W 2019 r. ukazało się 11 zeszytów „Bibliografii Zawartości Czasopism” w formie PDF, w których zarejestrowano 36 318 pozycji, zeszyt 12 w edycji zawiera 3271 pozycji (w 2018 r. – 61 454 pozycje).

Opisy artykułów z czasopism były dostępne w czterech bazach internetowych:

- Artykuły z czasopism polskich (MARC 21, 2005–). Na koniec 2016 r. baza liczyła 644 400 rekordów (rekordy BZCz i Zespołu Zadaniowego „Merkuriusz”)
- Artykuły z czasopism polskich (MARC BN 1996–2004) – na koniec 2010 r. baza liczyła 395 318 rekordów. Jest to baza zamknięta, nie wprowadza się do niej nowych opisów
- Artykuły z gazet i tygodników polskich (MARC BN 1996–2004) – baza zamknięta w 2004 r. Liczy 104 697 rekordów
- Wspólna Baza Artykułów z Gazet i Tygodników Polskich (Wspólna Baza BN i Bibliotek. Publicznych „Prasa”) – tworzona jest przez 9 bibliotek publicznych, 2 biblioteki pedagogiczne i Zakład Katalogowania Dziedziny BN. Wszystkie biblioteki współpracujące przy tworzeniu bazy „Prasa” pracują w systemie ALMA. W 2019 r. rejestrowana była zawartość 7 dzienników i 15 tygodników. W ZKD codziennie katalogowane są 2 dzienniki („Gazeta Wyborcza” i „Dziennik Trybuna”). W 2019 r. do Bazy wprowadzono 29 457 rekordów, z czego 5993 powstało w ZKD, a 23 464 utworzyły biblioteki współpracujące (w 2018 r. powstały łącznie 32 073 rekordy, z czego 5881 utworzył ZKD, a 26 192 – biblioteki współpracujące).

W związku z wdrożeniem systemu ALMA w styczniu, lutym i czerwcu 2019 r. odbyły się szkolenia dla bibliotekarzy współtworzących Bazę, zorganizowane i przeprowadzone przez Zakład Katalogowania Dziedzinowego.

ZKD współpracuje z Federacją FIDES w tworzeniu Elektronicznej Bibliografii Teologicznej. „Bibliografia Nauk Teologicznych” powstaje w oparciu o opisy bibliograficzne tworzone dla „Bibliografii Zawartości Czasopism”. Udostępniana jest nieodpłatnie w Internecie z serwera Federacji FIDES. W omawianym okresie każdego miesiąca po zakończeniu prac redakcyjnych przesyłane były opisy bibliograficzne z 200 tytułów czasopism teologicznych rejestrowanych w „Bibliografii Zawartości Czasopism”.

BIBLIOGRAFIA DOKUMENTÓW ELEKTRONICZNYCH

Jest obecnie dostępna w formie bazy. Rejestruje publikacje, których wydawca lub współwydawca ma siedzibę na terenie Polski oraz wydawnictwa ogłoszone poza terenem państwa, jeżeli ich wydawcą lub współwydawcą są instytucje krajowe lub ich agendy zagraniczne. Nie stosuje się kryterium językowego i wartościującego. Dobór i selekcja publikacji jest przeprowadzana na podstawie kryteriów formalnych.

W 2016 r. katalogowanie publikacji elektronicznych zostało, w zależności od ich typu, przejęte przez odpowiednie Zakłady:

- książki – Zakład Katalogowania Dziedzinowego
- czasopisma elektroniczne – Zakład Czasopism
- elektroniczne publikacje kartograficzne – Zakład Zbiorów Kartograficznych

Publikacje elektroniczne zamieszczane są (w większości bezpośrednio przez wydawców) w Repozytorium Cyfrowym BN. W Repozytorium zamieszczono 7056 obiektów. Trwają również prace nad przeniesieniem wszystkich obiektów z poprzedniego systemu do nowego Repozytorium Cyfrowego. Zintensyfikowano działalność informacyjną dla wydawców związaną z przeniesieniem kont do nowego Repozytorium Cyfrowego BN. W 2019 r. w Repozytorium założono 325 nowych kont dla wydawców. Rozwijana jest współpraca z wydawcami, którzy zobligowani są do przekazywania do BN egzemplarza obowiązkowego publikacji elektronicznych (pomoc techniczna, udzielanie informacji, monitorowanie wpływu). Ponadto pracowano nad projektami *Instrukcji dla Wydawców* oraz opracowano *Regulamin Użytkownika Systemu Rejestracji Wydawców w Repozytorium Cyfrowym Biblioteki Narodowej*. Udzielano także informacji z zakresu przekazywania, katalogowania i udostępniania publikacji elektronicznych.

POLSKA BIBLIOGRAFIA BIBLIOLOGICZNA

W maju 2019 r. ukazała się „Polska Bibliografia Bibliologiczna” za rok 2011 w opracowaniu Grażyny Jaroszewicz, Katarzyny Sijki i Macieja Szablewskiego.

Rocznik 2011 PBB został zredagowany według nowych zasad, ustalonych przez zespół bibliograficzny Zakładu Zbiorów Bibliologicznych. Zmodyfikowanie schematu klasyfikacyjnego wpłynęło na zmniejszenie liczby zarejestrowanych publikacji, a nowe rozwiązania typograficzne zapisów czynią rocznik bardziej czytelnym i spójnym z aktualnymi przepisami katalogowania.

Kontynuowano prace nad PBB2012. Do bazy wprowadzono ok. 1050 nowych rekordów. Były to głównie opisy publikacji z prac zbiorowych oraz artykułów z czasopism. Usunięto ok. 1100 rekordów. W październiku baza PBB2012, zawierająca 4908 rekordów, została przekonwertowana do formatu pdf i przekazana do Wydawnictwa. W IV kwartale rozpoczęto prace nad rocznikiem PBB2013.

Do bazy PBB2019 wprowadzane były rekordy wycinków prasowych, które w ramach umowy monitoringu prasy, zawartej między BN o Agencją Prasową „Glob”, przekazywano codziennie drogą mailową w formie linków do skanów poszczególnych artykułów (dodatkowo w trzymiesięcznych interwałach Agencja Prasowa „Glob” przekazywała bazę wycinków za dany kwartał na płycie CD). W ciągu roku wpłynęły 683 wycinki prasowe.

FUNKCJE CENTRALNE

Biblioteka Narodowa jako centralna biblioteka Rzeczypospolitej Polskiej pełni wiele funkcji o znaczeniu ogólnopolskim. Jest centralną biblioteką dziedzinową w zakresie bibliotekoznawstwa i nauki i książki, informacji naukowej i archiwistyki, prowadzi katalogi centralne, odpowiada za statystykę wydawnictw i statystykę bibliotek publicznych, a także pełni ważną rolę w normalizacji bibliograficznej w skali kraju. BN prowadzi także działalność szkoleniową w zakresie doskonalenia zawodowego bibliotekarzy oraz pracowników informacji naukowej, oferując różnorodne kursy, warsztaty specjalistyczne, seminaria, konwersatoria, zajęcia problemowe z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, obsługi komputerowych baz danych, informatycznych systemów bibliotecznych.

ISBN, ISSN, ISMN

Biblioteka Narodowa jest odpowiedzialna za przydzielanie pul numerów identyfikacyjnych wydawcom książek (ISBN), czasopism (ISSN), wydawcom druków muzycznych (ISMN) oraz za przekazywanie danych do właściwych organizacji międzynarodowych. W 2013 r. powołano w strukturze BN Samodzielne stanowisko pracy oraz Zespół Zadaniowy do spraw znormalizowanych numerów ISBN i ISMN. Powołano też Pracownię Narodowy Ośrodek ISSN, działającą w ramach Zakładu Czasopism.

KRAJOWE BIURO ISBN

W roku 2019 nadawanie numerów ISBN odbywało się przede wszystkim za pośrednictwem serwisu e-ISBN, otwartego 24 października 2014 r. Nowe narzędzie służy do błyskawicznego nadawania i zarządzania numerami ISBN oraz powiązanych z nimi danymi. Jest to pierwsza w Polsce e-usługa publiczna skierowana do branży wydawniczej. Serwis e-ISBN, oparty na otwartej specyfikacji ONIX 3.0, ma na celu ułatwienie przepływu zestandaryzowanych metadanych na rynku książki i podniesienie jakości informacji w obiegu publicznym. Serwis ma przede wszystkim usprawnić i unowocześnić obecne procedury przyznawania numerów. Wydawcy mogą ograniczyć czas poświęcany na występowanie o kolejne pule numerów ISBN oraz przekazywanie informacji o numerach wykorzystanych. Dzięki funkcjonalnościom aplikacji wydawca może traktować serwis elektronicznego nadawania ISBN jako miejsce zarządzania swoją produkcją wydawniczą. Serwis e-ISBN od początku funkcjonowania zyskał uznanie wydawców. Dodatkowym atutem elektronicznego systemu jest możliwość śledzenia nowości wydawniczych przez niezarejestrowanych użytkowników, wśród nich – księgarzy i bibliotekarzy.

W roku 2019 Krajowe Biuro ISBN przydzieliło wydawcom 3587 pul numerów ISBN, w tym 2629 nowych i 958 kontynuacji. W serwisie e-ISBN wydawcy rejestrują się samodzielnie, istnieje także możliwość rejestracji połączonej ze szkoleniem. W 2019 r. wydawcy zarejestrowali w serwisie e-ISBN ogółem 62 022 tytuły książek. Wydawcy automatycznie pobrali 484 pule numerów. W styczniu zaimplementowano nową wersję kategorii Thema, uwzględniającą polskie kategorie tematyczne. Przygotowano newsletter dla wydawców. Pracownicy biura ISBN wzięli udział w testowaniu nowych wersji serwisu e-ISBN, który jest modyfikowany zgodnie z potrzebami wydawców. Do największych wydawców, którzy w 2019 r. zaczęli współpracę z serwisem e-isbn należą m.in.: Wydawnictwo POLTEXT spółka z o.o., EDIPRESSE-KOLEKCJE spółka z o.o. oraz ŚLĄSK spółka z o.o. Wydawnictwo Naukowe.

KRAJOWE BIURO ISMN

Krajowe Biuro ISMN przydzieliło 19 pul numerów ISMN, w tym 13 dla wydawców nowych i 6 dla kontynuujących. Stan bazy w dniu 31 grudnia 2019 r. wynosił 238 rekordów.

NARODOWY OŚRODEK ISSN

W 2019 r. nadano numery ISSN 731 tytułom publikacji ciągłych, w tym dokonano 308 rezerwacji przed wydaniem pierwszego numeru. 361 numerów rezerwacji z lat poprzednich zamieniono na numery stałe. Dokonywano korekt i modyfikacji rekordów. Do Międzynarodowego Ośrodka ISSN w Paryżu przekazano 31 plików z danymi, w tym 11 plików z pełnymi rekordami (768 rekordy: 410 opisów nowych tytułów i 358 zaktualizowanych) oraz 20 plików zawierających 730 rekordy robocze. Stała baza danych w systemie MAK w dniu 31 grudnia 2019 r. liczyła 47 110 rekordów. W związku z przydzielaniem numerów ISSN biuro odwiedziło 224 interesantów.

STATYSTYKA WYDAWNICTW

Do zadań Biblioteki Narodowej należy przygotowanie urzędowej statystyki polskiej produkcji wydawniczej, tworzonej na podstawie danych o publikacjach zarejestrowanych w bieżącej bibliografii narodowej i ukazującej się jako rocznik „Ruch Wydawniczy w Liczbach”. Jest to unikatowy zbiór danych na temat książek i czasopism ukazujących się na terenie Polski. Pierwszy zeszyt „Ruchu Wydawniczego w Liczbach” ukazał się w 1955 r. Kolejne zeszyty wychodzą w cyklu rocznym, prezentując dane za rok ubiegły. Od 2011 r. rocznik publikowany jest w postaci publikacji elektronicznej, dostępnej online na stronie internetowej BN. W 2019 r. opublikowany został 67 rocznik „Ruchu Wydawniczego w Liczbach”, przedstawiający dane dotyczące produkcji wydawniczej w 2018 r.

Do Głównego Urzędu Statystycznego przekazano dane statystyczne o produkcji wydawniczej w Polsce za rok 2018. Dane przekazywane do GUS zostały uwzględnione przy przygotowaniu „Małego Rocznika Statystycznego”, „Rocznika Statystycznego Rzeczypospolitej Polskiej” i „Rocznika Kultury Polskiej”.

PRACE NORMALIZACYJNE

Na mocy umowy z Polskim Komitetem Normalizacyjnym Biblioteka Narodowa w 2019 r. kontynuowała prowadzenie Sekretariatu Komitetu Technicznego nr 242 do spraw Informacji i Dokumentacji. W okresie sprawozdawczym odbyły się trzy posiedzenia Komitetu technicznego w dniach: 30 kwietnia, 24 maja i 23 sierpnia. Omawiano na nich normę PN ISO-16439P „Informacja i dokumentacja – Metody i procedury oceny wpływu bibliotek”.

KATALOGI CENTRALNE

Biblioteka Narodowa posiada największą w Polsce bazę informacji o czasopiśmie polskich i piśmiennictwie zagranicznym znajdującym się w bibliotekach polskich. Tworzenie bazy dostępnej zarówno w formie katalogu kartkowego, jak i bazy elektronicznej, możliwe jest dzięki bardzo dobrej współpracy BN z bibliotekami polskimi, które przekazują informacje o swoich zbiorach. Dane w katalogach pochodzą od blisko tysiąca bibliotek krajowych i ponad dwudziestu zagranicznych. Kartoteki kartkowe katalogów centralnych książek i czasopism zagranicznych oraz czasopism polskich gromadzonych w bibliotekach polskich zawierają około 7 000 000 kart i liczba ta nie ulega większym zmianom, zaś liczba opisów zarejestrowanych w bazach danych, dostępnych od 1997 r. w sieci lokalnej i Internecie, jest sukcesywnie uzupełniana. Biblioteka Narodowa prowadzi także specjalny Centralny Katalog Starych Druków oraz Centralny Katalog Rękopisów Muzycznych (w Polsce) do I poł. XIX w.

BAZA BIBLIOS

W 2019 r. trwały prace nad nową wersją oprogramowania bazy BIBLIOS, która jest pozostałością po drukowanym Informatorze o bibliotekach w Polsce. Rejestrowane są w niej wszystkie typy bibliotek, poza prywatnymi. Zgodnie z ustaleniami powstanie jedna baza o nazwie BIBLIOS, zbierająca dane teleadresowe bibliotek publicznych i naukowych w Polsce. Biblioteka Narodowa jest zobligowana do prowadzenia takiej ewidencji na mocy ustawy o bibliotekach z 1997 r. W 2019 r. Zakład Zbiorów Bibliologicznych współpracował z Zakładem Technologii Informatycznych w ramach określania funkcjonalności oprogramowania dla bazy. Ponadto zaktualizowano dane bibliotek naukowych w województwach: dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, lubelskim, lubuskim, łódzkim i małopolskim.

DOSKONALENIE ZAWODOWE I SZKOLENIA BIBLIOTEKARZY

Rolę komórki odpowiedzialnej za doskonalenie zawodowe bibliotekarzy oraz pracowników informacji naukowej pełni Zakład Edukacji Bibliotekarskiej (ZEB), utworzony w 2007 r. jako komórka organizacyjna Biblioteki Narodowej w związku z likwidacją Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej im. Heleny Radlińskiej w Warszawie. W swej ofercie ma on różnorodne kursy, warsztaty specjalistyczne i problemowe, w szczególności z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, obsługi komputerowych baz danych, informatycznych systemów bibliotecznych. Ogólnopolski zakres działalności ZEB obliguje go do zapewnienia jakości doskonalenia i doskonalenia w dwóch obszarach działania: wspieranie działań kadry kierowniczej bibliotek oraz zatrudnionych w niej pracowników, a także diagnozowanie i określanie potrzeb w zakresie doskonalenia i doskonalenia zawodowego bibliotekarzy i pracowników informacji związanych z obiegiem książki i dokumentów.

Od 1 września 2008 r. prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie przygotowywania kadr dla ogólnopolskiej sieci bibliotecznej znajduje się wśród statutowych obowiązków Biblioteki Narodowej. W 2019 r. ZEB kontynuował praktykę stałego diagnozowania potrzeb w zakresie doskonalenia i doskonalenia zawodowego bibliotekarzy wśród pracowników wszystkich typów bibliotek, w szczególności bibliotek publicznych – uczestników szkoleń. Badanie potrzeb szkoleniowych środowiska bibliotekarskiego odbywa się za pomocą przeprowadzenia ankiet, wywiadów, rozmów.

W roku 2019 Zakład Edukacji Bibliotekarskiej przeprowadził następujące szkolenia:

- Osoby niepełnosprawne jako użytkownicy bibliotek i innych instytucji kultury (1 szkolenie)
- Książka na warsztat! O prowadzeniu kreatywnych zajęć na podstawie literatury dla dzieci (1 szkolenie)
- Dobór nowości do bibliotecznych księgozbiorów dla dzieci i młodzieży (2 szkolenia)
- Opracowanie rzeczowe dokumentów z wykorzystaniem UKD – poziom zaawansowany (1 szkolenie)
- Aktywne metody pracy z książką i czytelnikiem (1 szkolenie)
- Profilaktyka konserwatorska zbiorów bibliotecznych (1 szkolenie)
- Identyfikacja i ochrona fotografii (1 szkolenie)

- Obsługa i komunikowanie się z osobami z niepełnosprawnościami (4 szkolenia dla pracowników BN)

- Podstawy obsługi programów Word i Excel (3 szkolenia dla pracowników BN)

- Kontrola mikrobiologiczna zbiorów bibliotecznych i archiwalnych (1 szkolenie)

- POLONA/2miliony – Cyfrowa Biblioteka Narodowa i jej nowe funkcjonalności (1 szkolenie wyjazdowe – dla Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Polkowicach)

- Prawa autorskie w bibliotece (1 szkolenie)

W roku 2019 ZEB był zaangażowany w organizację 19 szkoleń: 12 dla uczestników zewnętrznych i 7 dla pracowników Biblioteki Narodowej. W szkoleniach tych wzięło udział 181 osób z zewnątrz oraz 72 pracowników BN. Łącznie w różnych formach szkoleniowych wzięły udział 253 osoby. Zmniejszenie liczby szkoleń i ich uczestników wynika z trudności organizacyjnych związanych z pracami remontowymi i modernizacyjnymi na terenie Biblioteki Narodowej.

UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW

Biblioteka Narodowa jest największą w Polsce biblioteką, udostępniającą zbiory prezencyjnie – w czytelniach i w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych. Do dyspozycji czytelników przeznaczono mieszczące się w gmachu głównym BN: Informatorium, Czytelnię Ogólną, Czytelnię Zasobu Wieczystego, Czytelnię Kartograficzną, Czytelnię Muzyczną, Czytelnię Nagrań Dźwiękowych i Audiowizualnych, a w siedzibie Biblioteki w Pałacu Rzeczypospolitej – Czytelnię Rękopisów i Starodruków. Ponadto BN sprawuje pieczę nad czytelnią specjalną Biblioteki Donacji Pisarzy Polskich w Domu Literatury w Warszawie.

Liczba czytelników i ich oczekiwania wymuszają konieczność dostosowania przestrzeni czytelniczych do wymagań nowoczesnego użytkownika, korzystającego w Bibliotece Narodowej z zasobu w formie tradycyjnej, jak również ze zbiorów cyfrowych dostępnych wyłącznie w budynku biblioteki. Duża część publikacji poszukiwanych przez czytelników już teraz jest dostępna w POLONIE oraz ACADEMICE i nie wymaga wizyty w gmachu BN. Stale wzrastają potrzeby czytelników, dotyczące standardów udostępniania, tj. dostępu do elektronicznych czasopism, źródeł informacji, elektronicznych książek i baz danych. Biblioteka Narodowa obsługuje czytelników indywidualnych i instytucjonalnych, krajowych i zagranicznych: udziela informacji bibliotecznych, bibliograficznych (m.in. wskazywanie źródeł, uzupełnianie danych bibliograficznych, pomoc w sporządzaniu zestawień bibliograficznych), faktograficznych. W dniu 27 sierpnia 2018 r. w czytelniach Biblioteki Narodowej rozpoczęły się prace modernizacyjne, w wyniku których została zamknięta zdecydowana większość budynku A. Rozpoczęcie modernizacji nie spowodowało znacznych ograniczeń w korzystaniu ze zbiorów BN: od końca sierpnia w budynku biurowym Narodowej Książnicy działają czytelnie tymczasowe (Czytelnia Ogólna i Czytelnia Zasobu Wieczystego), w których przygotowano 100 miejsc do pracy ze zbiorami papierowymi i 20 dla osób korzystających z zasobów elektronicznych. Czytelnicy mogli korzystać ze zbiorów Biblioteki Narodowej od poniedziałku do soboty w godzinach od 8:30 do 20:30. Ważną rolę w komunikacji z czytelnikami, wydawcami

i bibliotekarzami pełni strona internetowa BN (www.bn.org.pl). Witryna BN jest również portalem, za którego pośrednictwem rozpowszechniane są wszystkie elektroniczne publikacje Biblioteki, takie jak bibliografie, materiały szkoleniowe, instrukcje, biuletyny i inne.

Stan księgozbiorów podręcznych w Czytelni Ogólnej i Czytelni Zasobu Wieczystego wynosił na koniec 2019 r. 21 033 tytuły książek i czasopism w 33 898 woluminach (w 2018 r. – 20 868 tytułów w 33 659 woluminach).

UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW W CZYTELNIACH

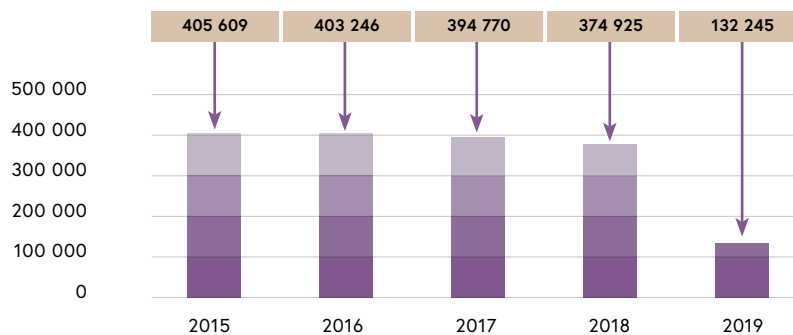
Zmniejszeniu uległa liczba odwiedzających i wypożyczeń, co wynika z zamknięcia Czytelni Ogólnej i Czytelni Humanistycznej w sierpniu 2018 r. oraz mniejszej liczby miejsc w czytelniach tymczasowych.

W 2019 r. tymczasowe Czytelnie BN – Ogólną oraz Zasobu Wieczystego – odwiedziło 56 081 czytelników, którym udostępniono w tych Czytelniach 132 245 woluminów wol./j. Nastąpił spadek liczby odwiedzających o 36% i spadek liczby udostępnionych tytułów o 58%.

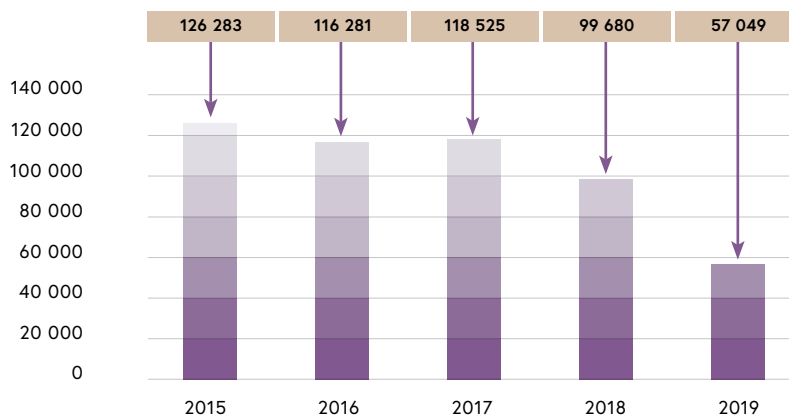
Czytelnicy skorzystali z 11 045 mikrofilmów. W Czytelni Biblioteki Donacji Pisarzy Polskich wypożyczono 2081 woluminów książek. Z usług tej Biblioteki skorzystało 1891 czytelników.

W 2019 r. zarejestrowano 6853 nowych czytelników (w 2018 r. – 8790). Studenci stanowili 37% czytelników (2509 osób). Kolejne grupy to: pracownicy naukowcy (7% – 466 osób), uczniowie (6% – 442 osoby) i nauczyciele (2% – 164 osoby). Najliczniejszą grupę tworzyli przedstawiciele innych zawodów (48% – 3272 osoby).

Liczba udostępnionych woluminów/jednostek w czytelnich BN w latach 2015–2019

Liczba czytelników Biblioteki Narodowej w latach 2015–2019

Ogółem ze wszystkich czytelni Biblioteki Narodowej skorzystało w 2019 r. 57 049 czytelników (w 2018 r. – 99 680). Czytelnię Ogólną i Czytelnię Zasobu Wieczystego odwiedziło w 2019 r. 56 081 czytelników, Czytelnię Muzyczną – 130 osób, a Czytelnię Nagrań Dźwiękowych i Audiowizualnych – 119. Czytelnia Kartograficzna przyjęła 72 czytelników (w tym: 49 skorzystało ze zbiorów kartograficznych, 23 ze zbiorów ikonograficznych). Z powodu prac remontowych 13 maja zawieszono udostępnianie zbiorów ikonograficznych, a 19 sierpnia – zbiorów kartograficznych.

W związku z planowanym remontem Pałacu Krasińskich od maja 2019 r. były wyprowadzane do gmachu głównego Biblioteki Narodowej zbiory dotychczas udostępniane w Czytelni Rękopisów i Starodruków. Udostępnianie rękopisów, z pewnymi ograniczeniami wynikającymi z przeprowadzki, trwało do końca września 2019 r. Starodruki były udostępniane przez cały rok, z wyjątkiem tych obiektów, które zostały już przeniesione do gmachu głównego Biblioteki Narodowej. Czytelnię odwiedziło 647 czytelników.

Od 2012 r. W Bibliotece Narodowej działa Punkt Dostępu Osób Niepełnosprawnych do Zbiorów BN. W 2019 r. Punkt Dostępu Osób z Niepełnosprawnością Wzroku i Słuchu do Zbiorów BN funkcjonował w Czytelni Zasobu Wieczystego. Opracowane są zasady korzystania przez osoby niepełnosprawne ze zbiorów BN, w tym szczegółowe zasady rejestracji czytelników posiadających orzeczenie o niepełnosprawności, działają stanowiska wyposażone w nowoczesny sprzęt dostępne dla osób z niepełnosprawnością sensoryczną i motoryczną. Prowadzono także szkolenia pracowników BN pod kątem pomocy w korzystaniu ze stanowisk przez osoby niepełnosprawne.

CYFROWA BIBLIOTEKA NARODOWA POLONA

Cyfrowa Biblioteka Narodowa POLONA, najnowocześniejszy tego typu portal w Polsce i jeden z najnowocześniejszych na świecie, w 2019 r. uzupełniła swoje zbiory o 544 629 publikacji cyfrowych (w 2018 r. – o 489 207). Dzięki temu w jej zasobie znalazło się na koniec roku 3 239 780 obiektów, z czego w dostępie publicznym znajdowało się 1 780 503 obiektów. Udostępnianym materiałom towarzyszą teksty publikowane na blog.polona.pl. W 2019 r. na blogu ukazały się 52 teksty.

Na portalu społecznościowym Facebook strona POLONY stale zwiększa swój zasięg i uzyskuje nowe polubienia. Na koniec 2019 r. 40 082 osoby polubiły tę stronę.

Zgodnie z danymi wygenerowanymi przez system Google Analytics, CBN POLONA zanotowała w 2019 r. 1 464 446 sesji (w 2018 r. – 1 284 062).

Więcej na temat CBN POLONA w rozdziale poświęconym bibliotekom cyfrowym.

ACADEMICA – CYFROWA WYPOŻYCZALNIA PUBLIKACJI NAUKOWYCH

Cyfrowa wypożyczalnia międzybiblioteczna książek i czasopism naukowych ACADEMICA, funkcjonująca od grudnia 2014 r., jest nowatorskim narzędziem zapewniającym badaczom szybki dostęp do literatury naukowej. W ramach tego projektu, realizowanego pod auspicjami Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej w oparciu o fundusze Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka i we współpracy z Naukową i Akademicką Siecią Komputerową, została stworzona cyfrowa baza danych książek i czasopism naukowych, które są udostępniane dzięki systemowi wypożyczeń międzybibliotecznych plików cyfrowych. Jednym z założeń tego systemu jest ochrona zasobu przed nieuprawnionym dostępem do cyfrowego zbioru publikacji. Podstawę prawną udostępniania zasobów cyfrowych w systemie ACADEMICA stanowią zapisy dotyczące dozwolonego użytku publicznego w zakresie związanym z wykorzystaniem utworów w działalności bibliotek, zawarte w art. 28 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, którego ustęp 3 stanowi, że biblioteki, archiwa i szkoły mogą „udostępniać zbiory dla celów badawczych lub poznawczych za pośrednictwem końcówek systemu informatycznego (terminali) znajdujących się na terenie tych jednostek”. Ponadto przyjęto założenie, że międzybiblioteczne wypożyczenie wersji cyfrowych książek i czasopism nie może powodować zwiększenia liczby egzemplarzy dostępnych na rynku, co mogłoby zostać potraktowane jako, wynikające z art. 35 ustawy o prawie autorskim, naruszenie słusznego interesu twórcy. Dlatego też wypożyczalnia ACADEMICA umożliwia dostęp do każdej publikacji tylko jednemu użytkownikowi w tym samym czasie, podobnie jak ma to miejsce w przypadku międzybibliotecznych wypożyczeń publikacji papierowych, w których książka wypożyczona przez jedną z bibliotek nie jest dostępna dla wszystkich pozostałych. By ułatwić użytkownikom korzystanie z zasobów chronionych prawem autorskim, wprowadzono system rezerwacji publikacji we wskazanych bibliotekach, co pozwala na zapewnienie wszystkim zainteresowanym dostępu w wybranych przez nich terminach do szczególnie popularnych tekstów naukowych.

Od listopada 2014 r. wpływają zgłoszenia z bibliotek zainteresowanych przystąpieniem do systemu. Zgłaszają się zarówno biblioteki, które współpracowały już z Biblioteką Narodową w ramach wypożyczenia tradycyjnego, w tym duże biblioteki uniwersyteckie i naukowe, jak i małe biblioteki publiczne, które do tej pory nie miały dostępu do zbiorów BN, oraz biblioteki uczelni prywatnych. Biblioteka Narodowa prowadziła intensywny cykl szkoleń w bibliotekach całej Polski mający na celu promowanie systemu ACADEMICA. W 2019 r. zarejestrowano 368 nowych instytucji uczestniczących w systemie.

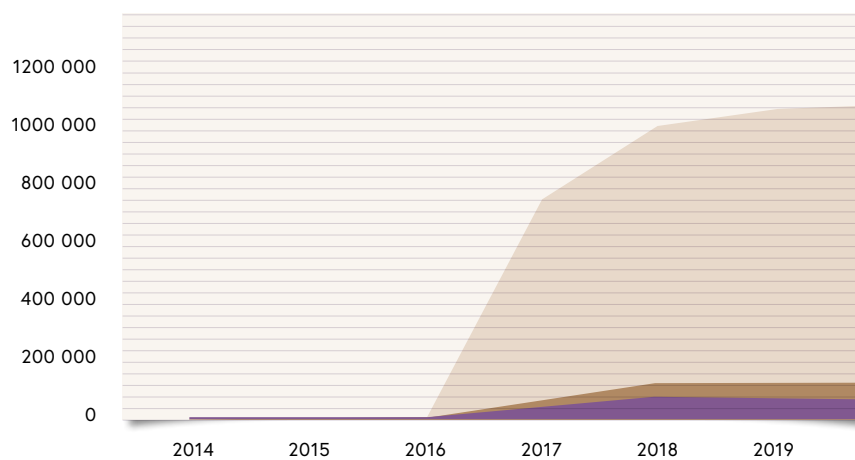
Baza zdigitalizowanych książek i artykułów z czasopism, obejmujących wszystkie dziedziny nauki, stale się powiększa. Przygotowanie ogromnego zasobu publikacji cyfrowych było możliwe dzięki zakupowi ze środków projektu najnowocześniejszego sprzętu w postaci skanerów automatycznych oraz przelotowych i wdrożeniu procesu masowej digitalizacji zbiorów Biblioteki Narodowej przy wykorzystaniu aplikacji do obsługi ścieżki digitalizacji i archiwizacji zbiorów.

Na koniec 2019 r. w ACADEMICE dostępnych było 3 108 782 publikacji, w tym 1 679 599 w dostępie publicznym i 1 429 183 chronionych prawami. Obecnie wypożyczalnia umożliwia dostęp do publikacji naukowych ze wszystkich dziedzin wiedzy (w tym: monografie, podręczniki, skrypty, artykuły i całe numery czasopism). ACADEMICA to nie tylko dostęp terminalowy, ale również ogromna baza online pozwalająca na swobodne przeszukiwanie zasobów oraz umożliwiająca dostęp do publikacji z domeny publicznej i licencjonowanych w otwartym Internecie. Zgodnie z założeniami system ten docelowo zastępuje dotychczasową tradycyjną formę wypożyczeń międzybibliotecznych.

Wykorzystanie systemu ACADEMICA w latach 2014–2019

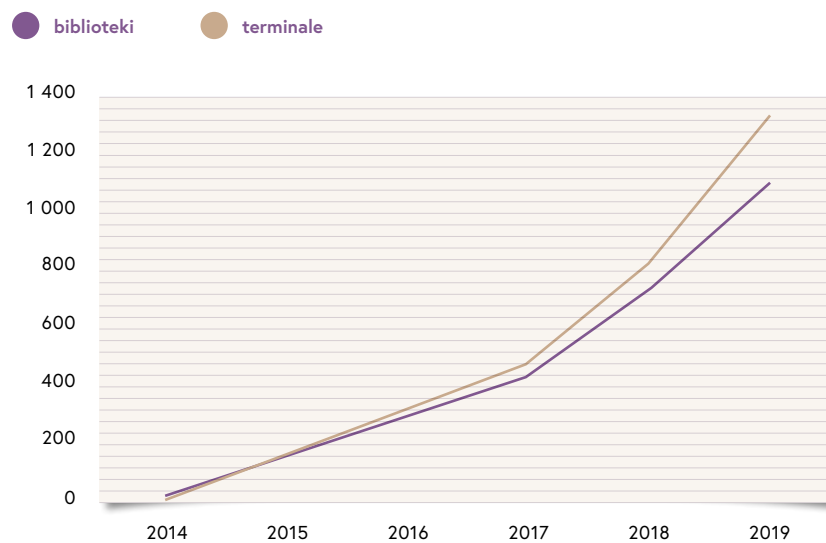
ROK	UŻYTKOWNICY	PRZECZYTANE PUBLIKACJE (SESJE + RCBN)	ODSŁONY
2014	25	106	–
2015	1 340	1 799	–
2016	1 879	4 269	–
2017	40 250	72 613	732 322
2018	77 137	120 566	977 093
2019	67 168	124 051	1 033 290

● użytkownicy
 ● przeczytane publikacje
 ● odsłony

System ACADEMICA – liczba bibliotek i terminali w latach 2014–2019

ROK	LICZBA BIBLIOTEK	LICZBA TERMINALI
2014	33	9
2015	162	162
2016	283	312
2017	422	462
2018	721	818
2019	1 089	1 325

W zestawieniach przedstawiono połączone dane zaczerpnięte z Google Analytics i Repozytorium Cyfrowego Biblioteki Narodowej.

WYPOŻYCZENIA MIĘDZYBIBLIOTECZNE

Biblioteka Narodowa współpracuje z innymi bibliotekami krajowymi i zagranicznymi w zakresie międzybibliotecznego udostępniania zbiorów. W 2019 r. do Zakładu Wypożyczania Krajowego i Zagranicznego wpłynęło łącznie 1840 zamówień z bibliotek, z czego zrealizowano 1517, w tym w formie tradycyjnej – 576, w formie elektronicznej – 833, mikrofilmów 108. Z bibliotek krajowych w 2019 r. wpłynęły do Biblioteki Narodowej 1352 zamówienia (w 2018 r. – 2488), z czego zrealizowano 1182, wypożyczając książki, czasopisma i mikrofilmy. Na zamówienia niezrealizowane składają się między innymi zamówienia wykraczające poza obowiązujący regulamin wypożyczania, w tym dostępne w innych bibliotekach, brak materiałów w zbiorach oraz zmiana formy realizacji zamówienia. Od połowy 2017 r. materiały zamawiane przez biblioteki krajowe są, w miarę możliwości, skanowane i udostępniane za pośrednictwem CWPN ACADEMICA. Dotyczy to przede wszystkim zamówień wpływających spoza Warszawy. We współpracy z Zakładem Zbiorów Cyfrowych w 2019 r. zrealizowano w ten sposób 502 zamówienia (w 2018 r. – 564).

W 2019 r. aktywne konta wypożyczeń miały 34 biblioteki warszawskie i 60 bibliotek z terenu kraju (na 294 posiadające konta wypożyczeń tradycyjnych w BN). Najwięcej wypożyczeń w formie tradycyjnej zrealizowano dla Instytutu Pamięi Narodowej, Centralnej Biblioteki Statystycznej i Państwowego Instytutu Wydawniczego, a z pozostałych bibliotek krajowych dla: Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, Politechniki Wrocławskiej, Uniwersytetu Wrocławskiego.

Z bibliotek zagranicznych w 2019 r. do Biblioteki Narodowej wpłynęło 488 zamówień (w 2018 r. – 515), z czego zrealizowano 335.

W omawianym roku ZWKiZ zrealizował zamówienia ze 129 bibliotek z 27 krajów. Najczęściej z zamówieniami do BN zwracały się Stany Zjednoczone (40 bibliotek), Kanada (11 bibliotek) i Niemcy (20 bibliotek). Znaczną część zamówień zrealizowano poprzez udostępnienie kopii (ok. 35%).

W 2019 r. do Zakładu Wypożyczania Krajowego i Zagranicznego wpłynęło 113 zamówień na mikrofilmy, z których zrealizowano 104, wypożyczając 243 szpule mikrofilmowe zawierające: 57 roczników czasopism, 152 rękopisy, 12 starodruków. Zamówienia wpływały najczęściej z bibliotek uniwersyteckich.

WYPOŻYCZENIA NA WYSTAWY

Biblioteka Narodowa udostępniała także swoje zbiory w celu zaprezentowania ich na wystawach organizowanych przez instytucje krajowe i zagraniczne. W ciągu 2019 r. Zakład Wypożyczania Krajowego i Zagranicznego zarejestrował 29 pism z prośbami o wypożyczenie materiałów na wystawy krajowe i 5 pism w sprawie wystaw zagranicznych. Udzielono czterech odpowiedzi odmownych, w dwóch wypadkach instytucja wnioskująca zrezygnowała z wypożyczenia.

Łącznie poddano ocenie, przygotowano do wypożyczenia (oraz wypożyczono i/lub przyjęto zwrot) 411 obiektów pochodzących ze zbiorów Zakładu Zbiorów Ikonograficznych (54), Zakładu Rękopisów (124), Zakładu Starych Druków (14), Zakładu Dokumentów Życia Społecznego (16), Zakładu Zbiorów Muzycznych (6), Zakładu Zbiorów Kartograficznych (1) i Zakładu Magazynów Bibliotecznych (196). Wśród opiniowanych obiektów znalazły się trzy rękopisy o szczególnej wartości zabytkowej, jeden z nich został przygotowany do wypożyczenia w początkach 2020 r.

Wszystkie obiekty zwrócone po zakończeniu ekspozycji przeszły pomyślnie przegląd konserwatorski – ich stan nie budził zastrzeżeń.

WITRYNA INTERNETOWA BN

W 2019 r. kontynuowano prace nad serwisami internetowymi Biblioteki Narodowej ze szczególnym uwzględnieniem multimediów i blogów. Witrynę bn.org.pl odwiedziło 441 875 unikalnych użytkowników. W 1 021 989 sesjach dokonano 2 006 872 odsłon. W czerwcu udostępniono nową angielską wersję strony BN.

W portalu społecznościowym Facebook na koniec roku 2019 liczba zarejestrowanych fanów przekroczyła 23 312 osób. Biblioteka Narodowa udostępniała w Internecie filmy dokumentujące działalność Biblioteki oraz stanowiące materiały promocyjne, szkoleniowe i instruktażowe (serwis YouTube, profile Biblioteki Narodowej i POLONY).

Na stronie BN działają również serwisy prowadzone w formie blogów:

- *Dobre Zachowanie*, redagowany przez pracowników zakładów BN zajmujących się konserwacją zbiorów bibliotecznych w całości poświęcony sprawom ochrony i konserwacji zbiorów
- *POLONA/* – *blog technologiczny Biblioteki Narodowej*, poświęcony zagadnieniom wykorzystania nowych technologii w procesie digitalizacji i udostępniania zasobów dziedzictwa kulturowego w Internecie
- *POLONA/blog*, na którym umieszczane są teksty i prace plastyczne inspirowane zbiorami prezentowanymi w CBN POLONA
- *Winien czy ma*, prowadzony przez pracowników Biura Finansowo-Księgowego BN, poświęcony tematyce finansów i księgowości w instytucjach kultury

Biblioteka Narodowa uruchomiła też specjalne serwisy:

- **ALEJA NIEPODLEGŁOŚCI.** Serwis prezentuje zbiory BN związane z rocznicą 100-lecia odzyskania Niepodległości, m.in.: materiały dotyczące „Twórców Niepodległości” (8 kolekcji w POLONIE), prasy, która ukazywała się w tamtym czasie, obchodów rocznic w „drugim obiegu”, materiały nt. Legionów i pieśni patriotycznych, a także bogaty zbiór druków ulotnych (5 kolekcji w POLONIE).
- **ROK GUSTAWA HERLINGA-GRUDZIŃSKIEGO 2019.** Serwis poświęcony jest sylwetce autora *Innego świata* i prezentuje zdjęcia oraz dokumenty udostępnione przez spadkobierców pisarza, a także przez Instytut Literacki „Kultura”.

W celu większej dostępności czasopism BN i ich lepszej prezentacji stworzono trzy strony internetowe:

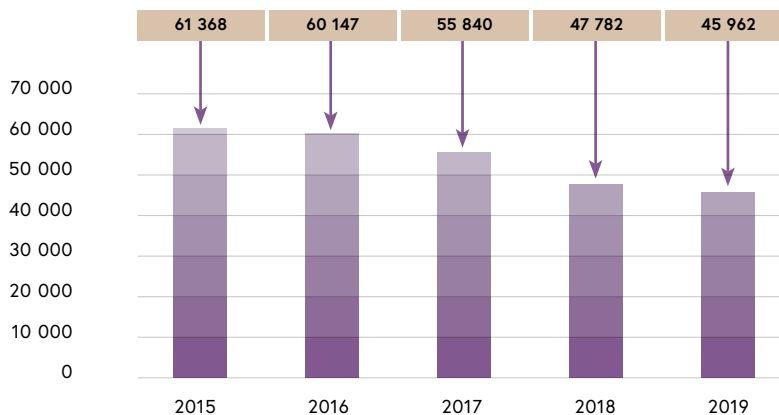
- <https://rocznik.bn.org.pl>
- <https://notes.bn.org.pl>
- <https://polishlibraries.bn.org.pl>.

Umieszczono tam bieżące i archiwalne numery roczników, z których w łatwy sposób można korzystać online. Prowadzone są prace nad wzbogaceniem stron o kolejne archiwalne roczniki.

INFORMACJA BIBLIOTECZNA

Biblioteka Narodowa, korzystając z katalogów własnych zbiorów, katalogów centralnych, polskich i obcych źródeł informacyjnych, udzielała odpowiedzi na pytania czytelników w punkcie informacyjnych: „A” – przy wejściu do BN oraz w Informatorium. Informatorium odwiedziły w 2019 r. 4257 osób (w 2018 r. – 5864), a w punkcie informacyjnym udzielono 13 410 informacji (w 2018 r. – 23 361). BN odpowiada też na kwerendy pisemne i telefoniczne, krajowe i zagraniczne. W 2019 r. Pracownia informacji Naukowej w Zakładzie Udostępniania Zbiorów BN udzieliła 45 962 informacji bibliotecznych, bibliograficznych i faktograficznych (w 2018 r. – 47 782).

Liczba udzielonych informacji bibliotecznych, bibliograficznych i faktograficznych w BN w latach 2015–2019

Od 27 sierpnia 2018 r. edukacyjny program zwiedzania BN został zawieszony na czas modernizacji czytelni Biblioteki Narodowej.

Na zamówienie czytelników korzystających z materiałów zastępczych w 2019 r. wykonano 505 usług reprograficznych.

acacione ecclesie' gnesn
ta, vir celebris Ada

per mortem Roberti se
nacione Bohemus, or

TECHNOLOGIE PROCESÓW BIBLIOTECZNYCH

ZINTEGROWANY SYSTEM BIBLIOTECZNY

Wszystkie materiały biblioteczne wpływające do Biblioteki Narodowej, przede wszystkim książki i czasopisma, ale także druki ulotne, publikacje elektroniczne, nuty, mapy oraz nagrania dźwiękowe i audiowizualne, są na bieżąco rejestrowane.

Do dnia 20 grudnia 2018 r. publikacje były rejestrowane w zintegrowanym systemie bibliotecznym SIERRA działającym w oparciu o 5 głównych modułów: katalogowania, gromadzenia, zamawiania i rejestracji czasopism oraz udostępniania. Pomocniczo do funkcjonowania systemu wykorzystywany był moduł administracyjny, moduł do automatycznego wyprowadzania i przesyłania danych. W dniu 21 grudnia 2018 r. Biblioteka Narodowa rozpoczęła korzystanie z zintegrowanego systemu zarządzania zasobami ALMA i wyszukiwarki PRIMO – najnowocześniejszego obecnie rozwiązania technologicznego na świecie, które umożliwia m.in. pracę w chmurze oraz możliwość współkatalogowania z innymi bibliotekami.

Po przejściu na system ALMA do wspólnego środowiska katalogowego zostały dodane rekordy dla bibliografii i katalogów centralnych (266 404), które dotychczas były prowadzone w systemie Millennium. Baza została powiększona również o rekordy zasobu (4 926 247), których nie prowadzono w systemie SIERRA.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. w bazie danych znajdowało się łącznie 19 006 111 rekordów różnych typów: bibliograficznych (5 437 099), wzorcowych (2 938 970), egzemplarza (5 169 468), zasobu (5 314 162), portfolio (58 095), czytelnika (88 317).

W 2019 r. przybyło ogółem 1 883 061 rekordów, w tym bibliograficznych (199 383), wzorcowych (715 922, w tym MeSH 637 692 dla potrzeb BJ), egzemplarza (502 912), zasobu (399 500), portfolio (58 095) oraz czytelnika (7249).

Stan katalogu BN na 31 grudnia 2019 roku

RODZAJ REKORDU	STAN NA 31.12.2018	USUNIĘTO W 2019 (MELIORACJA)	PRZYBYŁO W 2019	STAN NA 31.12.2019
Bibliograficzne	4 980 214+266 404= 5 246 618	-8 902	199 383	5 437 099
Wzorcowe	2 273 896	-50 848	78 231 +MeSH 637 691 razem: 715 922	2 938 970
Zasobu	4 926 247	-11 585	399 500	5 314 162
Egzemplarza	4 690 577	-24 021	502 912	5 169 468
Portfolio	0	0	58 095	58 095
Czytelnika	81 068	0	7 249	88 317
RAZEM	17 218 406	-95 356	1 883 061	19 006 111

UDOSTĘPNIANIE DANYCH Z KATALOGU KOMPUTEROWEGO BN

Opisy materiałów bibliotecznych zgromadzonych w Bibliotece Narodowej są udostępniane użytkownikom za pomocą:

- wyszukiwarki PRIMO
- protokołu Z39.50, z którego korzystają biblioteki do pobierania opisów bezpośrednio z systemu ALMA

-
- serwisu do pobierania danych za pomocą API. Serwis dostępny jest pod adresem: data.bn.org.pl
-
- przekazywane za pomocą formatu wymiennego dla: OCLC (rekordy bibliograficzne), VIAF (rekordy wzorcowe), CERL (rekordy starych druków oraz cała kartoteka rekordów wzorcowych), EUROPEANA (rekordy bibliograficzne)
-
- rekordy wzorcowe są przygotowywane i udostępniane w trybie tygodniowym w postaci plików w formacie wymiennym oraz dostępne za pomocą serwisu data.bn.org.pl oraz bazy w systemie MAK.
-

Dysponujemy danymi pokazującymi liczbę zapytań z serwisu API data.bn.org.pl – faktycznych pobrań za pomocą tego serwisu jest znacznie więcej (pobieranie różnej liczby rekordów przy jednym zapytaniu). Dane z tego serwisu posiadamy dopiero od czerwca – łącznie zarejestrowano 16 875 254 zapytań.

Liczba połączeń do systemu ALMA za pomocą protokołu Z39.50 wynosi 10 430 302, tu również liczba faktycznych pobrań jest większa (pobieranie różnej liczby rekordów przy jednym zapytaniu).

W wyszukiwarce internetowej PRIMO odnotowano 4 076 864 pobrań opisów oraz zarejestrowano 8 206 190 aktywnych sesji użytkowników.

Łączne wykorzystanie katalogu BN w 2019 r. wynosi co najmniej 39 588 610 (bez uwzględnienia danych z serwisu data.bn.org.pl za 5 miesięcy).

Dostawca systemu bibliotecznego ALMA i wyszukiwarki PRIMO – firma Ex Libris przeprowadza raz w miesiącu aktualizację oprogramowania.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. w systemie ALMA było zdefiniowanych 520 loginów umożliwiających pracę. Bezpośrednio pracę w systemie, w celu wprowadzania opisów prasy, prowadzi zdalnie 11 bibliotek.

16 sierpnia 2019 r. katalogowanie z Biblioteką Narodową we wspólnym systemie rozpoczęły 3 biblioteki:

-
- Biblioteka Jagiellońska wraz z 39 bibliotekami działającymi na Uniwersytecie Jagiellońskim,
-
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Witolda Gombrowicza w Kielcach,
-
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie.
-

Wykorzystanie katalogu BN w 2019 roku

MIESIĄC	ZAPYTANIA Z SERWISU API DATA.BN.ORG.PL	POBRANIA OPISÓW Z PRIMO	WEJŚCIA AKTYWNE Z PRIMO	LICZBA POŁĄCZEŃ Z Z39.50	RAZEM
I	0	261 676	719 761	753 042	1 734 479
II	0	250 434	621 475	1 147 700	2 019 609
III	0	308 790	753 934	1 360 376	2 423 100
IV	0	283 997	671 796	1 101 695	2 057 488
V	0	297 248	718 553	1 186 568	2 202 369
VI	4 821 205	262 466	593 960	917 377	6 595 008
VII	1 732 020	279 179	657 173	1 007 828	3 676 200
VIII	2 073 052	271 152	613 140	437 114	3 394 458
IX	2 856 453	335 200	717 921	571 668	4 481 242
X	2 480 560	352 297	768 155	774 360	4 375 372
XI	1 673 897	618 978	777 484	668 044	3 738 403
XII	1 238 067	555 447	592 838	504 530	2 890 882
SUMA	16 875 254	4 076 864	8 206 190	10 430 302	39 588 610

SPRZĘT I OPROGRAMOWANIE KOMPUTEROWE. SIEĆ LOKALNA I DOSTĘP DO INTERNETU

W Bibliotece Narodowej funkcjonuje blisko tysiąc komputerów, nad którymi opiekę sprawuje Zakład Technologii Informatycznych w zakresie m.in.: zakładania kont dla nowych użytkowników i usuwania nieaktualnych, zmiany haseł, nadawania/usuwania praw użytkownikom, wymiany zużytego sprzętu oraz jego utylizacji, konfiguracji sprzętu zgodnie z potrzebami użytkownika (m.in. instalowanie niezbędnych aplikacji do realizacji obowiązków, reagowanie na codzienne problemy użytkowników przy eksploatacji sprzętu).

Z dniem 1 listopada 2019 r. w ramach Zakładu Technologii Informatycznych powołano:

Pracownię Systemów IT, której główne zadania związane są z:

- wdrożeniem, utrzymaniem i rozwojem systemów IT w BN, ze szczególnym naciskiem na systemy związane ze statusowym działaniem Biblioteki Narodowej, takim jak: POLONA, Repozytorium Cyfrowe BN, ACADEMICA, e-isbn.pl, Zintegrowana wyszukiwarka OMNIS,
 - analizowaniem nowych technologii, trendów światowych w zakresie m.in. archiwizacji zbiorów, sieci semantycznych i wdrażanie ich w systemach IT w BN.
-

Pracownię Infrastruktury IT, której głównym zakresem są zadania związane z:

- utrzymaniem poprawności działania i eksploatacja infrastruktury IT w BN, czyli m.in. monitorowanie na bieżąco poprawności działania,
 - nadzorem i monitorowaniem sieci, systemów pod kątem bezpieczeństwa, potencjalnych incydentów i reagowaniem na nie bądź zapobieganie im,
 - analizowaniem, testowaniem i wdrażaniem nowych technologii w infrastrukturze, które pozwolą na zabezpieczenie poprawnego funkcjonowania i utrzymania ciągłości działania systemów IT w BN.
-

Zakład Technologii Informatycznych administrował w 2019 r. (wraz z firmami zewnętrznymi), zlokalizowanymi w trzech ośrodkach przetwarzania danych, zasobami składającymi się m.in. z: 138 serwerów fizycznych, 256 serwerów wirtualnych, 9 macierzy dyskowych, 3 bibliotek taśmowych m.in. w zakresie: utrzymania ciągłości działania serwerów oraz aplikacji na nich działających, zakładania kont dla nowych użytkowników i usuwania nieaktualnych, zmiany haseł, nadawania praw użytkownikom, zarządzania zasobami, tworzenia kopii bezpieczeństwa i kopii archiwalnych, odzyskiwania zbiorów na życzenie użytkowników, interwencji w przypadkach braku dostępności usług, aktualizacji oprogramowania i zabezpieczeń, wdrażania nowych serwerów.

Ponadto sprzęt, systemy i sieć komputerowa BN monitorowane są stale pod kątem prawidłowego funkcjonowania. Podejmuje się działania bieżące oraz planuje modernizacje w celu minimalizacji przestoju oraz podniesienia bezpieczeństwa. W 2019 r. przeprowadzono m.in. modyfikacje w serwisach BN związane z zaleceniami wycofania algorytmu SH-1 i implantacją SH-2. W ramach projektu „Patrimonium” rozpoczęto prace nad modernizacją systemów POLONA w zakresie m.in. dostosowania interfejsu systemu polona.pl do wymogów WCAG, modyfikacji API oraz systemu Repozytorium Cyfrowe BN w zakresie m.in. wdrożenia modułu statystyki zliczającego pobrania i odtwarzania dokumentów z systemu polona.pl. Wypracowano koncepcję klastrowego systemu plików, który docelowo pozwoli m.in. na przystosowanie systemu RCBN do e-usług i wydajniejszą pracę samego RCBN oraz e-usług. Realizowano prace związane z wdrożeniem Portalu dla pracowników w zakresie m.in. konfiguracji systemu Quatra, konfiguracji serwisu dostępnego pod adresem portal.bn.org.pl oraz konfiguracji serwerów, ustawień sieciowych w celu bezpiecznego udostępnienia serwisu w sieci Internet pracownikom Biblioteki Narodowej.

W BN utrzymywana jest usługa BGP i dwa niezależne łącza internetowe, co minimalizuje skutki niedostępności serwisów BN w przypadku awarii jednego z łączy.

OCHRONA
I KONSERWACJA ZBIORÓW

Biblioteka Narodowa, gromadząc polski dorobek piśmienniczy, podejmuje wiele działań, aby zapewnić zbiorom właściwe warunki przechowywania i ochrony. Proces konserwacji i zabezpieczania zbiorów nadzorują specjaliści, wykorzystując przy tym najnowsze osiągnięcia sztuki konserwatorskiej i nowoczesne rozwiązania technologiczne. W ciągu ostatnich kilkunastu lat na potrzeby konserwacji zbiorów Biblioteki Narodowej zakupiono i zmodernizowano sprzęt umożliwiający realizację zabiegów służących ochronie zbiorów w skali masowej, takich jak dezynfekcja, digitalizacja czy odkwaszanie. W latach 2000–2008, dzięki funduszom zapewnionym przez Wieloletni Rządowy Program „Kwaśny papier. Ratowanie w skali masowej zagrożonych polskich zasobów bibliotecznych i archiwalnych”, możliwy był zakup i wdrożenie technologii masowego odkwaszania papieru: arkuszy i książek. Mimo stosunkowo krótkiego okresu działania Programu, zaplanowano i zrealizowano inwestycje, które wzmocniły pozycję Polski jako ośrodka masowej konserwacji zbiorów z XIX i XX w. oraz jedyne go kraju, w którym biblioteki i archiwa stały się właścicielami licencjonowanych, nowoczesnych urządzeń do odkwaszania zbiorów. Zastosowane w Narodowej Książnicy technologie oraz metody konserwatorskie są bardzo skuteczne w przedłużaniu trwałości materiałów bibliotecznych wytworzonych na tzw. kwaśnym papierze. W oparciu o wyniki badań, podjęto decyzję o poddawaniu zabiegom wyłącznie egzemplarzy zaliczonych do narodowego zasobu bibliotecznego. Istotną zmianą, jaka zaszła w działaniach pracowni konserwatorskich BN, jest ograniczenie do koniecznego minimum tzw. konserwacji pełnej na rzecz konserwacji zachowawczej.

Powołany w listopadzie 2015 r. w BN Instytut Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych, rozwijając znakomite tradycje zapoczątkowane utworzeniem w 1929 r. przez prof. Bonawenturę Lenarta Pracowni Konserwatorskiej BN, kontynuuje w nowej strukturze realizowane dotychczas zadania. Instytut tworzą następujące komórki:

- Pracownia Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych
- Pracownia Konserwacji Masowej Arkuszy
- Pracownia Konserwacji Masowej Książek
- Laboratorium Konserwatorskie Zbiorów Bibliotecznych

Wyniki wielokierunkowych badań, działań i dyskusji konserwatorskich dotyczących materiałów bibliotecznych, są publikowane w wydawanym przez Bibliotekę Narodową „Notesie Konserwatorskim”. Jako jedyny obecnie w Polsce specjalistyczny periodyk poświęcony ochronie zbiorów bibliotecznych i archiwalnych znajduje się on na liście czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Popularyzacji zagadnień związanych z ochroną i konserwacją zabytków piśmiennictwa oraz innych kategorii zbiorów służy także działający od 2013 r. na stronie internetowej BN blog tematyczny „Dobre zachowanie”.

Pracownicy Biblioteki Narodowej aktywnie uczestniczą w spotkaniach, seminariach i konferencjach międzynarodowych i krajowych, poświęconych sprawom ochrony zbiorów oraz wymianie doświadczeń w tym zakresie.

W dniach 16–18 kwietnia 2019 r. odbyła się 23 edycja Warszawskich Spotkań Konserwatorskich „Sztuka konserwacji” – imprezy skierowanej do tych, którzy zajmują się ochroną i ratowaniem dóbr kultury. Biblioteka Narodowa była gospodarzem trzeciego dnia spotkań, tradycyjnie 18 kwietnia w Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków. W czasie sympozjum „Badania, prace konserwatorskie – ochrona kompleksowa. 90 lat konserwacji w Bibliotece Narodowej” specjaliści z Pracowni Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych wygłosili następujące referaty:

- dr Katarzyna Garczevska-Semka, *Techniki aranżacji historycznych kolekcji graficznych w zbiorach Biblioteki Narodowej w świetle znaczenia oraz konserwacji rysunku i grafiki od końca XVIII do połowy XX wieku*
- Justyna Król-Próba, *Przygotowanie konserwatorskie obiektów do digitalizacji w ramach projektu „Patrimonium” – przykłady realizacji*

Na konferencji podsumowującej projekt „Patrimonium” POLONA/3miliony, która odbyła się w BN 17 grudnia, referat *Prewencja i interwencja – zadania konserwatorów w projekcie masowej digitalizacji zbiorów* przedstawiła Justyna Król-Próba.

W 2019 r. zakończono konserwację 13 229 kart. Ponadto w ramach projektu „Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej” poddano konserwacji 7925 jednostek.

Coraz większego znaczenia w ochronie zbiorów nabiera profilaktyka konserwatorska, przestrzeganie zasad właściwego przechowywania materiałów bibliotecznych, ale także reguł operowania cennymi zbiorami przekazywanymi do digitalizacji.

PROFILAKTYKA – KONSERWACJA ZACHOWAWCZA

Działania profilaktyczne, czyli ochrona całego księgozbioru, to strategiczny kierunek ochrony dla zbiorów, które są w całości przechowywane. Na bieżąco nadzoruje się warunki klimatyczne w magazynach zbiorów, regularnie oczyszcza się zbiory, wymienia opakowania ochronne lub wprowadza nowoczesne opakowania dla zbiorów, które tego wymagają. Kompleksowe działania realizowane są przy pomocy specjalistycznego sprzętu i aparatury. Badania służą również rozpoznawaniu i charakteryzowaniu czynników powodujących niszczenie i degradację materiałów bibliotecznych.

Podczas badań obiektów bibliotecznych w 2019 r. wykonano: 6936 pomiarów fizykochemicznych (w 2018 r. – 4228) oraz 7772 pomiarów mikrobiologicznych (w 2018 r. – 7014) na zbiorach i z powietrza. Badaniom mikrobiologicznym poddano książki, druki ulotne, rękopisy, mapy, rysunki, grafiki. Łącznie wykonano 399 badań (w 2018 r. – 306). Do ich przeprowadzenia metodą odcisku pobrano z obiektów 3988 prób mikrobiologicznych (w 2018 r. – 3766). Sukcesywnie badane było także powietrze w magazynach. W 2019 r. wykonano 3315 pomiarów mikrobiologicznych powietrza aparatem MAS-100Eco (w 2018 r. – 3397) w pomieszczeniach BN, w tym w 139 magazynach z materiałami bibliotecznymi. Wyniki badań mikrobiologicznych powietrza w magazynach porównywane były z wynikami analizy powietrza atmosferycznego (czyli tzw. tła).

W ramach dezynfekcji materiałów bibliotecznych wykonano 77 „wsadów” dezynfekcyjnych w komorze ciśnieniowo-próżniowej (w 2018 r. – 64), co oznacza wydezynfekowanie tlenkiem etylenu około 28 m³ (w 2018 r. – 53,9 m³) wszystkich typów materiałów bibliotecznych, w tym 51,9 wsadu wykonano dla potrzeb własnych BN, a 25,1 – odpłatnie dla instytucji zewnętrznych (m.in. dla: Muzeum Powstania Warszawskiego, Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, Teatru Wielkiej Opery Narodowej, Akademii Sztuk Pięknych, Muzeum Azji i Pacyfiku).

Tak jak w poprzednich latach, pudła i teczki ochronne wykonane z „kwaśnej” tektury wymieniane były na opakowania z tektury bezkwasowej. Ponadto w ramach prac Intrologatorni Specjalistycznej uszkodzone egzemplarze książek i czasopisma poddawano drobnym naprawom. Do końca kwietnia 2019 r. wykonano m.in.: 244 pudła ochronne, 16 130 teczek konserwatorskich na czasopisma, rękopisy, sygnatury archiwalne i akta osobowe oraz 4700 obwolut i kopert. Od 1 maja 2019 r. część zadań Intrologatorni Specjalistycznej, które są niezbędne do wykonania na miejscu, przejęła Pracownia Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych. Pracownia Intrologatorni Specjalistycznej została zamknięta.

KONSERWACJA TRADYCYJNA

Tradycyjną konserwacją obejmowane są głównie zabytkowe obiekty ze zbiorów specjalnych oraz cymelia zbiorów głównych Biblioteki Narodowej. W 2019 r. w pracowniach IKZB została ukończona konserwacja:

- 148 obiektów z Zakładu Rękopisów, m.in. albumu Kory Pinard (z wierszem Juliusza Słowackiego)
- 21 starodruków z Zakładu Starych Druków, m.in. *Heraclidae Pontici de politiis libellvs cum interpretatione latina / edente Nicolao Cragio*. Druk. Genève 1583
- 123 obiektów z Zakładu Zbiorów Ikonograficznych, m.in. prac Eugeniusza Wańka
- 152 obiektów z Zakładu Zbiorów Kartograficznych, m.in. *Neueste Post Karte von Deutschland und dessen angrenzenden Laendern*, 1803 | Augsburg : bei Johan Walch
- 64 obiektów (rolek pianolowych) z Zakładu Zbiorów Dźwiękowych i Audiowizualnych
- 18 obiektów z Zakładu Magazynów Bibliotecznych, m.in. *Nowy Elementarz Polski*
- 1 obiektu (afisza) z Zakładu Dokumentów Życia Społecznego.

Dla obiektów poddawanych zabiegom konserwatorskim wykonana została dokumentacja opisowa i fotograficzna, włączona do komputerowej bazy dokumentacji konserwatorskich.

W 2019 r. przygotowano 14 dokumentacji konserwatorskich dla 10 obiektów (w 2018 r. odpowiednio – 14, 17), dla których wykonano 1106 fotografii kolorowych (w 2018 r. – 182) oraz 461 fotografii cyfrowych (w 2018 r. – 755). Wykonano również 9 ekspertyz dla 31 obiektów oraz 16 wstępnych opinii konserwatorskich dla 74 obiektów wypożyczanych na wystawy organizowane poza Bibliotekę Narodową, m.in. w: Muzeum Narodowym w Krakowie, Zamku Królewskim na Wawelu, Zamku Królewskim w Warszawie, w Pałacyku Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku (Oddział Muzeum Narodowego w Kielcach), w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, Muzeum Východních Čech v Hradci Kralové w Czechach.

Opracowania zawierają opis stanu zachowania obiektów oraz szczegółowe wskazówki dotyczące warunków eksponowania wypożyczonych z Biblioteki Narodowej materiałów bibliotecznych.

KONSERWACJA MASOWA. ODKwasZANIE

Zbiory XIX – i XX-wieczne stanowią główną i największą część zasobu Biblioteki Narodowej. W XIX w. nastąpiła istotna zmiana w technologii wytwarzania papieru. Masowa produkcja oparta na ścierze drzewnym oraz dodawanym do masy papierniczej kleju żywicznym i siarczanie glinowym, spowodowała, że papier stawał się kwaśny już w chwili jego produkowania, a wraz z upływem lat szybko ciemniał i robił się kruchy. Obiekty utrwalone na tzw. kwaśnym papierze, ze względu na właściwości fizykochemiczne podłoża, są wrażliwsze na uszkodzenia mechaniczne i zagrożenia zewnętrzne. Procesy degradacji papieru spowodowane jego budową trwają również podczas magazynowania, dodatkowo przyspieszane przez absorpcję kwaśnych gazów zawartych w powietrzu. Zbiory XIX – i XX-wieczne stanowią główną i największą część zasobu Biblioteki Narodowej. Ich liczba jest zbyt duża, by można je było uratować metodami konserwacji tradycyjnej. Ratunek tym zbiorom może zapewnić tylko konserwacja masowa, tj. poddanie ich zabiegom w przeznaczonych do tego celu wyspecjalizowanych, nowoczesnych urządzeniach lub instalacjach, w procesach dezynfekcji, laminacji, odkwaszania i wzmacniania arkuszy oraz książek. Dzięki funduszom zapewnionym przez Wieloletni Rządowy Program „Kwaśny papier. Ratowanie w skali masowej zagrożonych polskich zasobów bibliotecznych i archiwalnych” (2000–2008), Biblioteka Narodowa od lat ratuje swoje zbiory, stosując

technologie masowego odkwaszania – dla arkuszy papieru w urządzeniu C900 firmy Neschen, dla druków zwartych przy pomocy instalacji Book-keeper firmy Preservation Technologies.

Pracownie Instytutu Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych oprócz odkwaszania zbiorów nowszych, pochodzących głównie z Zakładu Magazynów Bibliotecznych, wykonują również prace konserwatorskie obejmujące obiekty ze zbiorów specjalnych i cymelia z XIX i XX w. Zakres prac jest konsultowany z pracownikami merytorycznymi komórek przekazujących zbiory. Instytut przygotowuje też ekspertyzy stanu zachowania dla zbiorów nowszych wypożyczanych poza Bibliotekę Narodową.

W związku z rozpoczęciem 1 lutego 2017 r. programu „Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej” prace konserwatorskie w Pracowni Konserwacji Masowej Arkuszy wykonywane były niemal wyłącznie dla zbiorów wytypowanych do tego programu. Zwiększyła się ilość prac o charakterze konserwacji zachowawczej związanej z odsłonięciem treści lub ułatwieniem dotarcia do zapisów: rozklejano i prostowano karty, wklejano luźne strony lub tablice, sklejano duże rozdarcia lub pęknięcia. Prowadzono również konserwacje zachowawcze oryginalnych opraw wydawniczych i opraw z epoki, np.: naprawiano odpadające okładki broszurowe, czasem oprawy twardej, naprawiano zachowawczo grzbiety. Konserwatorzy w porozumieniu z opiekunami zbiorów rozszywali zbyt głęboko wszyte składki, wyjmowali metalowe zszywki, niekiedy usuwali paski magnetyczne, jeśli sklejały tekst.

Najwięcej problemów konserwatorskich sprawiają zbiory Zakładu Dokumentów Życia Społecznego, w którego zasobie zdecydowaną większość stanowią cienkie zakwaszone papiery, a afisze wielkoformatowe przechowywane są w formie złożonej wielokrotnie. Obiekty wytypowane do digitalizacji były w 2019 r. odkwaszane, scalane i uzupełniane oraz prasowane. W takiej formie dopiero mogły być poddane skanowaniu. Zbiory Zakładu Dokumentów Życia Społecznego należą do najbardziej wrażliwej kategorii zbiorów.

W związku z programem „Patrimonium” prace konserwatorskie w PKMA wykonywane były niemal wyłącznie dla zbiorów wytypowanych do tego programu.

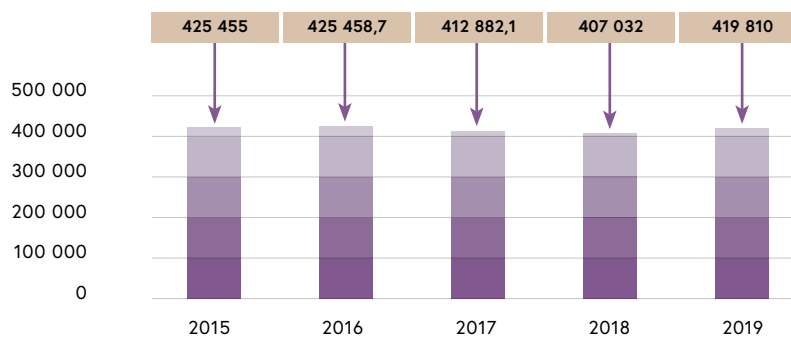
Odkwaszanie czasopism kategorii archiwalnej przebiegało zgodnie z ustalonym w latach wcześniejszych harmonogramem.

Konserwacja zbiorów w ramach programu digitalizacji „Patrimonium”

KONSERWACJA ZBIORÓW	WOL./J.
Zakład Magazynów Bibliotecznych	72
Zakład Dokumentów Życia Społecznego	6 272
Zakład Zbiorów Kartograficznych	1 014
Zakład Zbiorów Muzycznych	136
RAZEM	7 494

W 2019 r., dzięki czynnościom konserwatorskim wykonywanym w urządzeniu Neschen C900 odkwaszono łącznie 419 810 kart w przeliczeniu na format A4, który jest miernikiem obiektywnie pokazującym liczbę materiałów odkwaszonych w tej technologii (w 2018 r. – 407 032). W ramach odkwaszania druków zwartych w systemie Bookkeeper (odkwaszanie w środowisku bezwodnym) odkwaszono 82 422 wol./j./teki archiwalne. Odkwaszono wyłącznie zbiory Biblioteki Narodowej. Po odkwaszeniu obiekty były poddawane pracom konserwatorskim o różnym stopniu zaawansowania.

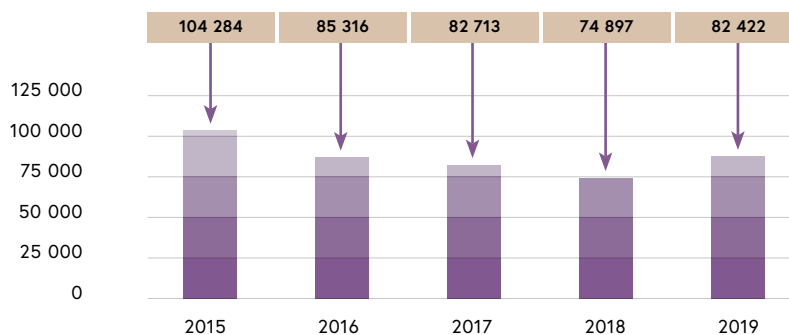
Liczba arkuszy (w przeliczeniu na format A4) odkwaszonych w technologii Neschen C900 w latach 2015–2019 w BN (zbiory BN i innych instytucji)

W Pracowni Konserwacji Masowej Książek odkwasza się także zbiory trzeciego (największego) formatu. Wymagają one dłuższego czasu suszenia materiałów odkwaszonych w instalacji do odkwaszania, co wpływa na zmniejszenie liczby cykli odkwaszania przeprowadzanych w pracowni w ciągu jednego dnia: z 5 na 4. Książki o grzbietach dłuższych niż 33 cm muszą być odkwaszane w zbiorniku horyzontalnym (takich obiektów mieści się w nim nie więcej niż 4 woluminy jednorazowo). Rodzaj poddawanych odkwaszaniu materiałów bibliotecznych ma decydujący wpływ na liczbę odkwaszanych obiektów.

W 2019 r. przeprowadzano zabiegi jednostronnej i dwustronnej laminacji stosowane do ratowania bardzo kruchego papieru. Takiemu wzmocnieniu poddano 2581 kart (8249,34 kart w przeliczeniu na format A4) obiektów objętych konserwacją.

Liczba woluminów/jednostek/tek archiwalnych odkwaszonych w systemie Bookkeeper w latach 2015–2019 w BN (zbiory BN i innych instytucji)

DIGITALIZACJA ZBIORÓW

Wraz z rozwojem technologii cyfrowej podstawowym narzędziem ochrony unikatowych obiektów i jednocześnie masowego ich udostępniania stała się digitalizacja i budowanie bibliotek cyfrowych, które mogą ocalić dorobek kulturalny zapisany na tradycyjnych i nietrwałych nośnikach. Digitalizacja zbiorów stanowi dla Narodowej Książnicy jeden z głównych priorytetów działania. Z roku na rok w BN wzrasta więc liczba obiektów przenoszonych dzięki nowoczesnym technologiom do postaci cyfrowej. Zgodnie z decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowa Książnica pełni od pięciu lat funkcję Centrum Kompetencji w zakresie digitalizacji materiałów bibliotecznych w Polsce.

BN stopniowo pozyskuje najnowocześniejszy sprzęt umożliwiający masową digitalizację. Działający od 2004 r. Zakład Reprografii i Digitalizacji Zbiorów Bibliotecznych BN, w 2015 r. został włączony jako Pracownia do skupiającego wszystkie działania w procesie digitalizacji Zakładu Zbiorów Cyfrowych. Od 2004 r. Biblioteka Narodowa inwestuje w zakup skanerów do oryginałów (formatu A2, A1 oraz A0 firm Zeutschel, ProServ), które umożliwiły digitalizację np. książek, map, afiszy w rozdzielczości do 600 dpi. Zakupiono także dwa wysokojakościowe aparaty firmy Hasselblad do fotografowania cennych zbiorów ikonograficznych. W 2010 r. Biblioteka Narodowa jako pierwsza instytucja w Polsce zakupiła dodatkowo trzy automatyczne skanery do książek. Zakup został sfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka) w ramach realizowanego przez BN projektu Cyfrowa Wypożyczalnia Publikacji Naukowych ACADEMICA. W ramach tego samego projektu w 2011 r. BN została wyposażona w nowoczesny automatyczny skaner do mikrofilmów Zeutschel OM 1600, umożliwiający masową digitalizację klatek mikrofilmowych. Pracownia posiada także dwa automatyczne skanery dziełowe ScanRobot i skaner „Metis” z tzw. V-kołyską do digitalizacji trudno otwierających się kodeksów (zakupione w 2013 r.) oraz nabyty w roku 2014 skaner dziełowy Zeutschel 12002, a także profesjonalny zestaw fotograficzny PhaseOne DF+ przeznaczony do digitalizacji cennych i delikatnych obiektów skarbcowych. W 2015 r. zakupiono dodatkowo dwa skanery dziełowe formatu A3.

W 2017 r. Biblioteka Narodowa rozpoczęła realizację projektu „Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej”, zgłoszonego w ramach konkursu poddziałania 2.3.2 „Cyfrowe udostępnienie zasobów kultury” Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa.

W celu wykonania zaplanowanej digitalizacji i udostępnienia ponad 1 miliona obiektów wchodzących w skład narodowego zasobu bibliotecznego, zakupiono dwa nowoczesne skanery SupraScan Quartz HD, które umożliwiają digitalizację obiektów do formatu A1 i A0 w rozdzielczości do 600 dpi. W ramach projektu Biblioteka Narodowa zakupiła 6 skanerów dziełowych firmy CopiBook o formacie A2, a także dwa urządzenia ze stołami „V” przeznaczone do digitalizacji najcenniejszych zbiorów o grubości grzbietu nawet do 15 cm. Uzupełniono wyposażenie istniejących pracowni (zakupiono dwa wysokiej jakości obiektywy do aparatów, nowe oświetlenie oraz zmodernizowano istniejące). W pierwszym półroczu 2018 r. zakończono zakup skanerów przeznaczonych do wykonania zaplanowanej digitalizacji i udostępnienia obiektów wchodzących w skład narodowego zasobu bibliotecznego objętych projektem „Patrimonium”. Łącznie dzięki projektowi zakupiono 23 nowe urządzenia do digitalizacji materiałów bibliotecznych. 8 maja 2018 r. odebrano 17 urządzeń do skanowania książek i czasopism o formacie do A1. W związku z zakupem zorganizowano dwie nowe pracownie digitalizacji – mieszczącą 11 urządzeń pracownię w gmachu głównym BN oraz pracownię z dwoma skanerami przeznaczonymi do digitalizacji materiałów specjalnych w Pałacu Rzeczypospolitej. W III kwartale 2018 r. rozpoczęto uzupełnienie wyposażenia istniejących pracowni fotograficznych o specjalistyczne lampy oraz przystawkę cyfrową.

Do digitalizacji obiektów specjalnych wykorzystuje się aparat Phase One z przystawką cyfrową o rozdzielczości 80 milionów pikseli. W ramach projektu „Patrimonium” utworzono dodatkowe dwa stanowiska fotograficzne. W pierwszym półroczu 2019 r. w ramach projektu „Patrimonium” odebrano średnioformatową przystawkę cyfrową o rozdzielczości 150 mpx., służącą do digitalizacji najcenniejszych obiektów. W związku z zakupem wykonano pierwsze fotografie map wielkoformatowych (format większy niż A0). Ze względu na brak odpowiedniego sprzętu komputerowego do obróbki obrazów map, Pracownia Digitalizacji i Reprografii dokonała wyceny dwóch kolumn reprograficznych oraz sprzętu komputerowego. Zakupy zrealizowano w IV kwartale 2019 r. dzięki projektowi „Patrimonium”. W 2019 r. ze względu na jakość wykonywanych skanów oraz rosnące koszty utrzymania zrezygnowano z pracy na skanerach typu Qidenus (3) oraz Zeutschel (2).

W II połowie 2019 r. Pracownia Reprografii i Digitalizacji zaczęła przygotowania do przeniesienia stanowisk digitalizacyjnych z Pałacu Rzeczypospolitej do pomieszczeń przy Polu Mokotowskim. Przeprowadzka objęła przenosiny dwóch skanerów typu Lizard oraz jednego stanowiska fotograficznego.

W Pracowni Reprografii i Digitalizacji wykonano i przekazano do repozytorium 21 375 651 skanów, w tym z oryginału – 21 039 583, a z mikrofilmów – 157 310. W Cyfrowej Bibliotece POLONA udostępniono 544 629 obiektów. Liczba ta obejmuje zarówno obiekty dostępne w otwartym Internecie (437 396), jak i publikacje, które nie mogą być udostępniane w sieci ze względu na ochronę prawnoautorską (107 233) – obiekty takie dostępne są w czytelniach BN oraz na terminalach ACADEMIKI. W roku 2019 liczba obiektów zdigitalizowanych na potrzeby projektu „Patrimonium” wyniosła 270 399, co daje łącznie 692 450 obiektów zdigitalizowanych w ramach tego projektu. Dzięki projektowi „Patrimonium” można zauważyć znaczący wzrost liczby zdigitalizowanych skanów obiektów z oryginału.

Do najcenniejszych obiektów bibliotecznych zdigitalizowanych w 2019 r. należą:

rękopis *Revelationes* św. Brygidy z II połowy XIV w.

rękopis *Pisma Świętego Starego i Nowego Testamentu* z II połowy XIII w.

Godzinki Geerta Grote z II połowy XV w.

Officium Beatae Mariae Virginis z przełomu XV i XVI w.

zbiór grafik *Exercices de Manège. 3e Cahier* Petera Tröschela i Corneliusa Nicolausa Schurtza

atlas *Liber quartvs Vrbivm praecipvarvm totivs Mvndi* z 1612 r.

atlas *Vrbivm praecipvarvm totivs Mvndi, liber tertivs* z 1616 r.

rękopis *Drugiej jesieni* Bruno Schultza

rękopis *Dzieie w Koronie Polskiej od roku 1538 asz do roku 1572, ktorego krol Zygmunt August umarł przez Łukasza Górnickiego tykocińskiego starostę spisane*

maszynopis dramatu *Żar Ptak: z mitów tatrzańskich i z życia Górnych Dus* Tadeusza Micińskiego

rękopis [Miscellanea theologica] z przełomu XV i XVI w.

mapa *Carte d'Europe divisée en ses empires et royaumes: assujettie aux observations astronomiques de m.rs de l'Académie Royale des Sciences* z 1776 r.

rekopis *Niemcewicza Juliana podróż po Ameryce 1805–1807* własnoręcznie opisana

rękopis cyrylicki [Ewangelia pouczająca] z połowy XVI w.

starodruk *Organum Vranicum* z 1536 r.

zbiór rycin [*Loggie Rafaela, archiwolta i luneta*]: *Apparuerunt ei tres viri, et cucurrit Abraham de ostio tabernaculi sui [...] / Johan. Ottaviani sculpsit cum privilegio SS.D.N. Clementis XIV, Volpato sc.; Cai. Savorelli pict. et Pet. Camporesi arch. delin* z XVIII w.

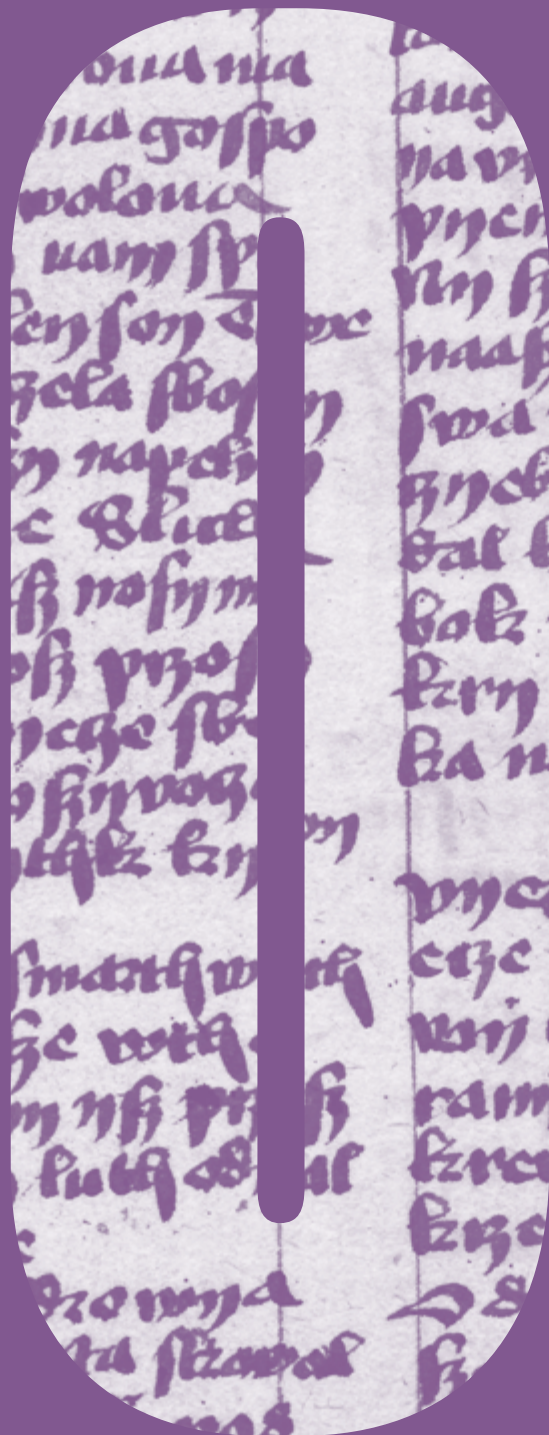
Program mikrofilmowania zbiorów w Bibliotece Narodowej realizowany był od 1950 r., kiedy to utworzono stację mikrofilmową i rozpoczęto mikrofilmowanie najcenniejszych dokumentów ze zbiorów bibliotek polskich. Obecnie zasób mikrofilmów Biblioteki Narodowej liczy blisko 280 000 jednostek i zawiera dokumenty polskich i zagranicznych księżnic: kopie rękopisów, starodruków, muzykaliów, druków nowszych i czasopism, druków ulotnych oraz w mniejszym zakresie zbiorów ikonograficznych i kartograficznych.

BEZPIECZEŃSTWO ZBIORÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ

Profilaktyka ochrony zbiorów polega także na zwiększaniu bezpieczeństwa budynków, w których przechowuje się zbiory. Systematycznie przeprowadzane są kontrole stanu urządzeń przeciwpożarowych, zespołów wentylacyjno-klimatyzacyjnych i systemów zabezpieczeń technicznych oraz telewizji przemysłowej, zamontowanych w latach ubiegłych. W zakresie technicznej i elektronicznej ochrony obiektów działają kamery monitorujące wnętrze, kamery zewnętrzne, systemy czujek elektronicznych, modernizowane są zabezpieczenia antywłamaniowe. Działanie systemów zabezpieczeń elektronicznych oraz stan zabezpieczeń mechanicznych są całodobowo nadzorowane przez pracowników Służby Ochrony. Zwiększeniu bezpieczeństwa budynków i zbiorów służą stałe kontrole ochrony przeciwpożarowej w obiektach BN, ćwiczenia ewakuacyjne pracowników, ćwiczenia taktyczno-bojowe jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej oraz kompleksowy przegląd stanu technicznego urządzeń przeciwpożarowych, w tym m.in. systemu sygnalizacji pożaru, systemu zabezpieczenia przed zadymieniem, awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego, podręcznego sprzętu gaśniczego i przeciwpożarowej instalacji wodociągowej.

Serwerownia jest wyposażona w nowoczesne systemy sygnalizacji pożarowej, wczesnej detekcji dymu oraz stałe urządzenie gaśnicze, co znacznie podnosi bezpieczeństwo zbiorów elektronicznych. Budynek magazynowy C jest wyposażony w System Sygnalizacji Pożaru (SSP) i wydzielenia przeciwpożarowe, w ramach których każda kondygnacja obiektu została podzielona na trzy odrębne strefy pożarowe, co pozwala na wczesną detekcję ewentualnego pożaru i zabezpiecza przed jego rozprzestrzenieniem się. W kolejnych latach planowane są podobne prace w pozostałych budynkach BN. Zwiększy to skuteczność wykrywania ewentualnych zdarzeń pożarowych i umożliwi zarówno lepszą ochronę zbiorów BN, jak i jej pracowników oraz użytkowników. Ponadto zmodernizowany został transporter materiałów bibliotecznych wraz z nowymi zabezpieczeniami przeciwpożarowymi. W 2016 r. jeden z magazynów zbiorów specjalnych został wyposażony w Stałe Urządzenie Gaśnicze (gaz obojętny – Inergen). Podejmowane działania projektowe wynikają z zaleceń ekspertyz pożarowych, wykonanych na przestrzeni ostatnich trzech lat i są ukierunkowane na dostosowanie budynków BN do obowiązujących przepisów przeciwpożarowych oraz na podniesienie poziomu bezpieczeństwa osób i mienia.

W związku z remontem przestrzeni czytelniczej i dachów w budynku A koordynowano prace budowlane w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Od kwietnia do grudnia 2019 r. toczyły się też prace Zespołu Zadaniowego ds. przeniesienia pracowników i zbiorów z Pałacu Krasieńskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy pl. Krasieńskich 3/5 w Warszawie do siedziby Biblioteki Narodowej przy al. Niepodległości 213 w związku z realizacją Projektu „Modernizacja energetyczna Pałacu Krasieńskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy Placu Krasieńskich 3/5 w Warszawie”. Realizowano także zadania wynikające z przyjęcia zasad ochrony dóbr kultury na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.

CYFROWA BIBLIOTEKA NARODOWA POLONA

Cyfrowa Biblioteka Narodowa POLONA, która powstała w 2006 r., jest jednym z najnowocześniejszych portali tego typu na świecie. Udostępnia w postaci cyfrowej zabytki piśmiennictwa polskiego, najważniejsze wydania tekstów literackich i naukowych, dokumenty historyczne, czasopisma i książki, druki ulotne, rysunki, grafiki, fotografie, druki i rękopisy muzyczne oraz mapy pochodzące ze zbiorów Narodowej Książnicy oraz innych instytucji. Strona główna w połączeniu z profilem POLONY na portalach społecznościowych Facebook i Instagram oraz blogiem blog.polona.pl – to główne narzędzie promocji kolekcji cyfrowej Biblioteki Narodowej.

POLONA zbudowana jest na zasadzie *one page application*, co pozwala uniknąć efektu przeładowywania strony po przejściu do kolejnego miejsca w serwisie czy do kolejnego obiektu. Portal wyposażony jest w technologie wspomagające wyszukiwanie, m.in.: filtry, przeszukiwanie pełnotekstowe oraz narzędzie umożliwiające płynne skalowanie obrazu. Każde z rozwiązań zastosowanych przy budowie portalu zaprojektowano tak, aby w dowolnym momencie mogło być dalej rozwijane.

Zbiory POLONY, udostępniane są jako pojedyncze obiekty, ale także – dzięki wprowadzanym opisom – możliwe jest selekcjonowanie ich pod względem formalnym oraz tematycznym. Daje to możliwość prezentowania zasobów Biblioteki Narodowej i popularyzacji dziedzictwa kulturalnego Polski poprzez tworzenie na stronie polona.pl kolekcji tematycznych. Kolekcjom towarzyszą teksty publikowane na Polona/Blog. W 2019 r. na blogu ukazały się 52 opracowania dotyczące udostępnianych w POLONIE zbiorów, wśród nich teksty na temat 100-lecia odzyskania niepodległości.

Na portalu społecznościowym facebook.com strona POLONY stale zwiększa swój zasięg i uzyskuje nowe polubienia. Na koniec grudnia 2019 r. strona przekroczyła 40 082 polubień (w 2018 r. – 37 700). To najbardziej popularna strona dotycząca bibliotekarstwa w polskich portalach społecznościowych.

Użytkownicy serwisu polona.pl z FB w 2019 roku

Liczba użytkowników serwisu polona.pl pochodzących z FB to ponad 79 tysięcy, co stanowi około 12% wszystkich wejść. Należy pamiętać, że strona polona.pl nie jest dostosowana do korzystania na urządzeniach mobilnych.

Najważniejszym zadaniem Zakładu Zbiorów Cyfrowych w 2019 r. było kontynuowanie realizacji, rozpoczętego w styczniu 2017 r., projektu pn. „Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej”. Biblioteka Narodowa jest głównym beneficjentem projektu, odpowiedzialnym za koordynację masowej digitalizacji w dwóch największych polskich instytucjach bibliotecznych – BN i Bibliotece Jagiellońskiej. Przez cały rok prowadzono prace związane z konserwacją, digitalizacją i publikowaniem wytypowanych obiektów ze zbiorów obu placówek. W ramach projektu zrealizowano zadanie „Digitalizacja i publikowanie starych druków – Skanowanie starych druków – usługa”, polegające na wprowadzeniu do postaci cyfrowej 10 tys. obiektów starodrukowych zachowanych na kliszach mikrofilmowych.

W POLONIE prezentowane są nie tylko zbiory BN, lecz również zasoby Biblioteki Jagiellońskiej, Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina, Biblioteki XX. Czartoryskich, Instytutu Teatralnego, Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie (publikacje na otwartych licencjach), biblioteki Zakonu Franciszkanów w Krakowie oraz Państwowego Muzeum Etnograficznego, Fundacji Okularnicy, Fundacji Aurea Porta. W roku 2019 zostały podpisane kolejne umowy, w ramach których w POLONIE powstają kolekcje innych instytucji: Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Europejskiego

Centrum Solidarności w Gdańsku, Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. KEN w Warszawie.

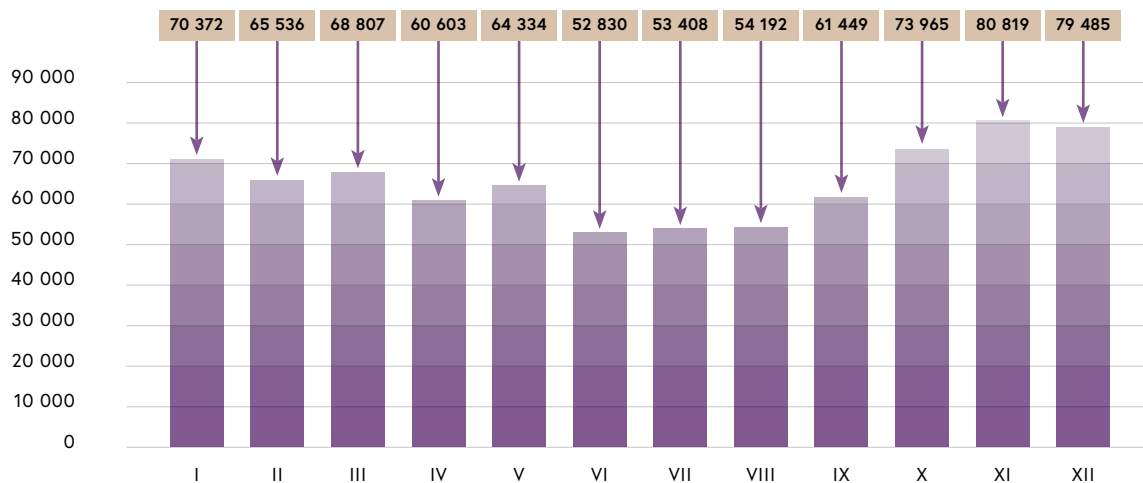
W roku 2019 r. do cyfrowej biblioteki POLONA dodano 544 629 nowych obiektów. Liczba ta obejmuje zarówno obiekty dostępne w otwartym Internecie (437 396), jak i obiekty, które nie mogą być udostępniane w sieci ze względu na ochronę prawnoautorską (107 233) – obiekty takie dostępne są w czytelnich BN i w wypożyczalni cyfrowej ACADEMICA w bibliotekach w Polsce. Liczba obiektów udostępnianych w domenie publicznej wciąż rośnie wraz z liczbą kierowanych do digitalizacji obiektów w projekcie „Patrimonium”, wzrastającą liczbą bibliotekarzy cyfrowych zaangażowanych w projekt oraz ze zwiększoną liczbą skanerów w PRiD.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. w POLONIE dostępnych było łącznie 3 239 780 obiektów, z czego w dostępie publicznym znajdowały się 1 780 503 obiekty.

Serwis POLONY odnotował w 2019 r. 1 021 989 sesji (rejestrowana była wizyta każdego nowego gościa, który oglądał stronę i nie łączył się z nią przez ostatnie 30 minut).

W 2019 r. liczba użytkowników, których było 441 875, wzrosła w stosunku do roku 2018 o 16,63%, a liczba sesji o 15,6%.

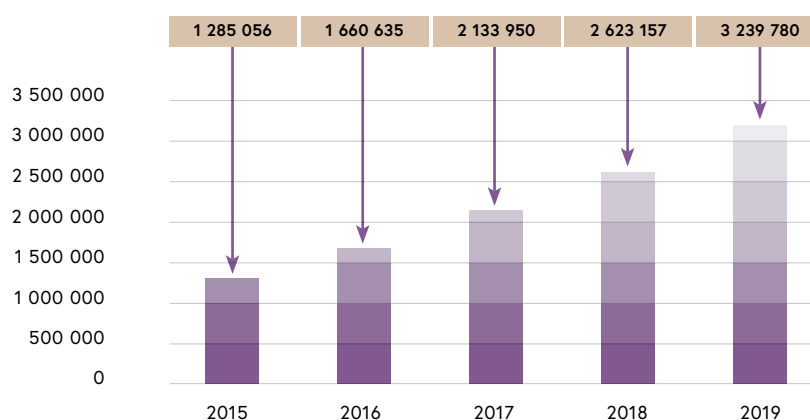
Użytkownicy serwisu polona.pl w 2019 roku

Na stronie głównej POLONY opublikowano w 2019 r. 1145 kafli obiektów, 4 nowe kolekcje, regularnie uzupełniano istniejące kolekcje o nowe obiekty.

Promocja zbiorów Biblioteki Narodowej i biblioteki cyfrowej POLONA prowadzona jest także za pomocą mediów tradycyjnych (radio, prasa), w czasie wystąpień publicznych (warsztaty dla uczniów i nauczycieli w czasie Warszawskich Targów Książki, prezentacja w czasie Nocy Bibliotek, prezentacje pracowników POLONY i innych zakładów BN na konferencjach międzynarodowych).

Liczba obiektów udostępnionych w cBN POLONA w latach 2015–2019

PROJEKTY „POLONA DLA NAUKOWCÓW” I „POLONA DLA BIBLIOTEK 2.0”

W dniu 15 listopada 2019 r. Biblioteka Narodowa rozpoczęła realizację projektu „POLONA dla Naukowców”, którego celem jest stworzenie opartej na potencjale technologii cyfrowych e-usługi publicznej, która znacząco poprawi pracę naukowców, szczególnie pracę z materiałami źródłowymi, oraz istotnie ułatwi dostęp do wyników prac naukowych. W ramach projektu udostępniona zostanie nowoczesna i uniwersalna platforma komunikacji między uczestnikami projektów badawczych, którzy wykorzystują obiekty zdigitalizowane. Planuje się wprowadzenie rozwiązań umożliwiających zarówno wyodrębnianie poszczególnych projektów badawczych, jak i ich interakcję. Powstająca e-usługa dostarczy nowych funkcji korzystających z serwisów i zasobu, ponad 3 milionów publikacji dostarczanych obecnie przez Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej.

W dniu 15 listopada 2019 r. Biblioteka Narodowa rozpoczęła również realizację projektu „POLONA dla Bibliotek 2.0” – e-usługi, która w znaczący sposób poprawi użytkownikom indywidualnym i instytucjonalnym dostęp do zasobów zgromadzonych w bibliotekach w całym kraju. E-usługa jest interfejsem prezentującym zasoby zgromadzone w Repozytorium Cyfrowym Biblioteki Narodowej. W ramach projektu zmodernizowany zostanie system POLONA w zakresie umożliwienia użytkownikom:

-
- składania zamówienia na digitalizację oraz na udostępnienie plików w różnych formatach
-
- współdzielenia wyników własnych badań naukowych poprzez utworzenie możliwości dodawania do obiektów cyfrowych publicznych notatek
-
- tworzenia kolekcji publicznych oraz funkcjonalności tworzenia stron społecznościowych (na poziomie użytkownika indywidualnego), na których pojawią się kolekcje i notatki publiczne
-
- wytwarzania „lekkich” (małej wielkości) plików pdf ze skanami udostępnianych utworów na żądanie użytkownika, co zwiększy otwartość i dostępność zbiorów, a także łatwość przeglądania publikacji na urządzeniach mobilnych oraz w sytuacji utrudnionego dostępu do Internetu
-

-
- spersonalizowania formularza kontaktowego poprzez automatyczne uzupełnianie pól formularza danymi użytkownika zalogowanego oraz danymi przeglądanych obiektów, co ułatwi kontakt z administracją serwisu, skróci ścieżki zgłaszania zapotrzebowania na pliki i zgłaszanie błędów.
-

CENTRUM KOMPETENCJI W ZAKRESIE DIGITALIZACJI MATERIAŁÓW BIBLIOTECZNYCH

Od 2009 r. Biblioteka Narodowa pełni funkcję Centrum Kompetencji w zakresie digitalizacji zbiorów bibliotecznych. Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2019 r. CK BN zaangażowane jest w realizację Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Kultura Cyfrowa”, w ramach którego służy wsparciem beneficjentom Programu oraz przechowuje długoterminowo w Repozytorium obiekty zdigitalizowane w ramach Programu. Beneficjenci Programu otrzymują wsparcie merytoryczne w realizacji swoich zadań, w konsultacjach telefonicznych i e-mailowych. W pierwszej połowie roku wprowadzono nowy sposób przekazywania obiektów przez beneficjentów bezpośrednio do Repozytorium Cyfrowego BN i przygotowano uaktualnienie związane z Programem dokumentu „Katalog dobrych praktyk digitalizacji obiektów bibliotecznych”. Uaktualnione dokumenty, opisujące wymagania dotyczące technicznego przygotowania obiektów cyfrowych, zostały przekazane do MKiDN.

W 2019 r. Tomasz Gruszkowski, kierownik Centrum Kompetencji i Ośrodka IFLA PAC, na zaproszenie organizatorów brał udział w spotkaniach, warsztatach i konferencjach w Lipsku, Budapeszcie, Amsterdamie, Rydze i Bratysławie. Ponadto wziął udział w konferencjach NextLibrary w Aarhus i IFLA WLIC w Atenach. Wygłosił także na czterech uczelniach (w bibliotekach Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Biblioteki Jagiellońskiej, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Uniwersytetu im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie) referaty na temat „Projekt Patrimonium jako nowe otwarcie Biblioteki Narodowej i Biblioteki Jagiellońskiej”. Na 10. Warszawskich Targach Książki w maju 2019 r. Tomasz Gruszkowski prezentował możliwości wykorzystania komercyjnego zbiorów z domeny publicznej, znajdujących się w Cyfrowej Bibliotece Narodowej POLONA.

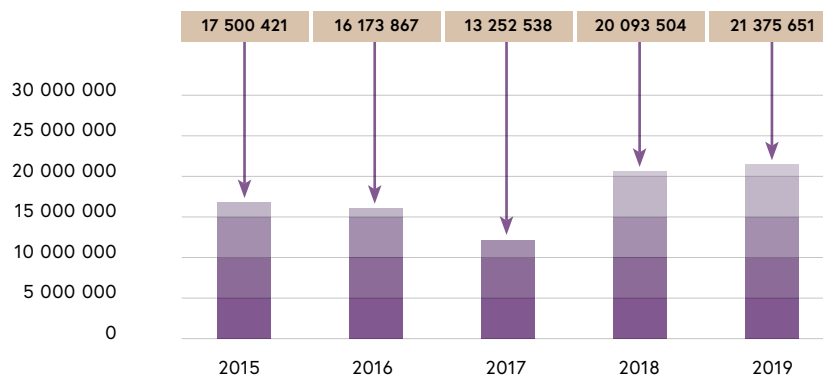
Tomasz Gruszkowski, kierownik Centrum Kompetencji w zakresie digitalizacji materiałów bibliotecznych Biblioteki Narodowej, w czasie prezentacji poświęconej możliwościom wykorzystania komercyjnego zbiorów z domeny publicznej, znajdujących się w Cyfrowej Bibliotece Narodowej POLONA, na 10. Warszawskich Targach Książki

W ramach działania akredytowanego w Bibliotece Narodowej ośrodka Międzynarodowej Federacji Bibliotekarskich Stowarzyszeń i Instytucji IFLA Preservation and Conservation Centre przygotowano ankietę dotyczącą długoterminowego przechowywania plików cyfrowych, która została rozesłana do bibliotek narodowych biorących udział w pracach IFLA. Prowadzona jest analiza wyników ankiety w celu przygotowania publikacji i publicznej prezentacji wyników.

Centrum Kompetencji udzielało telefonicznych i e-mailowych konsultacji w sprawach związanych głównie z kwestiami właściwego przygotowania materiałów cyfrowych do przekazania kopii wzorcowych przez beneficjentów Programu MKiDN „Kultura Cyfrowa”. Przyjęto również przekazane przez beneficjentów Programu dyski z kopiami wzorcowymi, z których znaczna część została wprowadzona do Repozytorium w celu długoterminowego przechowywania danych BN. Ponadto dopracowywano nowy mechanizm dostarczania obiektów wzorcowych przez beneficjentów Programu „Kultura Cyfrowa” za pośrednictwem interfejsu Repozytorium Cyfrowego BN. Kontynuowano publikację materiałów na blogu technologicznym labs.polona.pl, nad którym Centrum Kompetencji sprawuje nadzór merytoryczny.

Dzięki posiadanemu przez Bibliotekę Narodową nowoczesnemu sprzętowi umożliwiającemu masową digitalizację, liczba skanów wykonanych w Pracowni Reprografii i Digitalizacji Zakładu Zbiorów Cyfrowych utrzymuje się na wysokim poziomie. W ramach projektu „Patrimonium”, skanowano także obiekty wymagające szczególnej uwagi. Czas ich skanowania jest dłuższy ze względu na konieczność bezpośredniej opieki konserwatorskiej. W 2019 r. wykonano 21 375 651 skanów (w 2018 r. – 20 093 504), w tym z oryginału – 21 039 583, a z mikrofilmów – 157 310.

Liczba skanów wykonanych w BN w latach 2015–2019

USŁUGA PRZEKAZYWANIA PUBLIKACJI ELEKTRONICZNYCH

W ramach usługi e-ISBN uruchomiono ułatwione przekazywanie publikacji elektronicznych – obiektów cyfrowych *born digital* przez wydawców do Repozytorium Cyfrowego BN.

Publikacje elektroniczne nadsyłane są dobrowolnie przez wydawców w ramach egzemplarza obowiązkowego. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Kultury i Sztuki z dnia 6 marca 1997 r. w sprawie wykazu bibliotek uprawnionych do otrzymywania egzemplarzy obowiązkowych poszczególnych rodzajów publikacji oraz zasad ich przekazywania (Dz.U. 1997, nr 29, poz. 161), w Polsce prawo do egzemplarza obowiązkowego publikacji elektronicznych przysługuje dwóm bibliotekom: Bibliotece Jagiellońskiej i Bibliotece Narodowej. Dla każdego wydawnictwa zgłaszającego się do Repozytorium zostaje utworzone konto z odseparowanym zasobem, na które wydawcy samodzielnie przekazują publikacje.

Bibliotekarze cyfrowi dokonują korekty wprowadzanych metadanych dokumentów i ewentualnie je uzupełniają. Dla każdego zarchiwizowanego tytułu opracowywany jest rekord bibliograficzny w katalogu komputerowym wraz z adnotacją o lokalizacji dokumentu.

Kontynuowano współpracę z wydawcami, którzy zobligowani są do przekazywania do BN egzemplarza obowiązkowego publikacji elektronicznych (pomoc techniczna, udzielanie informacji, monitorowanie wpływu). Ponadto aktualizowano Instrukcję dla Wydawców oraz przygotowano Regulamin Użytkownika Systemu w Repozytorium Biblioteki Narodowej.

Wszystkie publikacje są obecnie dostępne za pośrednictwem Repozytorium, a cały bieżący wpływ wprowadzany jest bezpośrednio przez wydawców do Repozytorium.

REPOZYTORIUM CYFROWE – PRZECHOWYWANIE ZASOBÓW CYFROWYCH BN

Zasoby cyfrowe Biblioteki Narodowej, zarówno będące wynikiem digitalizacji, jak i dokumenty *born digital*, są przechowywane w Repozytorium Cyfrowym BN. W 2012 r. oddano do użytku Centrum Podstawowe, mieszczące się w zaadaptowanych w tym celu pomieszczeniach na terenie siedziby głównej BN przy al. Niepodległości 213. Centrum wyposażone jest w system zasilania gwarantowanego oraz systemy zabezpieczeń technicznych, takich jak system przeciwpożarowy, przeciwzalaniowy, system antywłamaniowy oraz kontrola dostępu z czytnikami biometrycznymi i inne. Dzięki aparaturze wentylacji i klimatyzacji precyzyjnej zapewnione zostały odpowiednie warunki środowiskowe. Miedziane i światłowodowe okablowanie strukturalne pozwala na zestawianie wydajnych połączeń.

Repozytorium Cyfrowe BN jest wyposażone w następujące urządzenia IT:

- farmę serwerów wieloprocessorowych o standardowej konstrukcji dającej możliwość dostosowywania ich do zadań i posiadających elastyczną zmianę funkcji w ślad za zmieniającą się dynamiką potrzeb,
- zwirtualizowane środowisko pamięci dyskowej o surowej pojemności przekraczającej 2 petabajty. Wysokopoziomowe funkcje archiwum, wraz ze sprzętowo realizowaną redundancją oraz replikacją i wirtualizacją pojemności, tworzą wysoce wydajny magazyn o dużej niezawodności, będący podstawą systemu długotrwałego przechowywania,
- zrobotyzowaną bibliotekę taśmową o pojemności przekraczającej 2 petabajty, skalowalną do 50 PT, pozwalającą na ekonomiczne przechowywanie ogromnej ilości danych przy minimalnym zużyciu energii elektrycznej. Sprawdzona trwałość taśm wraz z mechanizmami automatycznej weryfikacji ich stanu czyni z niej odpowiedni nośnik dla systemu długotrwałego przechowywania oraz automatycznej kopii zapasowej,
- zestaw urządzeń zabezpieczających i kontrolujących: firewalle, systemy wykrywania włamań, analizatory, szyfratory, ochrona antywirusowa itp.

System informatyczny Repozytorium, zlokalizowany w gmachu głównym BN, replikuje dane do drugiej mniejszej instancji Repozytorium, mieszczącej się w wynajmowanej przestrzeni serwerowni komercyjnej, odległej o ponad 10 km od BN. Są tam przechowywane pełne kopie wszystkich zasobów cyfrowych. Urządzenia zgromadzone w Centrum Zapasowym, będące własnością BN, zabezpieczają ciągłość działania podstawowych funkcji systemu na wypadek poważnych awarii lub katastrof w Centrum Podstawowym.

Oprogramowanie Repozytorium obsługuje cały proces digitalizacji od przejścia plików z komputera obsługującego skaner, ich weryfikacji i korekty, uzupełniania i aktualizacji metadanych, wytworzenia form pochodnych w tym procesie OCR i wielu konwersji grafiki aż po przygotowanie do prezentacji w POLONIE i ACADEMICE.

Repozytorium Cyfrowe BN jest również archiwum długotrwałego przechowywania, które zapewnia ciągłość przechowywania informacji, w tym celu zastosowane przy jego projektowaniu technologie odznaczają się elastycznością, otwartością i skalowalnością. Wykorzystane mechanizmy umożliwią migrację danych w ramach Repozytorium pomiędzy kolejnymi generacjami sprzętu lub oprogramowania. Repozytorium jest przygotowane do przechowywania zarówno zasobów cyfrowych wytworzonych lub pozyskanych przez Bibliotekę Narodową, jak i przekazanych przez inne instytucje.

EUROPEANA

Biblioteka Narodowa zaangażowana jest w zadania związane z propagowaniem wiedzy o digitalizacji europejskiego dziedzictwa kulturalnego i o samej Europeanie.

W grudniu 2016 r. Biblioteka Narodowa zakończyła przekazywanie danych opisujących ponad 640 tysięcy obiektów bibliotecznych, dostępnych na stronie www.polona.pl, do portalu Europeana. BN brała też udział w powstawaniu takich kolekcji jak: Europeana Newspapers i poświęconej I wojnie światowej kolekcji „1914–1918”.

Dostęp do obiektów ze zbiorów BN należących do domeny publicznej jest zatem możliwy również za pośrednictwem portalu zawierającego największą europejską kolekcję obiektów ze świata sztuki, kultury i nauki. Europeana ułatwia dostęp do ponad 50 mln cyfrowych obiektów z przeszło 3,5 tys. instytucji aktywnych w obszarze dziedzictwa kulturowego w 35 krajach: bibliotek, archiwów, kolekcji audiowizualnych i muzeów z całej Europy. Portal Europeana stał się miejscem łatwego dostępu do zasobów dziedzictwa kulturowego krajów europejskich, wykorzystywanym w takich projektach naukowych jak Clarin, DARIAH czy EHri. W 2019 r. Biblioteka

Narodowa kontynuowała współpracę z Europeaną w celu szerszego udostępnienia zasobów z domeny publicznej znajdujących się w zbiorach BN oraz współpracujących instytucji.

PROJEKT „PATRIMONIUM”

W dniu 16 stycznia 2017 r. Biblioteka Narodowa i Biblioteka Jagiellońska rozpoczęły realizację projektu „Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej”, w ramach którego planowane jest zeskanowanie, udostępnienie na portalu polona.pl oraz archiwizacja w Repozytorium Cyfrowym BN 1 mln najcenniejszych obiektów piśmienniczych z domeny publicznej: książek i czasopism z XIX i XX wieku, starodruków, rękopisów, nut, map, druków ulotnych i zbiorów graficznych (652 tys. z zasobów BN oraz 348 tys. z BJ).

W 2019 r. trwały procesy konserwacji, digitalizacji i publikowania rękopisów, starodruków, obiektów kartograficznych, ikonograficznych, muzykaliów, czasopism, druków ulotnych oraz książek. Od początku projektu do 31 grudnia 2019 r. w trakcie przeglądów konserwatorskich sklasyfikowano 46 744 obiektów wymagających oględzin konserwatorów oraz zakwalifikowano do konserwacji 19 904 obiektów, zdigitalizowano 692 450 obiektów, opublikowano w POLONIE 690 040 obiekty oraz skontrolowano 37 097 295 skanów. W okresie objętym sprawozdaniem podpisano umowę na „Dostawę aktualizacji oprogramowania OCR dla Biblioteki Narodowej w Warszawie na potrzeby projektu »Patrimonium«”. Zainstalowano i uruchomiono licencję oraz oprogramowanie będące przedmiotem umowy. Na przełomie III i IV kwartału 2019 r. dokonano dodatkowych zakupów realizowanych w ramach projektu w zakresie przebudowy Repozytorium Cyfrowego BN oraz usprawnienia funkcjonowania Pracowni Reprografii i Digitalizacji. Uzyskane środki przeznaczone na rozbudowę pojemności dyskowej macierzy i zwiększenie pojemności biblioteki taśmowej IBM 3500, działających na rzecz Repozytorium Cyfrowego BN, a także na zakup dwóch kolumn reprograficznych i komputerów do obróbki graficznej przeznaczonych dla Pracowni Reprografii i Digitalizacji BN.

W związku z zakończeniem projektu „Patrimonium” 17 grudnia odbyła się w Pałacu Rzeczypospolitej konferencja prasowa POLONA/3miliony, w której udział wzięli prof. Piotr Gliński – wiceprezes Rady Ministrów, minister kultury i dziedzictwa narodowego, Marek Zagórski – minister cyfryzacji, Grzegorz Puda – wiceminister funduszy i polityki regionalnej, dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej prof. Zdzisław Pietrzyk oraz liczni przedstawiciele instytucji kultury i mediów. Dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz

Makowski podsumował projekt digitalizacji zbiorów Biblioteki Narodowej i Biblioteki Jagiellońskiej. Uroczystość zakończyła konferencja naukowa, podczas której zaprezentowano uczestnikom główne tematy związane z prowadzeniem projektu „Patrimonium”: kwestie prawa autorskiego, digitalizacji, przechowywania i udostępniania obiektów cyfrowych oraz konserwacji zbiorów bibliotecznych.

PROJEKT „E-USŁUGA OMNIS”

Projekt polega na uruchomieniu platformy umożliwiającej szybki i wieloaspektowy dostęp do wszystkich polskich publikacji oraz otwarte udostępnienie ich metadanych. Efektem prac jest wdrożenie systemu informatycznego oferującego jeden punkt dostępu do całości zbiorów Biblioteki Narodowej i partycypujących bibliotek oraz aktualnej oferty rynku wydawniczego w Polsce. Na zestaw usług dostępnych na platformie OMNIS złożą się nowe e-usługi oraz usługi już oferowane przez różne podmioty, ich cyfrowa dojrzałość i funkcjonalność zostanie jednak znacznie poprawiona.

W ramach działań projektowych realizowanych w 2019 r. prowadzono prace melioracyjne w bazie danych Biblioteki Narodowej oraz realizowano zadania wynikające z umowy z dnia 9 stycznia 2019 r. na wykonanie prac analitycznych i programistycznych na potrzeby modułu Omnis Linked Data w Koncentratorze Metadanych, stanowiącym część projektu „e-usługa OMNIS”. Z uwagi na zakończenie współpracy z dotychczasowym wykonawcą koncentratora metadanych kontynuowano działania naprawcze polegające na procedowaniu nowego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w ramach którego zamawiający zabezpieczył zakończenie prac nad koncentratorze metadanych OMNIS i Multiwyszukiwarką w terminie zakończenia realizacji projektu. Zaplanowane prace zakończyły się zgodnie z harmonogramem w dniu 30 września 2019 r.

W ramach realizacji umowy „Zakup i Implementacja Zintegrowanego Systemu Zarządzania Zasobami dla Bibliotek” wraz z usługą dostępu w chmurze obliczeniowej w modelu SaaS, system Alma wraz z wyszukiwarką został wdrożony i uruchomiony produkcyjnie w Bibliotece Narodowej, Bibliotece Jagiellońskiej, Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Kielcach oraz Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Lublinie. W dniu 30 września 2019 r. wykonawca przedstawił do odbioru produkt ostatniego etapu umowy, tj. skonfigurowany system we wszystkich czterech bibliotekach we wspólnym środowisku katalogowym.

W związku z realizacją projektu „e-usługa OMNIS” prowadzono działania o charakterze informacyjno-promocyjnym, polegające na bieżącej aktualizacji strony internetowej projektu, cyklicznej wysyłce newslettera,

prezentacji założeń i postępów w realizacji projektu w mediach i na zewnętrznych konferencjach/spotkaniach. Opracowano artykuły dotyczące realizacji projektu „e-usługa OMNIS” dla czasopism branżowych (m.in. dla „Poradnika Bibliotekarza”) oraz na stronę internetową projektu. Przygotowano i opublikowano ogłoszenie o zamówieniu na Kompleksową obsługę Kampanii informacyjno-promocyjnej projektu „e-usługa OMNIS”. Zorganizowano posiedzenie Rady Konsultacyjnej Projektu „e-usługa OMNIS”. W maju 2019 r. projekt promowano podczas targów książki w Warszawie. W dniu 10 września w Pałacu Rzeczypospolitej odbyła się konferencja prasowa podsumowująca i zamykająca projekt „e-usługa OMNIS”.

Biblioteka Narodowa jest jednym z głównych krajowych ośrodków badawczych w zakresie bibliotekarstwa, bibliografii, bibliologii i czytelnictwa. Obowiązek prowadzenia przez Bibliotekę Narodową działalności naukowej z zakresu bibliotekoznawstwa, nauki o książce i pokrewnych dziedzin wiedzy nakłada na Narodową Książnicę ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach. Prace naukowe są prowadzone w większości komórek organizacyjnych, przede wszystkim w instytutach. Do dwóch istniejących (Instytut Bibliograficzny i Instytut Książki i Czytelnictwa) w 2015 r. dołączył Instytut Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych. Powołanie go było z jednej strony wynikiem uznania dla jakości prowadzonych tam prac naukowych oraz umiejętności i potencjału badawczego zatrudnionych pracowników, z drugiej – podjęciem przez Bibliotekę Narodową, w większym niż dotychczas zakresie, zadań o charakterze centralnym.

Wyniki prac naukowych i informacyjnych ukazują się w postaci książek lub artykułów umieszczanych w czasopiśmie krajowych i zagranicznych, a także w internetowych portalach tematycznych. Ogłaszane są też na łamach periodyków BN: „Rocznika Biblioteki Narodowej”, „Notesu Konserwatorskiego” i „Polish Libraries”. W 2019 r. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego zakwalifikowało Wydawnictwo BN na listę wydawnictw liczących się w ewaluacji dorobku naukowego. Biblioteka jest organizatorem lub współorganizatorem licznych sympozjów, seminariów, otwartych zebrań naukowych, międzynarodowych, krajowych i środowiskowych konferencji naukowych oraz spotkań warsztatowych, a także multimedialnych pokazów i wystaw, które prezentują zbiory i dorobek naukowy BN.

W ubieganiu się o stanowiska bibliotekarskie brane są pod uwagę publikacje, zwłaszcza w czasopiśmie punktowanym. Znacznie wzrosła liczba zatrudnionych w BN pracowników ze stopniem doktora.

RADA NAUKOWA BIBLIOTEKI NARODOWEJ

Rada jest organem opiniodawczym i doradczym Dyrektora Biblioteki Narodowej, a do jej zadań należy: opiniowanie kierunków i programów badawczych, a także planów i sprawozdań z działalności naukowej Biblioteki, inspirowanie prac naukowych oraz ocena ich wyników, opiniowanie kwestii dotyczących działalności podstawowej BN, rozpatrywanie i opiniowanie spraw związanych z rozwojem kadry naukowej BN. Radę Naukową powołuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego na wniosek Dyrektora BN. W 2019 r. odbyły się dwa posiedzenia Rady Naukowej Biblioteki Narodowej. Na posiedzeniu w dniu 20 maja dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski przedstawił sprawozdanie Narodowej Książnicy za rok 2018, które Rada przyjęła jednogłośnie, oraz omówił sprawy bieżące. Na posiedzeniu w dniu 6 grudnia dyrektor BN dr Tomasz Makowski przedstawił aktualne sprawy Narodowej Książnicy i plany na 2020 r.

W dniu 9 listopada 2017 r. na wniosek dr. Tomasza Makowskiego, dyrektora Biblioteki Narodowej prof. Piotr Gliński, wiceprezes Rady Ministrów i minister kultury i dziedzictwa narodowego powołał nowy skład Rady Naukowej Biblioteki Narodowej na lata 2018–2024. Kadencja poprzedniej Rady zakończyła się w 2017 r. W 2019 r. w skład Rady Naukowej BN wchodzili:

PRZEWODNICZĄCY

- prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk
-

WICEPRZEWODNICZĄCA

- prof. dr hab. Zofia Zielińska
-

CZŁONKOWIE

- **prof. dr hab. Włodzimierz Bolecki** – wiceprezes Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej. Profesor zwyczajny w Instytucie Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk
-

-
- **Danuta Brzezińska** – prezes Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich
-
- **prof. dr hab. Paulina Buchwald-Pelcowa** – profesor zwyczajny w Zakładzie Starych Druków Biblioteki Narodowej
-
- Andrzej Dąbrowski – dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki im. Witolda Gombrowicza w Kielcach, przewodniczący Konferencji Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych
-
- **prof. dr hab. Hubert Izdebski** – profesor zwyczajny i dyrektor Instytutu Prawa Uniwersytetu SWPS, były dyrektor Instytutu Nauk o Państwie i Prawie Uniwersytetu Warszawskiego
-
- **bp prof. dr hab. Michał Janocha** – profesor Uniwersytetu Warszawskiego, przewodniczący Rady ds. Kultury i Ochrony Dziedzictwa Kulturowego Konferencji Episkopatu Polski. W latach 2013–2015 dyrektor Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Warszawie
-
- **dr Adolf Juzwenko** – dyrektor Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich we Wrocławiu
-
- **prof. dr hab. Jacek Kopciński** – profesor Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, redaktor naczelny miesięcznika „Teatr”
-
- **Jędrzej Leśniewski** – zastępca dyrektora ds. bibliotek w Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Wrocławskiej, członek Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich
-
- **prof. dr hab. Jakub Lewicki** – profesor zwyczajny, kierownik Zakładu Konserwacji Zabytków i Ochrony Krajobrazu w Instytucie Historii Sztuki na Wydziale Nauk Historycznych i Społecznych UKSW. Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków
-
- **prof. dr hab. Jan Malicki** – dyrektor Biblioteki Śląskiej w Katowicach. Profesor zwyczajny w Instytucie Nauk o Literaturze Polskiej Uniwersytetu Śląskiego, członek Krajowej Rady Bibliotecznej
-

-
- **dr Monika Mitera** – zastępca dyrektora BN ds. naukowych, członek Komitetu ds. Prawnoautorskich i Prawnych IFLA (Committee on Copyright and other Legal Matters)
-
- **prof. dr hab. Janusz Pezda** – kustosz w Bibliotece Książąt Czartoryskich w Krakowie, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego
-
- **prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk** – dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej. Profesor zwyczajny na Uniwersytecie Jagiellońskim, wiceprzewodniczący Rady ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego, członek Krajowej Rady Bibliotecznej
-
- **prof. dr hab. Maria Próchnicka** – profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, była dyrektor Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ, przewodnicząca Grupy Ekspertów Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej dla kierunku informacja naukowa i bibliologia
-
- **prof. dr hab. Andrzej Rachuba** – profesor i kierownik Pracowni Edytorstwa oraz przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk, prezes Towarzystwa Miłośników Historii, wiceprezes Polskiego Towarzystwa Heraldycznego
-
- **Marek Skulimowski** – prezes Fundacji Kościuszkowskiej w Nowym Jorku (od 30 stycznia 2019 r.)
-
- **prof. dr hab. Rafał Wiśniewski** – profesor i kierownik Zakładu Badań nad Kulturą Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, dyrektor Narodowego Centrum Kultury
-
- **prof. dr hab. Zofia Zielińska** – profesor zwyczajny na Uniwersytecie Warszawskim, wieloletnia kierownik Zakładu Historii Nowożytnej Instytutu Historycznego UW oraz wiceprzewodnicząca Rady Naukowej Instytutu
-
- **prof. dr hab. Elżbieta Barbara Zybert** – profesor zwyczajny i kierownik Katedry Badań nad Bibliotekami i Innymi Instytucjami Kultury Uniwersytetu Warszawskiego, członek Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, redaktor naczelna „Przeglądu Bibliotecznego”, przewodnicząca Rady Programowej periodyku „Polish Libraries”.
-

PRACE BADAWCZE, DOKUMENTACYJNE, METODYCZNE

Ze względu na rangę gromadzonych przez BN zbiorów, jednym z podstawowych obowiązków badawczych Narodowej Książnicy jest tworzenie ich naukowej dokumentacji, a także centralna rejestracja zbiorów polskich bibliotek. Do ważnych zadań należy kompletowanie dokumentacji utraczonych podczas wojny zbiorów bibliotecznych, zwłaszcza rękopisów, inkunabułów i szesnastowiecznych poloników. Dokumentacja ta, prowadzona nieprzerwanie od lat 60. XX wieku, stanowi cenny materiał do badań historycznych. Podobnym celem służy ustalanie proveniencji zbiorów Biblioteki, a zwłaszcza księgozbiorów historycznych. Wszechstronną dokumentację różnych rodzajów zbiorów zgromadzonych w Bibliotece Narodowej ułatwia bogate zaplecze informacyjno-bibliograficzne, na które składają się nie tylko wyspecjalizowane księgozbiory, lecz również katalogi, tematyczne i formalne kartoteki oraz indeksy, a także coraz liczniejsze i obszerniejsze specjalistyczne bazy danych. Wynikiem wieloletnich prac badawczych są drukowane katalogi inkunabułów, zbiorów rękopiśmiennych, kartograficznych, ikonograficznych i muzycznych, także bibliografie ogólne i specjalne, jak również opracowania monograficzne i specjalistyczne rozprawy. Zainteresowania zawodowe i naukowe pracowników Biblioteki obejmują także losy polskich książek za granicą, co sprzyja rozwijaniu naukowej współpracy BN z zagranicznymi i polonijnymi instytucjami kultury.

Współczesnemu bibliotekarstwu służą również prace metodyczne, zwłaszcza z zakresu teorii i metodyki bibliografii, zasad opisu bibliograficznego oraz metodologii opracowania rzeczowego zbiorów, prowadzone przez Instytut Bibliograficzny.

W dniu 1 stycznia 2017 r. w Bibliotece Narodowej wprowadzone zostały nowe zasady katalogowania zbiorów – Deskryptory Biblioteki Narodowej. Deskryptory Biblioteki Narodowej (DBN) są językiem informacyjno-wyszukiwawczym, wykorzystywanym zarówno w opisie przedmiotowym, jak i formalnym, opartym na słownictwie dotychczas stosowanego języka haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej (JHP BN). Główną nowością jest podzielenie haseł na mniejsze jednostki, stanowiące oddzielne punkty dostępu. Umożliwia to przejście z systemu prekoordynowanego (strategię wyszukiwawczą ustala z góry katalogujący) na system postkoordynowany (strategię wyszukiwawczą ustala sam użytkownik), a w rezultacie – pełne wykorzystanie możliwości systemu wyszukiwania fasetowego (użytkownik przeszukuje katalog, zawężając wyniki wyszukiwania przy pomocy różnych filtrów). Narodowa Książnica rozpoczęła cykl szkoleń dla bibliotekarzy z całej Polski. W 2019 r. odbyło się 18 szkoleń, przeprowadzonych dla Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie, z udziałem pracowników Instytutu

Bibliograficznego, Zakładu Katalogowania Dziedziny i zakładów opracowujących poszczególne typy zbiorów. W czasie zajęć omawiano tworzenie deskryptorów i zasady korzystania z nich.

W ostatnim okresie Biblioteka Narodowa realizuje także nowe zadania w dziedzinie ochrony, konserwacji i digitalizacji zbiorów bibliotecznych. Prowadzone są prace badawcze z pogranicza nauk biologicznych i chemicznych, dotyczące np. laminacji XIX – i XX-wiecznych gazet lub dezynfekcji druków, a także prace nad tworzeniem zasobów cyfrowych i zarządzaniem nimi.

Dzieje społecznego obiegu książek i prasy oraz losy instytucji zajmujących się ich produkcją i rozpowszechnianiem na ziemiach polskich, tematy związane z historią czytelnictwa, dziejami mecenatu kulturalnego, historią księgozbiorów polskich znajdujących się poza granicami kraju, oddziaływaniem cenzury rosyjskiej na piśmiennictwo polskie, zagadnieniami prasy i książki polskiej w XIX i XX w., a także różnymi aspektami społecznego funkcjonowania książek w czasach współczesnych, są podejmowane przede wszystkim w Instytucie Książki i Czytelnictwa, w którym działają:

- Pracownia Bibliotekoznawstwa, zajmująca się badaniami z zakresu funkcjonowania bibliotek różnych typów, przede wszystkim bibliotek publicznych. Pracownia opracowuje coroczny raport o stanie bibliotek w Polsce
- Pracownia Badań Czytelnictwa, prowadząca badania naukowe z zakresu społecznego zasięgu książki w Polsce współczesnej, czytelnictwa na tle innych form uczestnictwa Polaków w kulturze, czytelnictwa wybranych kategorii społecznych (zwłaszcza młodzieży szkolnej, akademickiej, seniorów), praktyk lekturowych i strategii przetwarzania informacji w środowisku ICT. Pracownia opracowuje coroczny raport *Społeczny zasięg książki w Polsce*
- Pracownia Historii Bibliotek i Czytelnictwa, utworzona w kwietniu 2014 r., prowadzi badania naukowe nad dziejami bibliotek polskich od średniowiecza do współczesności, dziejami księgozbiorów polskich, w tym również znajdujących się poza granicami kraju, oraz stratami polskich bibliotek w czasie drugiej wojny światowej.

Instytut Książki i Czytelnictwa przeprowadza okresowo badania empiryczne o zasięgu krajowym, które aktualizują stan wiedzy o wybranych zagadnieniach organizacji bibliotekarstwa publicznego i zawodu bibliotekarza, bieżących problemach rynku wydawniczego oraz mechanizmach kształtowania się zainteresowań czytelniczych.

CZASOPISMA NAUKOWE BN

Biblioteka Naukowa jest wydawcą trzech czasopism naukowych: „Rocznika Biblioteki Narodowej”, „Notesu Konserwatorskiego” oraz „Polish Libraries”.

„Rocznik Biblioteki Narodowej”

- jest periodykiem naukowym poświęconym szeroko rozumianej kulturze piśmiennej, a także wybranym zagadnieniom historyczno-artystycznym, ikonograficznym i muzykologicznym, oraz jej funkcjonowaniu zarówno w perspektywie historycznej, jak współczesności. Tematyka materiałów zawartych w „Roczniku BN” dotyczy przede wszystkim bibliologii, bibliotekoznawstwa, historii wraz z naukami pomocniczymi, historii sztuki, muzykologii, edytorstwa i prasoznawstwa. W Radzie Naukowej „Rocznika BN” zasiadają: prof. dr hab. Paulina Buchwald-Pelcowa, dr Roman Chymkowski, dr Tomasz Makowski, dr Monika Mitera, dr Sigitas Narbutas, Kacper Trzaska oraz dr Monika Wyszomirska-Łapczyńska.

„Notes Konserwatorski”

- jest czasopismem poświęconym problematyce ochrony i konserwacji zbiorów, stworzonym z myślą o ogólnopolskim środowisku konserwatorów książki. Szeroka formuła umożliwia publikację specjalistycznych tekstów, materiałów sprawozdawczych i publicystycznych. Nad wydawaniem „Notesu Konserwatorskiego” czuwa Komitet Redakcyjny, w składzie: Ewa Potrzebnicka (przewodnicząca), prof. dr hab. Elżbieta Jabłońska, dr hab. Marzena Ciechańska, Władysław Sobucki, Bogdan Filip Zerek (redaktor naczelny).

„Polish Libraries”

- jest anglojęzycznym rocznikiem wydawanym od 2013 r., udostępniającym międzynarodowemu środowisku naukowemu i bibliotekarskiemu prowadzoną w Polsce refleksję nad zagadnieniami związanymi z bibliotekarstwem. Rocznik ukazuje się w wersji internetowej i drukowanej. Redaktorem naczelnym jest dyrektor BN dr Tomasz Makowski, a w Radzie Naukowej pisma zasiadają wybitni teoretycy i praktycy bibliotekarstwa: prof. Elżbieta Barbara Zybert (przewodnicząca Rady), prof. Krystyna Jaworska, dr Katarzyna Kołakowska, dr Olga Kołosowska, dr Żaneta Kubic, Jędrzej Leśniewski, dr Anton Lichomanow, dr Monika Mitera, dr Sigitas Narbutas, dr Tomasz Szwaciński.
-

PUBLIKACJE PRACOWNIKÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ, KTÓRE UKAZAŁY SIĘ W 2019 ROKU

MARIYA AVRAMOVA

Roman healing settlements in Bulgaria, „Rethinking the concept of 'healing settlements': water, cults, constructions and contexts in the ancient world: Roman Archaeology Conference 2016: proceedings of the session of study (nr. 27), Sapienza University, Aula 'Partenone', 17th March." – Oxford 2019

Stan bibliotek w Polsce 2017. Wybrane dane i wskaźniki; <https://www.bn.org.pl/projekty/raporty-bn/stan-bibliotek-w-polsce/stan-bibliotek-w-polsce-2017> (wspólnie z Małgorzatą Jezierską)

Biblioteki, „Rocznik Kultury Polskiej” 2018, s. 39–79 (wspólnie z Małgorzatą Jezierską i Grażyną Walczewską-Klimczak)

BARBARA BUDYŃSKA

Stan bibliotek w Polsce. Raport 2014 / Libraries in Poland. The 2014 Report. Warszawa 2019 (wspólnie z Małgorzatą Jezierską)

Rola Biblioteki Narodowej w kształtowaniu oferty czytelniczej bibliotek publicznych, „Rocznik Kultury Polskiej” 2019, s. 162–171 (wspólnie z Małgorzatą Jezierską)

Stan bibliotek w Polsce. Raport 2015 / Libraries in Poland. The 2015 Report. Warszawa 2019 (wspólnie z Małgorzatą Jezierską)

ROMAN CHYMKOWSKI

Stan bibliotek w Polsce 2018. Wybrane dane i wskaźniki; <https://www.bn.org.pl/projekty/raporty-bn/stan-bibliotek-w-polsce/stan-bibliotek-w-polsce-2018> (wspólnie z Małgorzatą Jezierską)

Co po postmodernizmie? Derrida i nietożsamość, „Edukacja Filozoficzna” 2018, nr 2, s. 119–142

Czytelnictwo książek w Polsce, „Rocznik Kultury Polskiej” 2019, s. 155–161

JOANNA CIELOCH- -NIEWIADOMSKA

Introducing the National Library of Poland Descriptors to the Polish National Bibliography, „Cataloging & Classification Quarterly” 2019, vol. 57, nr 1, s. 37–58

HENRYK CITKO

Wichtige Treffen. Zeittafel der Aufenthalte Herberts in Österreich, w: Przemysław Chojnowski (Hrsg.), *Zbigniew Herbert und Österreich*, Berlin 2020, s. 77–82

MARTYNA DESZCZYŃSKA

Konfederacja targowicka w historiografii polskiej XIX wieku, „ARCANA. Kultura, Historia, Polityka” 2019 nr 3, s. 132–156

Dlaczego rewolucja, „w Sieci Historii”, nr 7/8, czerwiec 2019.

Konfederacja targowicka w historiografii polskiej XIX wieku, „ARCANA. Kultura, Historia, Polityka” 2019 nr 3, s. 132–156

Przygoda życia, czyli scripta manent..., „Kwartalnik Literacki Wyspa”, 2019, 3, s. 70–82

Łukasz Gołębiowski (1773–1849) bibliotekarz i autor, „Bibliotekarz” 2019 nr 10, s. 9–20

Biblia w czytelnictwie polskim przełomu XVIII i XIX stulecia, w: *Biblia oświeconych*, tom po konferencji organizowanej przez Pracownię Literatury Staropolskiej i Oświeceniowej Instytutu Badań Literackich PAN w Warszawie (25–26 X 2017 r.)

Arystokracja i lektury – czytelnictwo arystokracji na ziemiach polskich w XIX w. na przykładzie Jana Feliksa i Walerii Tarnowskich, w: *Arystokracja polska w XIX wieku. Tożsamość i kultura*, red. M. Mencwel, tom po konferencji organizowanej przez Instytut Historii Sztuki UAM oraz Bibliotekę Raczyńskich w Poznaniu (6–7 kwietnia 2017 r.), Poznań 2019

MARKUS EBERHARTER

Albert Zipper, http://uelex.de/artiklar/Albert_ZIPPER

JOLANTA HYS

Prace nad nową edycją tablic skróconych Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej, „Praktyka i Teoria Informacji Naukowej” nr 3-4/2017, s. 3–13

UNIWERSALNA KLASYFIKACJA DZIESIĘTNA. Wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych. Publikacja Konsorcjum UKD nr 102 autoryzowana przez Konsorcjum UKD na podstawie licencji PL2019/01, Warszawa 2019 (wspólnie z Joanną Kwiatkowską)

ANNA IWANICKA- -NIJAKOWSKA

Jakub M. Łubocki, Okładka jako część dokumentu na przykładzie płyty gramofonowej w ujęciu bibliologicznym, Warszawa 2017 (recenzja książki), „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2018, t. 49, s. 263–278

MAŁGORZATA JEZIERSKA

Stan bibliotek w Polsce. Raport 2014 / Libraries in Poland. The 2014 Report, Warszawa 2019 (wspólnie z Barbarą Budyńską)

Stan bibliotek w Polsce. Raport 2015 / Libraries in Poland. The 2015 Report. Warszawa 2019 (wspólnie z Barbarą Budyńską)

Stan bibliotek w Polsce 2018. Wybrane dane i wskaźniki; <https://www.bn.org.pl/projekty/raporty-bn/stan-bibliotek-w-polsce/stan-bibliotek-w-polsce-2018> (wspólnie z Barbarą Budyńską)

Stan bibliotek w Polsce 2017. Wybrane dane i wskaźniki; <https://www.bn.org.pl/projekty/raporty-bn/stan-bibliotek-w-polsce/stan-bibliotek-w-polsce-2017> (wspólnie z Barbarą Budyńską)

Biblioteki, „Rocznik Kultury Polskiej” 2018, s. 39–79 (wspólnie z Barbarą Budyńską i Grażyną Walczewską-Klimczak)

Rola Biblioteki Narodowej w kształtowaniu oferty czytelnicznej bibliotek publicznych, „Rocznik Kultury Polskiej” 2019, s. 162–171 (wspólnie z Barbarą Budyńską)

EWA KOBYLIŃSKA

O lekarzu królewskim Macieju z Błonia i jego zapiskach biograficzno-historycznych, „Studia Źródłoznawcze” 2018, t. 56, s. 77–90

Rękopis BN, BOZ 146, czyli kolekcja Marcina z Raciąża, w: *Textus et pictura. Średniowieczny kodeks rękopiśmienny jako nośnik treści, znaczeń i wartości artystycznych*, red. M. Jakubek-Raczkowska, M. Czyżak, Toruń 2019, s. 105–116

JULIA KONOPKA- -ŻOŁNIERCZUK

Biblioteca invisibile, „L'osservatore Romano” 2019 nr 285 (48 313), s. 4

JACEK KORDEL

Narzędzia internetowe w nauczaniu paleografii i neografii gotyckiej, w: *Educare necesse est – wokół idei patriotyzmu. Przykłady dobrych praktyk edukacyjnych*, red. V. Urbaniak, Warszawa 2019, s. 221–227

JAROSŁAW KOPEĆ

Jak poznać „Pana Tadeusza”?
Jakościowe badanie preferencji dla różnych nośników tekstów literackich, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2018, t. 49, s. 101–118 (wspólnie z Dominiką Michalak)

Potoczne definicje wiarygodnej informacji, ciekawej opowieści i mądrości, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2018, t. 49, s. 118–152 (wspólnie z Dominiką Michalak)

IZABELA KORYŚ

Książki bardziej książkowe od innych. Społeczne atrybuty prototypu książki, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2018, t. 49, s. 65–100

Teraźniejszość i przyszłość bibliotek. Co wyobrażenia dotyczące przyszłości mówią o współczesnych bibliotekach oraz ich potencjalnych użytkownikach? „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2018, t. 49, s. 217–240

KRZYSZTOF KOSSARZECKI

(oprac.) *Korespondencja wojskowa hetmana Janusza Radziwiłła w latach 1646–1655. Część 1: Diariusz kancelaryjny 1649–1653*, Warszawa 2019

JOANNA KWIATKOWSKA

UNIWERSALNA KLASYFIKACJA DZIESIĘTNA. Wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych. Publikacja Konsorcjum UKD nr 102 autoryzowana przez Konsorcjum UKD na podstawie licencji PL2019/01, Warszawa 2019 (wspólnie z Jolantą Hys)

JANUSZ LACHOWSKI

New Research Perspectives on Franciszka and Stefan Themerson's Oeuvre. The Case of Film Output, „Polish Libraries” 2018, vol. 6, s. 52–75

AGATA LIPIŃSKA

Kalendarium wydarzeń 2018, „Notes Konserwatorski” 2018, vol. 20, s. 231–242

TOMASZ MAKOWSKI

Biblioteka bez barier, „Rocznik Biblioteki Kraków” III (2019)

Cyfrowe narzędzia dla bibliotek, „IT w Administracji” 2019, nr 11 (144), s. 28–29

JERZY MANIKOWSKI

Zabezpieczenie zbiorów bibliotecznych bez ich wyprowadzenia na czas remontu dachu w magazynach bibliotecznych, „Notes Konserwatorski” 2018, vol. 20, s. 217–228

DOMINIKA MICHALAK

Czytanie książek – ujęcie jakościowe, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2018, t. 49, s. 31–64

Jak poznać „Pana Tadeusza”? Jakościowe badanie preferencji dla różnych nośników tekstów literackich, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2018, t. 49, s. 101–118 (wspólnie z Jarosławem Kopciem)

Potoczne definicje wiarygodnej informacji, ciekawej opowieści i mądrości, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2018, t. 49, s. 118–152 (wspólnie z Jarosławem Kopciem)

MARIA NASIŁOWSKA

Proces transformacji JHP KABA na Deskryptory Biblioteki Narodowej – wprowadzenie, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2018, t. 49, s. 11–12

KATARZYNA NOSAL

Transformacja określników formy JHP KABA na Deskryptory Biblioteki Narodowej, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2018, t. 49, s. 13–22

KAMIL PAWLICKI

Genre Theory Applied: Genre and Form Terms in the Catalogue of the National Library of Poland, „Polish Libraries” 2018, vol. 6, s. 76–98

AGATA PIETRZAK

Fameux Amateur Baron Philipp von Stosch and the Unknown Provenance of Lost Old-Masters' Drawings From the Collection of Count Stanisław Kostka Potocki, „Polish Libraries” 2018, vol. 6, s. 115–163

La biblioteca di Stanislaw Kostka Potocki come il suo strumento di lavoro tra Italia e Polonia, w: Roma e Varsavia. Tradizione classica e educazione artistica nell'età dei lumi e oltre, Rzym 2019

EWA POTRZEBNICKA

Przeglądy magazynów bibliotecznych podstawą profilaktyki konserwatorskiej, „Notes Konserwatorski” 2018, vol. 20, s. 15–58

MARZENA PRZYBYSZ

Redaktorzy naczelni „Bibliotekarza”: 100 lat „Bibliotekarza” (oprac.), „Bibliotekarz” 2019 nr 3, s. 20–22

Z oficyny wydawniczej SBP, „Bibliotekarz” 2019, nr 3, s. 34; nr 5, s. 34–35

Z *życia SBP*, „Bibliotekarz” 2019, nr 1, 40–42; nr 2, s. 40; nr 3, s. 40; nr 4, s. 41; nr 5, s. 40–41; nr 6, s. 41

Rozmowa z Pawłem Dobrzeleckim – Bibliotekarzem Roku 2018, „Bibliotekarz” 2019, nr 7/8, s. 29–30

Rozmowa z Joanną Szymczak-Rydzel z Biblioteki Miejskiej w Łodzi, laureatką konkursu *Bibliotekarz Roku 2018*, „Bibliotekarz” 2019, nr 9, s. 20–22

Rozmowa z Bogumiłą Tobotą, kierowniczką Działu Zbiorów Audio-wizualnych Książnicy Płockiej im. Władysława Broniewskiego, „Bibliotekarz” 2019, nr 10, s. 21–24

Rozmowa z dr. Leszkiem Szafrańskim, kierownikiem Oddziału Zbiorów Cyfrowych Biblioteki Jagiellońskiej, laureatem konkursu *Bibliotekarz Roku 2018*, „Bibliotekarz” 2019, nr 11, s. 19–22

JUSTYNA RACZKOWSKA

Zbigniew Seifert's Collection in the Polish Jazz Archive, „Polish Libraries” 2018, vol. 6, s. 99–114

ANNA ROMANIUK

(oprac.) T. Różewicz, H. Vogler, *Korespondencja*, Wrocław 2019

IGOR ROSA

Digital Library Polona: Digitization, Technology, Cooperation, „Slavic & East European Information Resources” 2019, Vol. 20 (1–2), s. 23–30

MAŁGORZATA ROWICKA

Cenzura carska wobec publikowanej korespondencji wielkich romantyków, „Sztuka Edycji. Studia Tekstologiczne i Edytorskie” 15, 2019, 1: *Intymistyka a edytorstwo*. *Wiek XIX*, s. 189–212

Wydawniczy kanon utworów Zygmunta Krasińskiego w okresie zaborów, w: *Zygmunt Krasiński. Życie czy literatura?* Pod red. A. Markuszewskiej. Toruń 2019, s. 517–545

Wydawnicze losy twórczości Zygmunta Krasińskiego w latach 1828–1914, w: *Krasiński. Żywioły kultury, żywioły natury*. *Studia*, red. M. Burzka-Janik i J. Ławski, Białystok-Opole 2019, s. 91–127

FRYDERYK ROZEN

Katalog inkunabułów Książnicy Pomorskiej w Szczecinie, opracowały Agata Michalska i Alicja Łojko, Szczecin 2016 (recenzja książki), „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2018, t. 49, s. 255–262

TADEUSZ SKWARA

*Pisarze i pisarstwo w twórczości
Liona Feuchtwangera*, Instytut
Germanistyki UW, Warszawa 2019

TOMASZ SZWACIŃSKI

współautorstwo: *Katalog rękopisów zachowanych Biblioteki
Załuskich – pierwszej polskiej
biblioteki narodowej*, Warszawa
2019

*Raporty Udalryka Radziwiłła do
ambasady rosyjskiej o pracach
komisji dubieńskiej (styczeń –
marzec 1755 r.)*, w: *Нясвіжскі
замак: падзеі, асобы, спадчына*,
Нясвіж 2019, s. 182–203

GRAŻYNA WALCZEWSKA- KLIMCZAK

Biblioteki, „Rocznik Kultury
Polskiej” 2018, s. 39–79 (wspólnie
z Barbarą Budyńską i Małgorzatą
Jezierską)

ZOFIA ZASACKA

*My Friend Eeyore or to Be Like
Coraline – Training in Reading
Engagement*, „Filoteknos” 2019,
ISSN: 2082-9310, e – ISSN
2657-4810

*Lektury w wieku adolescencji –
wybory i oczekiwania czytelnicze
nastolatków*, w: *Lektury w rękę
nauczyciela. Perspektywa polska
i zagraniczna*, red. A. Janus-Sitarz,
Kraków, TAIWPN Universitas,
2020

*Jak obserwować kulturę czytel-
niczą w szkole?: podstawowe
zasady badania*, „Biblioteka
w Szkole”, 2019/4, s. 13–18

*Przenikanie dwóch obiegów czy-
telniczych – sieciowego i analo-
gowego: wybrane wyniki badania
czytelnictwa młodzieży*, „Bibliote-
karz”, 2019, nr 9, s. 4–8

Przyjemności z wyboru czytania,
„Rocznik Biblioteki Narodowej”
2018, t. 49, s. 153–186

*Socjalizacja do czytania – edu-
kacja szkolna i kręgi rówieśnicze*,
„Rocznik Biblioteki Narodowej”
2018, t. 49, s. 187–216

BOGDAN FILIP ZEREK

*Instytut Konserwacji Zbiorów
Bibliotecznych Biblioteki Naro-
dowej – przegląd działalności
2015–2019*, „Notes Konserwator-
ski” 2018, vol. 20, s. 59–90

REFERATY PRACOWNIKÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ, WYGŁOSZONE NA KRAJOWYCH ORAZ MIĘDZYNARODOWYCH KONFERENCJACH I SEMINARIACH NAUKOWYCH W 2019 ROKU

PIOTR ANCZEWSKI

Pocztówki w zbiorach Zakładu Dokumentów Życia Społecznego ze szczególnym uwzględnieniem pocztówek z Kresów Wschodnich, wojskowości i sztuki, seminarium Pracowni Bibliotekoznawstwa BN, Warszawa, 20 lutego (wspólnie z Beatą Bujnowską)

MARIYA AVRAMOVA

Healing through water in Late Iron age Thrace – myth or reality? 25th Annual Meeting of the European Association of Archaeologists, Berno, 4–7 września

Spas as a meeting point for cultures: the case study of Roman spas in Thrace, 25th Annual Meeting of the European Association of Archaeologists, Berno, 4–7 września

MIKOŁAJ BALISZEWSKI

Library laws and regulations in Poland – a short introduction, China-CEEC Libraries Union, Warszawa, 22 października

New library space & architecture in Poland, China-CEEC Libraries Union, Warszawa, 22 października

MAŁGORZATA BARCIKOWSKA

Judaika w Bibliografii Polskiej 1901–1939, seminarium Pracowni Bibliotekoznawstwa BN, Warszawa, 25 września

SZYMON BRZEZIŃSKI

Relacje polsko-węgierskie w XVI–XVIII wieku. Polityka – handel – kultura, Muzeum Łazienki Królewskie, Dział Edukacji Muzealnej, Warszawa, 12 lutego

The diplomacy of Isabella Jagiellon: the struggle for becoming a political subject, Isabella Jagiellon, Queen of Hungary 1519–1559. A memorial conference, Węgierska Akademia Nauk, Budapeszt, 28 lutego – 1 marca

Czy Jagiellonowie w XVI wieku odwrócili się od Węgier? Konferencja „Bratanków dzieje wspólne”, Muzeum Łazienki Królewskie, Warszawa, 7 maja

Pośrednicy. Dyplomacja polska a Węgry w połowie XVI wieku, konferencja historyczna polsko-węgierska „W sieci kontaktów”, Węgierska Akademia Nauk, Budapeszt, 2–4 października

BEATA BUJNOWSKA

Pocztówki w zbiorach Zakładu Dokumentów Życia Społecznego ze szczególnym uwzględnieniem pocztówek z Kresów Wschodnich, wojskowości i sztuki, seminarium Pracowni Bibliotekoznawstwa BN, Warszawa, 20 lutego (wspólnie z Piotrem Anczewskim)

MICHALINA BYRA

Angielsko-polski słownik terminów z zakresu informacji naukowej, seminarium Pracowni Bibliotekoznawstwa BN, Warszawa, 29 maja

ROMAN CHYMKOWSKI

O kolonialnym uwikłaniu Le Corbusiera, konferencja „3XP. Polityczne konteksty awangardy (1918–1968)”, Warszawa, 24–25 października

SZYMON CIERPISZ

Prezentacja dotycząca wdrożenia Almy w BN, „Ex Libris` Annual Library Meeting of Library Directors 2019”, Budapeszt, 4–6 czerwca

Building of the network library in Poland, China-CEEC Libraries Union, Warszawa, 21 października

MARTYNA DESZCZYŃSKA

Na tropie polskiej encyklopedii – czyli o wzorcu publikacji ogólnoinformacyjnych w początkach XIX w., otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa BN, Warszawa, 1 marca

Oświecenie – „jakie jest, każdy widzi”. Rozważania o antropologicznych i religijnych koncepcjach epoki; konferencja „Specyfika polskiego oświecenia”, Warszawa, 17 października

Oświeceniowy dyskurs o bibliotece w ujęciu Wayne’a Bivensata – Tatum na kanwie jego książki „Libraries and the Enlightenment” (Los Angeles 2012), otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa BN, Warszawa, 18 października

Polska literatura kaznodziejska XIX wieku – pytanie o potrzebę edycji naukowej, konferencja „Osiągnięcia i perspektywy edytorstwa źródeł historycznych XIX wieku oraz źródła w języku obcym i język obcy w źródłach”, Warszawa, 18 listopada

MARKUS EBERHARTER

Działalność Heinricha Bretschneidera i początki Biblioteki Uniwersyteckiej we Lwowie, konferencja „(P)o Galicji – jeszcze więcej problemów”, Warszawa, 5–6 czerwca

Protagonści i treści germanistyki lwowskiej do roku 1918, konferencja „Umocowanie instytucjonalne i profilowanie metodologiczne nauki i badań germanistycznych. Tradycje i perspektywy”, Wiedeń, 27–28 maja

Recenzja książek: M. Konopka, Polski rynek wydawniczy we Lwowie w dobie autonomii galicyjskiej 1867–1914 (Kraków 2018); H. Rusińska-Giertych, Kultura książki polskiej we Lwowie w okresie oświecenia (Wrocław 2018), otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa BN, Warszawa, 5 kwietnia

Aspekty biograficzne działalności bibliofilskiej Wiktora Bawrowskiego, otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa BN, Warszawa, 15 listopada

KATARZYNA GARCZEWSKA-SEMKA

Techniki aranżacji historycznych kolekcji graficznych w zbiorach Biblioteki Narodowej w świetle rysunku i grafiki od końca XVIII do połowy XX wieku, XXIII Spotkania konserwatorskie Sztuka Konserwacji 2019, symposium „Badania, prace konserwatorskie – ochrona kompleksowa. 90 lat konserwacji w Bibliotece Narodowej”, Warszawa, 18 kwietnia

TOMASZ GRUSZKOWSKI

Standardy a rzeczywistość w wybranych bibliotekach cyfrowych, seminarium Pracowni Bibliotekoznawstwa BN, Warszawa, 17 kwietnia

Cyfrowe projekty polskiej Biblioteki Narodowej, Konferencja Zrzeszenia Bibliotekarzy Węgierskich, Budapeszt,

Cyfrowe projekty polskiej Biblioteki Narodowej, konferencja bibliotek z państw Grupy Wyszehradzkiej Visegrad V4+

Nowoczesne udostępnianie zbiorów w Bibliotece Narodowej, międzynarodowa konferencja z okazji obchodów 100-lecia Biblioteki Sejmu RP, Warszawa, 26 września

Cyfryzacja bibliotek a ewolucja zawodu bibliotekarza, konferencja „Zadania archiwisty w dobie cyfryzacji”, zorganizowana przez Stowarzyszenie Archiwistów Polskich, Warszawa, 25 października

PATRYK HUBAR

e-OMNIS jako punkt dostępu do zbiorów polskich bibliotek, I Kongres Bibliotek Szkół Wyższych, Łódź, 13 czerwca

ANNA IWANICKA-NIJAKOWSKA

Polonika dźwiękowe i audiowizualne – kryteria doboru, seminarium Pracowni Bibliotekoznawstwa BN, Warszawa, 11 września (wspólnie z Magdaleną Kosałką)

AGNIESZKA JURKOWSKA

Warszawskie teatry jawne w latach 1939–1944, seminarium Pracowni Bibliotekoznawstwa BN, Warszawa, 6 marca

HADRIAN KAMIŃSKI

Problematyka ziem historycznego Pomorza Zachodniego w kontekście zasad rejestrowania i gromadzenia poloników zagranicznych w Bibliotece Narodowej na tle bibliografii i zasobów odpowiednich bibliotek regionalnych, seminarium Pracowni Bibliotekoznawstwa BN, Warszawa, 23 października

EWA KOBYLIŃSKA

Księgozbiór Łukasza z Wilkanowa, doktora obojga praw i teologii (XV/XVI w.), otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa BN, Warszawa, 4 października

JACEK KORDEL

Podsumowanie etapu VI kwerendy w Dziale Druków Historycznych Biblioteki Państwowej w Berlinie, otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa, Warszawa, 18 stycznia

Provenienzforschung in der polnischen Nationalbibliothek, konferencja „12. Treffen des Arbeitskreises Provenienzforschung und Restitution – Bibliotheken”, Hamburg, 28 listopada

Archiwum Biblioteki Państwowej w Berlinie w zbiorach Archiwum Państwowego we Wrocławiu (oddział w Jeleniej Górze), otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa, Warszawa, 29 listopada

IZABELA KORYŚ

Obecny stan czytelnictwa w Polsce i nowe trendy rysujące się na czytelniczym horyzoncie. Prezentacja najnowszych wyników badań Biblioteki Narodowej, seminarium zorganizowane przez Wojewódzką Bibliotekę w Gorzowie Wielkopolskim, 6 czerwca

Inne spojrzenie na biblioteki oraz ich obecnych i przyszłych użytkowników, forum bibliotekarzy zorganizowane przez Dolnośląską Bibliotekę Publiczną we Wrocławiu, 6 listopada

Książki a ich czytelnicy. Nowa perspektywa i nowe ustalenia w najnowszych badaniach czytelnictwa BN, seminarium Pracowni Bibliotekoznawstwa BN, Warszawa, 20 listopada

MAGDALENA KOSAŁKA

Polonika dźwiękowe i audiowizualne – kryteria doboru, seminarium Pracowni Bibliotekoznawstwa BN, Warszawa, 11 września (wspólnie z Anną Iwanicką-Nijakowską)

KRZYSZTOF KOSSARZECKI

Prezentacja tekstu „Odnaleziony rękopis z dawnej Biblioteki Załuskich – Młotek na heretyków”, otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa BN, Warszawa, 24 maja

ANNA MARIA KRAJEWSKA

Uwagi na marginesie XVI tomu Katalogu Rękopisów Biblioteki Narodowej, otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa BN, Warszawa, 7 czerwca

JACEK KRAWCZYK

Edycja rękopisu „Sur les chevaux orientaux et provenant des races orientales” (O koniach wschodnich i wywodzących się z ras orientalnych) Wacława Seweryna Rzewuskiego. Dzieło – losy manuskryptu – paradoksy Rzewuskiego, otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa BN, Warszawa, 25 stycznia

JUSTYNA KRÓL-PRÓBA

Przygotowanie konserwatorskie obiektów do digitalizacji w ramach projektu „Patrimonium” – przykłady realizacji, XXIII Spotkania konserwatorskie Sztuka Konserwacji 2019, sympozjum „Badania, prace konserwatorskie – ochrona kompleksowa. 90 lat konserwacji w Bibliotece Narodowej”, Warszawa, 18 kwietnia

Zagadnienia konserwatorskie Dokumentu Unii Lubelskiej, konferencja „Unia Lubelska – Unie w Europie Środkowej (XIV–XVIII w.)”, Warszawa, 14 listopada

Prewencja i interwencja – zadania konserwatorów w projekcie masowej digitalizacji zbiorów, Konferencja podsumowująca projekt „Patrimonium” POLONA/3miliony, Warszawa, 17 grudnia

GRAŻYNA LEWANDOWICZ-NOSAL

Dostępność bibliotek publicznych, seminarium Pracowni Bibliotekoznawstwa BN, Warszawa, 8 maja

TOMASZ MAKOWSKI

Biblioteka bez barier, międzynarodowa konferencja „Oferta bibliotek a dostępność odbioru kultury”, Kraków, 28 stycznia

Narzędzia budowy ogólnokrajowej sieci bibliotecznej, Małopolskie Forum Bibliotek, Kraków, 24–25 października

Czytając Herlinga, międzynarodowa konferencja „L’Europa di Herling”, Neapol, 25 października

75-lecie podpalenia Biblioteki Narodowej. Strata bez precedensu, wykład otwarty, Studium Res Gestae, UKSW, Warszawa, 19 listopada

MATEUSZ MELSKI

Rękopisy muzyczne Henryka Mikołaja Góreckiego w zbiorach Biblioteki Narodowej, otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa BN, Warszawa, 12 kwietnia

KAZIMIERZ OSSOWSKI

Wydawnictwo Krąg – fragment historii (1980–1982), otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa BN, Warszawa, 8 marca

JAKUB PIECHAL

Profilaktyka mikrobiologiczna zbiorów Biblioteki Narodowej, XXIII Spotkania konserwatorskie Sztuka Konserwacji 2019, sympozjum „Badania, prace konserwatorskie – ochrona kompleksowa. 90 lat konserwacji w Bibliotece Narodowej”, Warszawa, 18 kwietnia (wspólnie z: Mariuszem Wilczakiem, Maciejem Wieczorkiem, Joanną Wasil, Bogdanem Filipem Zerkiem)

EWA POTRZEBNICKA

Wstępne wnioski z „Raportu o stanie zachowania zbiorów z XIX i XX wieku w bibliotekach polskich”, spotkanie z dyrektorami wojewódzkich bibliotek publicznych, Biblioteka Narodowa, Warszawa, 27 lutego

Narodowy Zasób Biblioteczny – wyzwania, sesja konserwatorska „Badania, prace konserwatorskie, ochrona kompleksowa – 90 lat konserwacji w Bibliotece Narodowej”, odbywającej się w ramach cyklicznych kwietniowych spotkań konserwatorskich Sztuka Konserwacji, Biblioteka Narodowa, Warszawa, 18 kwietnia

Ochrona dziedzictwa piśmienniczego jako działanie permanentne, konferencja „Niszczenie i ratowanie dziedzictwa kulturowego oraz ich wpływ na tożsamość społeczną”, Muzeum II Wojny Światowej, Gdańsk, 12 czerwca

Nowoczesne technologie w ochronie dziedzictwa piśmienniczego, konferencja „Ochrona dóbr kultury na wypadek szczególnych zagrożeń – nowoczesne technologie w ochronie dziedzictwa” organizowana przez Szkołę Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie, Kraków, 18–20 września

MARIA MAGDALENA PRZECISZEWSKA

Recenzja książki Pawła Rejfmiana „Cenzura v dorevolúcionnoj Rossii. Vyp. 3, 1855–1917” w: „Cenzura v dorevolúcionnoj, sovetskoj i postsovetskoj Rossii”, Moskwa 2015, otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa, Warszawa, 22 marca

Official Pushkin. The Usage of Alexander Pushkin's works in secondary schools of the Congress Kingdom of Poland (1869–1914), konferencja „Literary Citizenship Conference”, Oslo, 25–27 września

Uwagi na marginesie konferencji naukowej „Literary Citizenship” (25–27 września 2019, Oslo), otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa, Warszawa, 8 listopada

JUSTYNA RACZKOWSKA

Side occupation – place of the literary creation in the output of Grażyna Bacewicz and Zygmunt Mycielski, kongres International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres, Kraków, 14–19 lipca

ALICJA ROGUSKA

Cliché-verre – fotografia czy grafika? otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa BN, Warszawa, 26 kwietnia

MAŁGORZATA ROWICKA

Cenzura carska wobec publikowanej korespondencji wielkich romantyków, otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa BN, Warszawa, 22 listopada

SONIA RZEPKA

Muzykalia z dawnej biblioteki kościoła Kripplein Christi we Wschowie w zbiorach Biblioteki Narodowej, otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa BN, Warszawa, 14 czerwca

Music manuscripts and early printed music from the library of the Kripplein Christi Lutheran Church in Wschowa (Fraustadt) held by the National Library in Poland – Kraków, IAML 2019, 16 lipca

PATRYK SAPAŁA

Kodeks z utworami Kallimacha ze zbiorów Biblioteki Narodowej jako element dorobku pracowni Stanisława Górskiego, otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa BN, Warszawa, 6 grudnia

TADEUSZ SKWARA

Jacek Frühling – tłumacz jako monopolista? Konferencja „(Nie) widzialność tłumacza. Jak badania nad rolą tłumaczy przyczyniają się do humanizacji translatoologii”, Kraków 29–30 marca

KRZYSZTOF SOLIŃSKI

Jan Ernest Bensheim ze Wschowy i jego biblioteka. Przyczynek do badań nad księgozbiorem mieszczczańskimi ewangelików na pograniczu wielkopolsko-śląskim, II Międzynarodowa Konferencja Proweniencyjna „Kolekcje prywatne w zbiorach książki dawnej”, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław, 18–19 czerwca

ALEKSANDER SROCZYŃSKI

The Horoscopes for Bernardinus Gallellus (Gallus) of Zadar (BJ Rkps 3225) and Renaissance Astrological Culture in Kraków, konferencja COLLOQVIVM MARVLIANVM XXIX Manuscripts of the Croatian Renaissance Humanism, Split (Chorwacja), 27 kwietnia

HANNA STRAUS

Rola konserwatora w zadaniach i programach przeprowadzanych przez instytucje kultury, XXIII Spotkania konserwatorskie Sztuka Konserwacji 2019, sympozjum „Badania, prace konserwatorskie – ochrona kompleksowa. 90 lat konserwacji w Bibliotece Narodowej”, Warszawa, 18 kwietnia

TOMASZ SZWACIŃSKI

Recenzja książki: Zinaida Antanowicz, „Archiwum Mohylewskiego i Mińskiego Konsystorza Rzymsko-Katolickiego: historia, struktura, zawartość akt (1782–1918)”, Mińsk 2016, otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa BN, Warszawa, 15 marca

Dorobek i perspektywy Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa IKiCz BN, XV Międzynarodowa Konferencja Księgoznawcza, Mińsk, 4–5 kwietnia

Sprawozdanie z II etapu poszukiwań książek z Biblioteki Załuskich w Bibliotece Literatury Obcej w Moskwie, otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa BN, Warszawa, 17 maja

Сотрудничество Российской и Польской национальных библиотек, międzynarodowe forum kulturalne, Sankt Petersburg, 14 listopada

MICHAŁ SZYMAŃSKI

Archiwum Czesława Miłosza w Bibliotece Narodowej w Warszawie: opis zbiorów ze szczególnym uwzględnieniem nieznanych notatników poety, otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa BN, Warszawa, 10 maja

JACEK TLAGA

IIF and AI: the case of early printed Polish books, IIF Showcase, Göttingen, 24 czerwca (wspólnie z Sonią Wronkowską)

IIF and AI: the case of early printed Polish books, IIF Conference, Göttingen, 28 czerwca (wspólnie z Sonią Wronkowską)

Sztuczna inteligencja jako usługa w Bibliotece Narodowej – przykładowe zastosowanie w pozyskiwaniu tekstu starodruków, otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa BN, Warszawa, 25 października

JOANNA WASIL

Profilaktyka mikrobiologiczna zbiorów Biblioteki Narodowej, XXIII Spotkania konserwatorskie „Sztuka Konserwacji” 2019, sympozjum „Badania, prace konserwatorskie – ochrona kompleksowa 90 lat konserwacji w Bibliotece Narodowej”, Warszawa, 18 kwietnia (wspólnie z: Mariuszem Wilczakiem, Maciejem Wieczorkiem, Jakubem Piechalem, Bogdanem Filipem Zerkiem)

MACIEJ WIECZOREK

Profilaktyka mikrobiologiczna zbiorów Biblioteki Narodowej, XXIII Spotkania konserwatorskie „Sztuka Konserwacji” 2019, symposium „Badania, prace konserwatorskie – ochrona kompleksowa 90 lat konserwacji w Bibliotece Narodowej”, Warszawa, 18 kwietnia (wspólnie z: Mariuszem Wilczakiem, Joanną Wasil, Jakubem Piechalem, Bogdanem Filipem Zerkiem)

Rękopis Tomasza Tretera – zagadnienia technologiczne i konserwatorskie, seminarium Pracowni Bibliotekoznawstwa BN, Warszawa, 22 maja

MARIUSZ WILCZAK

Profilaktyka mikrobiologiczna zbiorów Biblioteki Narodowej, XXIII Spotkania konserwatorskie Sztuka Konserwacji 2019, symposium „Badania, prace konserwatorskie – ochrona kompleksowa 90 lat konserwacji w Bibliotece Narodowej”, Warszawa, 18 kwietnia (wspólnie z: Maciejem Wiczorkiem, Joanną Wasil, Jakubem Piechalem, Bogdanem Filipem Zerkiem)

SONIA WRONKOWSKA

Interoperacyjność i sztuczna inteligencja jako perspektywy rozwoju bibliotek cyfrowych, seminarium Pracowni Bibliotekoznawstwa BN, Warszawa, 6 lutego

Parody or Contrafactum? Revising RISM Guidelines for Derivative Works of Music, „Works, Work Titles, Work Authorities: Perspectives on Introducing a Work Level in RISM”, RISM Conference, Mainz, 11 maja

IIIF and AI: the case of early printed Polish books, IIIF Showcase, Göttingen, 28 czerwca (wspólnie z Jackiem Tlągą)

IIIF and AI: the case of early printed Polish books, IIIF Conference, Göttingen, 24 czerwca (wspólnie z Jackiem Tlągą)

RISM à la polonaise, konferencja IAML, Kraków, 18 lipca

Prezentacja i case study projektu POLONA, konferencja Digital Cultures, Lwów, 17 października

MARIA WRÓBLEWSKA

Kolekcja rolek pianolowych Biblioteki Narodowej – różnorodność repertuaru i muzycznych upodobań, otwarte seminarium Pracowni Historii Bibliotek i Czytelnictwa BN, Warszawa, 31 maja

DIANA ZADURA

Kwerendy biblioteczne – wyzwanie, rutyna czy prowokacja? Seminarium Pracowni Bibliotekoznawstwa BN, Warszawa, 23 stycznia

ZOFIA ZASACKA

Bohaterowie dorastającej młodości, XVII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny „Ja, My, Oni? podmiotowość, tożsamość, przynależność”, Wrocław, 11–14 września

Canon of spontaneous reading choices of Polish adolescents, konferencja „The 14th International Child and the Book Conference (CBC2019): Beyond the Canon (of Children's Literature)”, Zadar, 8–10 maja

Dorastanie z czytaniem. Oczekiwania nastoletnich czytelników wobec lektury książkowej, Ogólnopolska Konferencja SBP „Młody dorosły w bibliotece – wyzwania, szanse i inspiracje”, Warszawa, 11–12 czerwca

Lektury w wieku adolescencji – wybory i oczekiwania czytelnicze nastolatków, Ogólnopolska Konferencja Naukowa UJ „Lektury w ręku nauczyciela... perspektywa polska i zagraniczna”, Kraków, 24 maja

Satysfakcje czytelnicze nastolatków, seminarium Pracowni Bibliotekoznawstwa BN, Warszawa, 6 listopada

Spontaniczny kanon lekturowy na lekcji języka polskiego? IV Kongres Dydaktyki Polonistycznej „Lekcja POLSKI(ego) – praktyki edukacyjne wobec niepokojów XXI wieku”, Poznań, 20–23 listopada

BOGDAN FILIP ZEREK

Profilaktyka mikrobiologiczna zbiorów Biblioteki Narodowej, XXIII Spotkania konserwatorskie Sztuka Konserwacji 2019, sympozjum „Badania, prace konserwatorskie – ochrona kompleksowa 90 lat konserwacji w Bibliotece Narodowej”, Warszawa, 18 kwietnia (wspólnie z: Mariuszem Wilczakiem, Joanną Wasil, Jakubem Piechalem, Maciejem Wieczorkiem)

The Microbiological Control in the National Library of Poland: A summary of the ten years of microbiological analysis of library objects and air, XIV Kongres IADA, Warszawa, 23 września

Profilaktyka konserwatorska wobec problemu oświetlenia podczas wystaw, seminarium Pracowni Bibliotekoznawstwa BN, Warszawa, 9 października

OTWARTE SEMINARIA PRACOWNI HISTORII BIBLIOTEK I CZYTELNICTWA BN W 2019 ROKU

18 stycznia, dr Jacek Kordel, *Podsumowanie etapu VI kwerendy w Dziale Druków Historycznych Biblioteki Państwowej w Berlinie*

25 stycznia, Jacek Krawczyk, *Edycja rękopisu Sur les chevaux orientaux et provenant des races orientales (O koniach wschodnich i wywodzących się z ras orientalnych) Wacława Seweryna Rzewuskiego. Dzieło – losy manuskryptu – paradoksy Rzewuskiego*

15 lutego, Hanna Łaskarzewska, *Nasza niepamięć – losy zbiorów polskich 1914–1920*

22 lutego, dr Dorota Dukwicz i dr Ewa Zielińska (Instytut Historii PAN), *Edycja francuskojęzycznych źródeł politycznych do dziejów panowania Stanisława Augusta – problemy edytorskie i koncepcje wydawnicze, na przykładzie „Entretiens du roi Stanislas-Auguste”*

1 marca, dr hab. Martyna Deszczyńska, *Na tropie polskiej encyklopedii – czyli o wzorcu publikacji ogólnoinformacyjnych w początkach XIX w.*

8 marca, dr Kazimierz Ossowski, *Wydawnictwo Krąg – fragment historii (1980–1982)*

15 marca, dr Tomasz Szwaciński, *Recenzja książki Zinaidy Antanowicz, „Archiwum Mohylewskiego i Mińskiego Konsystorza Rzymsko-Katolickiego: historia, struktura, zawartość akt (1782–1918)”, Mińsk 2016*

22 marca, dr Maria Przepieciszewska, *Recenzja książki Pawła Rejfmana, „Cenzura v dorevolücionnoj Rossii. 1855–1917” (Cenzura v dorevolücionnoj, sovetskoj i postsovetskoj Rossii, t. 3) Moskwa 2017*

29 marca, dr Piotr Dobrowolski, *Akademia Sztuki Wojennej, Początki polskiego bibliotekarstwa wojskowego. Referat Piotra Dobrowolskiego*

5 kwietnia, dr Markus Eberharter, *Recenzja książek: M. Konopka, „Polski rynek wydawniczy we Lwowie w dobie autonomii galicyjskiej 1867–1914”, Kraków 2018; H. Rusińska-Giertych, „Kultura książki polskiej we Lwowie w okresie oświecenia”, Wrocław 2018*

12 kwietnia, Mateusz Melski, *Rękopisy muzyczne Henryka Mikołaja Góreckiego w zbiorach Biblioteki Narodowej*

26 kwietnia, Alicja Roguska, *Cliché-verre – fotografia czy grafika?*

10 maja, Michał Szymański, *Archiwum Czesława Miłosa w Bibliotece Narodowej w Warszawie: opis zbiorów ze szczególnym uwzględnieniem nieznanych notatników poety*

17 maja, dr Tomasz Szwaciński, *Sprawozdanie z II etapu poszukiwań książek z Biblioteki Załuskich w Bibliotece Literatury Obcej w Moskwie*

24 maja, dr Krzysztof Kossarzecki, *Prezentacja tekstu „Odnaleziony rękopis z dawnej Biblioteki Załuskich – Młotek na heretyków”*

31 maja, Maria Wróblewska, *Kolekcja rolek pianolowych Biblioteki Narodowej – różnorodność repertuaru i muzycznych upodobań*

7 czerwca, dr Anna Krajewska, *Uwagi na marginesie XVI tomu Katalogu Rękopisów Biblioteki Narodowej*

14 czerwca, Sonia Rzepka, *Muzykalia z dawnej biblioteki kościoła Kripplein Christi we Wschowie w zbiorach Biblioteki Narodowej*

4 października, dr Ewa Kobylińska, *Księgozbiór Łukasza z Wilkanowa, doktora obojga praw i teologii (XV/XVI w.)*

11 października, Edyta Pętkowska-Grabowska, Wydział Polonistyki UW, *Świat Aleksandry Potockiej. Aktywność, edukacja, książki i życie rodzinne na przełomie XVIII i XIX wieku*

18 października, dr hab. Martyna Deszczyńska, *Oświeceniowy dyskurs o bibliotece w ujęciu Wayne'a Bivensa-Tatuma na kanwie jego książki „Libraries and the Enlightenment” (Los Angeles 2012)*

25 października, Jacek Tłaga, *Sztuczna inteligencja jako usługa w Bibliotece Narodowej – przykładowe zastosowanie w pozyskiwaniu tekstu starodruków*

8 listopada, dr Maria M. Przeciszewska, *Uwagi na marginesie konferencji naukowej „Literary Citizenship” (25–27 września 2019, Oslo)*

15 listopada, dr hab. Markus Eberharter, *Aspekty biograficzne działalności bibliofilskiej Wiktora Baworowskiego*

22 listopada, dr Małgorzata Rowicka, *Cenzura carska wobec publikowanej korespondencji wielkich romantyków*

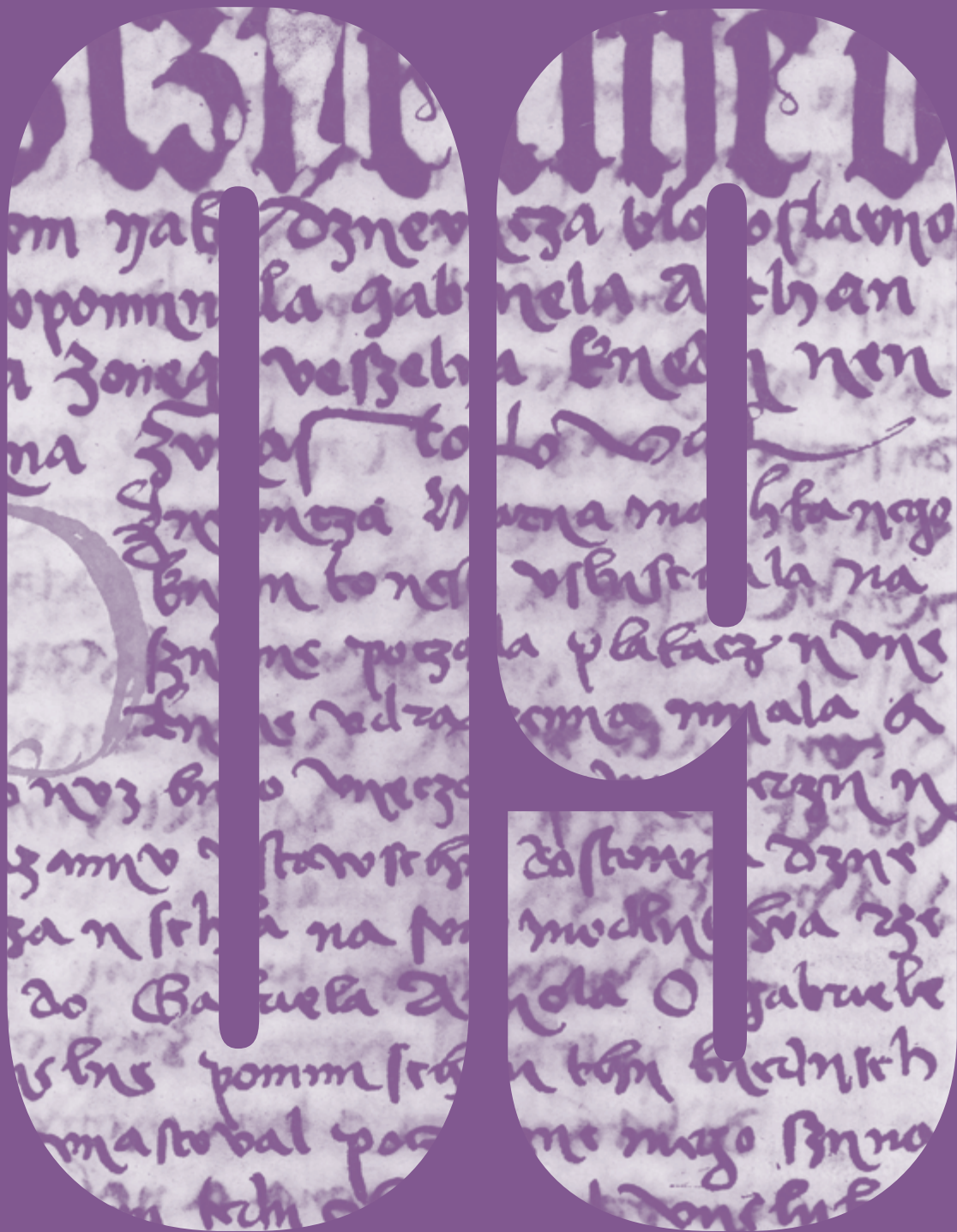
29 listopada, dr Jacek Kordel, *Archiwum Biblioteki Państwowej w Berlinie w zbiorach Archiwum Państwowego we Wrocławiu (oddział w Jeleniej Górze)*

6 grudnia, Patryk Sapała, *Kodeks z utworami Kallimacha ze zbiorów Biblioteki Narodowej jako element dorobku pracowni Stanisława Górskiego*

13 grudnia, Piotr Skowroński, Instytut Historii PAN, *Prace redakcyjne nad polską edycją książki Jeana Fabre'a „Stanislas-Auguste Poniatowski et l'Europe des lumières”*

SEMINARIA PRACOWNI BIBLIOTEKOZNAWSTWA BN W 2019 ROKU

23 STYCZNIA	Diana Zadura (Pracownia Informacji Naukowej)	<i>Kwerendy biblioteczne – wyzwanie, rutyna czy prowokacja?</i>
6 LUTEGO	Sonia Wronkowska (Zakład Zbiorów Cyfrowych)	<i>Interoperacyjność i sztuczna inteligencja jako perspektywy rozwoju bibliotek cyfrowych</i>
20 LUTEGO	Beata Bujnowska, Piotr Anczewski (Zakład Dokumentów Życia Społecznego)	<i>Pocztówki w zbiorach Zakładu Dokumentów Życia Społecznego ze szczególnym uwzględnieniem pocztówek z Kresów Wschodnich, wojskowości i sztuki</i>
6 MARCA	Agnieszka Jurkowska (Zakład Dokumentów Życia Społecznego)	<i>Warszawskie teatry jawne w latach 1939–1944</i>
17 KWIETNIA	Tomasz Gruszkowski (Zakład Zbiorów Cyfrowych)	<i>Standardy a rzeczywistość w wybranych bibliotekach cyfrowych</i>
8 MAJA	Grażyna Lewandowicz-Nosal (IKiCz)	<i>Dostępność bibliotek publicznych</i>
22 MAJA	Maciej Wieczorek (Instytut Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych)	<i>Rękopis Tomasza Tretera – zagadnienia technologiczne jako element badań nad twórczością artysty</i>
29 MAJA	Michalina Byra (Pracownia Informacji Naukowej)	<i>Angielsko-polski słownik terminów z zakresu informacji naukowej</i>
12 CZERWCA	Iza Koryś (IKiCz)	<i>Książki a ich czytelnicy. Nowa perspektywa i nowe ustalenia w najnowszych badaniach czytelnictwa BN</i>
26 CZERWCA	Zofia Zasacka (IKiCz)	<i>Satysfakcje czytelnicze nastolatków</i>
11 WRZEŚNIA	Magdalena Kosałka, Anna Iwanicka-Nijakowska (Zakład Zbiorów Dźwiękowych i Audiowizualnych)	<i>Polonika dźwiękowe i audiowizualne – kryteria doboru (tytuł roboczy)</i>
25 WRZEŚNIA	Małgorzata Barcikowska (Zakład Bibliografii Polskiej 1901–1939)	<i>Judaika w Bibliografii Polskiej 1901–1939</i>
9 PAŹDZIERNIKA	Bogdan Filip Zerek (Instytut Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych)	<i>Profilaktyka konserwatorska wobec problemu oświetlenia podczas wystaw</i>
23 PAŹDZIERNIKA	Hadrian Kamiński (Zakład Katalogowania Dziedziny)	<i>Problematyka ziem historycznego Pomorza Zachodniego w kontekście zasad rejestrowania i gromadzenia poloników zagranicznych w Bibliotece Narodowej na tle bibliografii i zasobów odpowiednich bibliotek regionalnych</i>

WSPÓŁPRACA
MIĘDZYNARODOWA

Aktywność Biblioteki Narodowej na świecie przejawia się w działaniach podejmowanych w ramach prac międzynarodowych organizacji bibliotekarskich, we współpracy z bibliotekami narodowymi innych państw, w udziale w europejskich projektach bibliotek cyfrowych, a także w zakresie wspierania polonijnych placówek bibliotecznych i kulturalnych oraz w poszukiwaniu poloników w bibliotekach zagranicznych.

Dr Monika Mitera, zastępca dyrektora BN ds. naukowych, już drugą kadencję (2017–2019) reprezentuje Bibliotekę Narodową w Komitecie Doradczym ds. Prawnoautorskich i Prawnych IFLA (Advisory Committee on Copyright and other Legal Matters, CLM).

Dużym zainteresowanie zagranicznych środowisk bibliotekarskich cieszy się wydawany przez BN angielskojęzyczny periodyk naukowy „Polish Libraries”, znajdujący się na liście czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przed kilkoma laty Międzynarodowa Federacja Bibliotecznych Stowarzyszeń i Instytucji (IFLA) podjęła decyzję o powierzeniu Polsce organizacji Światowego Kongresu Bibliotek i Informacji IFLA, który odbył się we Wrocławiu w dniach 19–25 sierpnia 2017 r. pod hasłem „Biblioteki. Solidarność. Społeczeństwo”. Wzięło w nim udział blisko 3100 bibliotekarzy ze 118 krajów. Najważniejsze dla świata bibliotekarskiego problemy omawiano podczas 220 sesji tematycznych.

W 2016 r. IFLA powierzyła Bibliotece Narodowej zorganizowanie Ośrodka Ochrony i Konserwacji IFLA (Preservation and Conservation Centre) w zakresie przechowywania zasobów cyfrowych, w tym kwestii wyboru obiektów do digitalizacji, jej standardów oraz warunkom długotrwałego przechowywania zasobów cyfrowych. Ośrodek wspiera działania bibliotek Europy Środkowej i Wschodniej w zakresie zabezpieczenia cyfrowego dziedzictwa kulturowego i długotrwałego dostępu do niego. Do jego zadań należy organizowanie warsztatów i szkoleń, publikowanie standardów oraz popularyzacja najlepszych praktyk związanych z digitalizacją materiałów bibliotecznych.

UDZIAŁ BN W ORGANIZACJACH MIĘDZYNARODOWYCH

Biblioteka Narodowa, podobnie jak w latach poprzednich, kontynuowała współpracę z następującymi organizacjami naukowymi:

IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions, Międzynarodową Federacją Bibliotecznych Stowarzyszeń i Instytucji)

CENL (Conference of European National Librarians, Konferencją Dyrektorów Europejskich Bibliotek Narodowych)

CDNL (Conference of Directors of National Libraries, Konferencją Dyrektorów Bibliotek Narodowych)

CERL (Consortium of European Research Libraries, Europejskim Konsorcjum Bibliotek Naukowych)

IIPC (International Internet Preservation Consortium, Międzynarodowym Konsorcjum Archiwizacji Internetu)

ASLIB (Association of Special Libraries and Information Bureau, Stowarzyszeniem Bibliotek Specjalnych i Biur Informacyjnych)

IAML (International Association of Music Libraries, Stowarzyszeniem Bibliotek Muzycznych, Archiwów i Ośrodków Dokumentacji)

IASA (International Association of Sound and Audiovisual Archives, Międzynarodowym Stowarzyszeniem Archiwów Dźwiękowych i Audiowizualnych)

LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche, Ligą Europejskich Bibliotek Naukowych)

AIB (Association Internationale de Bibliophilie, Międzynarodowym Stowarzyszeniem Bibliofilów)

ISSN (International Standard Serial Number, Międzynarodowym Znormalizowanym Numerem Publikacji Ciągłych)

ISBN (International Standard Book Number, Międzynarodowym Znormalizowanym Numerem Książki)

ISMN (International Standard Music Number, Międzynarodowym Znormalizowanym Numerem Druku Muzycznego)

Bibliographical Society (stowarzyszeniem Bibliograficznym)

Bibliotheca Baltica (grupą roboczą 38 bibliotek z krajów, które posiadają dostęp do Morza Bałtyckiego)

NAPLE FORUM (Stowarzyszeniem na rzecz wspierania bibliotek publicznych)

OCLC (Online Computer Library Center, organizacją i serwisem o charakterze badawczym i usługowym w zakresie bibliotekarstwa cyfrowego)

EBLIDA (organizacją zrzeszającą biblioteki oraz centra informacji i dokumentacji)

UDCC (UDC Consortium, Konsorcjum ds. UKD)

VIAF (Virtual International Authority File, Międzynarodową Kartoteką Haseł Wzorcowych)

ISNI (International Standard Name Identifier, Międzynarodowym Identyfikatorem Standardowej Nazwy)

UDZIAŁ PRACOWNIKÓW BN W MIĘDZYNARODOWYCH WYDARZENIACH WAŻNYCH DLA ŚRODOWISKA BIBLIOTEKARSKIEGO

W dniach 25–26 stycznia dyrektor Tomasz Makowski wziął udział w uroczystości z okazji 250. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych pomiędzy Polską a Zjednoczonym Królestwem w Londynie. Spotkał się z bibliofilem, członkiem rodziny królewskiej Jerzym Windsorem, hrabią St. Andrews, któremu w podziękowaniu za informację o książce z Biblioteki Załuskich, zakupionej przez BN, przekazał na początku uroczystości 5-tomowe wydanie w języku angielskim dzieła Wacława Seweryna Rzewuskiego *Sur les chevaux orientaux et provenant des races orientales*. Dyrektor prowadził również rozmowy z potencjalnymi darczyńcami BN.

W dniach 25–26 stycznia Jacek Kordel z Instytutu Książki i Czytelnictwa wziął udział w uroczystości z okazji 250. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych pomiędzy Polską a Zjednoczonym Królestwem w Londynie w Wielkiej Brytanii oraz w rozmowach w British Library dotyczących strat wojennych.

W dniach 26 lutego – 3 marca Andrzej Mietkowski z Biura Komunikacji i Promocji przebywał w Londynie w Wielkiej Brytanii w związku z digitalizacją obiektów ze spuścizny po Gustawie Herlingu-Grudzińskim.

W dniach 28 lutego – 3 marca Andrzej Daniluk z Zakładu Zbiorów Cyfrowych przebywał w Londynie w Wielkiej Brytanii w związku z digitalizacją obiektów ze spuścizny po Gustawie Herlingu-Grudzińskim.

W dniach 11–14 marca Katarzyna Nakonieczna z Zespołu Zadaniowego ds. Znormalizowanych Numerów Wydawniczych ISBN, ISMN brała udział w Targach Książki i spotkaniu Thema International Steering Committee w Londynie w Wielkiej Brytanii.

W dniach 20–23 marca dyrektor Tomasz Makowski przebywał w Rzymie, Neapolu i Florencji we Włoszech w sprawach dotyczących Roku Gustawa Herlinga-Grudzińskiego oraz spuścizn Polaków mieszkających we Włoszech.

W dniach 24–30 marca Sonia Wronkowska z Zakładu Zbiorów Cyfrowych brała udział w Stanford Library Developer's Conference (LDCX) w Stanford w Stanach Zjednoczonych.

W dniach 1–4 kwietnia Tomasz Gruszkowski z Zakładu Zbiorów Cyfrowych brał udział w dorocznej konferencji Zrzeszenia Bibliotekarzy Węgierskich w Budapeszcie na Węgrzech.

W dniach 3–5 kwietnia dr Tomasz Szwaciński z Instytutu Książki i Czytelnictwa brał udział w konferencji w Białoruskiej Bibliotece Narodowej z okazji jubileuszu działalności Ośrodka Badań nad Książką w Mińsku na Białorusi.

W dniach 8–12 kwietnia Anna Romaniuk z Zakładu Rękopisów przebywała w Waszyngtonie w Stanach Zjednoczonych w związku z porządkowaniem, pakowaniem i wysyłką zbiorów przekazanych BN przez Henryka Grynberga.

W dniach 7–10 maja Tomasz Gruszkowski z Zakładu Zbiorów Cyfrowych wziął udział w konferencji „2+3D Photography – Practice and Prophecies – 2019” w Amsterdamie w Holandii.

W dniach 7–11 maja dr Zofia Zasacka z Instytutu Książki i Czytelnictwa wzięła udział w konferencji „The child and the book” w Zadarze w Chorwacji.

W dniach 9–11 maja Sonia Wronkowska z Zakładu Zbiorów Cyfrowych wzięła udział w „Conference and Workshop: Works, Work Titles, Work Authorities: Perspectives on Introducing a Work Level in RISM” w Moguncji w Niemczech.

W dniach 20–22 maja Tomasz Gruszkowski z Zakładu Zbiorów Cyfrowych wziął udział w konferencji „Digital approaches in cultural heritage: towards a pan-Baltic cooperation network” w Rydze na Łotwie.

W dniach 1–5 czerwca dyrektor Tomasz Makowski brał udział w corocznym spotkaniu CENL (Konferencji Dyrektorów Europejskich Bibliotek Narodowych) w miejscowości Mo i Rana w Norwegii.

W dniach 2–5 czerwca Tomasz Gruszkowski z Zakładu Zbiorów Cyfrowych wziął udział w konferencji Next Library 2019 w Aarhus w Danii.

W dniach 4–6 czerwca Szymon Cierpisz z Instytutu Bibliograficznego brał udział w konferencji V4 Directors Meeting w Budapeszcie na Węgrzech.

W dniach 13–15 czerwca dr Jacek Kordel z Instytutu Książki i Czytelnictwa brał udział w konferencji prasowej z okazji zakupu przez Bibliotekę Uniwersytecką w Rostocku starodruku Amerigo Vespucciego ze zbiorów Biblioteki Załuskich.

W dniach 23–27 czerwca Jacek Tłaga z Zakładu Technologii Informatycznych brał udział w The 2019 International Image Interoperability Framework (IIIF) Conference w Getyndze w Niemczech.

W dniach 23–28 czerwca Sonia Wronkowska z Zakładu Zbiorów Cyfrowych brała udział w The 2019 International Image Interoperability Framework (IIIF) Conference w Getyndze w Niemczech.

W dniach 25 czerwca – 2 lipca Andrzej Mietkowski z Biura Komunikacji i Promocji przebywał w Sankt Petersburgu i Wołogdzie w Rosji w związku z konferencją w Instytucie Polskim w Sankt Petersburgu poświęconą Gustawowi Herlingowi-Grudzińskiemu.

W dniach 5–19 sierpnia Jacek Kordel z Instytutu Książki i Czytelnictwa prowadził poszukiwania starodruków klasztornych w Staatsbibliothek w Berlinie w Niemczech.

W dniu 19 sierpnia Tomasz Gruszkowski z Zakładu Zbiorów Cyfrowych wziął udział w spotkaniu „Wikidata and Wikibase for National Libraries” w Sztokholmie w Szwecji.

W dniach 23–30 sierpnia Tomasz Gruszkowski z Zakładu Zbiorów Cyfrowych wziął udział w Kongresie IFLA WLIC 2019 w Atenach w Grecji.

W dniach 24–30 sierpnia dyrektor Tomasz Makowski wziął udział w Kongresie IFLA WLIC 2019 oraz posiedzeniu CDNL w Atenach w Grecji.

W dniach 7–11 września Andrzej Mietkowski z Biura Komunikacji i Promocji wziął udział w konferencji Instytutu Polskiego i prowadził w Moskwie rozmowy w sprawie przekazania zbioru XIX-wiecznych poloników przez Polonię z Piatigorska.

W dniach 13–17 września Andrzej Mietkowski z Biura Komunikacji i Promocji reprezentował BN podczas obchodów rocznicy śmierci Jerzego Giedroycia w Maisons-Laffitte we Francji.

W dniach 25–27 września Maria Preciszewska wzięła udział w konferencji „Literary Citizenship” w Oslo w Norwegii.

W dniach 30 września – 1 października dyrektor Tomasz Makowski przebywał w Brukseli w Belgii, gdzie wziął udział w wieczorze literackim dedykowanym laureatowi Nagrody Literackiej im. Marka Nowakowskiego, zorganizowanym w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Unii Europejskiej.

W dniach 15–16 października Katarzyna Nakonieczna z Zespołu Zadaniowego ds. Znormalizowanych Numerów Wydawniczych ISBN, ISMN wzięła udział w EDItEUR Thema International Steering Committee meeting oraz EDItEUR ONIX International Steering Committee meeting we Frankfurcie nad Menem w Niemczech.

W dniach 24–27 października dyrektor Tomasz Makowski wziął udział i wygłosił referat na Festiwalu Literackim „Neapol Herlinga” w ramach obchodów Roku Gustawa Herlinga-Grudzińskiego w Neapolu oraz spotkał się z nowym rektorem Papieskiego Instytutu Studiów Kościelnych w Rzymie we Włoszech, z którym BN prowadziła od wielu lat bliską współpracę.

W dniach 24–27 października Julia Konopka-Żołnierczuk z Sekretariatu wzięła udział w Festiwalu Literackim „Neapol Herlinga” w ramach obchodów Roku Gustawa Herlinga-Grudzińskiego w Neapolu we Włoszech.

W dniach 12–14 listopada Beata Kaczmarek z Zakładu Technologii Informatycznych udzielała wsparcia Bibliotece Polskiej w Londynie w kwestii eksportu danych z systemu informatycznego.

W dniach 13–16 listopada Tomasz Szwaciński z Instytutu Książki i Czytelnictwa wziął udział w VIII Międzynarodowym Forum Kulturalnym w Sankt Petersburgu w Rosji.

W dniach 14–15 listopada dyrektor Tomasz Makowski wziął udział w Jubileuszu 100-lecia Litewskiej Biblioteki Narodowej w Wilnie na Litwie.

W dniach 15–17 listopada Sonia Wronkowska z Zakładu Technologii Informatycznych wzięła udział w spotkaniu roboczym RISM Coordinating Committee w Moguncji w Niemczech.

W dniach 25–27 listopada Jakub Kostynowicz z Zakładu Technologii Informatycznych wzięła udział w SWIB19 – 11th Semantic Web in Libraries Conference w Hamburgu w Niemczech.

W dniach 27–30 listopada Tomasz Gruszkowski z Zakładu Zbiorów Cyfrowych wziął udział w Europeana 2019 w Lizbonie w Portugalii.

W dniach 27–30 listopada Jacek Kordel z Instytutu Książki i Czytelnictwa wziął udział w konferencji „Dwunaste spotkanie grupy roboczej badań proveniencyjnych i restytucji w bibliotekach” w Hamburgu w Niemczech.

W dniach 2–8 grudnia Sonia Wronkowska z Zakładu Technologii Informatycznych wzięła udział w konferencji „Fantastic Futures: AI and Libraries” w Stanford w Stanach Zjednoczonych.

W dniach 2–4 grudnia Maciej Wieczorek odbył wizytę ekspercką na zaproszenie Instytutu Literackiego Kultura w Maisons-Laffitte we Francji.

W dniach 8–15 grudnia Krzysztof Kossarzecki z Zakładu Rękopisów prowadził rozpoznanie materiałów przechowywanych w Rosyjskiej Narodowej Bibliotece w tzw. Archiwum Załuskich w Sankt Petersburgu w Rosji.

W dniach 8–15 grudnia Tomasz Szwaciński z Instytutu Książki i Czytelnictwa prowadził rozpoznanie materiałów przechowywanych w Rosyjskiej Narodowej Bibliotece w tzw. Archiwum Załuskich w Sankt Petersburgu w Rosji.

W dniu 13 grudnia dyrektor Tomasz Makowski wziął udział w uroczystym pożegnaniu odchodzącej na emeryturę dyrektor Niemieckiej Biblioteki Narodowej oraz objęciu obowiązków przez nowego dyrektora we Frankfurcie nad Menem w Niemczech.

Biblioteka Narodowa była też miejscem wizyt przedstawicieli zagranicznych placówek zagranicznych.

W dniu 30 stycznia Bibliotekę Narodową odwiedziła delegacja z Narodowej Biblioteki Szkocji. Goście spotkali się z Sonią Wronkowską, kierowniczką Pracowni Rozwoju POLONY w Zakładzie Zbiorów Cyfrowych oraz zapoznali się z procesem digitalizacji w BN i z funkcjonalnościami CBN POLONA.

W dniu 21 lutego z wizytą studyjną w Bibliotece Narodowej przebywali przedstawiciele Biblioteki Narodowej Republiki Czeskiej. Goście spotkali się z Sonią Wronkowską, kierowniczką Pracowni Rozwoju POLONY w Zakładzie Zbiorów Cyfrowych, która zapoznała ich z działalnością Pracowni i sposobem funkcjonowania Repozytorium cyfrowego BN.

W dniu 19 marca Narodowa Książnica gościła przedstawicieli British Library. Odbyli oni spotkanie z Sonią Wronkowską, kierowniczką Pracowni Rozwoju POLONY w Zakładzie Zbiorów Cyfrowych, a także zapoznali się z procesem digitalizacji w BN oraz z funkcjonalnościami CBN POLONA.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA W RAMACH UMÓW DWUSTRONNYCH

Biblioteka Narodowa współpracuje od wielu lat z bibliotekami narodowymi, uniwersyteckimi, archiwami i instytucjami kulturalnymi z innych państw, m.in. z: Białorusi, Chin, Czech, Estonii, Francji, Iranu, Izraela, Litwy, Łotwy, Gruzji, Kataru, Maroka, Mołdawii, Niemiec, Rosji, Słowacji, Stanów Zjednoczonych, Szwecji, Ukrainy, Uzbekistanu, Wielkiej Brytanii. Umowy i porozumienia o współpracy zawierane z bibliotekami narodowymi i naukowymi innych państw, a także umowy umożliwiające realizację konkretnych projektów badawczych i wydawniczych, są szczególnie korzystne dla BN ze względu na prowadzoną od lat intensywną akcję sprowadzania, wydawanych poza granicami kraju, publikacji polskich autorów. Współpraca z zagranicznymi bibliotekami narodowymi pozwala na uzyskanie w miarę pełnej o nich informacji.

W dniach 21–24 października w Bibliotece Narodowej odbyła się konferencja członków Forum Library Union (Zrzeszenia Bibliotek Chin oraz krajów Europy Środkowej i Wschodniej w formacie 16+1), zorganizowana rok po obradach międzynarodowego Forum inauguracyjnego współpracy między bibliotekami krajów Europy Środkowej i Wschodniej oraz Chin. Konferencja, przygotowana przez specjalistów z BN, dotyczyła nowoczesnych rozwiązań

implementowanych przez Bibliotekę Narodową oraz aktualnych tendencji rozwojowych w praktyce bibliotekarskiej. Tematyka wygłoszonych referatów dotyczyła kwestii prawa autorskiego, katalogowania, organizowania sieci bibliotecznej, publikacji elektronicznych, digitalizacji, przechowywania i udostępniania obiektów cyfrowych oraz konserwacji zbiorów bibliotecznych. W czasie spotkania, z udziałem przedstawicieli bibliotek z Chin, Bośni, Słowenii, Chorwacji, Słowacji, Północnej Macedonii, zastanawiano się nad formami przyszłej współpracy bibliotek z krajów Europy Środkowej i Wschodniej oraz Chin. Zarysowano także plany dotyczące przyszłości Zrzeszenia Bibliotek.

W 2019 r. kontynuowano wymianę książek i czasopism z partnerami zagranicznymi. W ramach wypożyczeń międzynarodowych ok. 88% zamówień jest realizowanych przez biblioteki niemieckie, które mają bogate zbiory i chętnie je udostępniają. Najwięcej materiałów wpływa z Bayerische Staatsbibliothek w Monachium i Zentralbibliothek für Medizin w Kolonii. Ważnym czynnikiem jest wieloletnia współpraca oraz standard płacenia za usługi voucherami IFLA. Istotna jest także możliwość korzystania z niemieckiego systemu Subito – zamówienia realizowane tą drogą stanowią ponad 40% wszystkich zrealizowanych zamówień. Dodatkowo 33 zamówienia zostały zrealizowane nieodpłatnie w formie informacji, tj. linku do źródła internetowego.

W omawianym okresie zrealizowano zamówienia ze 129 bibliotek z 27 krajów. Najczęściej z zamówieniami do BN zwracały się Stany Zjednoczone (40 bibliotek), Kanada (11 bibliotek) i Niemcy (20 bibliotek). Znaczną część zamówień zrealizowano poprzez udostępnienie kopii – ok. 35%.

PRACE NA RZECZ POLSKIEGO DZIEDZICTWA KULTUROWEGO POZA GRANICAMI POLSKI

Polonia i jej dorobek kulturalny są od lat przedmiotem prac badawczych prowadzonych w Bibliotece Narodowej, która kontynuuje także dokumentowanie zbiorów przemieszczonych: polskich, pozostałych poza granicami kraju, a także tych, które – przynależne do dziedzictwa kulturalnego krajów sąsiednich – znajdują się obecnie w polskich księżnicach. BN udziela wszechstronnej pomocy w opracowywaniu i ochronie emigracyjnych zbiorów oraz popularyzuje instytucje kultury polskiej działające poza granicami kraju.

KATALOGOWANIE I INNA POMOC BIBLIOTECZNA INSTYTUCJOM POLONIJNYM

Celem projektu jest pomoc instytucjom polonijnym przechowującym i gromadzącym zbiory polskie w ich opracowaniu, skatalogowaniu oraz zapewnieniu im odpowiedniej ochrony. W kontynuowane były prace nad katalogowaniem zbiorów w Polskim Instytucie Naukowym w Ameryce (PIASA) oraz w Instytucie Józefa Piłsudskiego w Nowym Jorku (IJP). Rozpoczęto także prace w Fundacji Kościuszkowskiej. Udzielona została ponadto pomoc Papieskiemu Instytutowi Studiów Kościelnych i Fundacji Rzymskiej im. Margrabiny J. Z. Umiastowskiej przy rejestrowaniu starodruków z bibliotek rzymskich.

Narodowa Książnica podpisała z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego umowę na realizację projektu w dniu 26 marca. W dniach 18 września – 13 listopada specjaliści z Zakładu Bibliografii Polskiej 1901–1939 przebywali w Nowym Jorku. Prowadzono prace katalogowe (łącznie skatalogowano 936 pozycji), rejestracyjne, porządkowe i selekcję księgozbioru Polskiego Instytutu Naukowego w Ameryce (PIASA), Instytutu Józefa Piłsudskiego w Ameryce (IJP) oraz Fundacji Kościuszkowskiej. Biblioteka Instytutu Józefa Piłsudskiego została uporządkowana i opracowana w całości, a wszystkie jej zbiory dostępne są we wspólnym katalogu elektronicznym Bibliotek Polonii Amerykańskiej.

W dniach 1 października – 21 grudnia w Rzymie przebywał specjalista z Zakładu Starych Druków, gdzie prowadził prace rejestracyjne poloników znajdujących się w zbiorach Biblioteka Vallicelliana oraz Biblioteka Casanatense. Efektem badań będzie publikacja siódmego tomu serii „Polonika XVI–XVIII wieku w Bibliotekach Rzymskich”: *Katalog poloników w Bibliotece Vallicelliana*, przewidywana w roku 2020.

RĘKOPISY Z BIBLIOTEKI ZAŁUSKICH W BIBLIOTECE NARODOWEJ W PETERSBURGU

Zakończył się wieloletni międzynarodowy projekt dokumentacyjny Biblioteki Narodowej i Rosyjskiej Biblioteki Narodowej w Sankt Petersburgu, finansowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Celem projektu było opublikowanie w formie książkowej inwentarza rękopisów pochodzących z Biblioteki Załuskich, które nie trafiły do zbiorów polskich po zwrocie obiektów wybranych przez Komisję Rewindykacyjną działającą na mocy Traktatu Ryskiego. Weryfikację obiektów prowadzono w ścisłej współpracy z pracownikami Działu Rękopisów Rosyjskiej Biblioteki Narodowej w Sankt Petersburgu w oparciu o posiadane przez nich inwentarze oraz bazy danych Zakładu Rękopisów BN. Opublikowany w 2019 r. *Katalog*

zachowanych rękopisów z dawnej Biblioteki Załuskich – pierwszej polskiej biblioteki narodowej / *Catalogue of Extant Manuscripts from the Former Załuski Library – the First Polish National Library* jest wypełnieniem zapisów umowy dwustronnej zawartej między Rosyjską Biblioteką Narodową w Sankt Petersburgu a Biblioteką Narodową.

DIGITALIZACJA ARCHIWUM INSTYTUTU LITERACKIEGO KULTURA W MAISONS-LAFFITTE

W latach 2009–2015 Biblioteka Narodowa realizowała projekt: *Inwentarz Archiwum Instytutu Literackiego „Kultura”*, którego celem było uporządkowanie i zapewnienie właściwych warunków przechowywania bezcennej spuścizny Instytutu Literackiego „Kultura” w Maisons-Laffitte wpisanego na listę „Pamięci Świata” UNESCO. Zgodnie z założeniami projektu to unikatowe świadectwo historii Instytutu oraz życia polskiej emigracji politycznej w okresie powojennym zostało uporządkowane, zabezpieczone, skatalogowane i umieszczone w specjalnie zaadaptowanym budynku. Opracowany materiał to ponad 165 m bieżących akt i 20 m innych archiwaliów.

Mając na uwadze wartość tego niezwykle cennego zbioru, Biblioteka Narodowa przygotowała nowy, sześcioletni projekt pod nazwą: *Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego „Kultura”*, którego celem jest sporządzenie cyfrowej kopii dokumentów i fotografii zebranych w Archiwum Instytutu, wraz z włączeniem opisów (metadanych) dokumentów do systemu katalogowego Biblioteki Narodowej. Dzięki przeprowadzonej digitalizacji zbiory zostaną wiecześnie zabezpieczone, a cyfrowe kopie wraz z opisami zostaną umieszczone w Repozytorium Cyfrowym Biblioteki Narodowej. Cyfryzacja Archiwum pozwoli na dostęp do tych niezwykle ciekawych i istotnych dla polskiej kultury dokumentów szerokiemu gronu badaczy zainteresowanych tematem. Korzystanie z wersji cyfrowych będzie możliwe na podstawie umowy podpisanej ze Stowarzyszeniem Instytutu Literackiego „Kultura”.

W 2019 r. pracownicy Biblioteki Narodowej przygotowali do digitalizacji 500 teczek z dokumentami. Przygotowanie polegało na organizacji dokumentów wewnątrz teczek oraz pofoliowaniu kart, a w uzasadnionych przypadkach – reorganizacji teczek i ponownej foliacji. Wykonano 132 552 skany. W uzasadnionych przypadkach dokonano reorganizacji układu kart w obrębie przygotowanych w poprzednim okresie teczek oraz wprowadzono korekty w bazie danych oraz Repozytorium BN: przeprowadzono kontrolę wprowadzonych obiektów oraz wniesiono konieczne poprawki w bazie, polegające w szczególności na ujednocnieniu tytułów, nanoszeniu poprawek i wprowadzaniu nowych pól w opisach bibliograficznych, a także modyfikacji lub tworzeniu haseł wzorcowych (KHW). Ponadto dokonano niezbędnych zmian w opisach bibliograficznych w bazie danych i przeprowadzono serwis skanerów.

KWERENDA W DZIALE DRUKÓW HISTORYCZNYCH BIBLIOTEKI PAŃSTWOWEJ W BERLINIE

Głównym celem projektu jest kontynuowanie rejestracji i dokumentacji poloników starodrukowych przechowywanych w Bibliotece Państwowej w Berlinie oraz kwerend dotyczących m.in. księgozbiorów poklasztornych, które trafiły do zbiorów ówczesnej Biblioteki Królewskiej w Berlinie po kasatach klasztorów na terenach Wielkiego Księstwa Poznańskiego, Śląska i częściowo Pomorza. Przeprowadzone prace będą podstawą do przygotowania bazy danych poloników starodrukowych w zbiorach Staatsbibliothek zu Berlin. Baza, dostępna dla badaczy poprzez stronę internetową BN, będzie mogła stanowić punkt wyjścia do badań nad obiegiem książki i historią intelektualną ziem Rzeczypospolitej oraz nad historycznymi księgozbiorami. W dniach 5–19 sierpnia 2019 r. specjalista z BN prowadził poszukiwania starodruków klasztornych w Staatsbibliothek w Berlinie.

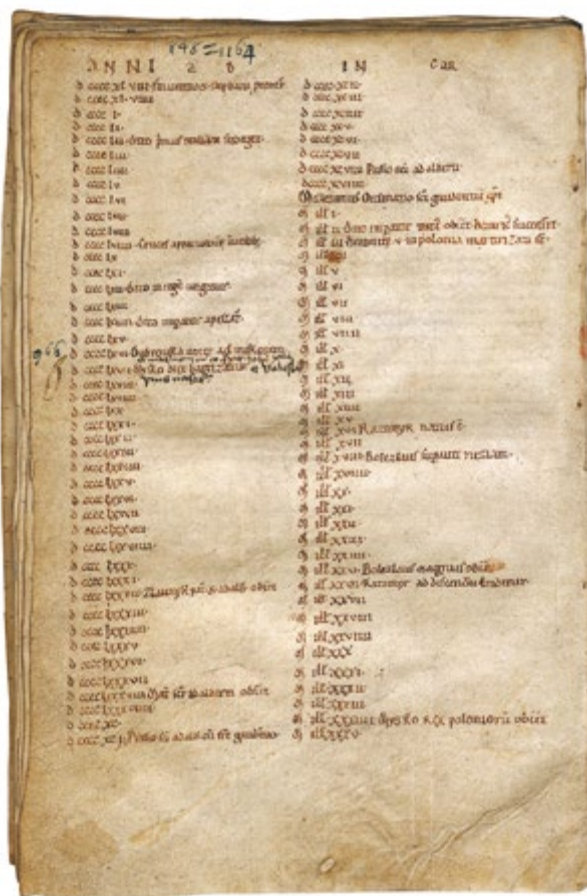
PIERWSZE/NAJSTARSZE.
ZABYTKI KULTURY POLSKIEJ W ZBIORACH
BIBLIOTEKI NARODOWEJ

Biblioteka Narodowa wydała wyjątkową publikację – *Pierwsze/Najstarsze w zbiorach Biblioteki Narodowej*. Książka jest ważnym podsumowaniem cyklu prezentacji zabytków naszej kultury i historii *Pierwsze/Najstarsze*, zorganizowanego przez Bibliotekę Narodową dla uczczenia 1050. rocznicy chrztu Polski. Bogato ilustrowanej edycji nadano elegancką formę graficzną zaprojektowaną przez Dominikę Raczkowską. Tytułowe *Pierwsze/Najstarsze* to dwanaście klejnotów dawnego piśmiennictwa, które rzadko opuszczają skarbiec Biblioteki Narodowej. Tym większe znaczenie miała zatem inicjatywa ich wystawienia w oryginale w Pałacu Rzeczpospolitej w Warszawie. Każdy z tych obiektów można było oglądać przez jeden dzień. Ekspozycjom, uzupełnionym informacjami na planszach, towarzyszyły komentarze uznanych wykładawców i specjalistów biorących udział w dyskusjach panelowych.

Kolejne rozdziały prezentowanej edycji książkowej tej ekspozycji, odnoszą się do pojedynczego kodeksu (książki rękopiśmiennej) jako całości bądź też tylko do jednego z zawartych w nim tekstów, czasem zaś do zaginionego oryginalnego utworu, którego zachowanym śladem jest zespół przechowujących go kopii (tzw. tradycja rękopiśmienna danego utworu umożliwiająca rekonstrukcję jego oryginalnego brzmienia). Omawiane tu teksty pochodzą z wieków XI–XVI, zawierające je rękopisy natomiast nie wykraczają poza wiek XVII i z dwoma wyjątkami (*Sakramentarz tyński* i *Listy kanoniczne*, po których dopisano *Rocznik dawny*) pochodzą zapewne z terenów średniowiecznej Polski. Rękopisy, teksty i obrazy, treści i ich nośniki to materiał bardzo zróżnicowany. Wspólnie i z osobna są świadectwem świadomości historycznej i politycznej Polski w wiekach średnich, jej kultury literackiej, liturgicznej i prawnej, ale też wizualnej oraz muzycznej.

ROCZNIK ŚWIĘTOKRZYSKI DAWNY

Prezentację zabytków otwiera *Rocznik świętokrzyski dawny*, który jest najstarszym zachowanym w oryginale pomnikiem polskiej historiografii. Znalazły się w nim zapiski o przybyciu Dąbrówki do Mieszka (*Dubrouka uenit ad Miskonem*) oraz chrzcie władcy (*Mysko dux baptizatur*) zapisane błędnie obok dat rocznych 966 i 967, zamiast o rok wcześniej. *Rocznik* powstał najprawdopodobniej w Krakowie między 1122 a 1136 rokiem i został wpisany na końcu kodeksu zawierającego *Listy kanoniczne* z glosą Anzelma z Laon, a będącego dziełem szkoły w Laon (północna Francja). Co najmniej od XIII wieku rękopis był własnością krakowskiej kapituły, a od XV wieku należał do biblioteki benedyktynów w opactwie Świętego Krzyża na Łysej Górze, skąd trafił w drugiej połowie XVIII wieku do Biblioteki Załuskich. W 1795 roku został wywieziony, wraz z całą Biblioteką Załuskich, do Petersburga, skąd powrócił do Polski w 1923 roku, by po powstaniu w 1928 roku Biblioteki Narodowej znaleźć się w jej zbiorach. Ciekawe informacje o pracy średniowiecznych skrybów można znaleźć w towarzyszącym prezentacji zabytku eseju Magdaleny Łanuszki.

Rocznik świętokrzyski dawny, ca 1120
BN 3312 II, k. 38v

SAKRAMENTARZ TYNIECKI

Drugi rozdział książki poświęcony jest *Sakramentarzowi tyńciekiemu* – luksusowej, bogato iluminowanej księdze liturgicznej, która powstała prawdopodobnie około 1072–1073 roku w Kolonii i była przeznaczona dla benedyktynów w Tyńcu pod Krakowem. Pierwsza część, zawierająca kalendarz i stałe części Mszy, została spisana złotem na pergaminie barwionym purpurą. Ponadto na początku *Sakramentarza* umieszczono dwie wielobarwne całostronicowe miniatury (pierwsza z nich, przedstawiająca prawdopodobnie św. Grzegorza Wielkiego, zaginęła) oraz trzy całostronicowe inicjały, w tym jeden figuralny: wizerunek Ukrzyżowanego skomponowany na literze T, rozpoczynającej kanon Mszy. W dalszej części kodeksu tytuły Mszy, jak i pierwsze litery modlitw zapisano złotem, ozdabiając dodatkowo tekst trzynastoma wielobarwnymi, częściowo złożonymi inicjałami. Tak zdobione rękopisy to rzadkość i nie bez przyczyny zwane są kodeksami królewskimi. Losy księgi obfitują w opisane tu burzliwe wydarzenia, ale *Sakramentarz* jest także pretekstem do rozważań Grzegorza Pacy o związkach kobiet z kręgiem piastowskiego i książek we wcześniejszym średniowieczu.

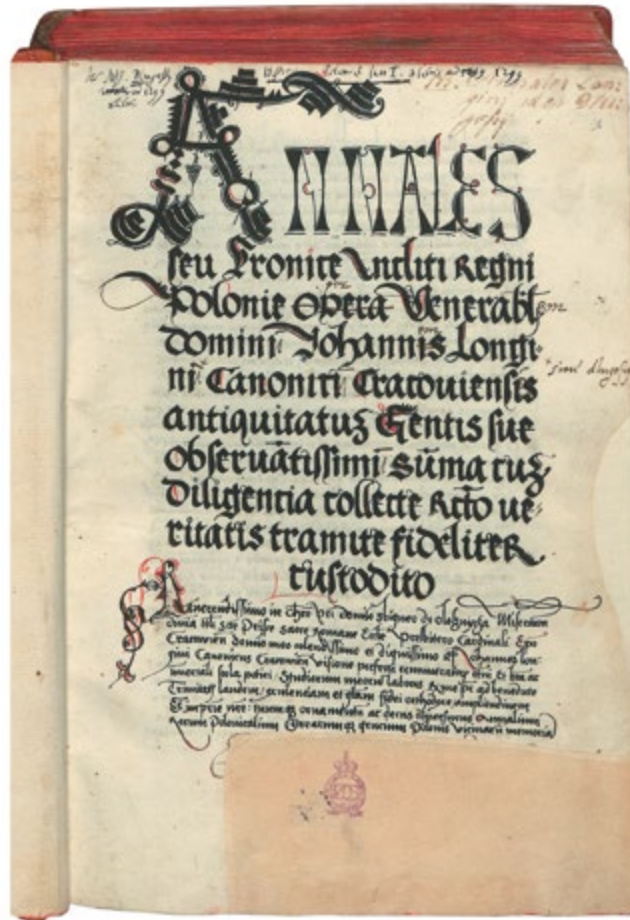
Sacramentarium Tynecense
(Sakramentarz tyńciecki),
BN BOZ 8, s. 32–33

Sacramentarium Tynecense
(Sakramentarz tyniecki),
ca 1072–1075, BN BOZ 8, s. 36

ROCZNIKI CZYLI KRONIKI SŁAWNEGO KRÓLESTWA POLSKIEGO

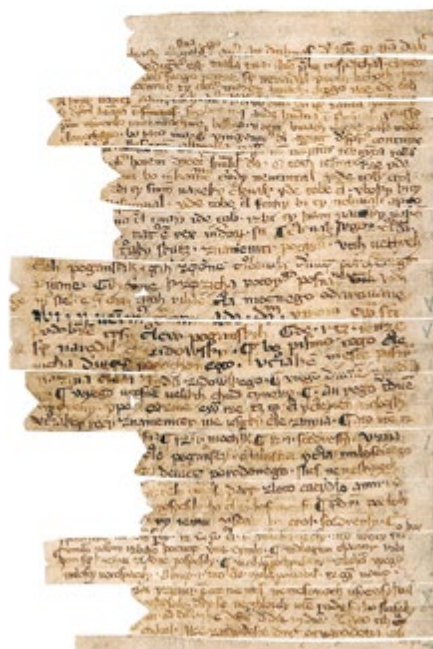
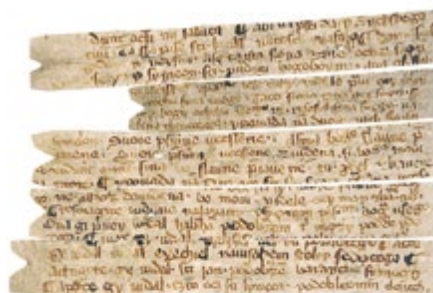
Do najwybitniejszych osiągnięć późnośredniowiecznego dziejopisarstwa europejskiego należą przedstawione w kolejnym rozdziale publikacji BN *Roczniki czyli Kroniki sławnego Królestwa Polskiego* Jana Długosza. Napisane w latach 1455–1480 w dwunastu księgach imponują objętością, ale też chronologicznym zakresem. Stanowią syntezę dziejów Polski – od czasów legendarnych po rok 1480, w którym umiera Długosz. Dopiero w XIX wieku, kiedy zaczęła rozwijać się nowoczesna historiografia krytyczna dostrzeżono tendencyjność Długosza. Do tego czasu jego wizja dziejów determinowała spojrzenie na (nie tylko) polską przeszłość.

Annales seu Chronica incliti Regni Poloniae. Libri I–VIII, ca 1495–1515, BN 3005 III, s. 1

KAZANIA ŚWIĘTOKRZYSKIE

Niezwykłym świadectwem kultury polskiego średniowiecza są *Kazania świętokrzyskie* – jeden z najcenniejszych zabytków, który dochował się do naszych czasów w postaci 18 pergaminowych pasków wykorzystanych do wzmocnienia oprawy łacińskiego kodeksu z XV wieku. Kodeks ten, spisany być może w klasztorze Bożogrobców w Miechowie, znalazł się później w bibliotece benedyktyńskiego klasztoru Św. Krzyża na Łysej Górze. Wywieziony po powstaniu listopadowym do Petersburga, został w 1890 roku odnaleziony przez Aleksandra Brücknera, który odkrył również paski z zapisem sześciu polskich kazań (jedno zachowane w całości, pozostałe – we fragmentach). Kodeks zaginął w czasie ostatniej wojny, ale bezcenny zabytek, wydobyty z oprawy średniowiecznego rękopisu, przechowywany jest obecnie w Bibliotece Narodowej. *Kazania* są powszechnie uznawane za najstarszy zachowany tekst ciągły napisany w języku polskim i właśnie na temat języka *Kazań* pisze w poświęconym im rozdziale publikacji BN dr Izabela Winiarska-Górska.

Kazania świętokrzyskie, ca 1301–1350,
BN 8001, k. dv, k. cv

KATALOG ARCYBISKUPÓW GNEŹNIEŃSKICH

W publikacji zaprezentowano też niewątpliwie najpiękniejszą księgę polskiego renesansu – *Katalog arcybiskupów gnieźnieńskich* Jana Długosza iluminowany przez Stanisława Samostrzelnika. Przechowywany w zbiorach Biblioteki Narodowej bogato zdobiony rękopis *Catalogus archiepiscoporum Gnesnensium* powstawał w Małopolsce w latach 1531–1535. Łacińskie noty biograficzne kolejnych arcybiskupów gnieźnieńskich i biskupów krakowskich zostały wzbogacone realistycznymi wizerunkami oraz przedstawieniami ich świętych patronów. To monumentalne dzieło jest owocem pracy trzech wybitnych indywidualności: autora tekstu Jana Długosza – krakowskiego kanonika i pierwszego historyka działającego na dworze Jagiellonów; artysty Stanisława Samostrzelnika – królewskiego iluminatora i zakonnika w podkrakowskim opactwie cystersów w Mogile, oraz fundatora: Piotra Tomickiego – biskupa krakowskiego, dyplomaty i polityka, słynnego mecenasa sztuki. Prezentację zabytku uzupełnia artykuł Anny Wyszzyńskiej zawierający uwagi historyka sztuki na temat zamieszczonych tam miniatur.

Miniatura przedstawiająca Piotra, arcybiskupa gnieźnieńskiego u schyłku XII wieku. *Catalogus archiepiscoporum Gnesnensium*, BN BOZ 5, s. 28

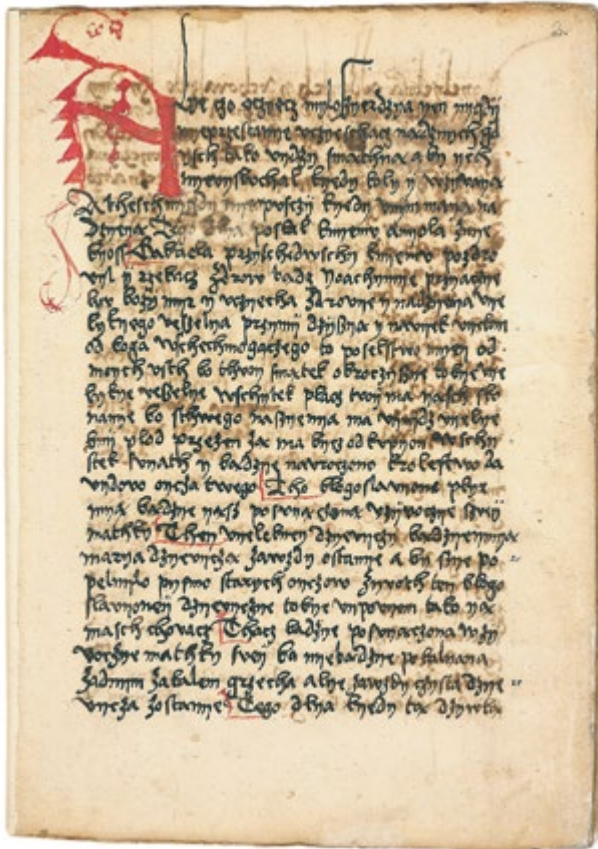
Święty Stanisław adorowany przez
Piotra Tomickiego, biskupa krakowskiego
i Zygmunta I Starego. Catalogus
archiepiscoporum Gnesnensium,
1531-1535, BN BOZ 5, s. 4

Janisław, arcybiskup gnieźnieński
 w latach 1317–1341. Catalogus
 archiepiscoporum Gnesnensium,
 BN BOZ 5, s. 52

ROZMYŚLANIE PRZEMYSKIE

O najstarszej zachowanej do dziś książce napisanej całkowicie po polsku: *Rozmyślaniu przemyskim* – średniowiecznych opowieściach apokryficznych o życiu Jezusa i Marii pochodzących z przełomu XV i XVI wieku traktuje kolejny rozdział publikacji. Znajdujący się w zbiorach Biblioteki Narodowej rękopis *Rozmyślania przemyskiego* został sporządzony w początku XVI wieku i jest odpisem starszego utworu. Ten liczący ponad 400 kart zabytek to obszerna opowieść o życiu Marii i Chrystusa, oparta na Ewangelii, legendach i apokryfach. Badacze łączą go z działalnością zakonu Bernardynów. Jest niezwykle ciekawym przykładem polskiej prozy późnego średniowiecza, stanowiąc dowód erudycji i literackich umiejętności pozwalających zebrać historie z rozmaitych źródeł w jeden spójny wykład. *Rozmyślanie* zawiera także wiele treści lekkich, zabawnych, np. opowieści o tym, jak Jezus w dzieciństwie pomagał Marii przyprawiać kapustę i jak ożywił gli-niane ptaszki, by nie zostały zdeptane. Autorami artykułów dotyczących języka zabytku i analizy jego zawartości w kontekście apokryfów Nowego Testamentu są dr Izabela Winiarska-Górska i ks. prof. Marek Starowieyski.

Rozmyślanie o żywocie Pana Jezusa
(Rozmyślanie przemyskie), post 1512,
BN 8024 II, s. 3

PSAŁTERZ FLORIAŃSKI

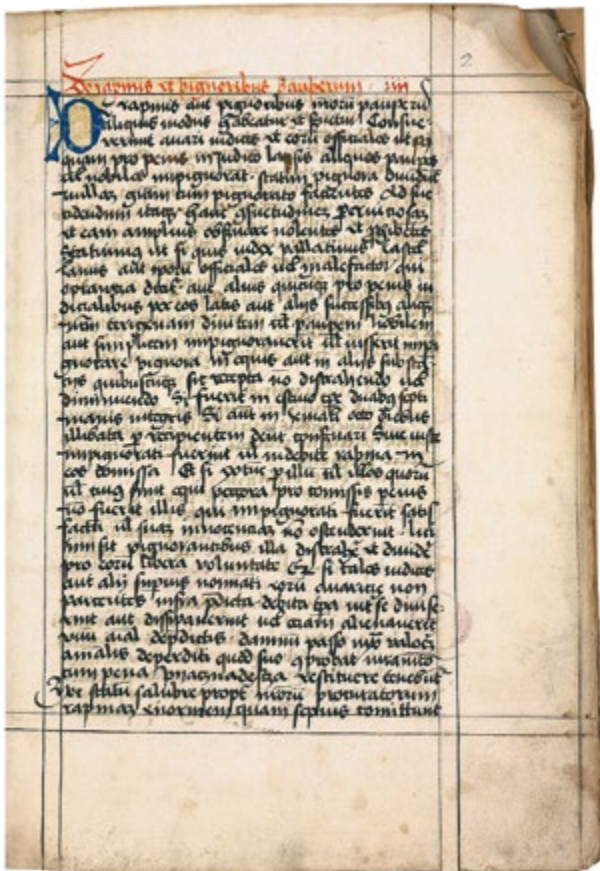
Temat kolejnego rozdziału to *Psalterz floriański* – bezcenny zabytek języka polskiego, rękopis, w którym każdy kolejny werset pisany jest w innym języku: naprzemiennie po łacinie, polsku i niemiecku. Został spisany najprawdopodobniej na przełomie XIV i XV wieku. Bardzo możliwe, że miał być darem dla św. Jadwigi, a po jej śmierci był używany przez kolejne polskie królowe. Ponownie odkryty w XIX wieku w austriackim opactwie Sankt Florian, stał się naukową sensacją, a do dziś pozostaje jedną z największych zagadek polskiego średniowiecza. Poza trójjęzycznym przekładem tekstu Psalmów, księga na kilkudziesięciu kartach zawiera tajemniczy bestiariusz – miniatury, w których jedni chcą widzieć astrologiczne symbole, inni mnemotechniczne schematy ułatwiające zapamiętanie tekstu, a zdaniem niektórych znajdują się tam pierwsze wizerunki Mistrza Yody, Nosferatu i Gandalfa Szarego. W tajemnicze zabytku, poddanego analizie z wykorzystaniem hiperspektralnej fotografii, wprowadza artykuł Marcina Kuźmickiego.

Psalterz floriański (Psalterium trilingue), BN 8002 III, k. 41r

STATUTY KAZIMIERZA WIELKIEGO

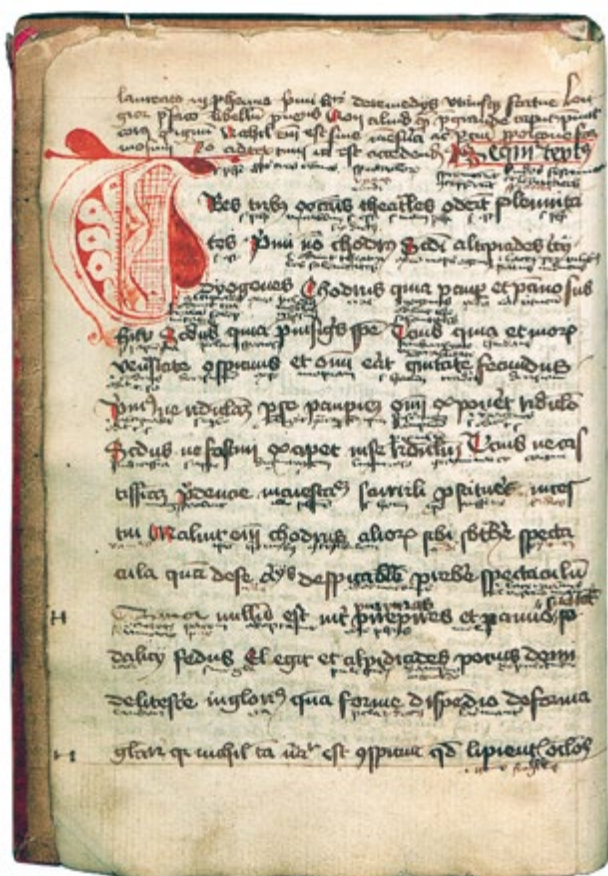
W publikacji znalazły się też Statuty Kazimierza Wielkiego – zbiory praw wydane przez Kazimierza III Wielkiego, króla Polski, stanowiące jedyną kodyfikację prawa sądowego o tak szerokim zakresie w Polsce za panowania dynastii piastowskiej. Spisane w połowie XIV wieku prawo regulowało odpowiedzialność karną, niektóre zagadnienia związane z posiadaniem ziemi i dziedziczeniem oraz kwestie prawa cywilnego i procesowego. Statuty odpowiadały na wiele pytań: czy można publicznie łąać szlachcica, żeby zmusić go do oddania pożyczonych pieniędzy? Czy sąsiedzi muszą pomóc kmieciowi w pościgu za złodziejem, który w środku nocy ukraść mu konia? Kiedy chłop może bezkarnie opuścić wioskę swojego pana? Choć pierwotne egzemplarze Statutów nie przetrwały do naszych czasów, to zwiedzającym udostępniono, wyjęte na jeden dzień ze skarbca Biblioteki Narodowej, niezwykle cenne XV-wieczne odpisy Statutów – jednego z najstarszych zabytków polskiego prawodawstwa. O roli prawodawcy i znaczeniu ingerowania w dziedziny regulowane w tamtych czasach głównie normami prawa zwyczajowego pisze Grzegorz M. Kowalski.

Miscellanea iuridica (Kodeks Stronczyńskiego I), BN 12596 III, k. 2r

KRONIKA POLSKA WINCENTEGO KADŁUBKA

Zaprezentowano także pochodzącą z przełomu XII i XIII wieku *Kronikę polską* Mistrza Wincentego zwanego Kadłubkiem, która – obok kroniki Galla Anonima – jest jednym z najważniejszych dzieł o początkach historii Polski. Na jej kartach można znaleźć nie tylko opowieści o dokonaniach historycznych władców, ale też Kraka, Wandę, Popiela czy „całożercę” – potwora znanego dziś jako smoka wawelskiego. W opisywanych wydarzeniach odnajduje się analogie do dziejów Aleksandra Wielkiego i Juliusza Cezara, a cała kronika pełna jest erudycyjnych nawiązań do religii, filozofii i prawa rzymskiego. Sam Wincenty to jeden z najwybitniejszych intelektualistów swoich czasów, biskup krakowski, który w tajemniczych okolicznościach zrezygnował z pełnionej funkcji i ostatnie lata życia spędził w klasztorze cystersów w Jędrzejowie, a w XVIII wieku został ogłoszony błogostawionym Kościoła rzymskokatolickiego. Jak czytać *Kronikę* Mistrza Wincentego – radzi Edward Skibiński.

Chronica Polonorum:
[cum commentario Iohannis de
Dambrowka], BN BOZ 73, s. 10

MSZAŁ ERAZMA CIOŁKA

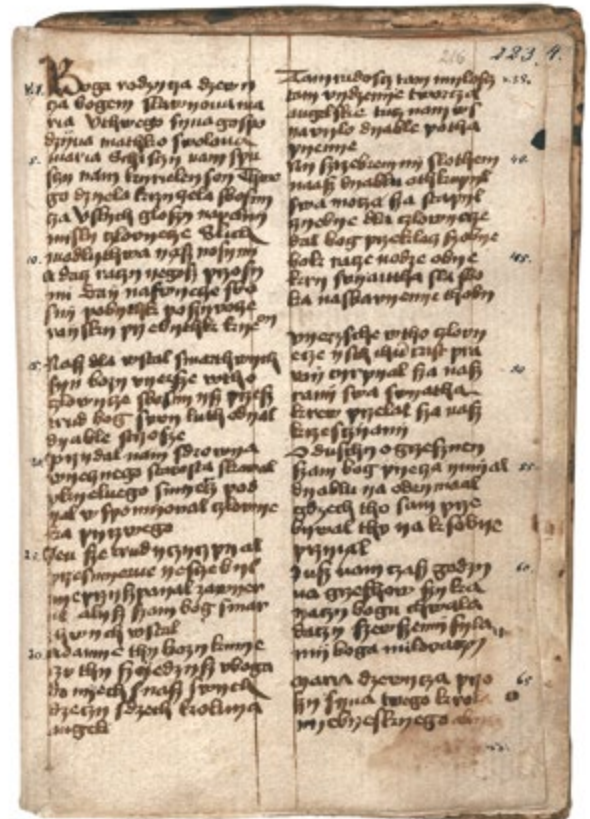
Kolejny rozdział prezentuje bezcenny *Mszał* Erazma Ciołka – rękopis z początku XVI wieku ozdobiony przepięknymi, renesansowymi miniaturami wykonanymi przez najwybitniejszych polskich malarzy książkowych tamtej epoki, m.in. słynnego Stanisława Samostrzelnika. Część malowideł inspirowana jest twórczością Albrechta Dürera i Hansa Süssa von Kulmbach – co ciekawe, *Mszał* powstał zaledwie kilka lat po publikacji dzieł niemieckich mistrzów. Erazm Ciołek, biskup i królewski dyplomata, był nie tylko niezwykle sprawnym politykiem, ale również znanym w Europie mecenasem sztuki. Znajdujący się w zbiorach Biblioteki Narodowej *Mszał* został przygotowany właśnie na jego zlecenie i pod wieloma względami wyprzedzał swoją epokę. Chociaż przyjmuje się, że gdy powstawał (1514–1518) w Polsce panowało jeszcze średniowiecze, to jego zdobienia są typowe dla włoskiego renesansu. Wyjątkowość *Mszału Ciołka* polega również na tym, że pochodzi z okresu, gdy popularność zaczął zyskiwać druk – z czasów ostatnich ksiąg wykonywanych przez kaligrafów i iluminatorów, którzy uwzględniali preferencje zleceniodawcy. Z kolei upodobania i gust podróżującego w charakterze dyplomaty Ciołka doskonale odzwierciedlają przemiany, jakie zachodziły w artystycznej kulturze Europy przełomu XV i XVI wieku.

BOGURODZICA

Z niezwykłymi cechami rękopisu zapoznaje artykuł Magdaleny Łanuszki. Naukowej analizie poddano również rękopis *Bogurodzicy*. Pieśń ta, tradycyjnie uważana za nasz pierwszy hymn narodowy, otwiera jednocześnie historię polskiej literatury. *Bogurodzica* określana była przez Jana Długosza mianem *carmen patrium* (pieśni ojczystej). Śpiewana w ważnych dla wspólnoty narodowej momentach – przed najważniejszymi bitwami, w trakcie obrzędów koronacyjnych czy podczas podniosłych uroczystości kościelnych – pełniła przez wieki funkcję hymnu narodowego. Pierwotna, tzw. archaiczna część pieśni to dwie pierwsze strofy, których autorstwo w średniowieczu przypisywane było św. Wojciechowi. Współczesne badania wskazują jednak, że pochodzą one raczej z XIII wieku, a kolejne są jeszcze późniejsze. *Bogurodzica* zachowała się w wielu wersjach, zwanych redakcjami. Tematem wypowiedzi dr. hab. Pawła Gancarczyka, są spory dotyczące charakteru melodii „Bogurodzicy” – czy jest to pieśń rycerska, czy modlitwa.

Missale (Mszał Erazma Ciołka),
ca 1515, BN 3306 III, k. 105r

Miscellanea theologica, 1456,
BN 3016 II, k. 216r

KRONIKA POLSKA GALLA ANONIMA

Tom zamyka rozdział prezentujący najstarszy zachowany rękopis *Kroniki polskiej* tajemniczego autora, zwanego Gallem Anonimem, który opisuje Polskę od czasów legendarnych władców Popiela i Piasta, poprzez dzieje królów i książąt historycznych aż po epokę Bolesława Krzywoustego, na którego dworze, na początku XII wieku, *Kronika* powstała. Dzieło jest rycerską opowieścią o dynastii Piastów, a szczególnie o jednym z nich – współczesnym autorowi Bolesławie Krzywoustym, któremu poświęcono aż dwie z trzech części *Kroniki*. Do opisanego jego czynów, m.in. sporu z bratem Zbigniewem, wojny z Cesarstwem oraz zdobyciu Kołobrzegu, Anonim używa zróżnicowanych i bardzo wyrafinowanych form literackich (zrytmizowaną prozę, pieśni, mowy). Tożsamość autora *Kroniki* jest przedmiotem sporu badaczy już od wielu wieków. Choć tradycyjnie uznawany był za Galla (czyli Francuza), któremu przypisano nawet (w wyniku błędnej interpretacji Długosza) imię Marcin, cały czas pozostaje on Anonimem. Historię interpretowania *Kroniki* przedstawił w swoim artykule dr hab. Paweł Źmudzki.

Miłosz Sosnowski, redaktor naukowy publikacji podkreśla we wstępie, że „napisane przez specjalistów eseje-komentarze są niemal równie różnorodne, co przedmioty ich rozważań, ale łączy je to, że przybliżają problematykę związaną z prezentowanymi dwunastoma zabytkami, ich treścią, formą oraz historią badań. Łączy je także to, że w centrum rozważań stoją zawsze pytania o pierwsze wieki polskiej kultury, której ocalałe okruchy kryje skarbiec Biblioteki Narodowej”.

Publikacja w dwóch wersjach językowych jest dostępna w księgarni Internetowej Biblioteki Narodowej. Wszystkie rękopisy znaleźć można w cyfrowej Bibliotece Narodowej POLONA.

debitoib' n' b:
Sollen
niter.

At nos m'di

Ex omnia se at

Ax domi sit semper vobi sc

Ex omni scula seulozum.

Ax domi sit semper vobi

KAMPANIA „LICZ SIĘ ZE SŁOWAMI”

Urozmaicony i atrakcyjny program miała kampania promocyjna „Licz się ze słowami”, przygotowana przez BN we współpracy z mecenasem Nagrody Literackiej im. Marka Nowakowskiego, firmą International Paper. Kampania, skierowana do uczestników kulturalnego życia stolicy – zarówno do miłośników Marka Nowakowskiego, jak i osób chcących dopiero zapoznać się z twórczością pisarza, miała charakter lokalny (warszawski). Jej celem było promowanie twórczości Marka Nowakowskiego, a jednocześnie zwrócenie uwagi na znaczenie używanych na co dzień słów. Kampania toczyła się od 4 kwietnia do 29 czerwca, a jej formy i etapy to:

-
- akcja outdoorowa (metro oraz przystanki autobusowe)
-
- debata na temat wartości słowa z udziałem Wojciecha Chmielewskiego, Pawła Sołtysa i Rafała Wojasińskiego oraz czytanie opowiadania *Benek Kwiciarz* przez Łukasza Garlickiego
-
- spotkanie autorskie z Rafałem Wojasińskim w kawiarni „Jaś i Małgosia”, w czasie którego Piotr Głowacki czytał opowiadanie *Olanda*
-
- konkurs na opowiadanie inspirowane cytatem z *Księcia Nocy* (jednego z najpopularniejszych opowiadań Marka Nowakowskiego)
-
- spacerzy śladami pisarza oraz czytanie jego utworów w wybranych warszawskich kawiarniach
-
- aktywność strony internetowej: liczszeszslowami.pl
-

– Chcemy nie tylko uhonorować Marka Nowakowskiego, ale również pokazać, że opowiadanie to forma świetnie sprawdzająca się w czasach, w których żyjemy. To jednocześnie forma, która jak żadna inna wymaga językowej precyzji i namysłu nad używanymi słowami – powiedział dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej.

RAFAŁ WOJASIŃSKI LAUREATEM TEGOROCZNEJ NAGRODY LITERACKIEJ IMIENIA MARKA NOWAKOWSKIEGO

Dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski otwiera uroczystość wręczenia Nagrody Literackiej imienia Marka Nowakowskiego. Mottem Nagrody jest fraza zaczerpnięta z twórczości pisarza: „Nie jesteśmy znikąd. I trzymajmy się tego jak ostatniej deski ratunku”

Rafał Wojasiński, laureat Nagrody Literackiej imienia Marka Nowakowskiego

Nagroda została wręczona Rafałowi Wojasińskiemu podczas uroczystości, która odbyła się 3 kwietnia w Pałacu Rzeczypospolitej. Laureat to prozaik, dramaturg, szef działu prozy w kwartalniku literackim „Wyspa”, autor wielokrotnie nagradzanych utworów prozatorskich, między innymi: *Złodziej ryb*, *Starej i Olandy*, a także licznych słuchowisk dla Teatru Polskiego Radia. Nowela filozoficzna *Stara* została zrealizowana w Teatrze Polskiego Radia w adaptacji Waldemara Modestowicza oraz przetłumaczona na francuski, angielski, bułgarski i hiszpański. Z zawodu jest nauczycielem pracującym w placówce wychowania pozaszkolnego. Wykłada literaturę na Uniwersytetach Trzeciego Wieku.

– *Za maestrię w opanowaniu rozmaitych odmian nowelistyki, świetne operowanie językiem, a wreszcie konsekwencję, z jaką od wielu już lat portretuje współczesnych biednych ludzi, skrzywdzonych i poniżonych, czyniąc to w sposób subtelny i pogłębiony* – brzmi uzasadnienie werdyktu

Uroczystość wręczenia Nagrody Literackiej imienia Marka Nowakowskiego

Prof. Piotr Gliński, premier i Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Jolanta Nowakowska, Prezes Zarządu Fundacji PZU podczas uroczystości wręczenia Nagrody Literackiej imienia Marka Nowakowskiego

jury w składzie: Maciej Urbanowski (przewodniczący), Włodzimierz Bolecki, Wojciech Chmielewski, Janusz Drzewucki, Irena Makarewicz, Krzysztof Masłoń i Mateusz Matyszkowicz.

W liście skierowanym do jej organizatorów i uczestników Prezydent RP Andrzej Duda napisał: *Świadectwem żywotności prozy Marka Nowakowskiego jest również to, że nie tylko nie brakuje, lecz wraz z upływem czasu przybywa w literaturze polskiej pisarzy, dla których jego twórczość jest inspiracją. Rozwijając podobne techniki narracji, przenoszą w kolejne epoki ten zawsze aktualny sposób przedstawiania bohaterów i zdarzeń, którego wzorzec stworzył patron Nagrody. Kontynuatorami „linii Nowakowskiego” są właśnie autorzy honorowani tym laurem. Podczas uroczystości zostały również odczytane listy od Prezesa Rady Ministrów Mateusza Morawieckiego oraz od Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej Marka Kuchcińskiego.*

– *Sam Marek Nowakowski patronował debiutanckiej książce naszego laureata, Złodziejowi ryb, wydanej 15 lat temu – powiedział Maciej Urbanowski, przewodniczący jury, w laudacji wygłoszonej podczas uroczystości wręczenia Nagrody. – W często potem przywoływanym wstępie do tego tomu Nowakowski określał Wojasińskiego mianem „dzikiego pisarza” i chwalił go między innymi za drapieżność, za to, że „wyszarpuje z materii życia parujące ochłapy”, łączy „podpatrzone z życia z wyobraźnią”, ma nieomylny słuch, a „chropawe, często grubo ciosane elementy, słowa, zdania, opisy, dialogi, tworzą zwartą, dramatyczną kompozycję [jego] opowiadań”. Nowakowski dostrzegał także, że pisarstwo Wojasińskiego nie jest tylko opisem „pełzactwa przyziemnego z całym inwentarzem przyziemnych ludzkich działań”, ale jest w nim również metafizyka, „niespodziewanie bowiem realność przechodzi tu w sferę wyższą”, a bohaterowie „po swemu wadzą się z Bogiem”.*

Słowa te – zdaniem przewodniczącego jury – dowodzą nie tylko uznania naszego Patrona dla Rafała Wojasińskiego, uznania, którego by nie było chyba bez poczucia pewnego pokrewieństwa z własną twórczością, ale

są one bardzo celną charakterystyką także późniejszej twórczości autora *Złodzieja ryb*, w tym wyróżnionej dzisiaj Olandy.

Każdy laureat Nagrody otrzymuje statuetkę przedstawiającą postać Marka Nowakowskiego osadzoną w kostce miejskiego bruku, projektu profesora Macieja Aleksandrowicza.

ROK GUSTAWA HERLINGA-GRUDZIŃSKIEGO. W PETERSBURGU I JERCEWIE ZŁOŻONO HOŁD AUTOROWI *INNEGO ŚWIATA*

Uczestnicy konferencji złożyli kwiaty przy monumencie ku czci Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, wystawionym w Jercewie – na terenie obozu pracy, w którym pisarz przebywał w latach 1940–1942

W konferencji Instytutu Polskiego w Sankt Petersburgu, zorganizowanej w dniach 26–27 czerwca 2019 r. z okazji setnej rocznicy urodzin Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, wzięła udział córka pisarza Marta Herling.

O jego twórczości mówili polscy i rosyjscy badacze oraz kustosze, a także wydawcy, wśród nich: Wojciech Karpiński, prof. Zdzisław Kudelski, dyrektor Instytutu Książki Dariusz Jaworski, Marek Zagańczyk, Anna Bernhardt z Instytutu Literackiego w Paryżu, Andrzej Peciak, Mariusz Wilk oraz Irina Flige z rosyjskiego Stowarzyszenia „Memoriał”. O sowieckim systemie łagrowym w Muzeum Pamięci Sybiru (Białystok) mówił jego dyrektor Wojciech Śleszyński. Zaprezentowano nowe rosyjskie wydanie *Innego świata* w przekładzie Natalii Gorbaniewskiej.

Andrzej Mietkowski opowiedział o dokumentowaniu w Bibliotece Narodowej archiwum Gustawa Herlinga-Grudzińskiego oraz o dokonanej niedawno digitalizacji rękopisu *Innego świata*.

Niezwykłym punktem programu był zorganizowany przez Instytut Polski w Sankt Petersburgu wyjazd grupy polskich i rosyjskich uczestników konferencji do Jercewa w obwodzie archangielskim, gdzie w obozie pracy w latach 1940–1942 przebywał Herling-Grudziński. Polacy i Rosjanie złożyli kwiaty przy obelisku upamiętniającym autora *Innego świata*.

IMIENINY JANA KOCHANOWSKIEGO W ROKU GUSTAWA HERLINGA- -GRUDZIŃSKIEGO

Trzy sceny, a na nich nie tylko kilkanaście spotkań z pisarkami i pisarzami, ale również koncerty, spektakle i mecz poetycki, podczas którego dwie drużyny aktorów konkurowały w interpretowaniu wierszy. Literacki piknik Biblioteki Narodowej odbył się 29 czerwca już po raz ósmy, tradycyjnie w Ogrodzie Krasieńskich, gdzie imieniny Jana Kochanowskiego świętowała rekordowa liczba Warszawiaków.

Bohaterem ósmej edycji wydarzenia był Gustaw Herling-Grudziński. Z tej okazji prosto z rodzinnego Neapolu przyleciała do Warszawy Marta Herling – i w rozmowie z Jerzym Kisielewskim opowiedziała o dzieciństwie u boku ojca-pisarza. Postać autora *Innego świata* stała się pretekstem do rozmowy z Joanną Bator i Iloną Wiśniewską o pisaniu daleko poza granicami Polski, a Stefan Chwin i Tadeusz Sobolewski opowiedzieli, jakie to uczucie oddać w ręce czytelników swój dziennik. Podczas *Imienin* można było również poznać fragmenty korespondencji Gustawa Herlinga-Grudzińskiego i Jerzego Giedroycia. Listy przeczytał Jarosław Gajewski, a rozmawiali o nich Włodzimierz Bolecki i Rafał Habielski.

Słoneczna pogoda zachęcała do spacerów wzdłuż ogrodowych alejek, gdzie można było znaleźć stoiska ponad siedemdziesięciu wydawnictw – także tych specjalizujących się w literaturze dziecięcej, które przygotowały warsztaty z pisarzami i ilustratorami. Z myślą o dzieciach w programie *Imienin Jana* znalazły się także koncert zespołu Jerz Igor i czytanie performatywne *Mirabelki*, książki autorstwa Cezarego Harasimowicza. W czytaniu, wyreżyserowanym przez Tomasza Cyza, wzięli udział aktorzy znani z desek warszawskich teatrów, a muzykę na żywo wykonywał Janusz Prusinowski. Kolejny już raz interesującą formułą rodzinnej gry terenowej *Literackie kung-fu*, angażującej wielu uczestników w różnym wieku, zaproponował jej organizator – firma GD Events.

Jak co roku największe emocje wzbudził mecz poetycki – dwie drużyny aktorów, z Bożeną Dykiel i Jadwigą Jankowską-Cieślak na czele, zmierzyły się na interpretacje wierszy, tym razem napisanych przez poetów emigracyjnych. Po wyrównanej walce zwyciężyła drużyna Jadwigi Jankowskiej-Cieślak w składzie: Artur Barciś, Katarzyna Maciąg, Mateusz Kościukiewicz i Krzysztof Zarzecki, pokonując Olgę Bończyk, Dobromira Dymeckiego, Marię Pakulnis i Rafała Zawieruchę. *Pieśń świętojańską o Sobótce*, a więc kolejny stały punkt programu *Imienin Jana Kochanowskiego*, wykonałi Wojtek Urbański & Kwiat Jabłoni, łącząc elektronikę z akustycznymi instrumentami i gromadząc pod sceną rekordowo liczną publiczność. Dużą popularnością cieszył się również spektakl Teatru Improwizowanego Klan-cyk, który zinterpretował na nowo (i w swoim stylu) fraszki mistrza z Czarnolasu oraz plenerowa poradnia wypisująca przez cały dzień literackie recepty „niezdecydowanym, nieczytającym i tym, którzy już wszystko przeczytali”. Nie zabrakło również akcentów związanych z samym Ogrodem Krasieńskich, z przyrodą i jej ochroną. O drzewach i przemijaniu w świecie

Trzy tysiące listów. O korespondencji Gustawa Herlinga-Grudzińskiego i Jerzego Giedroycia – dyskusja z udziałem Włodzimierza Boleckiego i Rafała Habielskiego, prowadzona przez Jakuba Morza. Listy czyta Jarosław Gajewski

Marta Herling, córka Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, w towarzystwie Tomasza Makowskiego, dyrektora Biblioteki Narodowej

natury opowiedziała Urszula Zajączkowska, o wodzie – Aleksandra Kardaś, a o zamieszkujących Warszawę zwierzętach – Arkadiusz Szaraniec. Cały dzień świętowania zakończył tradycyjny już dansing pod gołym niebem – zagrał przywitany entuzjastycznie Jazz Band Młynarski-Masecki.

A to nie koniec – bo w tym roku *Imieniny* przedłużyły się o kolejny dzień i nabrały międzynarodowego charakteru. W niedzielę jednocześnie w sześciu miejscach na świecie: w Warszawie, Londynie, Nowym Jorku, Los Angeles, Madrycie i Atenach, przeczytano *Odprawę posłów greckich* Jana Kochanowskiego. Polska publiczność mogła uczestniczyć w spektaklu w Instytucie Teatralnym im. Zbigniewa Raszewskiego na Jazdowie, a na Placu Defilad wyświetlono skrót wszystkich sześciu interpretacji dramatu.

Mirabelka – czytanie performatywne dla dzieci i młodzieży w wykonaniu Mirosława Konarowskiego, Marii Maj, Agnieszki Warchulskiej, Weroniki Humaj i Roberta M. Majewskiego

Pieś świętojańska o Sobótce Jana Kochanowskiego. Muzyka i wykonanie: Wojtek Urbański & Kwiat Jabłoni

Mecz poetycki *Napisane na emigracji* z udziałem Katarzyny Maciąg, Marii Pakulis, Bożeny Dykiel, Jadwigi Jankowskiej-Cieślak, Artura Barcisia, Mateusza Kościukiewicza, Olgi Bończyk, Dobromira Dymckiego, Krzysztofa Zarzeckiego, Rafała Zawieruchy

Bogaty program pikniku literackiego w Parku Krasieńskich angażował też najmłodszych

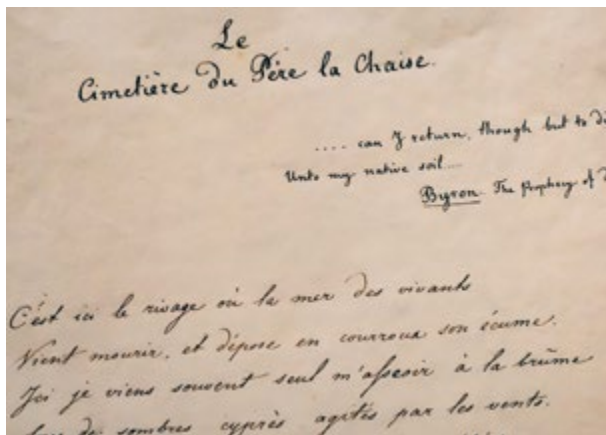

Dansing *Noc w wielkim mieście* podczas pikniku literackiego Biblioteki Narodowej

ODNALEZIONY WIERSZ JULIUSZA SŁOWACKIEGO

Jerzy Radziwiłowicz, autor polskiej wersji odnalezionego wiersza Juliusza Słowackiego, oraz Andrzej Szozda podczas przygotowań do wywiadu i nagrania interpretacji przekładu w wykonaniu aktora w Pałacu Rzeczypospolitej

Fragment rękopisu wiersza Juliusza Słowackiego *Le Cimetière du Père la Chaise*

Zabytkowy sztambuch, zakupiony do zbiorów Biblioteki Narodowej w paryskim antykwariacie, zawiera bezcenny rękopis napisanego po francusku wiersza Juliusza Słowackiego *Le Cimetière du Père la Chaise*. Utwór, przeznaczony dla Kory Pinard, córki francuskiego drukarza, u którego Wieszczyk drukował swoje dzieła, jest pierwszą kompletną wersją wiersza znanego dotychczas tylko we fragmencie.

Niezwykłą wartość przedstawia również sam sztambuch – prezent Słowackiego dla przyjaciółki. Panna Pinard zebrała w nim wpisy bohemy artystycznej Paryża. Ten gustowny dziewiętnastowieczny album jest bogato zdobioną księgą w ciemnofioletowej, safianowej oprawie. Z 52 kart o pozłocanych brzegach 25 jest zapisanych. Znajdują się w nim 23 wpisy: 16 utworów literackich (lub listów), 5 rysunków i akwarel oraz 2 utwory (fragmenty) muzyczne. Zarówno całość dokumentu, tj. sztambuchowy album, jak i sam wiersz Słowackiego oraz fakt jego wpisania do albumu znajdują potwierdzenie w korespondencji poety, w listach do matki z 1832 roku. Korespondencja ta wskazuje także, że ofiarodawcą sztambucha (jako niezapisanego eleganckiego woluminu) był sam Słowacki.

Wiersz *Le Cimetière du Père la Chaise*, opatrzony datą 19 sierpnia 1832 r., znany dotychczas z późniejszego, niekompletnego odpisu, obejmującego tylko 27 ostatnich wersów, zachował się w sztambuchu matki Słowackiego Salomei Bécu (w zbiorach Biblioteki Narodowej). Ten fragment wiersza przełożył na język polski w roku 1949 Leopold Staff. Odnaleziony obecnie rękopis jest pełną wersją utworu, składającego się z 48 wersów

oraz – nieznanego wcześniej badaczom – tytułu wiersza i motto pochodzącego z poematu Byrona *The Prophecy of Dante*. Przypadająca 4 września 2019 r. dwieście dziesiąta rocznica urodzin poety jest doskonałą okazją do zaprezentowania polskiej wersji językowej jednego z nielicznych wierszy napisanych przez Słowackiego po francusku – w tłumaczeniu Jerzego Radziwiłowicza, wybitnego aktora, znanego również ze znakomitych przekładów sztuk Moliera.

Wiersz Słowackiego to refleksyjna wędrówka po Paryżu, zwłaszcza po cmentarzu Père-Lachaise, a motto odsłania siatkę nawiązań historycznych i aluzji literackich poety do twórczości Byrona, Dantego (topos wygnańca) i sytuacji polskich emigrantów po roku 1831. Przywoływany w utworze motyw mgły, obecnej w poetyckich obrazach Paryża, jest jednocześnie symboliczną ucieczką narratora-wygnańca w mgłę historii i własnych wspomnień, w których mgła właśnie spowija pamięć o opuszczonej ojczyźnie.

Znaczenie odnalezionego autografu Słowackiego z polskiej perspektywy jest ogromne. – powiedział prof. Zbigniew Przychodniak z poznańskiego Uniwersytetu Adama Mickiewicza, badacz literatury romantycznej – *Pozyskanie do polskich zbiorów Albumu Kory Pinard w wielkim stopniu wzbogaca pisarską spuściznę po autorze „Balladyny” – o dokument oryginalny, pełen innych autografów, stanowiący szczególny okaz kultury literackiej okresu romantyzmu, dowód współobecności polskiego poety w paryskim życiu kulturalnym. Jest to szczególnie ważne wobec licznych niepowetowanych strat spuścizny po poecie: zaginęło lub zostało zniszczonych wiele innych autografów Słowackiego w podobnych sztambuchach – podkreślił literaturoznawca. – Znaczenie odnalezionego albumu wykracza poza horyzont literatury polskiej, gdyż paryski sztambuch stanowi zarazem interesujący dokument francuskiego życia literackiego.*

CMENTARZ PÈRE-LACHAISE

... can I return, though but to die
Unto my native soil...
Byron, *The Prophecy of Dante*

Tu brzeg; morze żyjących tu już tylko pianę
Niesie – i składa – gniewne w skonania godzinie.
Tu przychodzę posiedzieć sam, gdy mgła spowinie
Ciemne, smętne cyprysy wiatrem kołysane.
Tu miasto, gdzie gniew niebios pałace wciąż wznosi
Na pomieszkanie dla tych, których dżuma skosi.

Lubię patrzeć, gdy stanie widnokrąg w czerwieni,
Na błądy na nim zarys Paryża spowity
W opalowe opary, na wież jego szczyty
Tarczę słońca plamiące, na grę światłocieni
I złote na nich blaski, nim w mroku utoną.
Tam, kędy zmierzch ciemniejszą opada zasłoną,
Gdzie się w niebo przeźrocze dźwigają ponuro

Pałace, wieńcząc czoła lazurową chmurą,

Gdzie się wierzby płaczące chylą ku Sekwanie,
Tam się kościół prastary wznosi nad wodami, (1)
Łowiąc błękit niebieski w sklepień żebrowanie;

Gdy czerń jego gotyckich pociętych blankami
Filarów mgieł oparem jawi się owiana,
Rzec by można, że mara, duch, zjawia z Osjana,
Widmo damy sprzed wieków wśród cisów półspiące,
Wiatrom wieczoru czoło w woalu koronce
Podając, zamysłone rzuca nam spojrzenie.

Wśród gmachów we mgle skrytych słup w bruku kamienie
Wbił olbrzym dziś już martwy; jeszcze się rumieni
Jego kolumna z brązu o wieczornej łunie, (2)
Jeszcze stoi, bez głowy, lecz niebawem runie...
I lilie tam zakwitną – i chwast się rozpleni.

Cóż mi to!... wzrok obracam gdzie indziej... za mgłami
Posągi ponad mostu wznoszą się łukami; (3)
Jak widma, gdy grobowce porzucą zmurszałe,
By stanąć u bram piekieł, gdzie jęk i zatrata,
I czarne wody Styksu, tak stoją tam – białe.

Noc już zapada – spływa miesięczna poświata,
Żałobnych się cyprysów listki wysrebrzyły.
Moja dusza powraca spać między mogiły.
I widzę inne blade obrazy – pejzaże –
Unoszą mnie daleko: w cieniu jodły marzę,
W lasach, które tak smutno szumią w tej krainie,
Wśród naszych pól piaszczystych, gdzie strumieniem płynie
Złoto ciemnych janowców... Ach! kto przez zielone
Chciałby ze mną iść gaje, szronem roziskrzone?
Gdzie śnieg sypie się z wiśni, gdy wiatr płatki białe
Strąca z nich i po ziemi rozsiewa – omdlałe.

I teraz, gdy z ojczyzny życia mnie koleje
Unoszą, odbierając powrotu nadzieję,
Boję się, żem się na nią zapomniał napatrzeć,
Gdym odjeżdżał, i może w pamięci się zatrzeć.

19 sierpnia 1832, Paryż

(1) Notre-Dame

(2) Kolumna Vendôme

(3) Most Zgody

POŁĄCZONE KATALOGI – ZAKOŃCZENIE PROJEKTU „E-USŁUGA OMNIS”

Dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski otwiera konferencję prasową będącą podsumowaniem projektu „e-usługa OMNIS”

Dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej, i Kacper Trzaska, zastępca dyrektora BN

We wtorek, 10 września 2019 r. w Pałacu Rzeczypospolitej odbyła się konferencja prasowa będąca podsumowaniem projektu „e-usługa OMNIS”. Zgromadziła ona zarówno bibliotekarzy, przedstawicieli bibliotek współpracujących z Biblioteką Narodową, jak i osoby zainteresowane rozwojem e-usług w Polsce.

Dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej w prezentacji „Połączone katalogi” przedstawił główny cel projektu, jakim było wdrożenie ogólnopolskiego systemu informatycznego oferującego jeden punkt dostępu do zbiorów polskich bibliotek oraz do aktualnej oferty rynku wydawniczego w Polsce. Przybliżył również szczegóły e-usług, które powstały w ramach prac nad projektem: Zintegrowana wyszukiwarka OMNIS, POLONA w chmurze dla bibliotek oraz Repozytorium wydawnicze e-ISBN.

Meritum prezentacji dyrektora Biblioteki Narodowej był temat połączonych katalogów wprowadzonych dzięki implementacji zintegrowanego systemu zarządzania zasobami. Realizacja tego przedsięwzięcia zaowocowała połączeniem katalogów:

- Biblioteki Narodowej, największej publicznej i naukowej biblioteki w Polsce,
- Biblioteki Jagiellońskiej, największej i najstarszej biblioteki uniwersyteckiej w Polsce, wraz ze wszystkimi bibliotekami instytutowymi Uniwersytetu Jagiellońskiego,

-
- Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Witolda Gombrowicza w Kielcach,
-
- Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie.
-

Dzięki współpracy pomiędzy bibliotekami, użytkownicy mają obecnie dostęp do bazy obejmującej aż 18 mln zbiorów współkatalogujących bibliotek.

– *System biblioteczny dla Biblioteki Narodowej oraz innych bibliotek, które docelowo zechcą przenieść swoje dane do wspólnego środowiska katalogowego, to obecnie najnowocześniejsze narzędzie zarządzania zbiorami na świecie. Korzystają z niego np. biblioteki Uniwersytetu Harvarda i Uniwersytetu w Oksfordzie, a ostatnio – podobnie jak w Polsce – sieci Bibliotek Narodowych Danii i Szwajcarii wraz z wybranymi bibliotekami uniwersyteckimi tych krajów – zaznaczył dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej. – Implementacja systemu jest początkiem dostarczania narzędzi do budowy ogólnokrajowej sieci bibliotecznej – dodał, zapraszając do współpracy wszystkie polskie biblioteki.*

Podczas konferencji głos zabrali także goście: prof. Zdzisław Pietrzyk, dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej oraz Andrzej Dąbrowski, dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Kielcach i przewodniczący Konferencji Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych. Przedstawiciele bibliotek partnerskich, w których wdrożenie systemu zostało zakończone w sierpniu 2019 roku, mówili o korzyściach związanych z przystąpieniem do OMNIS z perspektywy instytucji, którymi kierują.

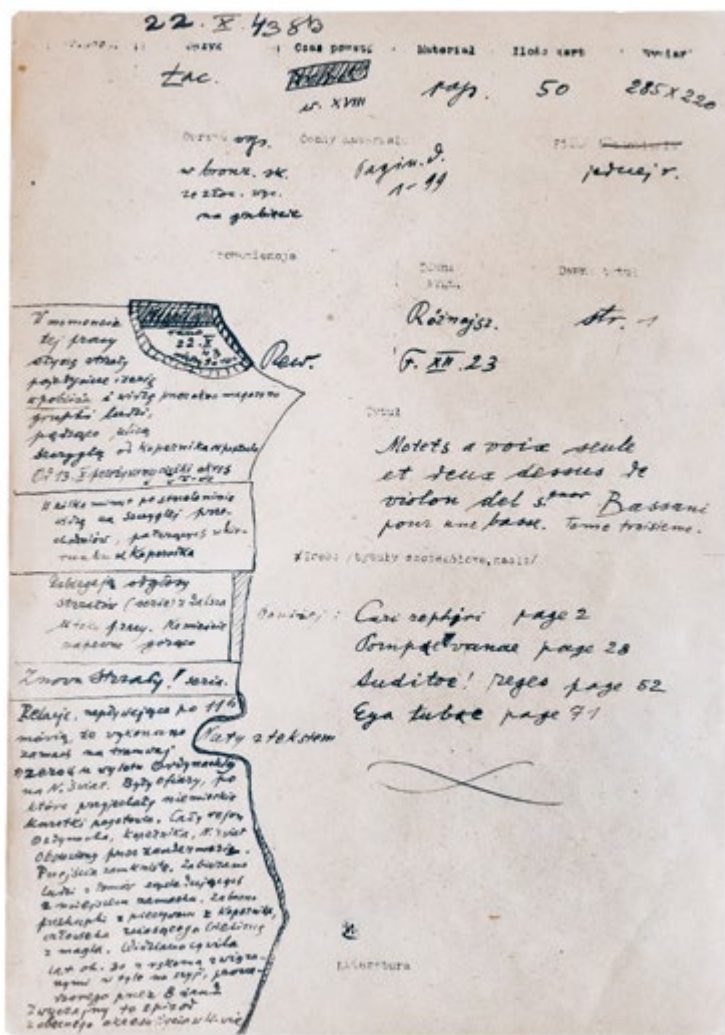
PREZENTACJA URNA. 75 LAT OD SPALENIA BIBLIOTEKI NARODOWEJ

Prezentacja Urna. 75 lat od spalenia
Biblioteki Narodowej w Pałacu
Rzeczypospolitej

W dniu 12 października, w 75. rocznicę spalenia Biblioteki Narodowej, w Pałacu Rzeczypospolitej zaprezentowano instalację prezentującą wielkoformatową fotografię autorstwa Pawła Bownika, przedstawiającą szklaną urnę z prochami książek z Biblioteki Narodowej spalonych przez Niemców po powstaniu warszawskim, która symbolizuje wszystkie straty dóbr kultury polskiej w latach 1939–1945.

Profesor Bohdan Korzeniewski tak opisał swoje wrażenia po wejściu do spalonych magazynów dawnej Biblioteki Ordynacji Krasieńskich przy ul. Okólnik: *Zejszcie do podziemi nie było zawałone gruzami. Dotarłem więc do lochu. Przy pierwszym spojrzeniu można było doznać oszałamiającej radości. Ależ – chciało się zawołać – zbiory ocalały! Leżały w grubych, różnych warstwach. Uderzał nawet jakiś porządek, którego nie zostawiliśmy maskując schron. Nie było ani blach, ani worków z piaskiem. Zwracał także uwagę znacznie niższy poziom pokładów. Woluminy nie przylegały już tak ciasno do sklepienia, jak wówczas, kiedyśmy je układali. Bliższe podejście odkrywało sekret tych zmian. Był ohydny. Przy dotknięciu warstwy równo ułożonych egzemplarzy już nawet nie rozpadały się, ale znikały. Zbiory zetlały doszczętnie w ogniu, który musiał je trawić wolno przez wiele dni. I nie było nawet trudno domyślić się, jak je zniszczono. Członkowie Brennkommando czy Vernichtungskommando albo jak tam jeszcze nazywano te organizacje państwa zbirów posiadali niewątpliwie rozległe doświadczenie fachowe. Nie zabrakło im również w pokonanej Warszawie czasu na*

„Karta Bodniaka” – zapiski profesora Stanisława Bodniaka na karcie katalogowej rękopisu *Motets a voix seule et deux dessus de violon del Sgnor Bassani pour une basse. Tome troisieme* – eksponowana w Pałacu Rzeczypospolitej podczas prezentacji *Urna. 75 lat od spalania Biblioteki Narodowej*

wykonanie roboty. Wygarnęli książki spod stropu, oblali je benzyną i podpalili. Już ze stopą na gardle wypełniali wyrok zagłady wydany na sąsiedni naród. Mieściło się w nich obok ludobójstwa również książkobójstwo.

Biblioteka Narodowa straciła co najmniej 39 tysięcy rękopisów, a zapewne znacznie więcej, nawet do 50 tysięcy, książek z XV–XVIII wieku ok. 80 tysięcy, książek z XIX–XX wieku – 100 tysięcy, a także 60 tysięcy rysunków i rycin, 25 tysięcy nut, 10 tysięcy map. Nie można zapomnieć też o wspaniałych bibliotekach rodowych, które wówczas niemal przestały istnieć, w tym słynną kolekcję rękopisów Biblioteki Krasieńskich, z ponad 7 tysięcy ocalało 78 woluminów. Uratowano niewiele z najcenniejszych kolekcji z Okólnika. Lepiej zachowały się zbiory nowe BN znajdujące się budynku SGH na Rakowieckiej. W przezroczystej urnie, w której bibliotekarze przed 75 laty umieścili popioły najcenniejszych kolekcji BN, można dostrzec jeszcze kształty woluminów rękopisów i książek drukowanych. Nikt ich nigdy nie przeczyta.

KONFERENCJA FORUM LIBRARY UNION W BIBLIOTECE NARODOWEJ

Uczestnicy Konferencji Forum Library Union

Bibliotekarze uczestniczący w konferencji Forum Library Union zapoznają się z funkcjonowaniem Wypożyczalni dla Dorosłych i Młodzieży Nr 43 przy ul. Świętojańskiej w Warszawie

W dniach 21–24 października odbyła się konferencja członków Forum Library Union (Zrzeszenia Bibliotek Chin oraz krajów Europy Środkowej i Wschodniej w formacie 16+1).

Konferencja, przygotowana przez specjalistów z Biblioteki Narodowej, dotyczyła nowoczesnych rozwiązań implementowanych przez Bibliotekę Narodową oraz aktualnych tendencji rozwojowych w praktyce bibliotekarskiej. Została zorganizowana rok po obradach międzynarodowego Forum inauguracyjnych współpracę między bibliotekami krajów Europy Środkowej i Wschodniej oraz Chin.

Trzy dni wykładów na tematy obejmujące kwestie prawa autorskiego, katalogowania, organizowania sieci bibliotecznej, publikacji elektronicznych, digitalizacji, przechowywania i udostępniania obiektów cyfrowych oraz konserwacji zbiorów bibliotecznych wzbogacono zwiedzaniem Biblioteki Narodowej, a także dodatkowym dniem poświęconym na zapoznanie się przez gości z infrastrukturą i sposobem działania wiodących bibliotek publicznych prowadzonych przez miasto stołeczne Warszawę.

W konferencji uczestniczyli bibliotekarze z Chin, Bośni, Słowenii, Chorwacji, Słowacji, Północnej Macedonii oraz Polski. W czasie spotkania, w którym wzięli udział między innymi przedstawiciele biblioteki publicznej miasta Hangzhou, gospodarza ubiegłorocznego Forum, dyskutowano także formułę przyszłej współpracy bibliotek z krajów Europy Środkowej i Wschodniej oraz Chin i omówiono plany dotyczące przyszłości Zrzeszenia Bibliotek.

ROK GUSTAWA HERLINGA-GRUDZIŃSKIEGO. FESTIWAL LITERACKI „NAPOLI DI HERLING”

Anna Maria Anders, ambasador Rzeczypospolitej Polskiej we Włoszech, dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej, Dariusz Jaworski, dyrektor Instytutu Książki oraz dr Józef Maria Ruszar, dyrektor Instytutu Literackiego podczas inauguracji Festiwalu Literackiego „Napoli di Herling” w Sali Baronów w Castel Nuovo w Neapolu

W dniach 24–26 października 2019 r., w ramach obchodów 100-lecia urodzin Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, odbył się w Neapolu Festiwal Literacki „Napoli di Herling”, zorganizowany przez Instytut Polski w Rzymie przy współpracy z Martą Herling, córką Pisarza. Festiwalowi towarzyszyła konferencja naukowa „Europa Herlinga”, na której referaty wygłosiło wielu wybitnych znawców twórczości Pisarza.

Inauguracja Festiwalu miała miejsce w Sali Baronów w Castel Nuovo. Wzięła w niej udział m.in. ambasador Rzeczypospolitej Polskiej we Włoszech Anna Maria Anders, burmistrz Neapolu Luigi de Magistris, przedstawiciele lokalnych władz i uniwersytetów, instytucji polskich oraz dr Tomasz Makowski dyrektor Biblioteki Narodowej. Zaprezentowana została także najnowsza publikacja włoskiego wydawnictwa Mondadori, prezentująca dzieła wybrane Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. Publikacja ukazała się w ramach cenionej serii „I Meridiani”, ukazującej twórczość najbardziej uznanych pisarzy i poetów.

Konferencja „Europa Herlinga” odbyła się w monumentalnej sali klasztoru św. Dominika w centrum Neapolu. Dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski opowiedział zebranym o doświadczeniach pokolenia, które czytało twórczość Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, zanim trafiła ona do kanonu lektur szkolnych. Przedstawił także *Katalog Archiwum Gustawa Herlinga-Grudzińskiego w Fundacji „Biblioteca Benedetto Croce”*, będący zwieńczeniem prac badawczych nad spuścizną pisarza wykonanych przez Bibliotekę. Referaty wygłosili również m.in. prof. Luigi Marinelli polonista z rzymskiego uniwersytetu La Sapienza, Wojciech Karpiński i Paolo Morawski z Fundacji Rzymskiej im. Margrabiny J. S. Umiastowskiej.

Konferencja „Europa Herlinga”, zorganizowana w ramach Festiwalu Literackiego „Napoli di Herling” w monumentalnej sali klasztoru św. Dominika w centrum Neapolu

Festiwalowi towarzyszyły wydarzenia kulturalne: koncert „Muzyka pokonuje granice”, w ramach którego wybitni polscy muzycy zaprezentowali m.in. utwory Romana Palestra, kompozytora zaprzyjaźnionego z Pisarzem oraz odczytanie przez słynnego włoskiego aktora Toniego Servillo w bazylice św. Klary opowiadania *Podzwonne dla dzwonnika*.

Ostatniego dnia Festiwalu dyrektor Tomasz Makowski w imieniu Biblioteki Narodowej złożył na grobie Pisarza kwiaty w towarzystwie Marty Herling córki Pisarza, Anny Bernhardt prezes Stowarzyszenia Instytutu Literackiego Kultura w Maissons-Laffitte, Dariusza Jaworskiego dyrektora Instytutu Książki, Wojciecha Karpińskiego, prof. Zdzisława Kudelskiego, Ireny Morawskiej, prof. Józefa Opalskiego, Łukasza Paprotnego, dyrektora Instytutu Polskiego w Rzymie oraz Julii Konopki-Żołnierczuk, sekretarz Dyrekcji BN.

Na mocy umowy, podpisanej 25 czerwca 2010 r. przez Bibliotekę Narodową i Fundację „Biblioteca Benedetto Croce”, Biblioteka Narodowa uporządkowała, skatalogowała w formie elektronicznej bazy danych oraz zdigitalizowała w celu wieczystego przechowywania i wykorzystania w opracowaniach naukowych i edytorskich Archiwum Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, znajdujące się w Neapolu. Dzięki podpisanej w dniu 12 sierpnia 2019 r. umowy pomiędzy Narodową Książnicą i Fundacją „Biblioteca Benedetto Croce” badacze spuścizny Herlinga-Grudzińskiego mogą uzyskać dostęp do cyfrowych kopii obiektów z Archiwum pisarza w czytelnich Biblioteki Narodowej.

W ramach obchodów Roku Gustawa Herlinga-Grudzińskiego Biblioteka Narodowa opublikowała w czerwcu 2019 r. *Katalog Archiwum Gustawa Herlinga-Grudzińskiego w Fundacji „Biblioteca Benedetto Croce”* w opracowaniu Joanny Borysiak. Premiera publikacji miała miejsce w kulminacyjnym momencie obchodów Roku Gustawa Herlinga-Grudzińskiego – podczas *Imienin Jana Kochanowskiego*, literackiego pikniku organizowanego cyklicznie przez Narodową Książnicę w Ogrodzie Krasińskich. Narodowa Książnica uruchomiła również w porozumieniu ze spadkobiercami Pisarza serwis internetowy poświęcony jego życiu i twórczości.

DAR FUNDACJI RODZINNEJ BLOCHÓW Z NOWEGO JORKU

Uroczystość w Fundacji Kościuszkowskiej w Nowym Jorku. Prezes Fundacji Blochów mecenas Przemysław Jan Bloch wręcza dar Markowi Skulimowskiemu, członkowi Rady Naukowej Biblioteki Narodowej

Fundacja Rodzinna Blochów przekazała Bibliotece Narodowej trzy XIX-wieczne rysunki, pochodzące ze zbiorów Muzeum Narodowego Polskiego w Rapperswilu oraz osiem listów hrabiny Marii z Kaczanowskich Hauke-Bosak.

20 listopada, podczas uroczystości w Fundacji Kościuszkowskiej w Nowym Jorku prezes Fundacji Blochów mecenas Przemysław Jan Bloch wręczył dar członkowi Rady Naukowej Biblioteki Narodowej Markowi Skulimowskiemu.

Wykupione przez Fundację Blochów rysunki zostały skradzione podczas II wojny światowej. Jeden z nich, zdaniem mecenasa Przemysława J. Blocha prezesa fundacji Rodzinnej Blochów, to szkic na podstawie słynnego obrazu Artura Grottgera wykonany przez Władysława Winiarskiego (1827–1883), którego kilka prac jeszcze w 1906 roku znajdowało się w zbiorach muzeum rapperswilskiego. Niestety autorstwo pozostałych rysunków nie jest jasne.

Odnalezienie rysunków daje nadzieję, że być może część rapperswilianów ze spalonej przez Niemców Biblioteki Krasińskich na Okólniku w Warszawie nie jest bezpowrotnie stracona. Osiem przekazanych listów ilustruje starania o rentę wdowy po generale Józefie Hauke-Bosaku, poległym w 1870 roku w wojnie francusko-pruskiej.

W Bibliotece Narodowej jest przechowywana znaczna część archiwów Hauków, w tym między innymi: szabla kaukaska, otrzymana przez Józefa Hauke-Bosaka od cara „za chrabrost”, medalion z wizerunkiem generała wykonany przez Teofila Lenartowicza, litografowane portrety, fotografie rodzinne, pieczętki i guziki z herbami, mapa *Gran Carta del Teatro dell Guerra in Italia* oraz inne materiały. Otrzymane listy dopełnią ten cenny zbiór.

Biblioteka Narodowa wzbogaciła swoje zbiory o trzy XIX-wieczne rysunki, pochodzące ze zbiorów Muzeum Narodowego Polskiego w Rapperswilu oraz osiem listów hrabiny Marii z Kaczanowskich Hauke-Bosak – przekazane w darze przez Fundację Rodzinną Blochów z Nowego Jorku

KONFERENCJA POLONA/3MILIONY

W dniu 17 grudnia odbyła się konferencja na zakończenie projektu „Patrimonium”, w której udział wzięli premier i Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. Piotr Gliński, Minister Cyfryzacji Marek Zagórski, dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej prof. Zdzisław Pietrzyk oraz liczni przedstawiciele instytucji kultury i mediów. Dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski podsumował projekt digitalizacji zbiorów Biblioteki Narodowej i Biblioteki Jagiellońskiej. Następnie odbyła się konferencja naukowa, podczas której zaprezentowano uczestnikom główne tematy związane z prowadzeniem projektu „Patrimonium”: kwestie prawa autorskiego, digitalizacji, przechowywania i udostępniania obiektów cyfrowych oraz konserwacji zbiorów bibliotecznych.

Podczas konferencji w Pałacu Rzeczypospolitej, przy publiczności szczerze wypełniającej Salę Kariatyd, dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski powiedział: *Dzięki Patrimonium POLONA to teraz 3 miliony obiektów – jest to największa biblioteka cyfrowa w Polsce, trzecia w Europie. Mamy w POLONIE zbiory od II wieku i najnowocześniejsze oprogramowanie, zbliżamy się do 20 milionów skanów rocznie, a nasi czytelnicy zyskali teraz dostęp do tak wielu materiałów jak profesorowie z Cambridge czy Oksfordu. Spełniają się nasze bibliotekarskie marzenia.*

Jak przyznał wicepremier prof. Piotr Gliński, minister kultury i dziedzictwa narodowego: *Patrimonium jest rzeczywiście nie do przecenienia, jeśli chodzi o znaczenie dla polskiej kultury. Ale to także doskonale wydane prawie sto milionów. Projekt był przeprowadzony efektywnie, profesjonalnie i najtaniej jak można.* Na szerszy kontekst procesu digitalizacji zwrócił uwagę Marek Zagórski, minister cyfryzacji: *W Patrimonium i POLONIE ważna jest nie tylko digitalizacja, ale także dostęp – to, że naprawdę docieramy z kulturą pod strzechy – oraz bezpieczeństwo zbiorów.*

W nawiązaniu do słów ministra dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej profesor Zdzisław Pietrzyk przypomniał zadane mu kiedyś, *bardzo kłopotliwe dla bibliotekarza pytanie: który z trzech elementów biblioteki jest najważniejszy: pracownicy, czytelnicy czy zbiory? Odpowiedziałem, że zbiory. Bo to właśnie za ochronę i udostępnienie zbiorów jesteśmy odpowiedzialni.*

W grudniu 2019 r. w prowadzonej przez Bibliotekę Narodową najnowocześniejszej w Polsce bibliotece cyfrowej POLONA udostępniono trzy miliony obiektów. Milion z nich to efekt projektu „Patrimonium”, realizowanego przez BN razem z Biblioteką Jagiellońską, największą i najstarszą biblioteką akademicką w Polsce.

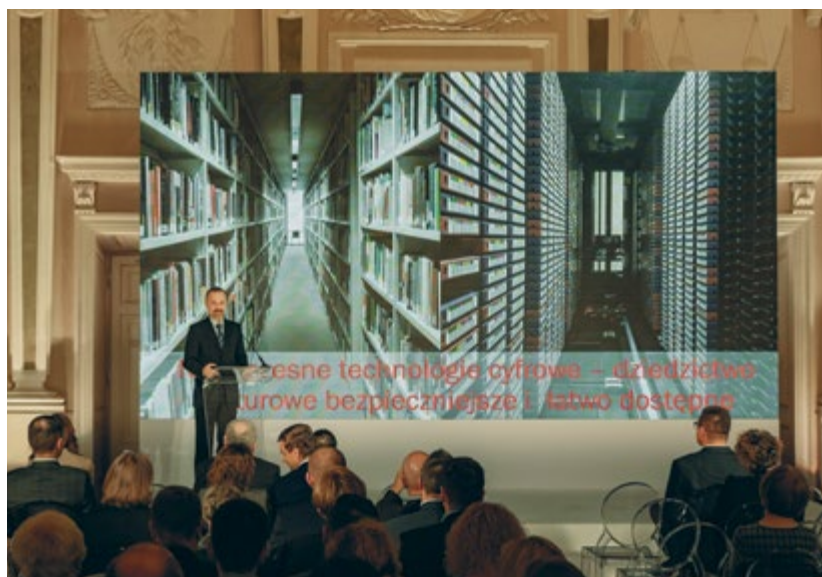
Wystąpienie dr. Tomasza Makowskiego, dyrektora Biblioteki Narodowej, który podsumował realizację projektu digitalizacji zbiorów Biblioteki Narodowej i Biblioteki Jagiellońskiej

Uroczyste podsumowanie projektu „Patrimonium” w Pałacu Rzeczypospolitej. Na zdjęciu od lewej: dr Monika Mitera, zastępca dyrektora BN ds. naukowych, Grażyna Spiechowicz-Kristensen, zastępca dyrektora BN, Martyna Marcinkowska, kierownik Zakładu Zbiorów Cyfrowych i kierownik projektu „Parimonium”, Dominik Cieszkowski, zastępca dyrektora BN, prof. Piotr Gliński, wicepremier i Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dr Tomasz Makowski, dyrektor BN, prof. Zdzisław Pietrzyk, dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie, Marek Zagórski, Minister Cyfryzacji, Grzegorz Puda, sekretarz stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej

Prof. Zdzisław Pietrzyk, dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej, podczas wystąpienia na konferencji zamykającej projekt „Patrimonium”

Prezentacja *Po co cyfry humanistom, czyli nowoczesne technologie w służbie dziedzictwa kulturowego* podczas konferencji podsumowującej projekt „Patrimonium”

UROCZYSTE WRĘCZENIE ODZNACZEŃ W BIBLIOTECĘ NARODOWEJ

W środę, 18 grudnia 2019 r. w Pałacu Rzeczypospolitej odbyła się ceremonia wręczenia odznaczeń państwowych dla zasłużonych pracowników Biblioteki Narodowej. W uroczystości wziął udział Mateusz Adamkowski, dyrektor Departamentu Mecenatu Państwa w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, który wręczył 26 odznaczeń.

Zofia Żurawińska, kierownik Instytutu Bibliograficznego i dr Monika Mitera, zastępca dyrektora BN ds. naukowych w obecności dr. Tomasza Makowskiego otrzymują odznaczenia państwowe z rąk Mateusza Adamkowskiego, dyrektora Departamentu Mecenatu Państwa w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w czasie ceremonii w Pałacu Rzeczypospolitej

Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy za zasługi dla polskiego bibliotekarstwa odznaczenia otrzymały następujące osoby:

ZŁOTY KRZYŻ ZASŁUGI

- Zofia Żurawińska
-

SREBRNY KRZYŻ ZASŁUGI

- dr Monika Mitera
-

BRAZOWY KRZYŻ ZASŁUGI

- dr Olga Dawidowicz-Chymkowska
 - Hanna Machnik
 - Agata Pietrzak
 - Beata Szczygieł
-

Pracownikom BN wręczono także złote i srebrne medale za długoletnią służbę:

MEDAL ZŁOTY ZA DŁUGOLETNIĄ SŁUŻBĘ

- Joanna Bachtin
 - Jolanta Brzozowska
 - Michalina Byra
 - Leon Chiliński
 - Alfred Kabata
 - Ewa Śmietańska
 - Mieczysław Tkaczyk
 - Danuta Trzaska
-

MEDAL SREBRNY ZA DŁUGOLETNIĄ SŁUŻBĘ

- Sławomir Majcher
 - Katarzyna Ostenda
 - Andrzej Reda
-

Grono odznaczonych pracowników Biblioteki Narodowej wraz z dyrektorem BN dr. Tomaszem Makowskim i Mateuszem Adamkowskim, dyrektorem Departamentu Mecenatu Państwa w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Odnaki honorowe „Zasłużony dla Kultury Polskiej”, nadane przez Wiceprezesa Rady Ministrów, ministra kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotra Glińskiego, na mocy ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, otrzymali:

• Bogumiła Bańska	• Małgorzata Kozłowska
• dr Roman Chymkowski	• Paweł Mazur
• Dominik Cieszkowski	• Grażyna Spiechowicz-Kristensen
• dr Katarzyna Garczewska-Semka	• Anna Surma
• Izabela Koryś	

NAGRODA LITERACKA SKRZYDŁA DEDAŁA WRĘCZONA W PAŁACU RZECZYPOSPOLITEJ

Piotr Nowak, laureat Nagrody Literackiej Skrzydła Dedala

Laureat odbiera Nagrodę z rąk prof. Włodzimierza Boleckiego, przewodniczącego jury w obecności dr. Tomasza Makowskiego, dyrektora Biblioteki Narodowej

Uroczystość wręczenia Nagrody Literackiej Skrzydła Dedala, przyznanej przez Bibliotekę Narodową już po raz piąty, odbyła się 20 grudnia w Pałacu Rzeczypospolitej. Laureatem w roku 2019 został Piotr Nowak, autor książki *Przemoc i słowa. W kręgu filozofii politycznej Hannah Arendt*.

Uczestników uroczystości powitał dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski. Następnie wystąpił prof. Włodzimierz Bolecki, przewodniczący jury, który przypomniał ideę nagrody, laureatów z poprzednich lat, oraz ogłosił tegoroczny werdykt jury. Jury w składzie: Włodzimierz Bolecki (przewodniczący), Tomasz Bocheński, Antoni Libera i o. Janusz Pyda OP przyznało Nagrodę Literacką Skrzydła Dedala Piotrowi Nowakowi za *bezkompromisową analizę problemów współczesnej kultury, ze szczególnym uwzględnieniem książki Przemoc i słowa. W kręgu filozofii politycznej Hannah Arendt (Fundacja Augusta Hrabiego Cieszkowskiego, Warszawa 2018)*.

...us, Monitus
...nctus, Cas
...egatio Bœmic
...~~et~~ Kobnicze,
...Casimirus Polon
...Elisabeths e
...ram; die au
...diem succo
...Regi, per El
...Baphismi à
...in loco eo
...Imperator
...i cognomina
...ante festum
...cessuro, Pau
...ri ordinis
...Bœmicid' g
...imiro Rege
...Casimirus I
...ephurus sign
...Regem fac
...uia imita; I
...à Summo P
...Regno Bœc
...on; et omni p
...tum Aposto

...Regi Kobin
...Regis apud Co
...Radomier' sup
...of Rex, huius Ann
...; propter
...ours Irma
...Quintus
...Reginam, a
...ne Crac. Ep
...regeneratus
...alterius Ma
...sortitus; Ca
...icationis, ex
...propositus M
...ici Hierosol
...o missus ad
...Et suad' diti
...Rex Wrath
...tur, cobiberet
...~~peruam~~ Ge
...quidem pra
...Paulo secu
...repositum; e
...honore hal
...Ructolpsum

DZIAŁALNOŚĆ
WYDAWNICZA I PROMOCYJNA

Biblioteka Narodowa, wydawca zróżnicowanych tematycznie i atrakcyjnych edytorsko publikacji skierowanych do czytelników wymagających, nierzadko poszukujących konkretnych, specjalistycznych treści, prowadzi również szeroką działalność promocyjno-marketingową i wystawienniczą. Dorobek edytorski Wydawnictwa Biblioteki Narodowej, które funkcjonuje jako Pracownia w ramach Biura Komunikacji i Promocji, to przede wszystkim publikacje będące wynikiem aktywności naukowej, informacyjnej i dokumentacyjnej BN.

Pełna oferta wydawnicza Biblioteki oraz elektroniczne wersje publikacji są dostępne na stronie księgarni internetowej BN: <http://ksiegarnia.bn.org.pl/>. Do zainteresowanych trafia newsletter informujący o nowościach i promocjach wydawnictw Biblioteki Narodowej. Publikacje BN można nabyć w Informatorium w gmachu głównym Książnicy, a także w księgarniach internetowych i stacjonarnych na terenie całego kraju, podczas targów książki, konferencji, wystaw i uroczystych spotkań odbywających się w siedzibie BN.

Wydawnictwo BN zostało włączone przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego do elitarnego wykazu wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe, zajmujące ważne miejsce w dorobku polskich pracowników nauki.

Książki Biblioteki Narodowej, coraz bardziej rozpoznawalne i docierające do coraz szerszego grona odbiorców, są wyróżniane i nagradzane. W 2019 r. Biblioteka Narodowa otrzymała dwa wyróżnienia w 59. Konkursie PTWK „Najpiękniejsze Książki Roku 2018” dla publikacji Żydowskie druki ulotne w Warszawie 1918–1939 oraz *Katalog druków ulotnych z lat 1914–1918*.

Polskie Towarzystwo Wydawców Książek przyznało również nagrodę honorową wieloletniemu pracownikowi Biblioteki Narodowej, Andrzejowi Dybowskiemu, „za najwyższą jakość składu w publikacjach Biblioteki Narodowej i typograficzne wyczucie subtelności tekstów”.

Kolejna nagroda dla *Katalogu druków ulotnych z lat 1914–1918* to Iron Award za opracowanie graficzne w konkursie A' Design Award and Competition we Włoszech w Como, w kategorii Print and Published Media Design. Nagroda ta wiązała się także z wystawą w Como, podczas której były prezentowane nagrodzone publikacje, w tym wspomniany *Katalog druków ulotnych*.

Wielokrotnie nagradzane publikacje Biblioteki Narodowej – *Katalog druków ulotnych z lat 1914-1918* i naukowa edycja pism Wacława Seweryna Rzewuskiego – prezentowane na wystawie w ramach European Design Festival 2019, zorganizowanym przez Print Control

Katalog druków ulotnych z lat 1914–1918 otrzymał także nagrodę za okładkę 2018 roku w słynnym międzynarodowym konkursie 50 books | 50 covers organizowanym przez AIGA The Professional Association for Design oraz Design Observer w Nowym Jorku. Publikacja wygrała w kategorii 50 covers. Wielokrotnie nagradzany *Katalog* prezentowano również na wystawie w Pałacu Kultury i Nauki w ramach European Design Festival 2019 zorganizowanym przez Print Control.

Obok *Katalogu druków ulotnych z lat 1914–1918* na wystawie znalazła się także zesztoroczna, doceniona przez jury wielu konkursów w roku 2018, naukowa edycja pism Wacława Seweryna Rzewuskiego w wersji anglojęzycznej.

W 2019 r. Biblioteka Narodowa zaznaczyła swoją obecność w ważnych wydarzeniach targowych. Bogatą ofertę wydawniczą BN zaprezentowała na:

XXV Targach Wydawców Katolickich – Arkady Kubickiego, Zamek Królewski w Warszawie (4–7 kwietnia)

Warszawskich Spotkaniach Konserwatorskich – Biblioteka Narodowa, Pałac Rzeczypospolitej (18 kwietnia)

10 Warszawskich Targach Książki – PGE Narodowy, Warszawa (23–26 maja)

Imieninach Jana Kochanowskiego w Ogrodzie Krasieńskich w Warszawie (29 czerwca)

23 Międzynarodowych Targach Książki w Krakowie (24–27 października)

XXVIII Targach Książki Historycznej w Warszawie – Arkady Kubickiego, Zamek Królewski w Warszawie (28 listopada – 1 grudnia)

Kierowniczka Pracowni Wydawnictwo Biblioteki Narodowej Monika Michowicz odbiera dwa wyróżnienia w 59. Konkursie PTWK „Najpiękniejsze Książki Roku 2018” dla publikacji *Żydowskie druki ulotne w Warszawie 1918–1939* oraz *Katalog druków ulotnych z lat 1914–1918*

Stoisko Biblioteki Narodowej na 10. Warszawskich Targach Książki

Interesująco przebiegała kampania „Liczyć się ze słowami”, zorganizowana w dniach 4 kwietnia – 29 czerwca. Miała ona na celu popularyzację twórczości Marka Nowakowskiego, a jednocześnie zwrócenie uwagi na znaczenie używanych na co dzień słów. Kampania związana jest z Nagrodą Literacką im. Marka Nowakowskiego, którą Biblioteka Narodowa przyznała już po raz trzeci. W programie znalazł się między innymi konkurs na opowiadanie inspirowane cytatem z *Księcia Nocy* (jednego z najbardziej znanych opowiadań Marka Nowakowskiego), miejskie spacery z przewodnikiem śladami pisarza oraz czytanie jego utworów w wybranych warszawskich kawiarniach. Krótkie fragmenty tekstów Marka Nowakowskiego pojawiły się w całej Warszawie, niekiedy w zupełnie zaskakujących lokalizacjach.

Biblioteka Narodowa tworzy nowe serwisy internetowe i udoskonala istniejące, dzięki czemu użytkownicy docierają do interesujących ich treści dużo krótszą ścieżką.

W nawiązaniu do ogłoszonego przez Sejm RP Roku Gustawa Herlinga-Grudzińskiego Biuro Komunikacji i Promocji przygotowało serwis poświęcony sylwetce pisarza, w którym są prezentowane zdjęcia i dokumenty udostępnione przez jego spadkobierców oraz Instytut Literacki „Kultura”.

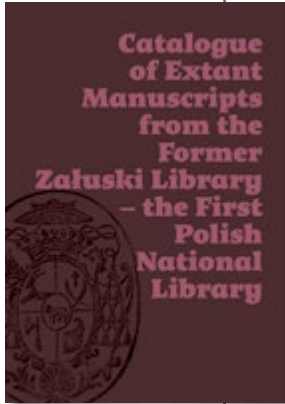
W związku z rocznicą 100-lecia odzyskania niepodległości Biblioteka Narodowa uruchomiła serwis „Aleje Niepodległości”, prezentujący m.in. zbiory Biblioteki związane z „Ojcami Niepodległości” (8 kolekcji w POLONIE), prasą, która ukazywała się w tamtym czasie, materiały dotyczące obchodów rocznic w „drugim obiegu”, materiały nt. Legionów i pieśni patriotycznych, a także bogaty zbiór druków ulotnych (5 kolekcji w POLONIE). Serwis zawiera teksty napisane przez prof. Andrzeja Nowaka, prof. Rafała Habielskiego, prof. Wojciecha Roszkowskiego, dr. Romualda Rydza, Macieja Duklewskiego i Janusza Drzewuckiego. W ramach projektu NIEPODLEGŁA w 2019 r. zakupiono licencje do umieszczenia w Internecie oraz do wykonania wersji e-book utworów między innymi następujących autorów: Stefana Kisielewskiego, Antoniego Libery, Włodzimierza Boleckiego, Kazimierza Orłosa, Andrzeja Dobosza, Jerzego Stempowskiego, Juliusza Mieroszewskiego, Kazimierza Pużaka.

Przygotowywana jest i na bieżąco aktualizowana strona promująca projekt Wikipedia i prezentującą statystyki w ramach społeczności Wiki. Do końca grudnia 2019 r. ponad 2 miliony osób obejrzało w Wikipedii edytowane przez BN strony.

Na stronach internetowych czasopism BN: <https://rocznik.bn.org.pl>; <https://notes.bn.org.pl>; <https://polishlibraries.bn.org.pl>, są umieszczane bieżące i archiwalne numery roczników, w sposób ułatwiający korzystanie z nich online. Prowadzone są prace nad wzbogaceniem stron o kolejne archiwalne roczniki.

W czerwcu została udostępniona nowa anglojęzyczna wersja strony BN.

WYBRANE PUBLIKACJE BIBLIOTEKI NARODOWEJ WYDANE W 2019 ROKU

KATALOG ZACHOWANYCH RĘKOPISÓW Z DAWNEJ
BIBLIOTEKI ZAŁUSKICH – PIERWSZEJ POLSKIEJ BIBLIOTEKI
NARODOWEJ / CATALOGUE OF EXTANT MANUSCRIPTS
FROM THE FORMER ZAŁUSKI LIBRARY – THE FIRST POLISH
NATIONAL LIBRARY

Oprac.: Krzysztof Kossarzecki, Tomasz Szwaciński, Olga N. Bleskina,
Natalia A. Elagina, współpraca Sławomir Szyller (stron: 956)

Katalog jest wynikiem wieloletniego międzynarodowego projektu dokumentacyjnego Biblioteki Narodowej i Rosyjskiej Biblioteki Narodowej w Sankt Petersburgu, finansowanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Biblioteka Rzeczypospolitej, założona w XVIII wieku przez braci Załuskich, należała do największych i najważniejszych bibliotek europejskich. Jej zbiory zostały wywiezione i rozproszone w czasie zaborów. Do dziś przetrwały dwa największe zasoby w Warszawie i Sankt Petersburgu, a także niewielkie części w Archiwum Głównym Akt Dawnych, Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie, Bibliotece XX Czartoryskich w Krakowie, Bibliotece Jagiellońskiej, Bibliotece Kórnickiej PAN, Archiwum Państwowym w Łodzi oraz Rosyjskiej Bibliotece Państwowej w Moskwie. *Katalog* prezentuje opisy 2300 rękopisów (1894 pochodzi ze zbiorów BN), poprzedzone czterema obszernymi wstępami merytorycznymi autorów polskich i rosyjskich w trzech językach: angielskim, rosyjskim i polskim. Zawiera również indeksy i konkordancje sygnatur.

KATALOG ARCHIWUM GUSTAWA HERLINGA-GRUDZIŃSKIEGO W FUNDACJI „BIBLIOTECA BENEDETTO CROCE”

Oprac. Joanna Borysiak (stron: 472)

Katalog prezentuje archiwum, które Gustaw Herling-Grudziński przekazał do Fundacji Biblioteka Benedetto Croce w Neapolu. Prace nad uporządkowaniem materiału przez kilka lat prowadził zespół specjalistów z Biblioteki Narodowej. W archiwum obok materiałów biograficznych, takich jak dokumenty osobiste, dyplomy czy odznaczenia, znajdują się rękopisy utworów, notatniki, fotografie, korespondencja m.in. z Jerzym Giedroyciem, Konstantym Jeleńskim, Czesławem Miłoszem, Sławomirem Mrożkiem, Janem Nowakiem-Jeziorańskim, Leszkiem Kołakowskim i wieloma innymi intelektualistami. Są też wycinki prasowe i całe numery czasopism, wywiady i umowy wydawnicze.

KATALOG RĘKOPISÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ, T. 26. ARCHIWUM JERZEGO FICOWSKIEGO

Oprac. Maria Gamczyk-Kluźniak (stron: 356)

Katalog prezentuje część pokaźnego archiwum, jakie w swoim długim i aktywnym intelektualnie życiu zgromadził Jerzy Ficowski (1924–2006). Był poetą, eseistą, walczył w powstaniu warszawskim, a w czasach PRL działał w opozycji politycznej. Autor kilkunastu tomów poezji, wierszy i opowiadań dla dzieci, badacz i zbieracz ocalałych dzieł Brunona Schulza, odkrywca i wydawca wierszy Bronisławy Wajs-Papuszy. Ficowski przez wiele lat gromadził materiały, przeszukiwał archiwa, korespondencje z muzeami i bibliotekami, tworząc własne obszerne archiwum, którego część w 2014 roku kupiła Biblioteka Narodowa.

Katalog obejmuje 236 tomów, wśród nich 49 zajmuje korespondencja. Choć opisane w nim materiały dotyczą przede wszystkim Jerzego Ficowskiego, podzielono go na dwie części. W pierwszej układ materiałów jest tradycyjny: materiały rodzinne, dokumenty osobiste, materiały auto – i biograficzne, twórczość, korespondencja itd. Część druga natomiast, choć oczywiście nie zabrakło w niej osoby twórcy tego archiwum, skupia się na ważnych dla niego postaciach: Tadeuszu Ficowskim, Brunonie Schulzu, Witoldzie Wojtkiewicz, Bronisławie Wajs-Papuszy i Marcu Chagallu.

Całość uzupełniają indeksy: nazwisk, incipitów i tytułów oraz instytucji.

KATALOG RĘKOPISÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ, T. 17. ARCHIWUM ZOFII I JĘDRZEJA MORACZEWSKICH

Oprac. Andrzej Kaszlej (stron: 240)

Katalog rękopisów *Archiwum Zofii i Jędrzeja Moraczewskich* został opracowany przez Andrzeja Kaszleja, wybitnego znawcę rękopisów i wieloletniego pracownika Biblioteki Narodowej. Publikacja przedstawia spuściznę o szczególnym charakterze. Taka właśnie – wyjątkowa – była aktywność społeczna, niepodległościowa, polityczna i organizacyjna małżeństwa Moraczewskich oraz ich dzieje osobiste. Jak zauważa w swojej recenzji prof. Joanna Dufurat, uwagę zwraca „przede wszystkim bardzo szeroki przekrój czasowy zgromadzonych archiwaliów, obejmujący ostatnią dekadę XIX i I połowę XX wieku, tj. lata 1890–1954, jak i różnorodność pozostawionych dokumentów. W jej skład wchodzi zarówno archiwalia związane z życiem prywatnym, z których gros stanowią dokumenty osobiste, zwłaszcza na bieżąco relacjonujące wydarzenia, a więc przede wszystkim listy i dzienniki, w mniejszym stopniu wspomnienia, jak i materiały wytworzone w związku z prowadzoną działalnością publiczną oraz szerokimi zainteresowaniami obojga małżonków sprawami politycznymi, społecznymi i gospodarczymi. Na podkreślenie zasługuje też komplementarność zbiorów Moraczewskich, w czym dużą rolę odegrał fakt, że oboje małżonkowie poruszali się w tych samych kręgach społecznych i politycznych, przy czym – co należy zaznaczyć – spuścizna związana z Zofią stanowi dominującą część archiwum Moraczewskich. Już same te cechy świadczą o wyjątkowości zbioru”.

KATALOG POLONIKÓW W BIBLIOTECA DELL'ACCADEMIA NAZIONALE DEI LINCEI E CORSINIANA

Oprac. Krzysztof Soliński (stron: 386)

Szósty tom serii „Polonika XVI–XVIII wieku w bibliotekach rzymskich” dotyczy poloników znajdujących się w zbiorach Biblioteka dell'Accademia Nazionale dei Lincei e Corsiniana. Katalog prezentuje prawie 750 poloników, parapoloników i silesiaków, z czego 365 jest nieodnotowanych w Bibliografii Estreicher. Wyróżnia się dużą ilością korespondencji – 170 pozycji bibliograficznych zawiera listy (zarówno wydania samodzielne, jak i zbiorowe). Duża jest także liczba gazet ulotnych: prawie 100 tytułów. Z ośrodków wydawniczych najszerzej reprezentowany jest Rzym – ponad 100 pozycji, a z terenu Polski Kraków – 21 druków.

Publikacja online do pobrania z ksiegarnia.bn.org.pl

CZY
POLACY
WYBIĆ SIĘ
MOGĄ
NA
NIEPOD-
LEGŁOŚĆ?

MYŚL NIEPODLEGŁA. CZY POLACY WYBIĆ SIĘ MOGĄ NA NIEPODLEGŁOŚĆ?

(stron: 16+60)

Faksimile pierwszego oryginalnego wydania rozprawy opublikowanej w 1800 r. w Paryżu, którego jedyny egzemplarz jest przechowywany w Bibliotece Narodowej. Autorstwo przypisywano Karolowi Kniaziewiczowi i Tadeuszowi Kościuszce, ostatecznie ustalono, że napisał ją Józef Pawlikowski – prawnik i pamiętnikarz epoki rozbiorów, bliski współpracownik Tadeusza Kościuszki. W roku 2018 oryginalne wydanie zostało wpisane na listę programu UNESCO Pamięć Świata, a unikatowy egzemplarz pozostaje pod ścisłą ochroną w skarbcu. To między innymi myśli wyrażone w tej niewielkiej rozprawie inspirowały Polaków do ponad stuletniej walki o niepodległość oraz przyczyniły się do jej odzyskania w 1918 r. Faksimile zostało opakowane w pudełko wraz z wydanymi w osobnej broszurze wstępami prof. Andrzeja Nowaka i Janusza Drzewuckiego.

Publikacja online do pobrania z ksiegarnia.bn.org.pl

PIERWSZE
/NAJSTARSZE

PIERWSZE/NAJSTARSZE W ZBIORACH BIBLIOTEKI NARODOWEJ

(wersja polska, stron: 320)

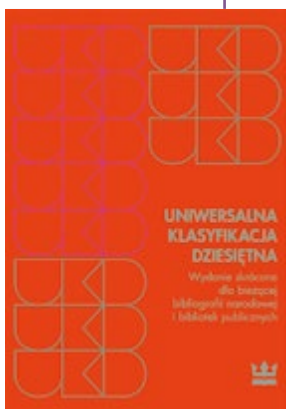
Publikacja nawiązuje do cyklu PIERWSZE/NAJSTARSZE, zorganizowanego przez Bibliotekę Narodową z okazji 1050. rocznicy chrztu Polski. Tytułowe Pierwsze/Najstarsze to dwanaście najcenniejszych zabytków rękopiśmiennych ze skarbca Biblioteki Narodowej. Obok obiektów całkowicie unikalnych (*Sakramentarz tyniecki*, *Rocznik świętokrzyski dawny*, *Psałterz floriański*, *Kazania świętokrzyskie*, *Mszał Erazma Ciołka* etc.) znajdują się tu również teksty zachowane w więcej niż jednym odpisie (kroniki Galla Anonima, *Roczniki Jana Długosza* czy *Bogurodzica*). Prezentowanym w pięknej formie graficznej obiektom towarzyszą eseje i komentarze specjalistów, wybitnych historyków, przybliżające czytelnikowi ich treść, znaczenie i historię badań, dając ciekawy obraz początków polskiej kultury.

THE FIRST/THE OLDEST IN THE COLLECTIONS OF THE NATIONAL LIBRARY

(stron: 320)

Angielski przekład publikacji *PIERWSZE/NAJSTARSZE w zbiorach Biblioteki Narodowej* prezentującej dwanaście najcenniejszych zabytków rękopiśmiennych ze skarbca Biblioteki Narodowej, przeznaczonych dla czytelnika anglojęzycznego. Obok obiektów całkowicie unikalnych (*Sakramentarz tyniecki, Rocznik świętokrzyski dawny, Psalterz floriański, Kazania świętokrzyskie, Mszał Erazma Ciołka* etc.) znajdują się tu również teksty zachowane w więcej niż jednym odpisie (*kroniki Galla Anonima, Roczniki Jana Długosza czy Bogurodzica*).

UNIwersalna Klasyfikacja Dziesiąta

(stron: 568)

Publikacja Konsorcjum UKD nr 102 autoryzowana przez Konsorcjum UKD na podstawie Licencji PL2019/01. Wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych.

Najnowsze wydanie tablic skróconych UKD zastępuje dotychczasowe wydanie tablic skróconych UKD (UDC-P058) z 2006 r. Nowa edycja tablic UKD została opracowana w Bibliotece Narodowej na podstawie pliku wzorcowego UKD, który Biblioteka zakupiła w 2019 r. w ramach umowy licencyjnej z Konsorcjum UKD. Nowe tablice zawierają ponad 5000 symboli UKD wraz z odpowiednikami słownymi, uzupełnionych o noty stosowania i przykłady. Indeks przedmiotowy do tablic zawiera ponad 19 000 haseł.

RUCH WYDAWNICZY W LICZBACH, TOM 66: 2017 PERIODYKI

Oprac. Olga Dawidowicz-Chymkowska (stron: 72)

W publikacji zostały przedstawione dane statystyczne dotyczące tytułów periodyków opublikowanych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej w jednym roku kalendarzowym. W aktualnym wydaniu raportu uwzględniono wszystkie gazety i czasopisma, których wydania z 2017 r. Biblioteka Narodowa otrzymała w formie papierowej nie później niż do końca maja 2018 r. Jak co roku, wyjątek stanowią pisma pojawiające się najrzadziej, głównie roczniki. W ich przypadku uwzględniono także numery nadesłane po terminie zamknięcia poprzedniej bazy wydania z roku 2016. Tablice statystyczne umożliwiają analizę funkcjonujących w Polsce periodyków wedle kryteriów takich jak: częstotliwość ukazywania się, miejsce i język wydania, tematyka czy kategorie funkcjonalne. To ostatnie kryterium pozwala pokazać na przykład, ile corocznie publikowanych jest w Polsce periodyków naukowych czy popularnonaukowych, ile gazet i czasopism lokalnych, jak wiele pism przeznaczonych jest dla określonych grup społecznych. Tablice statystyczne są poprzedzone rozbudowaną częścią opisową, w której informacje te są wyjaśniane i interpretowane.

Raport online do pobrania z ksiegarnia.bn.org.pl

RUCH WYDAWNICZY W LICZBACH, TOM 67: 2018 KSIĄŻKI

Oprac. Olga Dawidowicz-Chymkowska (stron: 164)

Z opublikowanego raportu o liczbie i rodzajach książek ukazujących się w Polsce wynika, że liczba tytułów książkowych opublikowanych w roku 2018 okazała się nieco mniejsza niż przed rokiem. Rok 2017 przyniósł jednak produkcję wydawniczą na nietypowo wysokim poziomie, nieco skromniejszy wynik z ostatniego roku więc niekoniecznie jest sygnałem zakończenia trendu wzrostowego, z jakim mamy do czynienia od ponad 20 lat. Wśród typów książek, których zbiór w roku 2018 okazał się wyraźnie mniejszy niż przed rokiem należy wymienić zwłaszcza publikacje naukowe. Zmniejszeniu uległa także w roku 2018 liczba tytułów książek należących do tych kategorii publikacji, których liczebność w poprzednich latach się zwiększała: książek religijnych oraz pozycji należących do literatury popularnej – powieści romansowo-obyczajowych i sensacyjno-kryminalnych. Większość książek wydanych w roku 2018 to utwory stworzone po roku 2000 (90%), napisane w oryginale w języku polskim (68%). Znaczna część (38%) polskiej produkcji wydawniczej powstaje w województwie mazowieckim.

Raport online do pobrania z ksiegarnia.bn.org.pl

STAN BIBLIOTEK W POLSCE. RAPORT 2015 / LIBRARIES IN POLAND. THE 2015 REPORT

Oprac. Barbara Budyńska, Małgorzata Jezierska (stron: 272)

Prezentowany raport jest kontynuacją badań nad stanem, organizacją i potencjałem bibliotek w Polsce. Tom składa się z części analitycznej (opisowej), części tabelarycznej oraz map ilustrujących wybrane wskaźniki. Publikację uzupełnia aneks zawierający formularz GUS K-03. *Sprawozdanie biblioteki za 2015 rok*. W części analitycznej, obok wprowadzenia do zagadnień dotyczących funkcjonowania bibliotek w Polsce, znajduje się omówienie stanu i potencjału wszystkich bibliotek objętych badaniem GUS. Część tabelaryczna, dotycząca ogółem bibliotek w Polsce, składa się z trzech zestawień: zbiorczego, uporządkowanego według typów bibliotek z pełnym zakresem danych w liczbach bezwzględnych oraz dwóch tablic w układzie wojewódzkim z informacjami dotyczącymi liczby bibliotek, wielkości zbiorów, liczby czytelników i podstawowych wskaźników ilustrujących efekty działania bibliotek w omawianym roku.

POLSKA BIBLIOGRAFIA BIBLIOLOGICZNA 2011

Oprac. Maciej Szablewski, Grażyna Jaroszewicz,
Katarzyna Sijka (stron: 384)

Rocznik 2011 *Polskiej Bibliografii Bibliologicznej* (PBB) został zredagowany według nowych zasad, ustalonych przez zespół bibliograficzny Zakładu Zbiorów Bibliologicznych. Zmodyfikowano schemat klasyfikacyjny, co spowodowało zmniejszenie liczby zarejestrowanych publikacji. Zastosowano także nowe rozwiązania typograficzne m.in. w zakresie nagłówek, skrótów, pogrubienia tekstu i zapisu dodatkowych uwag pod rekordami. Wszystkie te zabiegi czynią nowy rocznik bardziej czytelnym i spójnym z aktualnymi przepisami katalogowania. Rocznik ukazał się w nowej szacie graficznej.

„ROCZNIK BIBLIOTEKI NARODOWEJ”, TOM 49

(stron: 277)

Tom XLIX „Rocznika Biblioteki Narodowej” zawiera 10 artykułów, dzielących się na dwa bloki tematyczne. Teksty Marii Nasiłowskiej, Katarzyny Nosal oraz Grażyny Kwaśnik i Anety Nowak-Drzymały opisują proces transformacji systemu JHP KABA na Deskryptory Biblioteki Narodowej. Deskryptory BN są w opinii autorów lepszym narzędziem wyszukiwawczym, które nie wymaga budowania złożonych zapytań wyszukiwawczych. Przekształcenie na Deskryptory jest jednak złożonym procesem – w artykułach można odnaleźć analizę problemów z tym związanych i propozycje sposobów uniknięcia strat informacji. Drugi blok dotyczy czytelnictwa – Izabela Koryś, Dominika Michalak, Jarosław Kopeć i Zofia Zasacka prezentują potoczne definicje książki, sformułowane na podstawie jakościowych badań czytelnictwa. Analizują miejsce książek w dzisiejszym świecie, w którym rywalizują one z wieloma innymi formami spędzania wolnego czasu. Dowiadujemy się, jakie cechy nadają publikacji „książkowość” w odczuciu badanych, czym jest według nich utwór literacki i jakie społeczne znaczenie mają te atrybuty, dzięki czemu lepiej możemy zrozumieć wybory czytelnicze.

„POLISH LIBRARIES”, VOL. 6

(stron: 166)

W nowym numerze anglojęzycznego rocznika „Polish Libraries” można znaleźć artykuł Agaty Pietrzak o kolekcjonerze Philippie von Stoschu i proveniencjach rysunków wielkich mistrzów z kolekcji Stanisława Kostki Potockiego, tekst Wojciecha Kordyzona poświęcony tajemniczemu *viellatorowi* z *Psałterza floriańskiego* i artykuł Janusza Lachowskiego na temat twórczości filmowej Franciszki i Stefana Themersonów. W numerze zamieszczono również tekst Kamila Pawlickiego poruszający problematykę rodzaju i formy w katalogu Biblioteki Narodowej oraz tekst Justyny Raczkowskiej dotyczący spuścizny Zbigniewa Seiferta w Archiwum Polskiego Jazzu BN. Wszystkie artykuły są w języku angielskim, często opatrzone ilustracjami przedstawiającymi rękopisy czy inne obiekty, o których mowa w tekstach. Czasopismo zostało zaliczone przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego do wykazu czasopism punktowanych, liczących się do ewaluacji pracowników naukowych.

„NOTES KONSERWATORSKI”, NR 20

(stron: 248)

Dwudziesty numer „Notesu Konserwatorskiego” jest kolejnym zeszytem stanowiącym forum wymiany wiedzy oraz doświadczeń bibliotekarzy i konserwatorów. Współcześnie metodologia ochrony zbiorów jasno wskazuje na profilaktykę i konserwację zabezpieczającą jako priorytety ochrony, w najnowszym numerze „Notesu” poświęcono zatem dużo miejsca prezentacji działań z zakresu profilaktyki konserwatorskiej, systematycznie prowadzonych w Bibliotece Narodowej. Tę tematykę porusza otwierający numer artykuł Ewy Potrzebnickiej, uzasadniający konieczność wykonywania stałych przeglądów magazynów bibliotecznych. Teksty Jerzego Manikowskiego i Justyny Król-Próby dotyczą wyzwań, z jakimi zetknęli się konserwatorzy z Instytutu Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych BN w związku z remontem modernizacyjnym głównego gmachu Biblioteki i realizowaniem projektu „Patrimonium”. Artykułom omawiającym w „Notesie” zagadnienia z zakresu profilaktyki konserwatorskiej towarzyszą materiały relacjonujące przebieg prac rekonstrukcyjnych i zabezpieczających wykonywanych na pojedynczych obiektach. W numerze znalazły się też teksty poświęcone naukom ścisłym – fizyce, chemii i mikrobiologii w konserwacji. Czasopismo zostało zaliczone przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego do wykazu czasopism punktowanych, liczących się do ewaluacji pracowników naukowych.

ZADANIA ZLECONE PRZEZ MINISTRA
KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Biblioteka Narodowa, na podstawie odpowiednich regulacji prawnych, pełni w obszarze kultury wiele ważnych funkcji mających charakter centralny.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Kultury i Sztuki z 19 marca 1998 r. Biblioteka Narodowa jest instytucją upoważnioną do prowadzenia centralnego wykazu bibliotek naukowych. W 2019 r. trwały prace nad modernizacją oprogramowania i aktualizacją informacji w bazie. Zaktualizowano dane bibliotek naukowych w województwach: dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, lubelskim, lubuskim, łódzkim i małopolskim. W bazie BIBLIOS rejestrowane są wszystkie biblioteki wchodzące w skład ogólno-polskiej sieci bibliotecznej oraz biblioteki naukowe.

Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 18 kwietnia 2011 r. w sprawie wywozu zabytków za granicę, Dyrektor Biblioteki Narodowej wydaje pozwolenia na wywóz za granicę materiałów bibliotecznych stanowiących zabytki. Nowelizacja ustawy podniosła w czerwcu 2010 r. próg wartości jednostkowej zabytków, co zmniejszyło liczbę wniosków wpływających w tej sprawie do BN. Na podstawie obowiązujących obecnie przepisów pozwolenia na wywóz za granicę wymagają książki, które mają więcej niż 100 lat, a ich wartość jest wyższa niż 6000 zł, oraz kolekcje biblioteczne o wartości przekraczającej 16 000 zł. W związku ze zmianą w ustawie o bibliotekach oraz z wejściem w 2017 r. w życie nowych przepisów regulujących zasady wydawania pozwoleń na wywóz materiałów bibliotecznych za granicę: ustawy o restytucji narodowych dóbr kultury i rozporządzeń Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie pozwolenia na stały wywóz za granicę dobra kultury niebędącego zabytkiem oraz w sprawie pozwoleń na czasowy wywóz za granicę materiałów bibliotecznych wchodzących w skład narodowego zasobu bibliotecznego i niestanowiących zabytków, w zakres działania BN weszły również kwestie związane z wydawaniem pozwoleń określonych w powyższych przepisach. W 2019 r. wydano 5 jednorazowych pozwoleń

na czasowy wywóz materiałów bibliotecznych za granicę, 1 pozwolenie na stały wywóz zabytku/materiału bibliotecznego za granicę, 10 wielokrotnych pozwoleń indywidualnych na czasowy wywóz materiałów bibliotecznych za granicę oraz 9 szczególnych pozwoleń otwartych, wydawanych na podstawie przepisów Unii Europejskiej.

Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 28 lutego 2011 r. w sprawie rozciągnięcia stosowania przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, Dyrektor Biblioteki Narodowej jest organem upoważnionym do wydawania opinii, czy ruchomość – materiał biblioteczny – stanowi zabytek oraz do wskazania państwowej instytucji kultury, której materiał winien być przekazany.

Ponadto, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 9 grudnia 2008 r., Biblioteka Narodowa została upoważniona do uznawania kwalifikacji do wykonywania zawodów bibliotekarza i bibliotekarza-pracownika dokumentacji i informacji naukowej, nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub w państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

Zgodnie z decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Biblioteka Narodowa pełni od 2009 r. funkcję Centrum Kompetencji w zakresie digitalizacji materiałów bibliotecznych. Do zadań Centrum Kompetencji należy wdrażanie zmian technologicznych dotyczących digitalizacji i przechowywania zasobów cyfrowych oraz koordynacja działań w zakresie gromadzenia i przechowywania tych zasobów.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2019 r. CK BN zaangażowane jest w realizację Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Kultura Cyfrowa”, w ramach którego służy wsparciem beneficjentom Programu oraz przechowuje długoterminowo w Repozytorium obiekty zdigitalizowane w ramach Programu. Beneficjenci Programu otrzymują wsparcie merytoryczne w realizacji swoich zadań, w konsultacjach telefonicznych i e-mailowych.

W związku z zakończeniem naboru do edycji 2019 Programu „Kultura Cyfrowa” przygotowano i przekazano do MKiDN uaktualnione dokumenty opisujące wymagania techniczne przygotowania obiektów cyfrowych.

W 2019 r. Tomasz Gruszkowski, kierownik Centrum Kompetencji i Ośrodka IFLA PAC, na zaproszenie organizatorów brał udział w spotkaniach, warsztatach i konferencjach w Lipsku, Budapeszcie, Amsterdamie, Rydze i Bratysławie. Wziął też udział w konferencjach NextLibrary w Aarhus i IFLA WLIC w Atenach. Ponadto wygłosił na czterech uczelniach (w bibliotekach Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Biblioteki Jagiellońskiej, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie) referaty na temat „Projekt Patrimonium jako nowe otwarcie Biblioteki Narodowej i Biblioteki Jagiellońskiej”.

Centrum Kompetencji udzielało telefonicznych i e-mailowych konsultacji w sprawach związanych głównie z kwestiami właściwego przygotowania materiałów cyfrowych do przekazania kopii wzorcowych przez beneficjentów Programu MKiDN „Kultura Cyfrowa”. Przyjęło również przekazane przez beneficjentów programu MKiDN „Kultura cyfrowa” dyski z kopiami wzorcowymi, z których większość została wgrana w celu długoterminowego

przechowywania danych przez BN. Ponadto dopracowywano nowy mechanizm dostarczania obiektów wzorcowych przez beneficjentów Programu „Kultura Cyfrowa”.

Biblioteka Narodowa, na zlecenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, kontynuowała w 2019 r. prowadzenie obsługi administracyjnej Krajowej Rady Bibliotecznej i Rady do spraw Narodowego Zasobu Bibliotecznego.

KRAJOWA RADA BIBLIOTECZNA (KRB)

Zgodnie z ustawą o bibliotekach z dnia 27 czerwca 1997 r. oraz rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 14 lutego 2012 r., do zadań Krajowej Rady Bibliotecznej, której kadencja trwa pięć lat, należy: opiniowanie aktów prawnych dotyczących bibliotek, koordynowanie ogólnokrajowych przedsięwzięć bibliotecznych, stymulowanie rozwoju najważniejszych kierunków polskiego bibliotekarstwa, opiniowanie działań i inicjatyw istotnych dla rozwoju bibliotek oraz okresowa ocena działalności bibliotek i skuteczności polityki bibliotecznej. W skład Rady powoływani są przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego: dyrektor Biblioteki Narodowej, dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej, czterech przedstawicieli bibliotek publicznych wskazani przez MKiDN, czterech przedstawicieli bibliotek szkolnych, pedagogicznych i naukowych wskazani przez Ministra Edukacji Narodowej, dwaj przedstawiciele środowisk naukowych wskazani przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz trzech przedstawicieli środowisk bibliotekarskich i twórczych. Przewodniczącym Krajowej Rady Bibliotecznej od 2009 r. jest dyrektor BN dr Tomasz Makowski.

W roku 2019 zakończyła się IV kadencja KRB powołanej przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na okres 2014–2019 w następującym składzie:

dr Tomasz Makowski – dyrektor Biblioteki Narodowej, przewodniczący KRB

Paweł Braun – dyrektor Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Josepha Conrada Korzeniowskiego w Gdańsku, przedstawiciel MKiDN

Sylvia Czacharowska – dyrektor Warmińsko-Mazurskiej Biblioteki Pedagogicznej im. prof. Tadeusza Kotarbińskiego w Olsztynie, przedstawiciel MEN

Jan Krajewski – prezes Polskiego Związku Bibliotek

Alicja Kuduk – nauczyciel bibliotekarz w II Liceum Ogólnokształcącym im. gen. Gustawa Orlicz-Dreszera w Chełmie, przedstawiciel MEN

dr hab. Emanuel Kulczycki – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Nauk Społecznych, Instytut Filozofii, przedstawiciel MNiSW

prof. dr hab. Jan Malicki – Dyrektor Biblioteki Śląskiej w Katowicach

Piotr Matywiecki – przedstawiciel Stowarzyszenia Pisarzy Polskich

Agnieszka Miśkiewicz – nauczyciel bibliotekarz w Zespole Szkół Społecznych nr 1 w Krakowie, przedstawiciel MEN

Jacek Nowiński – Dyrektor Biblioteki Elbląskiej, przedstawiciel MKiDN

Andrzej Ociepa – Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu, przedstawiciel MKiDN

prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk – dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej

doc. dr hab. Jacek Soszyński, prof. UW – Instytut Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk, przedstawiciel MNiSW

Elżbieta Stefańczyk – przewodnicząca Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

Irena Zalewska – nauczyciel bibliotekarz w Zespole Szkół nr 1 w Stargardzie Szczecińskim, przedstawiciel MEN

W 2019 r. odbyło się sześć posiedzeń Krajowej Rady Bibliotecznej. Głównym przedmiotem obrad KRB było rozpatrywanie wniosków w sprawie łączenia bibliotek z innymi instytucjami kultury. Rozpatrzono 41 wniosków, wydano 29 negatywnych i 12 pozytywnych opinii.

W dniu 7 października 2019 r. w siedzibie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego miało miejsce inauguracyjne posiedzenie Krajowej Rady Bibliotecznej V kadencji 2019-2024, powołanej przez wiceprezesa Rady Ministrów, ministra kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotra Glińskiego w dniu 1 października 2019 r.

W skład KRB V kadencji weszli:

dr Tomasz Makowski – dyrektor Biblioteki Narodowej, przewodniczący KRB

dr Agata Arkabus – nauczyciel bibliotekarz Publicznej Biblioteki Pedagogicznej RODN „WOM” w Częstochowie, przewodnicząca Sekcji Bibliotek Pedagogicznych i Szkolnych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

dr Aneta Drabek – starszy kustosz dyplomowany, Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka, Uniwersytet Śląski

Joanna Kamińska – zastępca dyrektora Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. KEN w Warszawie

dr Dagmara Kawoń-Noga – nauczyciel bibliotekarz w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Regionalnym Zespole Placówek Wsparcia Edukacji w Opolu

Jan Krajewski – prezes Polskiego Związku Bibliotek

prof. dr hab. Grzegorz Leszczyński – kierownik Zakładu Literatury Popularnej, Dziecięcej i Młodzieżowej, Uniwersytet Warszawski

Andrzej Marcinkiewicz – dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny w Olsztynie

Agnieszka Miśkiewicz – nauczyciel bibliotekarz w Zespole Szkół Społecznych nr 1 w Krakowie, zastępca prezesa Rady Głównej Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy

Jacek Nowiński – dyrektor Biblioteki Elbląskiej im. Cypriana Norwida

Andrzej Ociepa – dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu

Dorota Olejnik – dyrektor Biblioteki Publicznej Gminy Grodzisk Mazowiecki

Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska – przewodnicząca Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk – dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej

dr hab. Jacek Soszyński, prof. PAN – dyrektor Instytutu Historii Nauki im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Po uroczystym wręczeniu nominacji członkowie KRB rozpoczęli pierwsze posiedzenie Rady. W tajnym głosowaniu wybrali przewodniczącego dr. Tomasza Makowskiego, dyrektora Biblioteki Narodowej. Członkowie KRB zapoznali się z obowiązkami i zakresem działania Krajowej Rady Bibliotecznej. Rada, w składzie: dr Tomasz Makowski (przewodniczący) i wszyscy członkowie KRB oraz dr Barbara Budyńska, Joanna Chapska, Małgorzata Jezierska i dr Beata Wyderka, jednogłośnie podjęła uchwałę o powołaniu zespołu roboczego ds. wydawania opinii w sprawie połączenia bibliotek z innymi instytucjami kultury.

Krajowa Rada Biblioteczna dyskutowała też na swoich posiedzeniach o stanie czytelnictwa i o sytuacji bibliotek w Polsce, wydała opinię dotyczącą projektu rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie konkursu na kandydata na stanowisko dyrektora instytucji kultury oraz przeprowadziła dyskusję nad przedłużeniem Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa.

Członkowie Krajowej Rady Bibliotecznej V kadencji 2019–2024, powołanej przez wiceprezesa Rady Ministrów, ministra kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotra Glińskiego w dniu 1 października 2019 r.

RADA DO SPRAW NARODOWEGO ZASOBU BIBLIOTECZNEGO

Rada działa w oparciu o zapisy ustawy o bibliotekach z dnia 27 czerwca 1997 r. oraz zarządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 1 marca 2012 r. w sprawie Regulaminu Rady ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego. Na podstawie § 11 ust. 2 tego zarządzenia obsługę techniczno-organizacyjną Rady zapewnia Biblioteka Narodowa. Zadaniem Rady jako organu opiniodawczo-doradczego dla Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego jest: opiniowanie wniosków organizatorów bibliotek o włączenie ich zbiorów do narodowego zasobu bibliotecznego oraz przedstawianie ministrowi propozycji dotyczących zatwierdzenia tych wniosków, opiniowanie systemu informacji o narodowym systemie bibliotecznym, opracowanie i przyjmowanie planów pracy dotyczących zasobu.

W roku 2019 odbyły się trzy posiedzenia Rady ds. NZB.

Na posiedzeniu w dniu 31 stycznia 2019 r. Rada przyjęła sprawozdanie z działalności za rok 2018 oraz ustaliła plan pracy na rok 2019. Rada pozytywnie zaopiniowała wniosek Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie o zaliczenie kolekcji zbiorów specjalnych z księgozbioru Hieronima Łopacińskiego do narodowego zasobu bibliotecznego. Ponadto Rada zapoznała się ze wstępnymi wnioskami raportu o stanie zachowania zbiorów z XIX i XX wieku w bibliotekach polskich.

Na posiedzeniu w dniu 20 maja 2019 r. Rada pozytywnie zaopiniowała wniosek rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu o zaliczenie do narodowego zasobu bibliotecznego kolekcji średniowiecznych rękopisów krzyżackich, przechowywanych w Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu. Ponadto Rada powołała dwa zespoły robocze do rozpatrzenia wniosków: marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego o zaliczenie do narodowego zasobu bibliotecznego wybranych zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu oraz rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie o zaliczenie do narodowego zasobu bibliotecznego „Kolekcji zbiorów specjalnych z darów i nabytków otrzymanych przez Bibliotekę Uniwersytecką Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II”.

Na posiedzeniu 10 września 2019 r. Rada pozytywnie odniosła się do wniosku marszałka województwa kujawsko-pomorskiego o zaliczenie do narodowego zasobu bibliotecznego wybranych zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu oraz do wniosku rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie o zaliczenie do narodowego zasobu bibliotecznego kolekcji zbiorów specjalnych z darów i nabytków otrzymanych przez Bibliotekę Uniwersytecką Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Ponadto Rada

przeprowadziła dyskusję nad programem finansowania zbiorów zaliczanych do narodowego zasobu bibliotecznego.

W Radzie kadencji 2016–2020 zasiadają:

dr Tomasz Makowski – dyrektor Biblioteki Narodowej, przewodniczący Rady

Roksana Tołwińska – zastępca Dyrektora Departamentu Podręczników, Programów i Innowacji, Ministerstwo Edukacji Narodowej

dr Iwona Nowicka – radca ministra w Departamencie Innowacji i Rozwoju, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Mateusz Adamkowski – Dyrektor Departamentu Mecenatu Państwa, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Joanna Chojecka – zastępca Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych

Ewa Potrzebnicka – pełnomocnik dyrektora Biblioteki Narodowej ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego, Biblioteka Narodowa

prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk – dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej

dr Mariusz Dworsatschek – wicedyrektor ds. bibliotecznych Zakładu Narodowego im. Ossolińskich

dr Zofia Tylewska-Ostrowska – dyrektor Biblioteki Gdańskiej, Polska Akademia Nauk

prof. dr hab. Jan Malicki – dyrektor Biblioteki Śląskiej, Krajowa Rada Biblioteczna

PRIORYTET 1 – „ZAKUP NOWOŚCI WYDAWNICZYCH DO BIBLIOTEK PUBLICZNYCH”

W dniu 6 października 2015 r. Rada Ministrów uchwaliła Program Wieloletni „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa na lata 2016–2020”. Jego celem jest poprawa stanu czytelnictwa w Polsce poprzez wzmocnienie roli bibliotek publicznych, szkolnych i pedagogicznych jako lokalnych ośrodków życia społecznego stanowiących centrum dostępu do kultury i wiedzy. W ramach Programu zdefiniowany został Priorytet 1 – „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych”. Operatorem Priorytetu jest Biblioteka Narodowa. Od 2016 r. w strukturze BN funkcjonuje Zespół ds. Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 1 – „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych”. Priorytet

adresowany jest do bibliotek publicznych, które mogą ubiegać się o dofinansowanie na zakup nowości wydawniczych do swoich zbiorów. Został stworzony z myślą o wzmocnieniu aktywności czytelniczej w bibliotekach publicznych poprzez kreowanie wzrostu liczby czytelników tych bibliotek. Cel Priorytetu to wpływanie na atrakcyjność oferty bibliotek publicznych poprzez wzrost udziału nowości wydawniczych w ich zbiorach, zwiększenie dostępności książek, czasopism, multimediiów, wydawnictw nutowych i kartograficznych w bibliotekach publicznych.

Prace nad Regulaminem Priorytetu 1 – „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych” na rok 2019 trwały od grudnia 2018 r. W dniu 21 lutego 2019 r. prof. dr hab. Piotr Gliński, minister kultury i dziedzictwa narodowego, zatwierdził Regulamin Priorytetu 1 na rok 2019.

W 2019 r. w Programie wzięły udział 2502 biblioteki. Otrzymane środki finansowe z Programu oraz z wkładu własnego bibliotek publicznych pozwoliły na wzbogacenie zbiorów tych instytucji i rozszerzenie oferty czytelniczej o aktualne pozycje książkowe, czasopisma kulturalne i społeczno-kulturalne.

Od grudnia 2019 r. trwały prace nad Regulaminem Priorytetu 1 – „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych” na rok 2020. Ponadto Zespół ds. Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”, biorąc pod uwagę doświadczenia lat poprzednich i wynikające z tego problemy przy ostatecznym podziale dotacji, opracował i przesłał do wojewódzkich bibliotek publicznych *Wstępny projekt podziału dotacji na 2020 rok*. Pomoże on placówkom w ustaleniu wielkości środków, jakie będą musiały zagwarantować w 2020 r.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA
BIBLIOTEKI NARODOWEJ

SCHEMAT ORGANIZACYJNY BIBLIOTEKI NARODOWEJ

(stan na dzień 31 grudnia 2019 r.)

DYREKTOR – DR TOMASZ MAKOWSKI

Dyrektorowi Biblioteki Narodowej podlegają bezpośrednio:

zastępcy Dyrektora

Główna Księgowa
(Beata Szczygieł)

Biuro Finansowo-Księgowe
(kierownik Bogumiła Bańska)

Służba Ochrony (szef ochrony
Andrzej Bujanowicz)

samodzielne stanowisko pracy –
audytor wewnętrzny BN
(Aneta Szymanek-Wołek
i Marcin Laskowski)

samodzielne stanowisko pracy –
Inspektor Ochrony Danych
(Marta Wojciechowska)

samodzielne stanowisko
pracy – Pełnomocnik Dyrektora
Biblioteki Narodowej do spraw
Bezpieczeństwa (Marcin Wojtaś)

samodzielne stanowisko
pracy – Pełnomocnik Dyrektora
Biblioteki Narodowej
ds. ochrony informacji niejawnych
(Marta Wojciechowska)

samodzielne stanowisko
pracy – radca prawny
(Barbara Karpowicz-Ćwiek)

samodzielne stanowisko pracy
ds. obronnych i zarządzania kryzy-
sowego (Marcin Wojtaś)

samodzielne stanowisko
pracy – Sekretarz Dyrekcji
(Julia Konopka-Żołnierczuk)

samodzielne stanowisko pracy
do spraw zabezpieczeń technicz-
nych (-)

samodzielne stanowisko pracy –
Doradca Dyrektora BN (-)

Zespół zadaniowy do spraw zarzą-
dzania ryzykiem informacji niejaw-
nych w Bibliotece Narodowej

II. ZASTĘPCA DYREKTORA DO SPRAW NAUKOWYCH – DR MONIKA MITERA

Zastępcy Dyrektora do spraw naukowych podlegają bezpośrednio:

Archiwum (kierownik
Maria Remisz)

Zakład Gromadzenia i Uzu-
pełniania Zbiorów (kierownik
Hanna Wiejacz)

Biurowisko Pracowniczych
(kierownik Magdalena Sowier)

Zakład Kontroli Zbiorów
(kierownik Grażyna Federowicz)

Instytut Książki i Czytelnictwa
(pełniący obowiązki kierownika
dr Tomasz Szwaciński)

Zakład Magazynów Bibliotecznych
(kierownik Beata Makowska)

Instytut Konserwacji Zbio-
rów Bibliotecznych (kierownik
Jerzy Manikowski)

Zakład Rękopisów
(kierownik Anna Romaniuk)

Kancelaria (kierownik Agata Siry)

Zakład Starych Druków
(kierownik dr Fryderyk Rozen)

Sekretariat (kierownik Julia
Konopka-Żołnierczuk)

Zakład Zasobu Wymiennego
(kierownik Małgorzata Kopciał)

Zakład Bibliografii Polskiej
1901–1939 (kierownik Małgo-
rzata Kurowska)

Zakład Zbiorów Bibliologicznych
(kierownik dr Maciej Szablewski)

Zakład Edukacji Bibliotekarskiej
(kierownik Magdalena Rud)

Zakład Zbiorów Dźwiękowych
i Audiowizualnych (kierownik
Anna Iwanicka-Nijakowska)

Zakład Zbiorów Ikonograficznych
(kierownik Agata Pietrzak)

Zakład Zbiorów Kartograficznych (zastępca kierownika Romualda Szura)

Zakład Zbiorów Muzycznych
(zastępca kierownika Paula Betscher)

samodzielne stanowisko pracy –
Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki
Narodowej do spraw zakupów
i darów materiałów bibliotecznych
(Julia Konopka-Żołnierczuk)

Z upoważnienia Dyrektora Biblioteki Narodowej zastępca Dyrektora do spraw naukowych sprawuje nadzór nad:

samodzielnym stanowiskiem
pracy ds. BHP (Jolanta Chrzęścik
i Mariusz Klimkiewicz)

samodzielnym stanowiskiem
pracy ds. kontroli wewnętrznej
(Alfred Kabata)

samodzielnym stanowiskiem
pracy – Pełnomocnik Dyrektora
Biblioteki Narodowej do spraw
narodowego zasobu bibliotecznego
(Ewa Potrzebicka)

III. ZASTĘPCA DYREKTORA – MIKOŁAJ BALISZEWSKI

Zastępcy Dyrektora – Mikołajowi Baliszewskiemu podlegają bezpośrednio:

Zakład Czasopism
(kierownik Krzysztof Alberski)

Zakład Dokumentów Życia
Społecznego (kierownik
Agnieszka Alberska)

Zakład Udostępniania Zbiorów
(kierownik Marta Wojciechowska)

samodzielne stanowisko
pracy do spraw statystyki wydawnictw
(dr Olga Dawidowicz-
Chymkowska)

Zespół do spraw Programu Wiele-
oletniego „Narodowy Program
Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet
1 – Zakup nowości wydawniczych
do bibliotek publicznych (kierownik
Marzena Sokołowska)

IV. ZASTĘPCA DYREKTORA – DOMINIK CIESZKOWSKI

Zastępcy Dyrektora – Dominikowi Cieszkowskiemu
podlegają bezpośrednio:

Biurowy Komunikacji i Promocji (kierownik Liliana Skoczylas)	Zespół Zadaniowy do spraw bezpieczeństwa informacji (kierownik Anna Surma)
Zakład Technologii Informatycznych (kierownik Anna Surma)	Zespół Zadaniowy „Zespół Pro- jektowy do realizacji projektu e-usługa OMNIS” (kierownik Milena Drabińska)
Zakład Wypożyczania Krajowego i Zagranicznego (kierownik Barbara Morawiec)	Zespół Zadaniowy „Zespół Pro- jektowy do realizacji Projektu Patrimonium – digitalizacja i udo- stępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblio- teki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej” (kierownik Mar- tyna Marcinkowska)
Zakład Zbiorów Cyfrowych (kie- rownik Martyna Marcinkowska)	
samodzielne stanowisko pracy do spraw znormalizowanych nume- rów wydawnictw ISBN i ISMN (Katarzyna Nakonieczna)	
Zespół Zadaniowy do spraw znor- malizowanych numerów wydaw- nictw ISBN i ISMN (kierownik Katarzyna Nakonieczna)	Zespół Zadaniowy „Zespół Pro- jektowy do realizacji projektu „POLONA dla Bibliotek 2.0.” (kie- rownik projektu Maciej Nadulski)
Zespół Zadaniowy Biuro projektów IT” (kierownik Iwona Korchow)	Zespół Zadaniowy „Zespół Pro- jektowy do realizacji projektu „POLONA dla naukowców” (kie- rownik projektu Maciej Nadulski)

Z upoważnienia Dyrektora Biblioteki Narodowej zastępca Dyrektora –
Dominik Cieszkowski sprawuje nadzór nad samodzielnym
stanowiskiem pracy – Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Narodowej
do spraw Rozwoju(-).

V. ZASTĘPCA DYREKTORA – GRAŻYNA SPIECHOWICZ-KRISTENSEN

Zastępcy Dyrektora – Grażynie Spiechowicz-Kristensen
podlegają bezpośrednio:

Biurowanie i Zamówień
Publicznych (kierownik Sławo-
mir Majcher)

Zakład Administracyjno-
-Gospodarczy (kierownik Kata-
ryzna Ostenda)

Zakład Inwestycji i Remontów
(kierownik Artur Galiński)

samodzielne stanowisko pracy
ds. ochrony przeciwpożarowej
(Łukasz Podolec, Henryk Łoza)

Zespół Zadaniowy – Biuro Pro-
jektu ds. wdrażania założeń mon-
tażu techniczno-finansowego
dla projektu pn.: „Modernizacja
energetyczna Pałacu Krasieńskich
(Pałacu Rzeczypospolitej) przy
Placu Krasieńskich 3/5 w Warsza-
wie” w ramach projektu pn.: „Prze-
budowa i aranżacja wewnątrz Pałacu
Krasieńskich (Pałacu Rzeczypospo-
litej) przy Placu Krasieńskich 3/5
w Warszawie” będącego II Etapem
przedsięwzięcia pn.: „Skarbiec
Rzeczypospolitej – rewitalizacja
i aranżacja wewnątrz Pałacu Kra-
sieńskich (Pałacu Rzeczypospo-
litej w Warszawie)” (kierownik
Artur Galiński)

Zespół Zadaniowy – Biuro Projektu
ds. wdrażania założeń montażu
techniczno-finansowego w ramach
realizacji planowanego projektu
pn.: „Konservacja i rewitalizacja
Pałacu Krasieńskich (Pałacu
Rzeczypospolitej) w Warszawie –
europejskiego dziedzictwa kul-
turowego XVII wieku” (kierownik
Artur Galiński)

Zespół Zadaniowy – Biuro Pro-
jektu ds. wdrażania założeń mon-
tażu techniczno-finansowego
w ramach realizacji projektu pn.:
„Modernizacja czytelni i przestrzeni
publicznych Biblioteki Narodowej”
(kierownik Artur Galiński)

Zespół Zadaniowy – Biuro Projektu
ds. wdrażania założeń montażu
techniczno-finansowego w ramach
realizacji projektu pn.: „Moderni-
zacja energetyczna w budynkach
Biblioteki Narodowej przy al. Nie-
podległości 213 w Warszawie”
(kierownik Artur Galiński)

Zespół Zadaniowy ds. przenie-
sienia pracowników i zbiorów
z Pałacu Krasieńskich (Pałacu Rze-
czypospolitej) przy pl. Krasieńskich
3/5 w Warszawie do siedziby
Biblioteki Narodowej przy al. Nie-
podległości 213 w Warszawie
w związku z realizacją Projektu
pn.: „Modernizacja energetyczna
Pałacu Krasieńskich (Pałacu Rze-
czypospolitej) przy Placu Krasień-
skich 3/5 w Warszawie” (kierow-
nik Katarzyna Ostenda)

VI. ZASTĘPCA DYREKTORA – KACPER TRZASKA

Zastępcy Dyrektora – Kacprowi Trzasce podlegają bezpośrednio:

Instytut Bibliograficzny (kierownik Zofia Żurawińska)	samodzielne stanowisko pracy – Bibliotekarz Systemowy (Witold Wysota)
Zakład Katalogowania Dzie- dzinowego (kierownik Joanna Cieloch-Niewiadomska)	Zespół Zadaniowy „Korpus Publi- kacji Polskich”(-)

Z upoważnienia Dyrektora Biblioteki Narodowej zastępca Dyrektora – Kacper Trzaska sprawuje nadzór nad samodzielnym stanowiskiem pracy – Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw Katalogowania (Zofia Żurawińska)

PRACOWNICY BIBLIOTEKI NARODOWEJ

(stan na dzień 31 grudnia 2019 r.)

Liczba etatów ogółem – 761,68

Liczba pracowników ogółem – 798 osoby

Kadra zarządzająca – 7 osób

Pracownicy merytoryczni – 567 osób

Pracownicy administracyjni – 107 osób

Pracownicy techniczni i obsługi – 117 osób

Pracownicy ze stopniem naukowym – 40 osób

Pracownicy z wyższym wykształceniem – 504 osoby

ZARZĄDZENIA DYREKTORA BIBLIOTEKI NARODOWEJ WYDANE W 2019 ROKU

Zarządzenie nr 1/2019 z 2 stycznia 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ogłoszenia składu Komisji Socjalnej

Zarządzenie nr 2/2019 z 3 stycznia 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego wartownika – konwojenta w Służbie Ochrony

Zarządzenie nr 3/2019 z 3 stycznia 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego bibliotekarza do katalogowania książek z zakresu medycyny

Zarządzenie nr 4/2019 z 3 stycznia 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego bibliotekarza do katalogowania książek z zakresu politologii

Zarządzenie nr 5/2019 z 3 stycznia 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego bibliotekarza do katalogowania książek z zakresu literaturoznawstwa

Zarządzenie nr 6/2019 z 3 stycznia 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego bibliotekarza do katalogowania książek z zakresu językoznawstwa

Zarządzenie nr 7/2019 z 3 stycznia 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego bibliotekarza do katalogowania książek z zakresu inżynierii produkcji

Zarządzenie nr 8/2019 z 3 stycznia 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego bibliotekarza do katalogowania książek z zakresu architektury

Zarządzenie nr 9/2019 z 3 stycznia 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego bibliotekarza do katalogowania książek z zakresu ekonomii

Zarządzenie nr 10/2019 z 3 stycznia 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia zakresu działania Biura Komunikacji i Promocji

Zarządzenie nr 11/2019 z 3 stycznia 2019 r. w sprawie ustalenia zakresu działania Zakładu Edukacji Bibliotekarskiej

Zarządzenie nr 12/2019 z 7 stycznia 2019 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych z nadzorem nad Instytutem Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych i Zakładem Magazynów Bibliotecznych

Zarządzenie nr 13/2019 z 7 stycznia 2019 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych z administracją platformy szkoleń elektronicznych Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 14/2019 z 14 stycznia 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu działania samodzielnego stanowiska pracy – Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw Bezpieczeństwa

Zarządzenie nr 15/2019 z 21 stycznia 2019 r. w sprawie ustalenia zakresu działania samodzielnego stanowiska pracy – Bibliotekarz Systemowy

Zarządzenie nr 16/2019 z 29 stycznia 2019 r. w sprawie powołania komisji likwidacyjnej do likwidacji zużytych składników (elementów) majątku ruchomego, niebędącego sprzętem komputerowym

Zarządzenie nr 17/2019 z 8 lutego 2019 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej pierwszego stopnia alarmowego (ALFA) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego

Zarządzenie nr 18/2019

z 9 lutego 2019 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej drugiego stopnia alarmowego CRP (BRAVO-CRP) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego CRP

Zarządzenie nr 19/2019

z 18 lutego 2019 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania samodzielnego stanowiska pracy – Koordynator Programu do spraw projektów współfinansowanych w ramach POPC

Zarządzenie nr 20/2019

z 26 lutego 2019 r. w sprawie ustalenia aktualnego podziału zadań Dyrektora i zastępców dyrektora Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 21/2019

z 26 lutego 2019 r. w sprawie nadania symboli komórkom organizacyjnym Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 22/2019

z 26 lutego 2019 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych z nadzorem nad Instytutem Bibliograficznym, Zakładem Katalogowania Dziedziny, samodzielnym stanowiskiem pracy – Bibliotekarz Systemowy, zespołem zadaniowym „Korpus Publikacji Polskich” i Pełnomocnikiem Dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw Katalogowania

Zarządzenie nr 23/2019

z 28 lutego 2019 r. uchylające zarządzenie w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu działania samodzielnego stanowiska pracy – Koordynator Programu do spraw projektów współfinansowanych w ramach POPC

Zarządzenie nr 24/2019

z 28 lutego 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia zakresu działania Sekretariatu

Zarządzenie nr 25/2019

z 28 lutego 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia zakresu działania Biura Komunikacji i Promocji

Zarządzenie nr 26/2019

z 28 lutego 2019 r. zmieniające **Zarządzenie nr 94/2007** Dyrektora Biblioteki Narodowej z 9 października 2007 roku w sprawie zabezpieczenia materiałów bibliotecznych o szczególnej wartości zabytkowej ze zbiorów Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 27/2019

z 4 marca 2019 r. zmieniające „Procedurę w sprawie kwalifikacji podatkowej nabywanych przez Bibliotekę Narodową towarów i usług pod względem prawa do odliczenia podatku VAT naliczonego”

Zarządzenie nr 28/2019

z 11 marca 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu działania samodzielnego stanowiska pracy – Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw narodowego zasobu bibliotecznego

Zarządzenie nr 29/2019

z 11 marca 2019 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska kierownika Kancelarii

Zarządzenie nr 30/2019

z 11 marca 2019 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska kierownika zespołu zadaniowego „Zespół do spraw Programu Wieloletniego «Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa» Priorytet 1 – Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych”

Zarządzenie nr 31/2019

z 11 marca 2019 r. zmieniające **Zarządzenie nr 94/2007** Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 9 października 2007 roku w sprawie zabezpieczenia materiałów bibliotecznych o szczególnej wartości zabytkowej ze zbiorów Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 32/2019

z 18 marca 2019 r. uchylające zarządzenie w sprawie zabezpieczenia urządzeń elektrycznych i elektronicznych przed skutkami awarii energetycznych

Zarządzenie nr 33/2019

z 25 marca 2019 r. zmieniające Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 34/2019

z 26 marca 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania samodzielnego stanowiska pracy – Koordynator Programu do spraw projektów współfinansowanych w ramach POPC

Zarządzenie nr 35/2019

z 29 marca 2019 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska kierownika Instytutu Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych

Zarządzenie nr 36/2019

z 29 marca 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia zakresu działania Biura Komunikacji i Promocji

Zarządzenie nr 37/2019

z 29 marca 2019 r. w sprawie aktualizacji planu ochrony zbiorów Biblioteki Narodowej zaliczanych do narodowego zasobu bibliotecznego

Zarządzenie nr 38/2019

z 3 kwietnia 2019 r. w sprawie utworzenia Zespołu Zadaniowego ds. przeniesienia pracowników i zbiorów z Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy pl. Krasińskich 3/5 w Warszawie do siedziby Biblioteki Narodowej przy al. Niepodległości 213 w Warszawie w związku z realizacją Projektu pn.: „Modernizacja energetyczna Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy Placu Krasińskich 3/5 w Warszawie”

Zarządzenie nr 39/2019

z 9 kwietnia 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Rady Naukowej „Rocznika Biblioteki Narodowej”

Zarządzenie nr 40/2019

z 9 kwietnia 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Rady Naukowej „Polish Libraries”

Zarządzenie nr 41/2019

z 9 kwietnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia harmonogramu przekazywania do Archiwum akt spraw zakończonych za rok 2016

Zarządzenie nr 42/2019

z 9 kwietnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu korzystania ze zbiorów Biblioteki Narodowej przez pracowników BN do celów pozasłużbowych poza siedzibą Biblioteki

Zarządzenie nr 43/2019

z 15 kwietnia 2019 r. w sprawie kontroli prawidłowości wykonywania przez biblioteki publiczne zadań określonych w umowach dotyczących dofinansowania realizowanych w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 30 listopada 2018 r. w ramach Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 1 – Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych

Zarządzenie nr 44/2019

z 18 kwietnia 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarz/starszego bibliotekarz do katalogowania książek dla dzieci i młodzieży

Zarządzenie nr 45/2019

z 18 kwietnia 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarz/starszego bibliotekarz do katalogowania książek z zakresu politologii

Zarządzenie nr 46/2019

z 18 kwietnia 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarz/starszego bibliotekarz do katalogowania książek z zakresu ekonomii

Zarządzenie nr 47/2019

z 18 kwietnia 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko Głównego specjalisty w biurze projektu

Zarządzenie nr 48/2019

z 18 kwietnia 2019 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko Specjalisty ds. zamówień w ramach projektu

Zarządzenie nr 49/2019

z 23 kwietnia 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia zakresu działania Instytutu Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych

Zarządzenie nr 50/2019

z 9 maja 2019 r. w sprawie wprowadzenia zmian w „Polityce rachunkowości w Bibliotece Narodowej”

Zarządzenie nr 51/2019

z dnia 13 maja 2019 r. w sprawie powołania Komisji do przeprowadzenia kontroli okresowej stanu ochrony informacji niejawnych

Zarządzenie nr 52/2019 z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska kierownika Kancelarii Dokumentacji Niejawnej

Zarządzenie nr 53/2019 z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska Pełnomocnika Dyrektora BN ds. Ochrony Informacji Niejawnych

Zarządzenie nr 54/2019 z dnia 17 maja 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego wartownika-konwojenta w Służbie Ochrony

Zarządzenie nr 55/2019 z dnia 23 maja 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko Java Technical Lead

Zarządzenie nr 56/2019 z dnia 23 maja 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko Senior Front-end Developer

Zarządzenie nr 57/2019 z dnia 23 maja 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko Senior Java Developer

Zarządzenie nr 58/2019 z dnia 23 maja 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko Tester automatyczny

Zarządzenie nr 59/2019 z dnia 23 maja 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko Głównego specjalisty w biurze projektu

Zarządzenie nr 60/2019 z dnia 24 maja 2019 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej drugiego stopnia alarmowego CRP (BRAVO-CRP) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego CRP

Zarządzenie nr 61/2019 z dnia 7 czerwca 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Rady Naukowej „Rocznika Biblioteki Narodowej”

Zarządzenie nr 62/2019 z dnia 7 czerwca 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Rady Naukowej „Polish Libraries”

Zarządzenie nr 63/2019 z dnia 7 czerwca 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania książek z zakresu architektury

Zarządzenie nr 64/2019 z dnia 7 czerwca 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania książek z zakresu socjologii

Zarządzenie nr 65/2019 z dnia 7 czerwca 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania książek z zakresu filozofii

Zarządzenie nr 66/2019 z dnia 7 czerwca 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko Kierownika Zakładu Starych Druków

Zarządzenie nr 67/2019 z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko głównego specjalisty/fotografa do realizacji projektu Patrimonium

Zarządzenie nr 68/2019 z dnia 24 czerwca 2019 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska Inspektora Bezpieczeństwa Teleinformatycznego

Zarządzenie nr 69/2019 z dnia 27 czerwca 2019 r. zmieniające „Procedurę w sprawie kwalifikacji podatkowej nabywanych przez Bibliotekę Narodową towarów i usług pod względem prawa do odliczenia podatku VAT naliczonego”

Zarządzenie nr 70/2019 z dnia 1 lipca 2019 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska kierownika Zakładu Bibliografii Polskiej 1901–1939

Zarządzenie nr 71/2019 z dnia 2 lipca 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji likwidacyjnej do likwidacji zużytych składników (elementów) majątku ruchomego, będącego sprzętem komputerowym

Zarządzenie nr 72/2019 z dnia 9 lipca 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza w Zakładzie Zbiorów Ikonograficznych

Zarządzenie nr 73/2019 z 11 lipca 2019 r. w sprawie wprowadzenia zmian w „Polityce rachunkowości w Bibliotece Narodowej”

Zarządzenie nr 74/2019 z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie powołania komisji likwidacyjnej do likwidacji zużytych składników (elementów) majątku ruchomego, niebędącego sprzętem komputerowym

Zarządzenie nr 75/2019 z dnia 26 lipca 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu Zespołu Zadaniowego do spraw bezpieczeństwa informacji

Zarządzenie nr 76/2019 z dnia 31 lipca 2019 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej Karty Audytu Wewnętrznego

Zarządzenie nr 77/2019 z dnia 6 sierpnia 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu literatury faktu

Zarządzenie nr 78/2019 z dnia 6 sierpnia 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania książek kucharskich i poradników

Zarządzenie nr 79/2019 z dnia 6 sierpnia 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania przewodników turystycznych i publikacji regionalnych

Zarządzenie nr 80/2019 z dnia 6 sierpnia 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania artykułów z dzienników i tygodników

Zarządzenie nr 81/2019 z dnia 14 sierpnia 2019 r. zmieniające **Zarządzenie nr 94/2007** Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 9 października 2007 r. w sprawie zabezpieczenia materiałów bibliotecznych o szczególnej wartości zabytkowej ze zbiorów Biblioteki Narodowej.

Zarządzenie nr 82/2019 z dnia 19 sierpnia 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska Inspektora Bezpieczeństwa Teleinformatycznego

Zarządzenie nr 83/2019 z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej pierwszego stopnia alarmowego (ALFA) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego

Zarządzenie nr 84/2019 z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej pierwszego stopnia alarmowego CRP (ALFA-CRP) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego CRP

Zarządzenie nr 85/2019 z dnia 4 września 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Rady Naukowej Katalogu poloników XVI wieku Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 86/2019 z dnia 4 września 2019 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska Pełnomocnika Dyrektora BN ds. Ochrony Informacji Niejawnych

Zarządzenie nr 87/2019 z dnia 4 września 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko serwisanta systemów IT

Zarządzenie nr 88/2019 z dnia 5 września 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia Regulaminu korzystania ze zbiorów Biblioteki Narodowej przez pracowników BN do celów pozasłużbowych poza siedzibą Biblioteki

Zarządzenie nr 89/2019 z dnia 9 września 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko Kierownika Zakładu Wypożyczenia Krajowego i Zagranicznego

Zarządzenie nr 90/2019 z dnia 13 września 2019 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych z nadzorem nad Instytutem Bibliograficznym, Zakładem Katalogowania Dziedziny, samodzielnym stanowiskiem pracy – Bibliotekarz Systemowy, zespołem zadaniowym „Korpus Publikacji Polskich” i Pełnomocnikiem Dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw Katalogowania

Zarządzenie nr 91/2019 z dnia 13 września 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu nauk inżynieryjno-technicznych

Zarządzenie nr 92/2019 z dnia 13 września 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji politologicznych

Zarządzenie nr 93/2019 z dnia 13 września 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji religijnych

Zarządzenie nr 94/2019 z dnia 13 września 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu nauk o Ziemi

Zarządzenie nr 95/2019 z dnia 13 września 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania literatury pięknej

Zarządzenie nr 96/2019 z dnia 20 września 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego wartownika – konwojenta w Służbie Ochrony

Zarządzenie nr 97/2019 z dnia 20 września 2019 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska Kierownika Zakładu Wypożyczenia Krajowego i Zagranicznego

Zarządzenie nr 98/2019 z dnia 30 września 2019 r. w sprawie nagród pieniężnych za rok 2018

Zarządzenie nr 99/2019 z dnia 30 września 2019 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji sporządzania, kontroli i obiegu dokumentów finansowo-księgowych w Bibliotece Narodowej

Zarządzenie nr 100/2019 z dnia 1 października 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Komisji Bezpieczeństwa i Higieny Pracy

Zarządzenie nr 101/2019 z dnia 9 października 2019 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej drugiego stopnia alarmowego CRP (BRAVO-CRP) i podjęcia

Zarządzenie nr 102/2019 z dnia 9 października 2019 r. w sprawie powołania w Bibliotece Narodowej komisji inwentaryzacyjnej

Zarządzenie nr 103/2019 z dnia 10 października 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu literatury faktu

Zarządzenie nr 104/2019 z dnia 10 października 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania książek kucharskich i poradników

Zarządzenie nr 105/2019 z dnia 10 października 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania artykułów z dzienników i tygodników

Zarządzenie nr 106/2019 z dnia 10 października 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania poloników w języku białoruskim

Zarządzenie nr 107/2019 z dnia 10 października 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania poloników w języku litewskim

Zarządzenie nr 108/2019 z dnia 10 października 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania przewodników turystycznych i publikacji regionalnych

Zarządzenie nr 109/2019 z dnia 17 października 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji etnologicznych

Zarządzenie nr 110/2019 z dnia 17 października 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji historycznych

Zarządzenie nr 111/2019 z dnia 17 października 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji matematycznych

Zarządzenie nr 112/2019 z dnia 17 października 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji pedagogicznych

Zarządzenie nr 113/2019 z dnia 17 października 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu fizyki

Zarządzenie nr 114/2019 z dnia 17 października 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu prawa

Zarządzenie nr 115/2019 z dnia 28 października 2019 r. zmieniające załącznik do zarządzenia w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu działania Zespołu zadaniowego do spraw zarządzania ryzykiem informacji niejawnych w Bibliotece Narodowej

Zarządzenie nr 116/2019 z dnia 29 października 2019 r. w sprawie powołania Komitetu Sterującego projektu POLONA dla Naukowców

Zarządzenie nr 117/2019 z dnia 29 października 2019 r. w sprawie powołania Komitetu Sterującego projektu POLONA dla Bibliotek 2.0

Zarządzenie nr 118/2019 z dnia 29 października 2019 r. w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu Zespołu Zadaniowego „Zespół Projektowy do realizacji projektu POLONA dla Naukowców”

Zarządzenie nr 119/2019 z dnia 29 października 2019 r. w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu Zespołu Zadaniowego „Zespół Projektowy do realizacji projektu POLONA dla Bibliotek 2.0”

Zarządzenie nr 120/2019 z dnia 29 października 2019 r. w sprawie nadania symboli komórkom organizacyjnym Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 121/2019 z dnia 31 października 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia zakresu działania Zakładu Zbiorów Cyfrowych

Zarządzenie nr 122/2019 z dnia 31 października 2019 r. w sprawie ustalenia zakresu działania Zakładu Technologii Informatycznych

Zarządzenie nr 123/2019 z dnia 31 października 2019 r. w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu Zespołu Zadaniowego „Biuro projektów IT”

Zarządzenie nr 124/2019 z dnia 31 października 2019 r. w sprawie nadania symboli komórkom organizacyjnym Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 125/2019 z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania dokumentów i spraw w związku ze zmianą zakresów działania Zakładu Technologii Informatycznych i Zakładu Zbiorów Cyfrowych

Zarządzenie nr 126/2019 z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania i udostępniania nut

Zarządzenie nr 127/2019 z dnia 3 grudnia 2019 r. w sprawie powołania komisji w celu przeprowadzenia wyboru oferty na usługi medyczne na potrzeby Biblioteki Narodowej w zakresie badań medycyny pracy

Zarządzenie nr 128/2019 z dnia 6 grudnia 2019 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska Kierownika Zakładu Zbiorów Muzycznych

Zarządzenie nr 129/2019 z dnia 9 grudnia 2019 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania samodzielnego stanowiska pracy ds. znormalizowanych numerów wydawnictw ISBN i ISMN

Zarządzenie nr 130/2019 z dnia 9 grudnia 2019 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska Kierownika Zespołu Zadaniowego ds. znormalizowanych numerów wydawnictw ISBN i ISMN

Zarządzenie nr 131/2019 z dnia 16 grudnia 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza w Zakładzie Starych Druków

Zarządzenie nr 132/2019 z dnia 16 grudnia 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko kierownika Pracowni Reprografii i Digitalizacji w Zakładzie Zbiorów Cyfrowych

Zarządzenie nr 133/2019 z dnia 17 grudnia 2019 r. zmieniające **Zarządzenie nr 94/2007** Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 9 października 2007 r. w sprawie zabezpieczenia materiałów bibliotecznych o szczególnej wartości zabytkowej ze zbiorów Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 134/2019 z dnia 18 grudnia 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu Zespołu Zadaniowego „Zespół Projektowy do realizacji Projektu e-usługa OMNIS”

Zarządzenie nr 135/2019 z dnia 23 grudnia 2019 r. zmieniające „Procedurę w sprawie kwalifikacji podatkowej nabywanych przez Bibliotekę Narodową towarów i usług pod względem prawa do odliczenia podatku VAT naliczonego”

Zarządzenie nr 136/2019 z dnia 24 grudnia 2019 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska stanowisko kierownika Pracowni Reprografii i Digitalizacji w Zakładzie Zbiorów Cyfrowych

Zarządzenie nr 137/2019 z dnia 24 grudnia 2019 r. w sprawie ustalenia aktualnego podziału zadań Dyrektora i zastępców dyrektora Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 138/2019 z dnia 31 grudnia 2019 r. zmieniające Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Biblioteki Narodowej

Opracowanie: Małgorzata Kozłowska

Projekt graficzny i skład: Grupa PROJEKTOR

Fotografie: Julia Konopka-Żołnierczuk,
Maciej Sikorski, Andrzej Szozda

Wykorzystane w Kalendarium zdjęcie przedstawiające
Witolda Stankiewicza pochodzi z Archiwum
Wydawnictwa Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

W projekcie szaty graficznej wykorzystano rękopisy
i starodruki przedstawione w publikacji *Pierwsze/
Najstarsze w zbiorach Biblioteki Narodowej*,
Warszawa 2019.

Copyright © Biblioteka Narodowa, Warszawa 2020

ISBN 978-83-7009-825-4

ISSN 0137-2734

Krój pisma: Europa

Materiały: Pergraphica Classic Smooth 100 g/m²,

Natural Art Silk Embossed Eggshell

Druk i oprawa: Zakład Poligraficzny SINDRUK, Opole

Biblioteka Narodowa
al. Niepodległości 213
02-086 Warszawa

www.bn.org.pl

